

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágyómalóki Ref. Egyházkerület Hivatalos Kézírója

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Sírada Petru Maior (Or-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. Megjelenik minden héten szombaton.

Két egyházfegyelmi határozat.

A nagybányai egyházmegye legutóbbi közgyűlésén két nagyfontosságú határozatot hozott, melyek élesen világítanak rá egyházunk jelen helyzetére és hű kifejezői a megújulás utáni vágynak s az egyházfegyelem szükségességének. Az első határozattal jóváhagyta és megerősítette a vámfalui egyházközség egyházfegyelmi szabályrendeletét, a másodikkal pedig az apai presbyteriumnak azt a határozatát, mellyel a szombatnapi eseketést eltiltotta.

A vámfalui szabályrendelet kétségtelenül uttoró és mint ilyen, nagy horderejű. Sőt bizonyos tekintetben szinte megható, midőn egy falusi presbyterium tudatára ébred annak, hogy az egyház lezüllik, anyagilag és erkölcsileg a romlás útjára jut, ha mindjárt a bajok kezdetén — minden állami segítség igénybevétele nélkül — a maga erejéből a legerősebb eszközökkel nem orvosolja azokat. Érdekes e szabályrendelet keletkezésére nézve tudni, hogy egyáltalán nem a lelkipásztor erőszakolta ki, sem nem a presbyterium „megdolgozásával” jött létre, hanem a presbyterium önként, minden presszió nélkül alkotta meg.

Az apai egyház esketési tilalma nem ujkeletű. Évekkel ezelőtt, régi, elhalt lelkésze idejében határozta el a presbyterium, hogy ezzel a vasárnapnak, sőt a vasárnapi isteniszteletnek sokszor botrányossá fajult megrontását megakadályozza. Nem is volt miatta semmi komolyabb veszedelem, sőt nagyobb disputa sem, annyira, hogy minden egyházmegyei megerősítés nélkül érvényesítette a maga határozatát. Most egy személyi okokon alapuló fellebbezés folytán került az egyházmegyei közgyűlés elé.

Érdekes volt mindkét ügy tárgyalása és a reájuk vonatkozó határozathozatal. Gondokba merülten és töprengések között hallgatta a vámfalui lelkipásztor indokolását, melynek minden szavából kiérzett az egyháza sorsa és jövője iránt való szeretet-

teljes aggodalom. A szabályrendeletet elvileg kétszer annyian fogadták el, mint amennyien helytelenítették és nemcsak lelkészek, hanem az egyházak egyszerű presbyter, vagy gondnok képviselői is a megerősítés mellett szavaztak. Ugyanigy történt az apai presbytérium határozatával is, melyet szintén a nemmel szavazók számának kétszeres szótöbbségével hagytak érvényben.

E két határozat eredete egymástól teljesen független, de indító oka kétségtelenül ugyanaz. Mindkettőt az a törekvés teremtette meg, hogy egyházunkban a lelki életet gyakorlativá tegyük és hogy ezáltal egyházunkat és tagjait minél jobban keresztényénné tegyük, ha kell e cél megvalósítását akadályokkal való megszabadítás árán is. Nem hangulat volt e két határozat, hanem régi, állandó és folyton erősödő óhajlás és törekvés megnyilvánulása, melynek egyre többen adnak egyesek és gyülekezetek kifejezést. Nem állanak ellentétben ezek a meglévő törvénycikkek, hanem megegyeznek vele. Ha szavakban és paragrafusokban nincsenek is benne törvényeinkben, de lényegileg és szellemüket tekintve, benne vannak. Ezek a határozatok, illetve az ennek alapjául szolgáló presbyteri határozatok csak kifejtői, alkalmazásai a törvényben lefektetett elvnek.

Hogy mennyire így van, arra legjellemzőbb példák azok a gyülekezetek, melyek évszázadokon keresztül gyakorolták és ma is gyakorolják az ősi kálvini egyházfegyelmet és presbytériumaik ma is élnek még a gyülekezetből való kirekesztés jogával is, anélkül, hogy bárkinek is eszébe jutott volna a törvényre hivatkozással őket ettől eltiltani, vagy akár kárhoztatni. Sőt arról sincs tudomásunk, hogy eljárásának megerősítéséhez egyházmegyei jóváhagyás szükséges volna.

De mivel az a cél, hogy egyházi életünk minden részletében egységes legyen és hogy az egyes gyülekezetek vagy presbytériumok a maguk ítéletében minél nagyobb sullyal járassanak el, mindenesetre kívánatos, hogy ez egyházi törvényeinkben benne foglaltassék. Azért felhívjuk e két határozatra és az általuk jelzett szükségletre és törekvésekre az új törvény alkotóinak figyelmét.

D. I.

Iskolaavatás Szamosdarán. Szept. 21-én örömmünnepet tartott a szamosdarai kis gyülekezet, midőn megújított iskoláját bensőséges ünnepléssel felavatta. Több volt ez, mint egy egyszerű iskolaavatás, mert évek óta ez a helyiség a gyülekezet temploma is. Az alkalmi istentiszteletet Sárközi Lajos szatmárnémeti i. lelkész végezte, délután pedig Kovács Gyula helyi lelkész fungált. Utána presbyteri és nőszövetségi konferencia volt, melyen az előadói tisztet Fehér Bertalan óvári i. lelkész töltötte be.

„Egyházunk megújrodása ifjúságunkban“.

A bihari egyházmegyei lelkeszi értekezletre
írta és felolvasta dr Szabó Lajos.

(Folytatás.)

És mégis... e C. E. mozgalom nagy ellenszenvet és riadalmat kelt a hivatalos egyház berkeiben. Tóth József 1895-ben a nagyváradi gyülekezetnek volt segédlelkésze az „Ébresztő” című lapjában éles támadásban részesíti e mozgalomhoz csatlakozott magyar lelkészeket, „szektáskodó, „baptistáskodó” atyafiaknak nevezi őket s erélyes fellépést követel velük szemben. Megindul a tollharc a két tábor között s közben az egyházi élet a maga közönyösségével, életuntságával lassan halad egy bizonytalan cél felé.

Pedig az 1895. és következő évek is megkivánták, hogy az anyaszentegyházban egy intenzív ifjúsági munka induljon meg. Az akkor meglévő csekélyszámu egyesületeknek nagy hibája volt, hogy majdnem kivétel nélkül csak a jótékonyt gyakorolták, anélkül, hogy ezzel kapcsolatosan a valláserkölcsei élet gondozását is munkálták volna, mint kitűzött célt.

Szilassy Aladár pénzügyi bíró, egyháza sorsáért aggódó presbyter, egyik levelében, melyet világi társaihoz intézett, többek között ezeket írja: ... „igen nagy fontosságot tulajdonítok a ker. alapon álló ifjúsági egyesületeknek. Az ily kerületi egyesületek fontossága, ereje, hogy azokban elevenség, élet van, mely a belső hitélet építése szempontjából rendkívül fontos és ismeretes és mi protestánsok nagy kárát valljuk annak, hogy azt nem méltányoljuk eléggé. Az idők jelei figyelmeztetnek, hogy a belmissziói munkákat haladéktalanul meg kell indítani...” Majd egyházközségekről beszél, ahol a lelkimunka hiánya miatt, mily rettenetes állapotok uralkodnak. Vasárnapi iskola helyett az utca pora, szemete, bibliakörök helyett kártyázó, káromkodó, kocsmajáró ifjúság, üres templomok, nincs különbség vasárnap és hétköznapok között. Mintha nem is templomra szólna a harang a kálvinista templomban, hanem temetésre. A jó magyar lelkeket temetik, siratják, akik nem ébrednek hívogató szavára. És benn is milyen szomorú a kép. Az Urasztali terítő milyen avult, a szószék bársonyszegélye milyen kopott, rongyos, milyen fakult, a csillagos mennyezet milyen omlott, a falak pókhálóval teleszöve, a padok rozoga állapotban s alattuk százesztendősz piszok. A lelkész és tanító lak siralmas állapotban, mintha segítségért kiáltanának. A vakolat lehullva, kapukerítés bedülve. A

hívek templomba nem járnak, urvacsorával nem élnek, az egyházat nem támogatják, az adófizetést megtagadják, özvegyekkel, szegényekkel nem törődnek, az árvák ügyét fel nem karolják, fajtájukat nem becsülik. A reverzálisok és kitérések napirenden. Pedig aki református hitét könnyen odadobja, az nemzete sirját is ássa“.

Szomorú, lelket és szívet összeszorító kép. Ime az intenzív lelkimunka hiányának következménye.

Egy rettenetes világháborúnak kellett jönni, hogy a belmissziói munkák iránt azelőtt közönyös lelkek is megérezzék, hogy anyaszentegyházunk és fajunk fennmaradása egyedül egy öntudatos kálvinista ifjuság nevelésével érhető el. Törvény ez, akár a C. E. szövetség keretében, akár függetlenül ettől, de mindenesetre az *egyház falain belül*. Minden olyan mozgalom, mely az anyaszentegyház falain kívül történik, már eleve halálra van ítélve. Ezt érzi a Bethánia Egylet [C. E.] is, amikor ma már választmányában egy ref. egyházkerületi főjegyző, három ref. esperes, három ref. teológiai tanár, sok lelkész és egyháztanácsos vesz részt, az egyesület szolgálatában két ref. lelkész áll.

De teljesen függetlenül minden szövetségtől és egylettől, ma már számtalan lelkész áll a belmisszió szolgálatában, akik érzik és vallják, hogy anyaszentegyházunk és fajunk fennmaradása, csak intenzív lelkimunka által érhető el, ha öntudatos kálvinista magyar ifjuságot nevelünk.

II. Melyek azok az ifjusági munkakörök anyaszentegyházunkban, melyeken át célunkat megközelíthetjük?

A) *Vasárnapi iskola*: Ez ma már egyetlenegy egyházközségben sem hiányozhat, itt kezdődik el a jövő nemzedék vallásos nevelése. Alappillére e munkakörnek ama krisztusi parancs hűséges teljesítése: „engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket és meg ne állítsátok őket, mert ilyeneké a mennyeknek ország“. [Márk. 10 : 14.]

Végezni kell ezt a munkát elsősorban az egyház tisztviselőinek és minden olyan egyháztagnak, aki szereti a gyermeket és e munka végzésére az egyház vezetőitől megbízást nyert.

Célja e munkának, hogy Isten segítségével az egyházunk által megkeresztelt gyermekeket Krisztus hűséges követőivé és egyházunk öntudatos élő tagjaivá neveljük. Hogy érjük el ezt a célt:

1. A gyermekeket szeretetünkbe fogadjuk, megemlékeztetjük az Ur Jézus intéséről: „Aki egy ilyen kis gyermeket befogad

az én nevemben, engemet fogad be" [Máté 18:5] felvesszük gondját és mindenben segítjük, hogy betöltsük az Üdvözítő e parancsát: „Legeltesdd az én bárányaimat!” [János 21:15.]

2. Megismertetjük vele Isten igéit, a teljes Szentírást, hogy Jézushoz térjen, nemcsak azért, hogy megismerje Isten igazságait, hanem főképen azért, hogy Jézust Megváltójául elfogadja és örök életet nyerjen általa. [János 5, 39–40.]

3. Megtanítjuk a Szentháromság Egy Isten tiszteletére, mert Isten Igéje így tesz bizonyosságot: „A gyermekek és csecsemők szája által szereztél dicsőséget!” [Máté 21:16]

4. Ugy tekintünk a gyermekre, mint példára, akitől nekünk is tanulnunk kell, mert megmondta Jézus: „Bizony mondom néktek, ha meg nem tértek és olyanok nem lesztek, mint a kisgyermekek, semmiképen nem mentek be az Isten országába”. [Máté 18:31]

Mennyiben vezet a gyermek ifjusági munka egyházi életünk megújulásához?

Nagytiszteletű Lelkész Urak!

Rövid tapasztalataim is meggyőztek arról, hogy anyaszentegyházunk elevenebb, öntudatosabb életének oka 90%-ban a vasárnapi iskolai munkának eredménye.

Az a szülő, ki látja gyermeke átalakulását: a rossz, szófogadatlan gyermeke, hogyan változik meg, hogy lesz belőle napról napra jó, engedelmes, imádkozó gyermek, kezd érdeklődni e munka iránt, az istentiszteletekről, ahonnan eddig közönyösségből távoltartotta magát, többé nem hiányzik, kezd lelki életet élni s e lelki áldásokat gyümölcsözteti az egyház külső munkamezején is [gyűjtések, munkadélutánok]. Ime, egy eredményes munkával átalakított, új életet élő gyermek átalakítja szüleit, testvéreit, pajtásait, lüktető, eleven életet visz be az egyház falai közé.

1. Nagyvárad-réti paróchiális körben lakó B. L. cipésmesternek két gyermeke jár a vasárnapi iskolába. Az azelőtt közönyös szülők ma a legjobb templombajárók s az elmúlt év karácsonyán 10 pár új cipőt adományoztak a szegény gyermekeknek.

2. Egy másik gyermek [kis fiú Z. L.] róm. kath. vallású édesanyja ma egyike a legbuzgóbb reformátusoknak. Áttérése március hó 4-én hivatalosan is megtörtént.

3. Egy apa N. L. vasárnapi iskolás gyermekének hatása alatt a munkásotthont hagyta el örökre. A legbuzgóbb templombajárók egyike.

A vasárnapi iskola áldásos kísérői: A rendszeres gyermek-istentiszteletek, kirándulások, ünnepélyek stb.

Ott, ahol az iskolaköteles gyermekek száma nem haladja meg a huszat, a lelkipásztor és tanító is elvégezheti. Ott, ahol a létszám nagyobb, a lelkész segítőkről gondoskodik. Legtöbbször a bibliakör tagjai közül. Természetesen ezeket a segítőket előzetes kiképzésben kell részesíteni. A nagyvárad-réti paróchiális körben 140—160 a vasárnapi iskolások száma. Négy bibliakörös leányt készítenek minden péntek este elő a vasárnapi tanításhoz. Állíthatom, hogy áldásosabb munkát végeznek, mint azok a tanítók, akik csak „muszályból“, „parancsból“ kedvetlenül végzik e munkát.

B) *Az ifjusági bibliakörök.* A vasárnapi iskolás gyermekből lassanként bibliakörös lesz.

Minden bibliakörnek csak akkor van létjogosultsága, ha eleven. A bibliakör nem lehet egy koszorucska... egy kis összejövétel, amelynek sem öntudata, sem ereje nincs. Ez nem állhat kis baráti társaságokból sem, akik csak magokban összetartóak, de keveset tudnak azokról, akik nehezen csatlakoztak a bibliakörhöz és azután senki sem vette észre, mikor a helyük újra üresen maradt. Több felelősség, több összetartás kell; minden tekintetben nagyobb kapcsolat az egészszel, hogy a bibliakörünk szerves egységgé fejlődhessen. A bibliakörben végzetlenül sok kötelessége van mindenkinek, korra, rangra és tehetségre való tekintet nélkül. Ha ezt kezdik a tagok megérezni, akkor lehetetlen, hogy a bibliakör tovább hideg és élettelen maradjon. Akkor tudni fognak egymásról és törődni fognak egymással. Ha valaki beteg, meglátogatják, elhalmozzák figyelmességgel, közösen irnak neki, bizonyosságot téve arról az erős kapcsolatról, amire a kör és a tagok között szükség van. Mindenki dolgát közössé téve, mindenkiért együtt dolgozzunk, imádkozzunk és harcoljunk.

(Folyt. köv.)

Lelkészi értekezlet. Az érmelléki egyházmegye lelkészi kara szept. 21-én tartotta értekezletét, melynek legfőbb tárgya a már is virágzó e. m. gyámintézet még fokozottabb megerősítése volt. A jelenben minden nyugdíjas lelkész 24, minden özvegy 12 ezer leit kaphat. Az értekezlet most újabb módosítást fogadott el, mely szerint négy éven át minden lelkész minden 10 évi szolgálat után évi 4000 leit fizet be és akkor négy év eltelte után minden nyugdíjas évi 48, az özvegyek pedig 27 ezer leit fognak kapni, 1939 ben pedig kivétel nélkül mindenki 48,000 leiben részesül. A gyámintézet kifejlesztése és virágzóvá tétele Takács Zsigmond agilitásának és szakavatottságának az érdeme. Ezenkívül még számos közös ügyet tárgyaltak meg.

ISKOLA

Iskolán kívüli népnevelés.

A nevelés egyik ága a társadalmi nevelés, mely a társadalmi állapotok megjavítását tűzte ki céljának. A XIX. század második felében kezdődött meg, de ma is kezdetleges állapotban van, bár egyesek sokat fáradoztak és áldoztak érte. Hiánya — ott, hol ilyen irányban eddig semmit sem tettek, vagy nagyon keveset, — a mai életviszonyok között mindinkább előtűnik. [Értem a falut.]

Legutóbbi cikkemben az iskolán kívüli népnevelést egyenlő fontosságúnak tüntettem fel az iskolai és az egyházi népneveléssel.

Magába foglalja ez a nevelés a nép mindennemű és irányu megnyilatkozásának figyelemmel kísérését és helyes utra irányítását. A falu népének szokásait, népmozgalmi eseményeit, közegészségügyi viszonyait, adózását, gazdálkodását, állattenyésztését, közbiztonságát, erkölcsi nézeteit, politikai életét, terheit, békességét stb. céltudatosan helyes irányba téríteni, javítani, fejleszteni bizonyára fokozottabb figyelmet érdemel. Vele nem törődni egyenlő lenne az öngyilkossággal.

E munka vezetése és irányítása emberszeretetet, szakértelmet, megértést, önzetlen dolgozni tudást, türelmet és mindenekfelett sok időt kíván.

Ha mindenki élné emberszeretet, önzetlenség, nemes cél felé törekvés, akkor külön vezetőre talán szükség sem lenne.

Ha pedig valaki vezetője lett ezeknek az eszméknek, életét erre kell feláldoznia.

Ki legyen ez a nevelő, vezető?

A lelkész, tanító, bár mindketten ugyanazon eszmék harcosai, nézetem szerint nem a keresett nevelők, mert ők az iskolán kívüli nevelésnek irányelvet adói nemcsak lehetnek, de feltétlenül kell, hogy legyenek — már képesítésüknél fogva is, — de aktív véghezvivői, munkásai nem lehetnek.

A kisebbségi sorsban élő felekezeli lelkésznek, tanítónak meg vannak a maguk munkakörei, melyet el nem hanyagolhatnak, melyek minden idejüket lefoglalják. Ugy az egyháznak, mint az iskolának sok ügyei, bajai vannak, melyek intézése, orvoslása egy lelkiismeretes hivatalnoknak elég munkát ad. Társadalmi tevékenységre elég alkalmat nyújt hivatáskörük is s bár ott tudnának eleget tenni a kívánalmaknak és véghezvinni nemes törekvéseiket.

A nép vezetőjének elsősorban anyagi függetlenséggel kell rendelkeznie s éppen a lelkész és tanító azok, kiknek minden ilyen irányu munkájára görcsöt köt anyagilag néphezkötöttségük.

A népnevelés munkájában nagyon könnyen szereznek maguknak ellenségeket, mert, ha munkatársaiktól önzetlenséget követelnek, előbb-utóbb maguk előtt fogják találni a nép álvezéreit, kik azután ocskaiasan az egyházon és iskolán fognak bosszút

állani. A lelkésznek és tanítónak pedig első az egyház és iskola s azokat támadásoknak kitenni, vagy munkájukat hátráltatni nem céljuk s inkább az iskolán kívüli munkálkodásukról kell lemondaniok.

A lelkész és tanító is csak emberek, emberfeletti munkára nem vállalkozhatnak és a társadalom sem kívánhatja tőlük. Különben is idő előtti kidőlés esetén az egyiknek mérsékelten, a másiknak sehogy sincs biztosítva az élete s takarékosan kell bánni munkaerejükkel, hogy kibírassák az előirt szolgálati éveket.

Sajnos, nagyon jól tudjuk, hogy ezt a kérdést teljesen el nem hanyagolhatjuk, mert ha csináljuk is, ha nem csináljuk is, mindenképpen mi valljuk kárát.

Eppen azért, ha társadalmi neveléssel foglalkoznunk is kell, tegyük megfontoltan, körültekintéssel, hogy belőle se az egyházra, se az iskolára hátrány ne származzék.

Azok pedig, kik mindenütt és mindenben a lelkészre és tanítóra várnak, számítanak; nyugodjanak bele, hogy csak egy étellel rendelkezünk s azt már egyszer eligértük.

Kósa Károly.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Turóczy Gyula.

Csak élete végső szakaszán találkoztam vele. Csak az estét láttam, nem ismerem hát, milyen volt a dél, meg a reggel. Egy fáradt vándort láttam csak, aki ereje megfeszítésével uj utra indult, egy öreg szolgát, akit Úra új bizonyágtételre hívott el.

Benne láttam, mennyire kettő a test, meg a lélek. A test már fáradt volt, beteg, roskadozó és öreg, a lélek töretlen, erős, egészséges és fiatal. A testben hamvadt s egyre jobban pusztult az erő, a lélek mindvégig izzott s lángolt titokzatos belső tüzeiktől. Megőriztem az arcát, azt a finom, őszkeretű patriárcha arcot s megőriztem a szemét, azokat a betegágyból is kicsillogó lelkes, tiszta gyermekszemeket. Mennyire öreg tudott lenni s egyben mennyire fiatal. Mennyire gyenge s ugyanakkor mennyire erős. A lába nem bírta már át a szomszédos imateremig, de ha átvitték, a lelke könnyen szárnyalt a mennyei trónusig. A hang csak suttogott, egyszer-egyszer meg is tört az ajkán, de a suttogásban is erő volt s a kényszer-hallgatásokban is megrázó beszéd. Betegágyából is vigasztalni, erősíteni, sőt fegyelmezni tudott. Szegénységében is tékozló volt s gyöngeségében is pazar. A holnapra gondolt mindig s ezért a tegnapi mulasztásait is rendbehozta. Harmincéveseket is konfirmált s hatvanéveseknél is pótolta az elhanyagolt házassági esküt. Nem propagálta, de gyakorolta a belmissziót. Őszinte öröme telt minden munkában, ha megsejtette mögötte a lelket. Bizott egyháza jövőjében, mert rendületlenül hitt a jó Istenben. Igéje volt életének legdrágább kincse. Mikor rámhagyta nagy képes bibliáját, azt írta mellé: „osztatlan örökösévé lett“, benne mindenét ne-

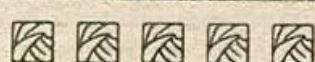
kem adta. Bárcsak megtudnám becsülni s pazarul tudnám szét-szórni ezt a drága örökséget.

A reggelt és a délt — mondom — nem ismertem, de láttam, hogy az este szép, derűs és harmónikus volt. Az öreg vándor már végig futotta a földi utat. Az ősz sáfár leszámolt. Szomorúan nézek nyugalomba vonult s hamar igaz nyugalmat nyert öreg testvérem után. Földi arca — tudom — lassan elmosódik előttem. De lelke, — hiszem, — velem marad. És még sokszor vezetni és erősíteni fog. Megállok lélekben szülőföldjén domborult friss sirhatja felett s ráhullatom szeretetem emlékező szavait, mint egy szivből fakadt, maroknyi egyszerű virágot.

Ardai Aladár.

KÜLFÖLD

A berlini francia egyház ismét megkezdi az istentiszteleteket és visszaállítja a francia református közösséget. A legutolsó lelkészük Albert Nicole volt Genfből, aki a háboru alatt kénytelen volt elhagyni Berlint. A templomot aztán profán célokra használták, odaállították az állami színház diszleteit. Most restaurálták. A földszinten a konzisztórium gyűléstermének falai fali festményekkel vannak feldiszitve, melyek egyes jeleneteket ábrázolnak a menekülés idejéből. Könyvtár, továbbá különböző termek vannak kijelölve a nőszövetségnek, az ifjuság és a hugenotta dalkör számára. Poroszországban még 14,000 református francia hugenotta ivadék él, a nantesi edictum áldozatai. Németekké lettek. [Le Christianisme 14. VIII 1930.]

Epizódok a kanadai alagút megnyitásáról. Augusztus 16-án törték át a Kanada—Egyesült-Államok közötti alagút utolsó szakaszát ünnepélyes keretek között. A vállalat alelnöke egy fadarabkán a következő üzenetet küldte: „Az Istenszeretet”. A kolosszális vállalkozás törhetetlen jellemű igazgatója Friderik Wellington Martin pedig a többek között a következő szavakat mondotta: „Ha majd az utolsó ítélet napján az Ur széjjeljár a földön, én ebben az alagútban fogom várni s így köszöntöm: A te dicsőségedre készült. Uram. A szolgának, aki eszköze volt ennek a műnek. Te adtad a látások erejét, az utak biztonságát, a tehetség fényét s ime ítéld, hogy hív volt-e a munkás. Az alagút építésénél sok magyar munkás dolgozott s örömmel vesszük a hírt, hogy Mr. Martin és társa ajándékozták a windsori magyar református templomnak a körülbelül 3000 dollárt érő fűtőberendezését.

Svédországban a király a keresztyénség bevezetésének 1000 és az ágostai hitvallás 400 éves évfordulóját általános országos hálaünnepnek rendelte el.

Indiában a biblia a legolvasottabb könyv, 50 nyelven és tájszóláson van forgalomban. Egyik indiai misszió három év alatt 1,500,000 bibliát helyezett el.

HIREK

Vallásos kultúrestély a nagyváradai réti imaházban. A réti Ref. Nőszövetség a múlt vasárnap, szept. 21-én magas, művészi nivóju kultúrestélyt tartott a réti imaházban. A fokozódó érdeklődés már délután látszott. Hét órára zsúfolva volt az imaház. Ott volt Vargha Lászlóné vezetésével az újvárosi Nőszövetség, Olasziból is számosan. A 89 ik dicséret 1—2 versének eléneklése után imádságot dr Szabó Lajos a réti reformátusok fáradhatatlan lelkes papja mondott. Utána megzendült Andrassy Ede zenetanár kísérete mellett Pázmány Ferenc hatalmas baritonján egy gyönyörű régi magyar ének. Az igét Füzessy Géza micskei lelkész hirdette I. Kor. 1, 27—30. alapján. Ez után Dézsi László karnagy vezetésével a réti leánykar Beethoven Csendes éj-ét adta elő. Erre Soós András karnagy kísérete mellett Raff. Cavatina. Andrassy Ede hegedűszólója következett. Utána Zágoni Dezső a „Magyar Szó” felelős szerkesztője tartott nagyon alkalmoszerű, tanulságos, lelkes előadást arról, miképpen lehet a magyar falut a női lelkeken keresztül megmenteni. Majd a réti vegyeskar Soós András vezetésével dr Kovács: Itt vagyok Uram, kezdetű vallásos énekét adta elő. A 90. zsoltár első versének eléneklése után a nagyidőn keresztül emlékezetes gyönyörű ünnepély véget ért, mely a küzködő micskei egyháznak 1800 Leit hozott. Az est sikeréről legiga-

zabban a szemekben megcsillanó könnyek beszéltek. Valami csodálatos szent tékozlással szórták a művész szereplők gazdag lelkük aprópénzre váltott aranykincsét szerte-szét.

Regáli misszió. Egy pár évvel ezelőtt Moreniben, a romániai petroleum-források híres centrumában református gyülekezet alakult, amely azóta többszöri kezdeményezés és különböző előmunkálatok után, most új kezdet előtt áll. A presbiterium kérésére a testvér-egyházkerület püspöke Kovács Géza segédlelkészt nevezte ki, hogy az egyház kebelébe bevonja tömegesen ott élő hiveinket. Auguszt. 31-én volt az első presbiteri gyűlésük, amelyen a segédlelkész lakását és ellátásának a kérdését oldották meg ideiglenesen, a következő vasárnapi istentisztelet idejét, valamint az urvacsora kiszolgáltatását határozták el. Az önkéntes adózókat felszólítják, hogy az elmaradt részletek mellőzésével, szeptembertől kezdve teljesítsék megajánlásukat. Szeptember 7-én istentiszteletre 43-an gyűltek össze. Két héttel utóbb, istentisztelet után az urvacsorát szolgáltatták ki 15 hívőnknek, urvacsora végzetével pedig a másik sakramentumban, a keresztségben részesült egy gyermek. A következő istentiszteletet október 12-ére hirdették ki, amikor is Tőkés Ernő esperes fogja hirdetni az igét. A közbeeső vasárnapokon segédlelkész a

szomszédos Câmpina és Gura Ociței helységeiben szervezendő társegyházakat látogatja meg. A református tagokat számláló családok száma összesen körülbelül 150 re tehető. Moreniben az állami elemi iskolákba több mint 30 magyar gyermek jár. A heti 2 vallásóra kieszközlése most van folyamatban. Egyidejűleg fog megindulni a vasárnapi iskolai tanítás is. A lelkipásztorok figyelmét és testvéri támogatását kérjük a moreni munka számára.

A budapesti Soli Deo Glória 40 tagból álló csoportja tanulmányi kirándulást rendezett Budapestről—Belgrádon át Bukarest, Brassó, Sepsiszentgyörgy, Gyergyószentmiklós, Marosvásárhely, Marosujvár, Torda, Kolozsvár, Körösfő, Bánffyhunad és

Nagyvárad — a közbeeső nevezetességek és természeti szépségek megtekintésével — vissza Budapestre. E tanulmányi utrendezését és irányítását a kolozsvári IKE. teljesítette.

Köszönet. Mindazoknak, akik feledhetetlen, drága jó férjem dr. Bodnár Gábor volt jákóhodosi lelkész elvesztése miatt való mély bánatomat részvétükkel enyhíteni igyekeztek, ezúton mondok hálás köszönetet.

Jákóhodos, 1930 szept. 30.

Özv. dr. Bodnár Gáborné.

Megjelent Debreczeni István: „Kicsoda ez?” egyházi beszédek tartalmazó kötele. Ára 150 Lei. Kapható kerületünk iratlerjesztésében és a szerzőnél, Szatmárt.

Társzerkesztők:

Ardai Aladár, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

Az egyházkerületi Főtiszt és Mélt. Tankönyvkiadó Bizottság által **kötelező használatra** elrendelt

**Kisbetűs Énekeskönyvek,
Nagy Vilmos-féle Nyelvgyakorlók,
Dr. Szentpéteryne-Gäzdac-Kandray-féle ABC és Olvasókönyvek,
Kandray-Titz-féle
Számtan—Mértan könyvek,**

továbbá

**az összes iskolai nyomtatványok,
térképek, füzetek, írószerek stb.**

az előírt áron beszerezhetők

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

Egyházaknak és iskoláknak 10 % engedmény!

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
ud. Arad Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORDEN—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyvársárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetételeket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik hitelbetét gyűléssel. *Le-
számítól váltókat. Folyósít* jelzálog-
kölcsönöket. Általásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Républika a triestli „Adriai”
biztosító-társaságot.** 39

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

a rekvirált sípok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 39

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelevények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Alapított 1840-ben

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVACS JOZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 550 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

Az egyház és a belmisszió.

Debreczeni István előadása a marosvásárhelyi nagyhéten a lelkészek napján.

I.

Mintegy száz esztendeje, hogy a belmisszió atyja: Wichern János a belmissziót megindította és több mint 80 éve, hogy Luther sirja fölött tartott nagy beszédében 1848 ban odadörögte a német egyháznak a nagy igazságot, hogy amelyik egyház nem végez belmissziói munkát, az nem érdemli meg a keresztyén nevet. Csaknem négy évtizede, hogy magyar református egyházunkban is megindult a belmissziói munka, mikor elhangzott a felhívó szózat a magyar belmisszió megalapítója: dr Szabó Aladár részéről, melyet a világiak közül lelkesen továbbított dr Szilassy Aladár. Mindenfelé agitáltak, buzdítottak, lelkesítettek és megalakították az Országos Belmissziói Egyesületet. De az eredmény csak guny és elgáncsolás lett. Még akik érezték is, hogy igazuk van, azok sem értették meg.

Jellemző erre nézve a „Protestáns Pap“ c. lap 1902. év 1. számában közölt Ilyés Kálmán: Nehány szó a belmisszióról c. vezércikke „Szinte veszedelmesen aktuális kérdés — írja első soraiban — mondhatjuk probléma a belmisszió. Belmisszióra valósággal szükség van: a vallás és buzgóság fokozására, a vallás iránt való szeretet megszilárdítására stb.“ De azért helyteleníti az Orsz. Belmissziói Egyesületet és kirohan a titkárok ellen, kik „utaznak“ vallási ügyekben. Szerinte ahol pap van, ott nincs rájuk szükség, ahol pedig pap nincs, ott papra van szükség s nem arra, ki a lelkiekben „utazik“. Az anyaegyházakban, hol van lelkipásztor, okvetlen elég a lelkiekben a pap, ha nem elég, az ő lelke rajta, azon segíteni „belmissziói utazó“

urakkal se lehet." A belmisszió igazi céljának a filiák védelmét tartja, nem pedig „a hypotheziseken felépített, jóformán szükségtelen reformokat."

Általában ilyen volt a közfelfogás a magyar belmissziói munka kezdetén.

Nézzük meg, *milyen a belmisszió helyzetképe ma nálunk?*

Belmisszióról ma még jóformán csak a lelkipásztorok beszélnek, esetleg gondolkoznak, itt-ott cselekesznek, Tehát a belmisszió helyzetét aszerint ítélni lehet, hogy mint gondolkoznak, beszélnek és cselekesznek. E tekintetben négy csoportot különböztethetünk meg.

Első csoportba tartoznak a belmisszió ellenségei, Ezek azt mondják, hogy a belmisszió nem való a mi népünknek. Külföldön szükség lehet rá, be is válhat, de nem a magyar népnek való; nem fogadja be a magyar lélek, vagy drasztikusan: nem veszi be a magyar ember gyomra. Ugy beszélnek róla, mint Tolnai Dali Jánosék és Szilvásujfalviék korában a presbytériumokról és az ő lelki életét megújító törekvésekről: az „angliai mirigy“-ről. Ezek szerint a belmisszió nem feladata az egyháznak.

A második csoportba tartoznak, akik vallják, hogy szükség van rá, de csak azért, mert nem mernek a közszellemmel nyíltan szembeállani vagy nem akarnak elmaradottaknak látszani. Ok maguk azonban semmiféle belmissziói munkát nem végeznek. Rendszerint így szoktak beszélni: mi nem tanultuk, nem ebben nőttünk fel, csinálja az újabb nemzedék. Vagy így: Én nem végeztem eddig, hogy fogjak hozzá mostan?

A harmadik csoportba azok tartoznak, akik végzik a belmissziói munkákat, de csak szokásból, divatból, vagy a felsőbb-ség akaratának engedelmeskedve, talán kötelességérzetből és korántsem meggyőződésből és hitből.

A negyedik csoportba tartoznak végül, akik hitből és lélekből, szívesen, teljes odaadással nagy gyönyörűséggel és önmagukra is sok áldással munkálkodnak a belmisszió egyik másik vagy mindenik ágában

Az elméleti oldalon, illetve elvi szempontból ezek is két-félék. Az egyik azt vallja, hogy végezni kell minden habozás és gondolkodás nélkül mindenkinek, a másik pedig, hogy csak az Isten Lelke indításából.

A lelkipásztorokon kívül még a tanítókról lehet szólni, akik részt vesznek a belmissziói munka egyik ágában: a vasárnapi iskolában, de jobban csak hivatalból, kötelességből, sokszor robotból. A lelkük és minden érzésük tiltakozik ellene, már csak

azért is, mert terhet jelent nekik. A tanárokról a belmisszióval kapcsolatban alig lehet beszélni; vagy nem ismerik, vagy ellenségei. Még néhány buzgó, önkéntes munkás van, kik lélekkel és teljes elismerésre méltón fáradoznak, a presbyterek és hivek előtt azonban ismeretlen ugyanis, mint munka és nagyrészből ugyanis, mint áldás.

Pedig a *belmisszió egyházi munka, a belmisszió végzése az egyház feladata.*

Az egyház feladata magáért a *misszióért*, a missziót tekintve. Jézus búcsuszavait: „elmenvén, tegyetek tanítványokká minden népet”, az apostolokhoz intézte, akik által a Szentlélek erejével anyaszentegyházát megalapította. A missziót ezzel az ő feladatukká tette. Egyházunk az Ur egyháza, mi az Ur *tanítványainak* valljuk magunkat, de akkor, mintegy az apostolok utódainak, a misszió is az egyház feladata és ezt a feladatot nekünk vállalnunk kell.

Az egyház feladata magáért az *egyházért*. A *misszió az egyház vérkeringése*. Amint a testben a vérkeringés működése a jele annak, hogy élet van benne és a vérkeringés táplálja életre a szívet, úgy a misszió bizonyosság arra nézve, hogy van-e élet az egyházban és az ad életet is neki. Éppen ezért a *belmisszió az egyháznak olyan fontos feladata, mint a templomi igehirdetés.*

Ezek után tegyük fel a kérdést: *kiknek kell az egyházban a belmissziót végezni?*

Legfőképpen a *lelkipásztoroknak*, mert a belmisszió legelső sorban lelkipásztori munka. Nekünk kell végezni a belmisszió minden ágát s annyit kell végeznünk, amennyit csak elbirunk. Ahol nem vagyunk képesek személyesen dolgozni, ott is nekünk kell irányítani. Aki nem teszi ezt, a legnagyobb lelki és pásztori örömeiktől fosztja meg magát. Mennyi áldás fakad e munka közben a munkálkodóra! A gyermekeket az által kapcsolja magához, az ifjaknak így megnyert ragaszkodásánál alig van értékeesebb s általában ezzel nevel magának, vagy ezzel teszi az Ur után magáévá a gyülekezetet. Pedig ha nem neveli és nem igazi lelki munkával igyekszik megnyerni, nem is lesz igazán az övé. Csak jog szerint mondhatja magáénak, a szivekben azonban távolság áll közöttük, sőt nem egyszer tehetetlen lesz a gyülekezetben. Ellenben, aki e téren lélekkel munkálkodik, értékessé teszi magát a legszükkeblűek előtt is elejét tudja venni a diszharmóniának. Csak nemrég beszélte el egy új gyülekezetet nyert lelkipásztor testvérem, hogy díjlevél szerinti jogainak érvényesítése miatt nehézségei voltak a gyülekezet egy részével, de

mert látják, hogy fáradhatatlanul dolgozik a belmisszió minden munkáágában, az ellentétek elsimultak, a templom tele és az urvacsorázók száma a legnagyobb mértékben kielégítő.

A lelkipásztorok mellett végezniök kell a belmissziót a *tanítóknak*. Szeretném, ha e helyről minden tanítótestvéreimhez eljutna a szavam. Szeretném elküldeni hozzájuk kérő üzenetemet, hogy e munkát ne tekintsék teherként — elismerem — ugyanis eléggé nehéz életükön és ne zúgolódjanak a fizetéssel arányban nem álló munkateher miatt. *Ez a munka a jövő magvetése*. Miért kevés ma a fizetés? Mert a gyülekezet nem értékeli eléggé munkájukat. Rá kell tehát vezetni őket, hogy anulják meg értékelni. Ha munkálkodnak lelkesen, önzetlenül, meg fogják látni, hogy a hivek is észreveszik, méltányolják, többre becsülik, fáradságuk anyagiakban is megtérül és élvezni fogják magvetésük termését. De ha saját személyükre nem is érnék meg, élvezni fogják utódaik, hiszen ma legnagyobb részben nem magunkért, hanem utódainkért, a jövőéért munkálkodunk és áldozzuk oda az életünket.

Hogy minél több segítséget nyerjünk, *munkatársakat* kell nevelnünk. Legelső teendőnk a presbytereknek lelki presbyterekké nevelése, hogy ne csak megválasztottak, hanem minél jobban a „lélek emberei“ legyenek. De rajtuk kívül a gyülekezet férfi és női tagjai, főképen a fiúk és leányok közül nyerhetünk igazi, buzgó munkatársakat, akik által az összetorlódás miatt sokszor minden időnkét és erőnkét felemészítő munkánk nemcsak könnyebbé lesz, hanem a gyülekezet életébe is belegyökerez-tethetjük. (Folyt. köv.)

„Egyházunk megújodása ifjuságunkban“.

A bihari egyházmegyei lelkészi értekezletre
írta és felolvasta dr Szabó Lajos.

(Folytatás és vége.)

Szükséges, hogy azok a szavak, melyek fogadalomtételkor hangzanak el ifjaink ajkán:

„Mivel a Megváltó engemet annyira szeretett, hogy a kereszfán meghalt érettem, én is szeretni akarom Őt“

... „Igéjét mindennap olvasom ...“

... „Mindennap imádkozom ...“

... „Bizva az ő erejében, komolyan törekszem mindig azt cselekedni, ami O neki, az én Uramnak és Megváltómnak kedvére van.“

„Igyekszem valódi keresztyén életet élni, főképen abban a körben és helyzetben, melybe Ő állított“.

„Az istentiszteleteket szorgalmasan látogatom“, szükséges, hogy ezek valósággá, életté váljanak.

Nagy erősségei a bibliaköri munkáknak; a konferenciák. Sokan nem sok értelmét látják a konferenciázásnak. Ezeknek azt mondjuk: Van e értelme annak, hogy különböző iskolák, gyülekezetek ifjúsága testvéri közösségben napokat töltsön együtt? Jó-e, ha a középiskolás, iparos, kereskedő és földmives fiuk között leomlik a válaszfal? Felesleges dolog-e, ha az agyonhajszolt, ideálatlansággal vádolt ifjúság felemelkedik a hétköznapok robotjából az evangelium napfényes levegőjére, hogy felüldítse testét és lelkét? Legyen mindenki nyugodt, nem folyik a konferenciákon az igazi kulturával ellenes, a nemzeti feladatokra nem tekintő üres, tétlen, szoktató munka. Minden egyes konferencia: anyaszentegyházunk egyik jelentős életnyilvánulása.

Az ilyen utakon vezetett ifju: életet, eleveniséget, napfényt hoz be az anyaszentegyház falai közé.

„Élnek már többé nem ők, hanem él bennük a Krisztus“. Engedelmese, tekintélylisztelő: a törvényekkel, rendelkezésekkel, képzettséggel, nagyobb tapasztaltsággal szemben, de különösen az egyház vezető testületeivel és egyéneivel szemben. És *rajtuk keresztül nagy a megújulás az egyházi életben. A bibliakörös ifju szorgalmas templomlátogató. De nemcsak maga jár templomba, hanem családjá tagjait s a többi egyháztagokat is állandóan pontos látogatásra ösztönzi. Résztvesz a gyülekezeti éneklésben. Az istentiszteleten vagy a bibliakör énekkara énekel, vagy a gyülekezeti énekkarban vesznek részt. A templom környékének tisztaságára, rendjére ügyel. Résztvesz az urvacsorában, ha arra már jogosult. Résztvesz az egyházi konferenciák, szeretetvendégségek, vagy egyéb ünnepélyek rendezésében. Ha már önállóan keres, pontosan és buzgón fizeti egyházi adóját, egyházi célokra adakozik s arra másokat is buzdít. Egyháza hitvallási iratait s történelmét tanulmányozza. Egyháza iránti szeretetéről és hűségéről tettel és szóval bizonyosságot tesz. Egyháza vezetőségével az összhangot keresi. A vezetőség tekintélyét mindenfelé erősíti. Lelkészükért és családjáért buzgón imádkoznak. Az egész világon a lelkészek ezrei tesznek arról tanubizonyosságot, hogy munkák végzésével milyen megbecsülhetetlen segítséget jelentenek számukra ez ifjumunkások.*

Egy életképes eleven bibliakör tehát az egyházi élet tisztasága, erőteljessége, bibliai volta tekintetében nagyon hathatós tényező.

És ez az ifjuság, ma különösen itt Erdélyben, őrállója a magyar faji öntudatnak. Amikor ma riasztó szavak csendülnek meg: „Hol van a magyar ifjuság, ki felvált bennünket: ha elesünk, ha az idők kerekerei eljárnak felettünk, mi lesz kisebb ségi sorsra jutott népünkkel?”

... És a bibliaköri ifjuság hallja e szavakat és imára kulcsolt kezekkel rebegi: „Mondd atyám nekik, hogy ne féljenek, ne aggodalmaskodjanak, hisz te azért állítottál ide bennünket, hogy egy jobb sorsra érdemes népnek, megtisztult életünkön keresztül igaz fiai lehessünk.”

És valóban munkálkodnak is. Felgyújtják a mult fáklyáját, nemzettörténeti és irodalomtörténeti előadásokban és szavaltokban áldoznak a multnak és a gyülekezet idősebb tagjai rajtuk keresztül kezdenek élni egy önudatosabb faji életet.

A nagyváradi-réti parochiális kör (200 lelket befogadó) bibliaköri termében minden hónap utolsó vasárnapján vannak ilyen irodalomtörténeti előadások, egy lelkes ifjuság áldoz a multnak, egy lelkes bibliaköri ifjuság kiáltja oda a jövőért aggodók felé: „Ne féljete!”

Természetesen ezekről az összejövetelekről sem hiányozhatik sem az imádkozás, sem a biblia.

Hogy nevelhetek Istennek egy ilyen ifjuságot és hogyan tarthatom össze?

Ha vasárnapi iskolai munka folyik, ugy ezen keresztül ez a könnyebbik, ha azonban ez nincs, akkor a helyzet nehezebb, de nem lehetetlen.

Kezdjük el csendesesen, kevés taggal. Csak azt a pár fiatalembert és leányt hívjuk meg, akiket alapos megismerésük után alkalmasaknak tartunk. A terjeszkedésekben is nagyon óvatosak legyünk. Az örökkévalóság részére gyümölcsöt csak odaadó kitartó, türelmes munkával és sok imádkozással lehet érlelni. Az ifjakat és leányokat jobb mielőbb elkülöníteni. Imádkozva alkítsuk meg és fejlesszük, ez a legfontosabb.

Imádkozz azért, hogy minden lépésedet Isten vezesse s te engedelmesen aláztatosan lesd vezetését, imádkozzál azért, hogy a munka iránt az érdeklődés természetesen növekedjék, hogy a fennálló akadályokat Isten távolítsa el az utból s hogy amig ezek fennállanak, addig a te hited és kitartásod erősödjék általuk.

Az ifjúsági munka az *egyház munkája*. Épen ezért szükséges, hogy az egyház ismerje is el a „bibliakört” a maga munkájával és építse be egyéb tevékenységei közé.

A lelkész szeresse ezt a munkát, ne legyen teher neki, amit csak a tanítóval végeztet, szeresse az ifjúságot s pártfogását állandóan éreztesse velük. Igehirdetésében utaljon ismételtelen reá. Hívja fel a gyülekezet ifjúságát, hogy érdeklődjék a munka iránt.

A presbitérium hozzon meg minden áldozatot, hogy a szükséges helyet megteremtse.

A munka legyen egységes. Az egyházmegyei és kerületi belmissziói előadók feladata, hogy az egyházmegye életét ebből a szempontból számontartsa, segítséget, tanácsot, utbaigazítást adjon, ahol segítségre van szükség, azzal szolgáljon.

Az egyháznak feladata, hogy ezeket az ifjakat, akik egyházunk jövője vezető elemeit fogják képezni, megtartsa az egyház mellett, gondoljon reájuk, erkölcsi támogatást és lelki segítséget nyújtson nekik, megismertesse őket egyházi életünk kérdéseivel, felébressze érdeklődésüket a lelki élet iránt, szóval minden eszközzel rajta legyen, hogy ezekből a nagy remény-ségre jogosító s majdan egyházunk büszkeségét képező drága lelkekből *igazi református* s *igazi hívő*, öntudatos munkásai legyenek az Isten Anyaszentegyházának.

Helyesek e az ifjúság közreműködésével rendezett, teljesen világi színezetű egyházi bálak, estélyek stb. Szerintem, amiről rövid tapasztalataim is meggyőztek, nemcsak, hogy nem helyesek, de *egyenesen veszedelmesek*. El kell jönni annak az időnek, amikor ezek az egyházi bálak örökre eltűnnek. Ma talán még nehéz teljesen eltüntetni, de egy új, krisztusi szellemben nevelt ifjúság maga fog utálattal elfordulni, e lélekre rendkívül káros világi szórakozástól.

Egy lelkész társam panaszolja, hogy egy évi bibliaköri munkáját látja veszélyben minden ilyen bál után.

Magam látom, hogy azelőtt ártatlan ifju lelkek, hogy esnek a sátán karjai közé [részegség, érzékiség, vágy a színészet után stb.]

Tessék az ifjúság részére vallásos és kulturális [nemzet-történelmi és irodalmi] előadásokat tartani és ezeken szerepeltetni, de nem engedni és nem adni alkalmat arra, hogy az egyházi bálak műsorát rendszerint képező frivol, vigjátékok, komédiák közreműködésében részt vegyen. Sokkal több az ilyen mulatságok erkölcsi kára, mint az anyagi haszon.

Nagyfiszteletű Lelkész urak, harcolni kell az egyházi bálak ellen. Révész Imre dr a debreceni presbitérium gyűlésén ezeket mondja: „Mivel legmélyebb bibliai hitünk szerint a magyar ref. egyház a Krisztus testének, az egy közönséges anyaszentegyháznak élő része, ennél fogva Krisztusunk dicsőségének és az egyház lelki méltóságának súlyos kisebbitését látjuk abban, ha bármiféle ref. egyházi testület a maga anyagi céljainak előmozdítására táncmulatságot rendez”. És a debreceni presbitérium lelkesen emeli jogerőre lelkésze határozati javaslatát. Kövessük e nemes példát. Hisz meg kell már egyszer értenünk, hogy nem táncoló, hanem imádkozó ifjúság nevelésével, kelthetjük új életre anyaszentegyházunkat.

III. A jövő képe.

És most ismét látok. Látom a diadalmas egyház utját és látom a célt a Krisztust.

E diadalmas uton látok célegyenest előre haladni egy ifjúságot, nyomukban anyaszentegyházunk és népünk megújodása.

Nagyfiszteletű Lelkész urak. Akarják-e vezetni ezt az ifjúságot? Akarják-e szebbé tenni a jelent és megmenteni a jövőt?

Multunk elvégeztetett, bezárult mögöttünk, hibáit, bűneit már nem tehetjük jóvá. De sorsunk nem reménytelen. A mult helyett előttünk van a jövő. Meg kell mentenünk a ref. magyar ifjúságot, mert egyedül csak bennük és általuk van megújódás.

Látom a jövő egyház képét. Nem lesznek üres templomok, nem lesznek lelkészi díjlevelet lábbal taposó presbitériumok. Nem lesznek reverzálisok, eltűnnek a hitetlenek, részegesektobzódók, mert a Krisztus lesz minden, mindenekben.

S e megújult egyházon keresztül látom a magyar nép jövőjét. Látom és bizok: „s hiszek, míg Isten lesz felettünk”... hirdetem halálíg, erős nagy hittel rendületlenül; legyen bár sorsunk még oly mostoha, él a magyar s nem veszhet el soha”...

Igen. Ebben az ifjúságban él.

Nagyfiszteletű Lelkész urak. Akarják-e ezt az ifjúságot nevelni, akarják-e vezetni?

Akkor... Most vagy soha. Ma az élet vonata áll és vár, ne késlekedj. Ha délben induló vonathoz csak egy fél perccel később érkezel, már nem ülhetsz fel. Ha nem érted a most szóló hangot, a most kezdődő új élet jövődő hívó zengését, ha nem indulsz meg igéző szavára, lekésel, késő lesz mindenre.

Fel tehát a Krisztusért és az Anyaszentegyházért.

Nagyvárad, 1930.

(Vége.)

A bihari református egyházmegye őszii közgyűlése.

Szeptember hó 30-án tartotta a bihari református egyházmegye őszii közgyűlését Telegdi József egyházm. gondnok és Vadai Béla esperes elnökle mellett Nagyváradon, a református leányiskola disztermében

A közgyűlés éneke és esperes közvetlen szívhezszóló imádása után, egyházmegyei gondnok keresetlen szavakkal mondotta el megnyitó beszédét, melyben fájó lélekkel emlékezett meg arról a nagy veszteségről, mely Domahidy Elemér egyházkerületi főgondnok és dr Bodnár Gábor jákóhodosi lelkész kora halálával érte református Sionunkat. Előbbi, mint bátor, körültekintő vezér, utóbbi, mint szelid, fáradhatatlan belmissziói harcos pótolhatatlan veszteség. Majd rámutatva a marosvásárhelyi nagyhét lefolyására, melynek áldásaiban — sajnos — egyházkerületünkben kevesen részesültek, jelenti, hogy a zsinati bizottság az első törvénycikkkel elkészült.

Tanítóképviseelővé választott Bogáti Mihály, örvéndi tanító eskütétele és a felső egyházhatósági leiratok letárgyalása után az egyházmegye 1929. évi vallási, erkölcsi és anyagi állapotáról szóló esperesi jelentés következett. A nagy gonddal, alapos utánanézéssel készített s az egyházközségek életének legkisebb mozzanatait is felölelő jelentés míg egyfelől örömmel állapítja meg hogy a belmisszió áldásos munkája mindjobban elmélyül, másfelől szomoruan konstatálja, hogy egyházi életünk hajója még mindig viharos vizeken evez, aminek oka nemcsak a mai nehéz helyzet és gazdasági váltság, hanem a lelkekben élő közönyösség és a hivek áldozatkészségének hiánya. Több egyházközség, így Siker különösképen, hátralékban van közigazgatási járulékaival; Bihar, Pelbárthida gondnoka még annyi kötelességet sem érzett magában, hogy az egyházlátogató küldöttséggel találkozzon; a nagymérvű adóhátrány miatt a belhivatalnokok csak 21 egyházközségben kapták meg fizetésüket. Kétségkívül súlyos idők repülnek felettünk, de őseink még nehezebb viszonyok között éltek, áldozatkészségük nyomán mégis iskolák, templomok emelkedtek. Egyházunk létérdeke a jövőre nézve fokozott munkára sürgeti a vezetésre hivatottakat. Közgyűlés itt azon általános óhajtásnak adott kifejezést, hogy az egyház fentartását szolgáló adók, illetve hátralékok behajtását ne lelkész és gondnok forszirozzák, akik amiatt sokszor gyűlöltté lesznek, hanem a felsőbb hatóságok igyekezzenek azokat tekintélyük súlyával beszédeni.

Esperes időszaki jelentésével kapcsolatban közgyűlés elrendeli a dr Bodnár Gábor halálával megüresedett tanácsbírói és egyik világi jegyzői állás betöltését dec. 1. határidővel.

A nőszövetség egyházmegyei tagozata megalakítván, annak elnökévé Vadai Béláné (Elesd), alelnökévé Balajthy Jenőné (Biharpüspöki) és Kádár Miklósné (Pusztajlak) pénztárossá

Fodor Józsefné [Fugyivásárhely], ellenőrré Bagoly Bertalanné [Bors] és Farkas Jánosné [Kisszántó] választatott meg.

Hosszas vajudás után végre megoldást nyert a paptamási i lelkészi állás betöltésének ügye, amennyiben a presbitérium legutóbbi határozata alapján közgyűlés [23 szavazattal 10 ellenében] elrendeli, hogy az esperes az érvényben levő, eredeti díjlevél alapján a lelkészi állás betöltésére tegye meg a szükséges intézkedéseket. Ugyancsak elrendeli a nagykakucsi és jákóhodosi lelkészi állások betöltését is, miután a díjlevelek megerősítést nyertek. Mint sivatagban az oázis az eltikkadt vándorra, olyan felemelőleg hatott az anyagi gondok miatt sokszor csüggedt lelkekre Türkösi József fugyivásárhelyi egyháztag nemes, áldozatos elődeinkhez méltó gesztusa, mellyel mintegy 250 ezer lei értékű ingatlan vagyonát egyházi célokra hagyományozta. Egy újabb bizonyosága ez annak, hogy nem apadt ki Sionunk létének anyagi forrása.

A Református Pénzintézet tervezete kérdésének végleges megoldása bizottság javaslatára az új Egyháztörvény megjelenéséig elhalasztatott.

Bódi Mihály nyüvedi lelkész, tanítói beiktatások, több kisebb fontosságú ügy letárgyalásával, valamint a permanens bizottságnak az első törvénycikktervezetre vonatkozó előterjesztésével a gyűlés a késő esteli órákba benyulott.

Előző nap délután birósági, majd bizottsági ülések voltak.

HIREK

Husz éves találkozó. A theológiát Debrecenben 20 évvel ezelőtt végzett lelképásztorok okt. 2-án találkozásgyűltek össze. Az élő 34 közül 16-an jelentek meg. D. e. istentiszteletet tartottak az oratoriumban, melyen Molnár Ferenc debreceni lelkész olvasott igét és imádkozott. Utána számbavétel volt. Délután 6 órakor nívós irodalmi estélyt tartottak, melyet dr Erdős Károly egyetemi tanár nyitott meg. Debreceni István felolvasást tartott, dr Nagy Sándor főgimnáziumi vallástanár két reformkorabeli éneket mutatott be, melyeket énekquartett adott elő. A személyesen meg nem jelenhetett Szombati Szabó István elküldött költeményét olvasták fel és előadták dr Nagy

Sándor: A keresztapa vizsgáztat c. diákéletből vett jelenetét. A kántus több énekszámmal nagy hatással működött közre. Este társas vacsorára gyűltek egybe, melyen, valamint a találkozó minden részén jelen volt Erdős József theol. egyet. tanár, Kassay Sándor koll. igazgató és dr Besseney Lajos főgimn. igazgató, mint a diákszövetség képviselője.

A kolozsoári theológiára ebben az iskolai évben 186 hallgató iratkozott be. Ebből I. éves 42, II. éves 66, III. éves 47, IV. éves 32. Egyházkerületünkben 30 theologus és 4 theol. tanárjelölt van. Közülük IV. éves 7. Az I. éves theologusoknak mindnek meg-

van a román érettségije. A theol. megnyitása szept. 28-án volt, melyen Makkai Sándor püspök predikált s az I. évesek fogadalomtétele után Tavasz Sándor igazgató tartotta nagy megnyitó beszédét.

11—12 éves iflyermekeket magukhoz fogadnának falusi gazdaemberek; nem örökbe, de nagykorukig tartanák. Borosjenő (Ineu. Arad m.) Ref. Lelkészi Hivatal.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 4728—1930-II. szám. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* A román nemzeti zászló használatára és őrzésére vonatkozólag az illetékeseknek figyelmébe ajánlom a következőket: 1. A zászló csak a regulamentben előirt nemzeti ünnepeken [január 24., május 10., a király és a királyné születésnapja], regionális szokás alapján december 1 én, vagy a helyi hatóságok külön rendelete alapján tűzendő ki, még pedig az ünnep reggelén s este bevonandó. A zászlókitűzés ünnepi jellegével nem fér össze annak indokolatlan használata, vagy az, hogy az ünnepi alkalom elmúltával kitűzve maradjon. 2. Használaton kívül a zászlót a rudra simán fel kell göngyölni s egy védő vászontokot huzni rá. Ha esetleg a zászló a rudról leszerekelhető, le kell venni és összehajtogatva s becsomagolva, az irattárban őrizni. 3. Szinehagyott és rongyos zászlókat idejében ki kell cserélni s azokat a gyors tönkremeneteltől a fenti módon megvédeni. Oradea—Nagyvárad, 1930 október 6. Atyafiságos szeretettel Sulyok István s. k., püspök

Pénztári: 4936—1930-III. szám. *Valamennyi kebelbeli Nt. lelkészi hivatalnak.* Értesitem valamennyi Nt. lelkészi hivatalt, hogy a helybeli postaigazgatóságtól nyert közlés értelmében az egyházi hatóságok hivatalos csomagjainak feladásánál a szállítólevél jobb felső sarkába minden egyes alkalommal, ha a küldemény hivatalos tartalmu, a következő megjegyzés irandó: „In compt. No. 77”. Ugyanezen jelzés alkalmazandó akkor, amidőn a hivatalos levelezések céljaira szükséges hivatalos bélyegeket a már közölt formában a lelkészi hivatalok az illetékes postahivatalok vagy ügynökségektől szerzik be. A bélyegéért adandó dovanának jobb felső sarkára ezen megjegyzés feltüntetendő. Egyben értesitem ismétellen valamennyi Nt. lelkészi hivatalt, hogy levelezések céljára szükséges hivatalos bélyegjegyeket minden egyes postahivatal köteles kiszolgáltatni. Amennyiben ezen postabélyegek díjmentes kiszolgáltatását valahol megtagadnák, ugy kérem arról hivatalomat azonnal értesíteni, amikor is a szükséges lépéseket meg fogom tétetni. Oradea—Nagyvárad, 1930 október 7. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök

M. st. Officiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkeszi Hivatalnak
 Jud. Arad
 Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait ⁴⁰

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszereivények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Az egyházkerületi Főtiszt és Mélt. Tankönyvkiadó Bizottság
 által kötelező használatra elrendelt

**Kisbetűs Énekeskönyvek,
 Nagy Vilmos-féle Nyelvgyakorlók,
 Dr. Szentpéteryne-Gäzduc-Kandray-
 féle ABC és Olvasókönyvek,
 Kandray-Titz-féle
 Számtan—Mértan könyvek,**

továbbá

**az összes iskolai nyomtatványok,
 térképek, füzetek, írószerek stb.**

az előirt áron beszerezhetők

Béres Károly könyvkereskedésében

Oradea—Nagyvárad, Iosli Vulcan (Magy Sándor-u) 14.

Egyházaknak és iskoláknak 10% engedmény!

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és laikusok saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

Az egyház és a belmisszió.

Debreczeni István előadása a marosvásárhelyi nagyhéten a lelkészek napján.

II.

Ezek után tegyük fel a kérdést: a belmisszió terén *mi az egyház feladata?*

Röviden így felelhetek: *az evangélium hirdetése.* Nem több, de nem is kevesebb. Mert ha többet akar, nagyon könnyen megtörténhetik, hogy kevesebbet ad. Ha akár az egyház, akár bármelyik munkása nagy külső hangos sikerekre törekszik, minden áron és minden eszközzel nagy tömegeket akar megmozgatni, legtöbbször kevesebbet nyújt, mert nem nyújthatja a legfőbb jót és így mélység és maradandóság tekintetében kevesebb eredményt ér el.

Az evangéliumot az egyháznak a belmisszió terén kétféleképpen kell hirdetnie, u. m. *szóval* és *tettel.* A szóval való evangéliumhirdetésnek is kétirányúnak kell lenni: *élőszóval* és *irott szóval.*

Az *élőszóval* való evangéliumhirdetést kifejezetten és szándékosan hangsúlyozom evangéliumhirdetésnek, mert nem templomi igehirdetést, legkevesebbé sem prédikálást kell alatta értenünk, hanem templomonkívüli, közvetlen, bizonyoságtévő evangéliumhirdetést. A belmisszió célja és feladata az evangéliumnak általában az Isten igéjének élővé tétele a lelkekben. Amit csak megkezdünk, de elvégezni nem tudunk a templomban, azt kell tovább folytatni a templomon kívül. A prédikálás a szántás, esetleg a vetés, a belmisszió a boronálás és a sarjadó új élet gondozásának munkája. A templomi magvetésünk, jól tudjuk, nem talál meg minden lélektalajt, mert sok nincs is jelen

és egyszerre nem is adhatunk minden talajban dusan termő igemagvakat, azért minden talajt a benne dusbban termő igével kell megkeresnünk, el kell juttatnunk mindenkihez, hirdetnünk kell az evangéliumot a gyülekezet minden rétegének. mert mindenkinek szüksége van reá. A keretek, melyek között ezt tehetjük, már megvannak (vasárnapi iskola, bibliakörök, nőszövetség stb.) de ezeket tartalommal: lélekkel és étellel kell kitölteni.

Most különösen két fontos és égetően sürgős feladatra szeretném felhívni a figyelmet.

Az egyik az *ifjuság megmentése*, az ifjúsággal való fokozottabb foglalkozás és az ifjúsági munkák egyre intenzivebb: minél szeretőbb szívvvel és minél dobogóbb lélekkel való végzése által. Alig volt árvább, elhagyottabb, de alig volt több kísértésnek kitett és minden világnézeti irány és törekvés prédájául odadobott ifjuság, mint a mi ifjuságunk. Sokan elítélik a mai ifjúságot, pedig nem elítélni és kárhóztatni kell, hanem szálni és szeretni. Mindenki ismeri Sámuel történetét, midőn az Ur parancsára elmegy Israihoz és legkisebb fiát; Dávidot kiválasztva, felkeni királynak. Ma mindnyájunknak ilyen Sámuelnek kell lennünk, akiknek az Ur ma azt parancsolja, hogy menjünk felkeresni a mi fiainkat és leányainkat és mint Sámuel Dávidot a hozzá nem méltó környezet: a barmok mellől, ragadjuk ki mi is őket a nem nekik való, a reájuk veszedelmekkel és kárhózzattal leselkedő életből. Tagadhatatlan, hogy nem könnyű munka ez, sok türelmet és még több szeretetet kíván, de állítom, hogy minden munkánk között a leggyönyörűbb és hittel hirdetem, hogy ma ez a magyar református lelkipásztor legfontosabb hivatása, most ez a jövődő megmentése.

A másik égetően sürgős feladat: *a férfiak evangélizálása*. Egyházunkban mindig a nők voltak a vallásosabbak s ha meggondoljuk, hogy egyházunk ügyeit a kevésbbé vallásos férfiak intézték, sőt a férfiak közül sem mindig a leghivőbb lelkiiek, akkor nem csodálkozhatunk, hogy a hitélet meggyengült. A mi egyházunk az egyetlen, mely a férfiakat a lelkiélet tekintetében elhanyagolja és ma is a nők felé fordul intenzivebb gondozással. A belmisszió munkáját ki kell terjeszteni a férfiakra is, a férfiaknak a lelkiélet és az egyház szempontjából való megszervezése által. Azokkal a hitüket megvallani szégyellő férfiakkal, akik a vallásosságot csak a női lélek tulajdonául tekintik, meg kell értetnünk, hogy egyházunk megtartói és felvirágoztatói: a martyr reformátorok, a gályarabok és szabadsághősök mind hitüket megvalló férfiak voltak!

Az előszóval történő evangéliumhirdetés mellett alig halasztható belmissziói feladat az *irott szóval* végzendő evangéliumhirdetés. Szinte felesleges már arról beszélni, hogy hány református hívőhöz nem jut el szinte egész életén keresztül sem az élő beszéd és hogy mennyivel maradandóbb hatása van az írásnak. Inkább arról kellene beszélnünk bünvalló szégyenkezéssel, hogy mily keveset tettünk és teszünk az irott szó terjesztése érdekében. A legkevesebb, amit e tekintetben mielőbb tennünk kell, a vándorló iratterjesztésnek, a kolportázsnek egyházmegyénként megszervezése.

De az evangéliumot ma már nemcsak szóval, hanem *tettel* is kell hirdetnünk. A belmisszió világhírű hősei nemcsak szóval tettek bizonyosságot Krisztusról, hanem cselekedeteikkel. Akár Wichernt, Bodelschwinget, akár Siewering Amáliát, vagy bármelyiket nézem, mind-mind nagy tettekkel, alkotásokkal tette nevét örökre emlékezetessé és áldottá. Mi sem elégedhetünk meg csak szavakkal, mert ma már a világnak tettek kellenek és különösen a hitetlen világnak. Így volt ez Jézus idejében is, mikor csudát vártak tőle. Mi nem tehetünk csudát, csak bizonyosságot Jézusról a Benne vetett és bennünk levő hit *élő* volta által. A hitelenség ma is és egyre jobban hangoztatja: nincsen Isten és ma már nem lehet a zsoltáriró szavával elnémitani: a bolond szól így.

Mik legyenek a tettek? Először is a *szegény-ügy rendezése, a diakonissza megszervezése*. Minden gyülekezetnek gondoskodnia kell a maga szegényeiről, különösen özvegyeiről és legfőképpen árváiról. Krisztus evangéliuma, sőt maga Krisztus abban a gyülekezetben és azokban a lelkekben él igazán, ahol és akik megértették, hogy aki igaz keresztyén akar lenni, annak nem elég csak hallgatni az ígét, sőt nem elég csak önzően a maga üdvösségére élvezni áldásait, hanem meg kell tartani Jézus parancsolatait. Testvéri közösségben kell egymással élni és az élő Jézust az életünkben kell odavinni egymás életébe. A szegény-üggyel kapcsolatos a *szociális kérdések* megoldása, legalább enyhítése. Belmissziói, tetteket igénylő feladat az alkoholizmus és az egyke elleni küzdelem és sok más, mely szoros kapcsolatban van egyházunk és nemzetünk életével. Mindezt nem lehet elérni csak a templomi igehirdetés által. Az eddigi több évtizedes, sőt százados tapasztalat megmutatta, hogy mennyire nem lehet.

Hallom a gyakran ismétlődő megjegyzést: ne akarjunk annyit és ne egyszerre mindent. Erre csak azt felelem: nem mi akarjuk, hanem az élet követeli és Az, aki bennünket most

ebben az életben állított munkába. Tíz évet késtünk már is. Tíz évvel ezelőtt kellett volna ott tartanunk, ahol ma vagyunk. Vagy nem látjátok, hogy tör előre a bolsevizmus? Nem halljátok, hogy döngeti már az ajtónkat? Mit teszünk ellene? Vigyázzunk, ha ezt az időt elszalasztjuk, nem nyerjük vissza többé soha!

Még két ellenvetésre szeretnék röviden felelni. Az egyik, amelyik azt hangoztatja, hogy a belmisszió nem való a mi népünknek, ami alatt azt kell érteni, hogy nem való az Isten igéje, az evangélium, a vele való intenzivebb táplálkozás és a mélyebb, igazabb keresztyén élet. Hát — tisztelettel kérdem — mi való neki? Csak a káromkodás, a kártya és a kocsmá? Azt hiszem, az egyház, vagy legalább a saját gyülekezetük virágzását azok is szeretnék, akik ezt hangoztatják. De akkor ne felejtsek el, hogy egyházunk akkor volt a legvirágzóbb, azaz akkor tett legtöbbet Isten országa érdekében, mikor tagjai az evangéliumot mélyen a lelkükbe fogadták. És — kérdem — mi az ideál: a nyakas, makacs, virtuskodó duhaj pogány, vagy az igével táplálkozó és aszerint élő keresztyén? És még egy kérdésem van. Nem való a magyar léleknek? Hát a baptisták, nazarénusok és többi szektáriusok, akik legnagyobb részben a mi egyházunk tagjaiból lettek, nem magyarok voltak?

A másik ellenvetés azt hangoztatja, hogy a belmissziót csak azok végezhetik, akik Istentől missziói lelket nyertek reá. Ez az ellenvetés a kényelmeskedés, vagy nevezzük nevén: a lustaság takarója. Mikor a vasárnapi iskolát elrendelte a felsőbb hatóság, egy hang se volt ellene, mert igen nagy százalékban rábízta a tanítóra. De mikor a bibliakörökre nézve történt hasonló intézkedés, itt is, ott is felhangzott a kibuvó: lélek kell hozzá. Meggyőződésem és tapasztalatom szerint a lelket Isten éppen a munka közben adja meg. Emlékezzünk rá, mit mond a prófétáknak: Kelj fel, menj ki a mezőre és ott szólók hozzád. Ezékielhez pedig így szólott: „Embernek fia! állj lábaidra és szólók veled. És lélek jöve én belém, amint szóla és állita engem lábaimra és hallám azt, aki szól vala nékem”. [2: 1—2.] Keljünk fel mi is a tétlenségből és a mi lelkünkbe elküldi az ő lelkét és lábra állit minket! Igaz: lélek kell hozzá, mert ezt a munkát nem lehet lélek nélkül, gépiesen végezni, de nem lehet önzőn sem azzal, hogy én végzem én akarom, mert akkor előbb-utóbb kudarc a vége, hanem oda kell adni magunkat az Isten lelke aláztatós eszközéül, hogy így a munkánk szolgálat legyen.

A belmissziót az egyháznak kell végezni és *végezni kell*, mert a mai sokszorosán új világban a régi eszközök nem elég-

ségesek sem a lelkek megmentésére, sem egyházunk megtartására. Nagyon sok egyházban azért lett szintelen és erőnélküli, sőt élettelen az egyházi élet, mert évtizedeken át nem történt semmi a vasárnapi — sokszor csak délelőtti — istentiszteleten kívül és így az egyház csak a pap ügyévé lett. Az ilyen életnélküli egyházba csak a belmisszióval vihetünk életet. Ezt elsősorban és főképen nekünk lekipásztoroknak kell végeznünk. Nem szabad arra hivatkozni, hogy nem érünk rá. Éreznünk kell, hogy nem elég annyit dolgozni, amennyit elődeink dolgoztak, mert a boldog idő — ha ugyan boldog volt — mikor vasárnap estétől vasárnap reggelig semmi dolga se volt a papnak, örökre elmult! De hogy ez ne csak a mi ügyünk legyen, gyülekezetünk minél több tagját igyekezzünk munkatársainknak megnyerni és rajtuk keresztül minél gazdagabban áradó életet vinni be a gyülekezetbe.

A belmisszió nem a papok ügye, még kevésbé néhány modernnek látszani akaró, vagy idegen fantomok után futó rajongó léleknek az ügye, hanem elsősorban Isten országa, közelebbről pedig anyaszentegyházunk és általa fajunk és nemzetünk jövődjének az ügye. Aki azért a munkát megtagadja, az hűtlen munkása lesz Isten országának és árulója egyházának és nemzetének!

Az Országos Református Lelkészegyesület gyűlései Balatonalmádin és Polgárdin. (1930 szeptember 16—18.)

Balatonalmádin a magyar tenger kiváló fürdőhelyén tartotta az ORLE konferenciáit szeptember 16-án és 17-én. Azon a vidéken, ahonnan a gályaraboknak szomorú menete indult el egykor bizonyágot tenni hitéről, a konferencia alkalmából, 18 környékbeli gyülekezetben jelentek meg lekipásztoraink az Ige követségében, evangélizációs istentisztelet keretében. Lelkészek, presbyterek és más egyháztagok pedig mintegy 300-an vettek részt.

A konferencia Isten iránti való hálával emlékezett meg arról a nagy kiterjedt evangéliomi munkáról, amelyet Raikes Róbert indított meg 150 évvel ezelőtt a vasárnapi iskola érdekében és Istennek ama nagy ajándékairól, mellyel megáldotta a mi magyar református lekipásztorainkat és tanítóinkat a múltban, akik Krisztus evangéliumát és a szentírást a nép szívébe beplántálták. Meleg emlékezéssel állt meg Augustinus hippói püspök halálának másfél évezredes fordulóján és emlegette őt, mint a keresztyénség nagy szellemét, akinek eszméi a reformációban valósultak meg. Testvéri együttérzéssel emlékezett meg az ágostai hitvallás 400 éves fordulójáról és köszönlötte ez alkalommal evangélikus testvéreit. Meggyújtotta az emlékezet fáklyáját Erdély nagy fejedelmének, I. Rákóczy Györgynek trónralépése három évszá-

zados fordulóján. A jövő esztendőre irányítva figyelmét, felkérte az egyetemes konventet, hogy a következő évben Svájc nagy reformátora, Zwingli Ulrich halálának négyszázados fordulója alkalmával találjon módot arra, hogy ez a megemlékezés hazai egyházunkban is teljes fénytel megünnepeltessék.

Örömmel vette tudomásul, hogy a lelkeszi szolgálat eredményesebbé tételéért palesztinai utat terveznek 1932-ben, amely mintegy öt hélig tartana és 1500 pengőbe kerülne. Nagyhatású előadás keretében tárta fel Csikesz Sándor egyetemi professzor a palesztinai út eredményeinek értékesítését a bibliamagyarázásban.

Mélyen szántottak a lelkekben azok az előadások, amelyek a lelkeszeknek egymás iránti felelősségével és továbbképzéssel foglalkoztak. Igen értékes volt az a hozzászólás, amely rámutatott a továbbképzésnek az idegen nyelvek elsajátítása által való nagy előnyére és a feldolgozatlanul álló elmúlt századokbeli egyházi irodalomnak kutatására.

Nagy érdeklődés kísérte a Barlhi theologia ismertetését elméleti és gyakorló lelkeszi szempontból, Török István pápai helyettes theologiai tanár előadásában; valamint Szabó Imre Budapest-Fasori lelkipásztornak a presbíternevelésről tartott gyakorlati előadását, melyben különösen rámutatott a presbítereknek bibliai tanulmányban részvételükkel való nevelésükre.

Foglalkozott a konferencia a lelkesztanulóságnak sokat vitatott kérdésével, az új Ágendáskönyvvel és a lelkeszek, egyházak anyagi sérelmeivel.

Külön összejöveleteket tartottak a vallástanító-lelkeszek, a papnék aktuális kérdések felett. Ez alkalommal tartotta meg közgyűlését az ORJÓ is.

Bandériumos fogadtatásban részesítették Polgárdin az ORLE közgyűlésére megjelenteket szeptember 18-án. Dr Kováts István budapesti theologiai tanár, dunamelléki egyházkerületi főjegyző tartott prédikációt a közgyűlést megelőző templomi istentiszteleten. A Róm. VIII. 15. v. alapján nagy lelkiépítéssel szólt arról a lelkiállapotról, amelyben a fiak vannak a krisztusi hitben, az ezt nélkülöző szolgálkkal szemben.

Juhász László gömörtornai esperes, ORLE alelnökének napirend előtti felszólalására egyhangu lelkesedéssel fogadta el Csikesz Sándor egyetemi professzor, ORLE főtitkárának határozati javaslatát, melyben eddigi hűséggel követett és egész életében, egész munkásságában, a magyarságért, a magyar református egyházért, áldozatos életű vezérének, dr Baltazár Dezső püspöknek a legfőbb forumok egyikén ért megtámadtatását megdöbbenéssel látja és megállapítja, hogy dr Baltazár Dezső püspök ma is éppen annak a rendíthetetlen hazaszeretletnek és egyházszeretletnek a harcosa, amint volt eddig több évtizedes hűséges munkája alatt. Tisztelettel, elismeréssel és egyszersmind a lovagias benső érzés igazságszeretetével appellálva kér és kíván megsértett elnöke számára megfelelő elégtételt.

A közgyűlésnek ügyrendi része volt az az aktus, mellyel a szolgálati évüket kitöltött lelépő elnököt és tisztikart nagy lelkesedéssel újból megválasztotta.

A gazdag tárgysorozatnak a nagy gonddal összeállított főttkári jelentés után, legkiemelkedőbb része volt az az elhatározás, melyben dr Kiss Ferenc debreceni egyetemi hittudományi professzor indítványára, megalakította a kálvineumokat védő szövetséget. Ennek alapján felkéri az összes magyarországi lelkészeket, hogy a kálvineumok ügyét tegyék magukévá és gyülekezetük tagjait birják rá, hogy lépjenek be a kálvineumokat védő szövetségbe, legalább évi 1 pengős tagdíjjal. A kálvineumoknak ezzel az a céljuk, hogy az egyetemes egyház állta el nem végezett, mert nem is végezhetett szociális és karitativ munka mezejére lépjenek és így eddigi áldásos működésüket saját árváik gondozásán kívül kiterjeszthessék nagyobb felületekre, a presbiterekéire is és ezáltal az árvák sorsa gondozását egyetemessé tegyék.

Az ORLE-nek ezen összejövelei is gyarapították a megjelenteket tudásban, hitben, reményben és szeretetben. *Lelkészegyesület.*

HIREK

A zsinati pöftagságra beérkezett szavazatok alapján a Pappszász Lajos rendes zsinati taggá történt megválasztásával megüresedett helyre abszolút többséggel Bónis Elemér egyházkerületi tanácsbíró választott meg.

Templomszentelési ünnepel ült szept. 28-án a kiskolcsi gyülekezet abból az alkalomból, hogy templomát alaposan átrenováltatta és tornyát újrafedette. A szép ragyogó vasárnapon a környékbeli gyülekezetek nagyszámmal sereglettek egybe, hogy keresztyén szeretettel vegyenek részt a testvérgyülekezet örömeiben. A délelőtti istentiszteleten Peleskey Sándor szatmárhegyi lelkész imádsága után, Boros Jenő szatmári lelkész hirdette az ígét. Hálaadásra és az áldozatkészség megtartására buzdítva a hiveket. A templomba be nem férő sokaságnak az erre a célra épített sátorban Gyöngyössy Bálint nagykolcsi lelkész tartott istentiszteletet. A templomjavítás történetét Gacsályi Zsigmond helybeli lelképásztor ismertette,

előadva, hogy erre a célra a gyülekezet 200.000 lei rendkívüli adóval adóztatta meg magát akkor, mikor nemsokkal előbb másfél millió leit kellett előteremtteni állami iskola építésére. A rendkívüli adóból a legnagyobb adózó 7000, a legkisebb 1000 leit fizet. Délután dr Koronka Pál adorjáni lelkész szolgált, intve a gyülekezetet, hogy ők legyenek Istennek temploma. Este műkedvelő előadás zárta be a minden tekintetben sikerült ünnepélyt, melyen a környékből tíz lelkész volt jelen.

Máramarosszigeti ifjúsági nap. Mult hó 27 én adtak találkozót egymásnak a szatmári Bethlen Gábor kör kezdeményezésére és rendezésével Északrománia református bibliakörei Máramarosszigeten. Boldog örömmel láttuk, hogy egyházunk ifjúsága mind nagyobb és nagyobb lelkesedéssel kapcsolódik be a bibliaköri mozgalmakba. Máramarossziget, Szatmár, Nagybánya, Hosszumező, Börvely fiu., illetve leánybibliakörei gyűltek ez alkalommal össze.

Istennek hála, elmondhatjuk, hogy azokért a lelki áldásokért, amelyekkel a Lélek meggazdagított bennünket, nem volt, de nem is lehetett egy résztvevő sem, aki ne érzett volna boldog hálát szívében Isten kegyelme iránt aki megengedte, hogy ő is résztvegyen ezen a rövid, de annál kedvesebb találkozón. A különböző bibliakörök érkezését 20 án este a vendéglátó szigeti bibliakörök és a gyülekezet több tagja várta az állomáson és a legmelegebb szeretettel osztották szét egymás között. Vasárnap reggel a közös ismerkedő reggeli után, csoportokba oszolva bibliaórát tartottunk.

Azután testületileg a templomba mentünk, ahol Debreczeni István hirdette az ígét. Templomozás után a szigeti liceum tornacsarnokában a különböző bibliakörök tartották meg beszámolójukat, amelyekből láthattuk, hogy Istennek hála, az alapvetés munkája mindenütt befejeződött. Láthattuk, hogy ifjúságunk kezdi komolyan felismerni azt az erőt, azt az egyedül lehetséges életmegoldást, melyet Isten Krisztusban, az Igében adott. A konferencia délutáni részét megbeszélésekkel, vallásos ünnepély rendezésével töltöttük el. A megbeszéléseken ifjúságunk maga kereste a megoldást az Ige fénye mellett legfontosabb problémáira. A vallásos ünnepélyen, mely minden tekintetben művészi nivóju és áhítatott keltő volt, részben a konferencia előadói, részben a bibliakörök tagjai szolgáltatták az egyes számokat. Kedves jelenség volt az összes romániai bibliakörös leá-

nyok által annyira szeretett Deák Judith erdélyi utazó titkárnőnek megjelenése is. Azért a munkáért, amit Szigeten végzett, áldja meg az Isten. Vallásos ünnepély után még legtöbben a résztvevők közül Szigeten maradtak s egy kedves kirándulással fejezték be ezt az áldásos és kedves napot. Ifjúságunk kálvinista hitében, Krisztus szeretetében meggyarapodva határozta el, hogy ezután is fog ilyen napokat rendezni.

Nőszövetségi nap Nagyszalonfán. Szept. 28-án a nagyszalontai Nőszövetség ezévi alakuló gyűlését tartotta, konferenciával és szeretetvendégséggel egybekötve. A délelőtti konferencia alkalmával megható formában fejezték ki a nőszövetségi tagok azon óhajukat, hogy ezentul nemcsak kimondottan a jótékonykodásban, a filantrop-munkában akarnak növekedni, de elsősorban lelki kincseket akarnak szerezni, a Krisztus lábainál óhajtanak ülni, hogy növekedést vegyen bennük a Krisztus s ilyen lelkületből fakadjon aztán a szolgálat. A délutáni szeretetvendégségen az elnöki megnyitó s az alkalmi előadás is a hitre irányította a tekinteteket. Megmutatta Isten, hogy csak az a szolgálat értékes és maradandó, amely hitből sarjadzik ki s amely nemcsak a testre irányul, hanem a léleknek is segítségére siet. Adja Isten, hogy az előtte történt elhatározások nemes gyümölcsöket teremjenek Nagyszalonta ref. asszonyainak életében.

A nagybányai egyházme-gyel Nőszövetség alakuló közgyűlése. Október 9 én főlemelő és ünnepélyes keretek között történt meg a nagybányai

egyházmegyében az egyházme-
gyei nőszövetségi tagozat meg-
szervezése Szatmáron. Az alakuló
gyűlésen az egyházmegye 28 egy-
házából több, mint 120 nőszövet-
ségi tag jelent meg és igen lel-
kes hangulatban folyt le. A „Jö-
vel Szent Lélek Ur Isten“ elé-
neklése után, Széll György es-
peres imádkozott és kért áldást
az egybegyűltek munkájára. Majd
dr Bösztörményi Emli egyházme-
gyei gondnok frappáns beszéddel
nyitotta meg a közgyűlést. A nő-
szövetség alapszabályainak és
figyrendjének felolvasása és el-
fogadása után, az egyházmegyei
nőszövetség tisztikarát, teljes egy-
hangusággal választotta meg a
közgyűlés. A választás megejtése
után Széll György esperes üd-
vözte a megválasztott elnöknőt
és a tisztikart, vázolván a nő-
szövetségi munka jelentőségét és
fontosságát a hitélet mélyítése és
a nemzeti kultúra ápolása terén.
Az üdvözlést az egész tisztikar
névében Uray Jenőné elnöknő
mély hatást keltett beszéddel kö-
szönte meg. A többek között
ezeket mondotta: Hogy az elnök-
séget elfogadom, annak kizáró-
lagos oka az egyházam iránt ér-
zett rajongó szeretetem. Köte-
lességet vélek ezzel teljesíteni, a
kötelességteljesítés alól pedig
soha nem akartam magamat ki-
vonni. A keresztyénség közel
2000 éves történetében alig volt
olyan időszak, mint a mostani.
Nagyon messze távolodtunk Krisz-
tus Urunk tanításaitól! Pedig ta-
lán soha nem élt nehezebb idő-
ket az emberiség, soha nem volt
nagyobb szüksége, mint ma az
isteni gondviselésben vetett ren-
dithetetlen keresztyén hitre és
az egymás iránti szeretetre. Csak
hit és szeretet adhatnak erőt a
nehéz megpróbáltatások között

és ezek adhatnak reményt egy
jobb jövődőhöz. Ennek a fel-
ismerése vezette egyházunk ve-
zetőségét arra, hogy a hitéletet,
a belmisszió megszervezésével,
intenzívebbé tegye és hogy ebbe
a munkába a nőket is bevonja
és így felhasználja azt a hatalmas
befolyást, amellyel a nő, mint
anya, feleség, testvér és mint a
tanító-társadalomban rendelke-
zik. Igérem úgy a magam, mint
a most megválasztott tisztikar
névében, hogy minden erőnket,
minden befolyásunkat felhasz-
nálva, hivatalunkat egyházunk,
magyar fajunk és embertársaink
iránt tartozó kötelességeinknek
tekintjük és ezt nemcsak köte-
lességszerűen, de odaadó szere-
tettel fogjuk ellátni. Az elnök
beszéde után Szaplóczay Ber-
talanné tartott értékes előadást
a nőszövetségek céljáról, felada-
tairól és munkájáról, melyet mint
programul szolgáló irányítást,
közölni fogunk. Bartha Kálmán-
né indítványára, kimondotta a
közgyűlés a nőszövetségek hi-
vatalos lapjának, a Keresztyén
Családnak intenzív támogatását.
A minden részletében ünnepélyes
közgyűlés elnöknő zárószavaival
és a 245. dicséret 10. versének
közös eléneklésével fejeződött be.

Az egri-i gyülekezet öröm-
ünnepet ült október 5-én. Ekkor
szentelte fel renovált templomát
lélekemelő ünnepség keretében.
Az alkalmi istenizsztületen Ma-
gos Ferenc mikolai lelkész, em.
tanácsbíró mondott gyönyörű fel-
szentelő imádságot. Utána Oláh
Sándor krassói lelkész, em. fő-
jegyző tartott Csel. IV. r. 20. v.
alapján Krisztusról bizonyágtevő,
evangélizáló, korszerű, alkalmi
beszédet és imádságot. A temp-
lomon kívül maradt sokaság ré-
szére Csüry Miklós sándorhomoki

lelkész végezte sok áldással az isteniszteletet. Istenisztelet után közebed volt, melyre a hívek oly bőséggel vitték adományait, hogy a megmaradt élelmiszerekből bőven jutott a szalmári főgimn. internálásnak is. Az ebédet a nőszövetség tagjai készítették el és a bibliakörös lányok szolgálták fel. A délutáni isteniszteleten Mogyorós Sándor csengerbagosi és Szép Kálmán turterebesi lelkészek fungáltak építő hatással. Délután 6 órakor műkedvelő előadás volt, melyen a Sárga csikó népszínművet adták elő az ügyes műkedvelők Visky Ferenc helyi lelkészrendezésében.

Felhívás. Több alkalommal kifejezték előttem az elmúlt három év alatt theológusokat végzetek, hogy lépéseket kellene tenni az irányban, hogy a három évvel ezelőtti tartott theológus konferencia határozata értelmében a végzett növendékek által az intézet részére felajánlott lelkészjelölés utáni $\frac{1}{2}\%$ os adományok be is folynak a theologia pénztárába. Igaz, hogy én hamarabb végeztem a theológiát, s ilyen alapon nincs jogom ezt a felhívást kibocsátani, de az a körülmény, hogy többen is kér-

tek jelen sorok írására s főképen az a körülmény, hogy a határozathozatal alkalmával én voltam az intézet szeniora s quasi egyik végrehajtója is a konferencia határozatainak, vettem magamnak a bátorságot jelen sorok leírására. A közös alma materünk iránti hála s annak tudata, hogy itt egy fontos egyházi és becsületbeli ügyről is van szó, minden habozásomat legyőzte. Testvéri szeretettel kérem azokat, akik a fenti ifjusági határozatot hozták s annak alá is irtak, ne feledjék el a vállalt kötelezettséget teljesíteni is. Jól tudjuk, hogy a határozat spontán az ifjuság lelkéből született s így annak még nagyobb súlya van. Istennek hála többen voltak, akik ezt a szabad kötelezettséget nemcsak írásban vállalták, hanem cselekedetben is. Tudom, hogy nem a jószándék hiánya az oka annak, hogy valaki elfelejtette kötelezettsége valóra váltását, hanem a nagy elfoglaltság és a szétszóródott élet. Egy ilyen felszólításnak, ami csak egy emlékeztető levél akar lenni, bizonyára lesz némi viszhangja a theologia pénztári hivatalánál is. Kolozsvár, 1930 okt. 3-án. Testvéri köszönettel: *László Dezső.*

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 5066—1930-II. szám. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A Zöld Mihály-féle I—II. oszt. és a Czina Sándor-féle III. oszt. vallástani kézikönyvek I. kiadása fogytán van. Hogy a tankönyvellátás folytonosságát biztosíthassuk és az esetleg szükségessé váló II. kiadásról gondoskodhassunk, felhívom az összes érdekelteket, hogy a legsürgősebben, legkésőbb folyó hó 31-ig rendelés formájában (4249—1930. körr.) okvetellenül jelentsék be ezen két tankönyvben még fennálló szükségletüket. Oradea—1930 október 15. Atyafiságos szeretettel: *Sulyok István sk., püspök.*

Tanügyi: 4917—1930-II. szám. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságoknak.* A minisztérium elrendelte az összes, a felekezeti iskolai igazgatóságoktól kiadott korengedélyek revízióját. Hogy ebben az ügyben szükség esetén eredményesen közbeléphessünk, felhívom az összes érdekelteket, hogy 3540—1930. sz. körrendeletben jelzett bejelentési kötelezettségnek haladéktalanul tegyenek eleget, amennyiben ez meg nem történt volna; és pedig a Lelkész urak az esperesi hivatalokhoz folyó hó 25-ig, az Esperes urak a püspöki hivatalhoz folyó hó 31-ig. A bejelentés elmulasztásából származó minden hátrányért a mulasztókat fogom felelőssé tenni. Oradea—Nagyvárad, 1930 október 13. Atyafiságos szeretettel: **Sulyok István sk., püspök.**

Pénztári: 5018—1930-III. szám. *Valamennyi kebelbeli Nt. Esperesi és Lelkeszi Hivatalnak.* A zsinati elnökség a folyó évi november hó második felében a zsinat üléseit ki fogja tűzni. Ennek folytán az egyházkerületnek gondoskodni kell a zsinati tagok ellátásainak költségeiről. Amennyiben egyházközségeink az idevonatkozó egyházkerületi határozattal elrendelt további zsinattartási költségeket ez évi március hó végéig be nem fizették, a költségek fedezésére jóformán semmi sem áll rendelkezésünkre. Felkérem azért a Nt. Esperes urakat és általuk egyházközségeinket, hogy a zsinattartási járuléknak befizetéséről haladéktalanul gondoskodni sziveskedjenek. Minthogy még mindig vannak egyházközségek, amelyek még az első ízben megállapított zsinattartási költségeket sem fizették be, a Nt. Esperesi hivatalok ezen egyházközségekkel szemben a legcélravezetőbb eljárást foganatosítani méltóztassanak. Oradea—Nagyvárad, 1930 október 14. Atyafiságos szeretettel: **Sulyok István sk., püspök.**

Pályázat a hegyközujlaki református egyház második tanítói állására. Fizetés évi 24,000 Lei havi előleges egyenlő részletekben. Lakás természetben és 1200 □-öl kert. A kert adóját a tanító fizeti. Kötelesség: A presbitérium által rábizott osztályok tanítása. Pályázhatnak férfi és nőtanítók, kik nosztrifikáló vizsgát tettek, vagy arra jelentkeztek. Pályázati határidő a megjelenéstől számított 14 nap. Az állás jogerőre emelkedés után azonnal elfoglalandó. Pályázati kérvények a lelkeszi hivatalhoz küldendőek. Az állás helyettesítéssel is betöltetik. Posta Nagyvárad Uilacul de munte—Hegyközujlak, 1930 október 6. Presbiterium.

TAKARÉKOSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyloásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibetét gyűléssel. *Le-számított váltókat. Folyósít* jelzálog-kölcsönöket. Általásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.

**Képzeld a trieszt „Adriai”
biztosító-társaságot.** 40

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jrd. Arad Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t ⁴¹

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Az egyházkerületi Főtiszt. és Mélt. Tankönyvkiadó-Bizottság
 által **kötelező használatra** elrendelt

**Kisbetűs Énekeskönyvek,
 Nagy Vilmos-féle Nyelvgyakorlók,
 Dr Szentpéteryne-Gäzdac-Kandray-
 féle ABC és Olvasókönyvek,
 Kandray-Titz-féle
 Számtan—Mértan könyvek,**

továbbá

**az összes iskolai nyomtatványok,
 térképek, füzetek, irószerek stb.**

az előírt áron beszerezhetők

Béres Károly könyvkereskedésében
 Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

Egyházaknak és iskoláknak 10 % engedmény!

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évente 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. Megjelenik minden héten szombaton.

A nő szolgálata.

Irta és a nagybányai egyházmegyei Nőszövetség alakuló közgyűlésén előadta Szaplóczayné dr Sziklai Ilona.

A mai küzdelmes időkben a mindinkább terjedő erkölcstelenség és hitellenség korszakában mind többen kezdik belátni, hogy nemcsak a férfiak, hanem a nők is áldott eszközök lehetnek Isten kezében az Ő ügyének szolgálatában. Ez az eszme keltette életre a nőszövetségeket. Bele kell vonni a nőket is az egyház létéért folyó küzdelembe, hogy elvégezzék a munkából rájuk eső részt, amelyet csak ők tudhatnak tökéletesen elvégezni.

Már az őskeresztyén egyházban együtt munkálkodtak a nők a férfiakkal Krisztus evangéliumáért. Ha az Apostolok cselekedeit, Pál apostol leveleit olvassuk, azokban több nőtanítvánnyal találkozunk, akik kitüntek hitük s jó cselekedeteik által (Csel. 9 : 36., Róm. 16 : 6.) s olyanokkal is, akiket Pál apostol munkatársainak nevez. (Róm. 16 : 3.) Tehát már az őskeresztyének szükségesnek tartották, hogy asszonyaik s leányaik is dolgozzanak Isten országáért a megfelelő munkakörben. Mert Isten különös képességekkel ruházta fel a női lelket. De ebből az isteni ajándékból nagy és szent felelősség is háramlik reánk. S ez a felelősség annál súlyosabban nehezedik reánk, minél több a hitellen, a szenvedő, a munkaképtelen, az árva, akik tőlünk várnak biztató, megnyugtató szót, vigasztalást, egy falat kenyeret, szelid részvétet, segítséget. S ha érezzük ezt a szent elhivatást, ezt a nagy felelősséget, akkor már meg is találtuk az áldott lehetőséget, hogy munkálkodhassunk. Akkor már nem kell küzdenünk többet jogainkért, mert kötelességteljesítés közben észrevétlenül jogainkba lépünk.

Egyes egyházakban elszigetelten eddig is működtek kisebb csoportok, de most arra van szükség, hogy egységesen, megszervezetten

dolgozzunk. Azért kell a nőszövetségeket egységesíteni, tömöríteni, mert a szervezkedő hitellenséggel szemben Isten országa munkásainak is szervezkedniök kell.

A nőszövetség abban különbözik minden más egyesülettől, hogy Isten országának szolgálatába állítja erőit, hogy minél szélesebb körben kisugároztassa a krisztusi szeretet áldó melegét. Éltető forrása és végső menedéke az Üdvözítő, aki megmondotta: „Nálam nélkül semmit sem cselekedhettek“. (János 15 : 5.)

Ha nem krisztusi szellem vezérli, nincsen létjoga a református nőszövetségeknek. Láljuk, hogy világi egyesületeink minden komoly törekvés mellett sem tudnak olyan eredményt elérni, mert munkájuk kimerül a segélyezésben, amely sokszor több kárt okoz, mint hasznot. Az emberi erő nem elég a Sátán ereje ellen. A kimondhatatlan nyomor enyhítésére, a hitellenség és romlottság ellen emberfeletti erő: Krisztus ereje szükséges. Ezért minden református nőszövetség legelső, legfontosabb feladata az legyen, hogy ahhoz vezesse el tagjait s tagjai által minden református gyermeket és férfit, aki erőt ad a megfáradtaknak, a szenvedő könyeit letörli, az eszménytelen istentagadót Isten alázasat gyermekévé teszi.

Minden nőszövetség megalakulásánál nagyon fontos a vezetők megválasztása. Legelsősorban a vezetők lelkében kell hogy éljen kitörölhetetlenül az a tudat, hogy a nőszövetség Isten országának szolgálatában áll. Tehát az egyházzal egy uton, ugyanazon cél felé kell haladnia. S ha így lesz, nem fog előfordulni olyan eset, hogy a vezetők áthágják saját jog- s hatáskörüket s külön egyházat alkotnak az egyházban. Minden vezetőnek éreznie kell, hogy ez a megbízatás Istentől jó s ő Istennek tartozik felelősséggel a reábizottakért. A jó vezetőnek nagy lelkierőre s önfegyelemre van szüksége s ezt csak úgy éri el, ha Istentől kér segítséget. A tagokra nagy és komoly feladat vár, de nem szabad, hogy a sokirányú és fáradságos munkában elcsüggedjenek. A nőszövetségi munka a legjobb alkalom, hogy a női lélek teljes szépségében kibontakozhassék, de egyúttal alkalom a szereplésvágy és hiuság kielégítésére is. Azért arra kell törekednünk, hogy minél kevesebb szó hangozzék el, de az elvégzett munka szótlannul is hirdesse, hogy Isten munkatársai igyekezünk lenni. Mert „Nem minden, aki ezt mondja nékem, Uram, Uram, meggyen be a mennyek országába; hanem aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát“. (Máté 7 : 21.)

I. A nőszövetségi munkakör első ága a valláserkölcsi s hitélet mélyítése.

Legelőször szövetségünk tagjainak lelkében ébredjen fel a valóságos öntudat, hogy aztán odahaza ők örködjenek a család vallásos

élete felett. Hogy az anya s leánytestvér tanítsa meg imádkozni a kisebb gyermekeket, ők mutassanak élő példát, hogy reggel, este Istenhez emeljék szívüket, ők hívják szerető biztatással a család tagjait, hogy lefekvés előtt még olvassanak egy fejezetet a bibliából. Mert a nőszövetségben meg kell ismerni és meg kell szeretni a bibliát. Ennek legalkalmasabb eszköze a bibliaóra, ahol megismerik a tagok a bibliát, hitük öntudatossá lesz és előrehaladhatnak a szeretetben, egymás megbecsülésében.

A gyermekek vallásos nevelésében aktív részt vehetnek a bibliakör tagjai a vasárnapi iskola vezetése által. Ha pedig a lelkész vezeti a vasárnapi iskolát, a nőszövetség segítségére siet azzal, hogy karácsonyfa- s más vasárnapi iskolai ünnepélyeket rendez s a szülőket buzdítja, hogy gyermekeiket vasárnapi iskolába küldjék.

Arról is kell gondoskodniok a nőszövetségeknek, hogy a felserdült leányok is behatolhassanak az Írás szellemébe a külön az ő számukra tartott bibliaórákon.

A valláserkölcsi s hitélet mélyítésére alkalmasak a vallásos összejövetelek s templomi ünnepélyek is. De ezek csakis akkor áldott hatásuak, ha valóban vallásosak lesznek s a templom méltóságával ellenkező számok nem fogják komolyságát veszélyeztetni.

II. A valláserkölcsi nevelés és hitélet mélyítése mellett nagyfontosságú az értelmi nevelés.

Az értelmi nevelést célozzák egyrészt a nőszövetségi összejövetelek, másrészt az ismeretterjesztő előadások.

A nőszövetségi összejövetelek énekkel kezdődnek, majd következik egy kis rész felolvasása a bibliából. Utána egy-két vallásos tárgyú novella, egy-egy közlemény a „Református Család“ című nőszövetségi lapból, vagy a „Protestáns Szemlé“-ből, felolvasás nagyszonyainkról, eselleg egészségügyi, néprajzi, földrajzi előadás. Utána megbeszélük a nőszövetségi ügyeket s énekkel fejezik be.

Mivel mai iskoláink nem adhatják meg ifjuságunknak mindazt, ami a nemzeti öntudat kifejlesztése szempontjából elkerülhetetlen, mint pl. a nemzeti történet és irodalom ismerete, nekünk kell pótolnunk ezeket a hiányokat. Erre valók az ismeretterjesztő előadások. Az előadás lehet a magyar történelem, vagy irodalomtörténet egy-egy korszaka, pl. pogánykor, renaisszance, reformáció kora, egy-egy nagy államférfi, vagy író élete és munkássága, mint Bethlen Gábor, Arany János. Helyes módszernek tartom, ha az előadó ismerteti az illető író, vagy államférfi munkásságát főbb vonásokban, közben odaillő néhány szavalat élénkíti az előadást. S amennyiben lehetséges, az illető író munkáit adjuk is át az ifjuságnak olvasás végett. Ezekkel az előadá-

sokkal egyrészt az ifjuság nemzeti öntudatát neveljük, másrészt esztétikai érzékét fejlesztjük s azáltal, hogy figyelmét igazán értékes művekre hívjuk fel, elvonjuk az értéktelenek olvasásától. Ezért minden nőszövelségnek arra is kell törekednie, hogy elsősorban az ifjuság, de a felnőttek számára is könyvtárt létesítsen. (Folyt. köv.)

A zsinati törvénytervezet és a tanítótság.

Az ember folyton keresi az utat a tökéletesedésre. Bár különböző formák között és különböző módon, a végcél azonban mindig egy, tudatosan vagy tudatlanul a tökéletes közelébe jutni, vagy azt, ha lehet elérni. Tehát minden alakban Istenhez, a „Tökéleteshez“, közeledni.

A mostan készülő zsinati törvényjavaslatokkal is ezen cél elérésére törekednek azok, kik a törvény előkészítésével megbizattak. A törvényben összeegyeztetni akarják a földi élet lehetőségeit, Isten országának törvényeivel, a földi kötelességek teljesülését, Isten akaratának megnyilvánulásaival, az emberi jogok gyakorlását, az isteni szeretet szentséges kinyilatkoztatásaival.

S e nagy és hatalmas célok elérésében egyeknek kell lennünk és pedig azért, hogy majd e törvények védelme alatt, együtt munkálkodhassunk egyházunk jövőjén.

Éppen a fenti okok elérése érdekében emelem fel tiltakozó szavamat a tanítótság nevében, a törvényjavaslat I. cikkelyének azon paragrafusai ellen, mely a tanítói értekezletek (!) szervezeti körülírásával a tanítótságot teljesen és tökéletesen elnémitaná.

A szabad gyülekezés, illetve egyesületben való tömörülés jogát sem az Isten, sem az emberi törvények nem tiltják. Sőt református egyházunk alapelvei a legteltesebb szabadságot adnak egyházi életünk különböző megnyilvánulásai számára. Presbyteriumaink, egyházközségi, megyei és kerületi gyűléseink a legszélesebb körű autonómia jegyében működnek. Semmivel sem indokolható tehát, hogy a tanítói kar, mely a legnehezebb terhet viseli, a legtöbb kötelességet teljesíti, a jogok legkevesebb birtokában legyen. A jogon kívül még a méltányosság és egyházunk érdekei is követelik, hogy a különböző tanítóegyesületek élete és szervezete önálló legyen.

A tanítótságnak autonóm egyesületi élethez joga van azért, mert annak az egyháznak a tagja, mely a krisztusi demokrácia jegyében intézi ügyeit. Joga van továbbá azért, mert kötelességeinek teljesítése által egyházának alapvető támasza. Szellemi érettséggel rendelkezik (hiszen közel 15,000 gyermek nevelése van reá bízva). Önálló ítélőképességgel bír. Emberi és intellektuális önérzete ki van fejlődve.

Az a tanítóóság, mely 10 éven keresztül a leghetehetlenebb harcot állotta ki az élettől szemben, mely a megpróbáltatások súlyos terhe alatt is teljesítette kötelességét egyháza iránt, az a testület, mely még ma is vonszolja a súlyos keresztet és roskadozó lábakkal is hű hívásához, az a testület méltányosság szempontjából is megérdemli, hogy rogyant térdekkkel is mankó nélkül járjon.

De, ha eltekintünk a jogtól, a méltányosságtól, akkor is egyházunk érdekei követelik, hogy az új zsinati törvény olyan szellemben épüljön fel, hogy megelégedést váltson ki azok között, kikre a törvény ható erővel bír.

A tanítói „*értekezletek*“ szellemi élete korlátok között mozogva, elposványosodna s egyáltalán nem teljesítené azt a hivatást, melyet a törvényelőkészítők is célul tűztek ki. Sőt az értekezlet a törvény jelen formájában már születése előtt halálra lenne ítélve, mert a tanítóóság könnyen fogadná az „*értekezlet*“ megalakulását s távol tartaná magát tőle.

A tanítóóság egyöntelűen, a törvénytervezetnek a *tanítóegyesületekre* vonatkozó paragrafusait olyan értelemben kéri megváltoztatni, mely biztosítja szervezeti és szellemi önállóságát.

Bizva hisszük, hogy a zsinati atyák nem zárkoznak el kérelmünk elől, hanem megfontolás tárgyává téve azt, teljesítik őszintén és becsületesen kimondott kívánságunkat.

Kéc, 1930 szeptember 30.

Szentpétery János,
ref. tanító.

MEGHIVÓ.

Az *érmelléki ref. egyházmegye* október 29-én tartandó lelkeszi és tanítói értekezletére, Nőszövetség tagozatának alakuló gyűlésére s október 30-án tartandó rendes közgyűlésre.

PROGRAM:

29-én délelőtt fél 11 órakor Nőszövetség alakuló gyűlése. (Felkérendők a helyi tagozatok elnökei s kiküldöttei a pontos megjelenésre.)

Délelőtt 11 órakor lelkeszértékezet s gyámintézeti ülés. Ezzel egyidőben tanítói értekezlet és gyámintézeti ülés. Kérem lelkesztársaimat ezen körülményt közölni a tantestület tagjaival, kiket minden külön értesítés nélkül ezúton hív meg a tanítóegylet elnöksége.

Délután fél 3 órakor belmissziói értekezlet. Mintatanítást tart Kulcsár Dezső, szabadelőadást a Nőszövetségről Egey István, az ifjusági bibliakörökről Debreczeni László.

Délután 3 órakor bírósági ülés. Tárgy Mátyássy István micskei tanító fegyelmi esete.

30-án délelőtt 9 órakor egyházmegyei rendes közgyűlés.

Az elnökség.

A nagyszalontai egyházmegye közgyűlése.

A nagyszalontai egyházmegye szeptember 18 án Nagyszalontán tartotta őszi közgyűlését Kassay Béla esperes és Szabó Zoltán egyházmegyei gondnok elnöklése mellett. A közgyűlést Mózes örökszép éneke s esperes buzgó imádsága vezette be. Megnyitójában mindenekelőtt megemlékezett esperes az ország életében beláthatatlanul fontos trónváltási eseményről s kifejezte mindnyájunk közös és boldog reménységét, hogy Őfelsége II. Károly királyunk bölcs országglása jobb jövődőt ígér ugy református anyaszentegyházunk, mint sokat szenvedett és csalódott kisebbségi népünk számára.

Ezután aggodalommal mutatott rá az országunk iparát, kereskedelmét s immár gazdasági életét is pusztító válságra, amely az egyház falain is éreztetni kezdi káros hatásait. Figyelmezteti az Órállókat, hogy a rájuk bízott javakkal a legnagyobb körültekintéssel s bölcs takarékossgal sáfárkodjanak, de másfelől ne feledjék, hogy vannak kötelességek, melyeket a jobb jövő érdekében a legsúlyosabb időkben és a legnagyobb nehézségek leküzdése árán is teljesíteni kell.

Megemlékezik a nagy személyi veszteségről, mely Domahidy Elemér egyh.-ker. főgondnok halálával érte egyetemes egyházunkat. Egyházunk elhunyt nagyjának nevét hálás kegyelettel őrizi meg a közgyűlés, jegyzőkönyvének lapjain, őszinte részvétét pedig jegyzőkönyvi kivonatban tolmácsolja a bánatos családnak.

Esperesi megnyitó s a megalakulás formáságai után az ujonnan választott lelkészi tanácsbíró: Arday Aladár gyantai lelkész tett hivatalos esküt.

Ezután az egyházmegye részéről hű képet adó esperesi jelentés tárgyaltatott, melynek kapcsán közgyűlés mindenekelőtt köszönetét fejezi ki a Főtiszt. és Mélt. Püspök urnak, hogy generális vizitációjának utvonalaiba a szalontai egyházmegyét ismét felvette s látogatásának áldásában ezuttal 14 egyházközségünk hiveit részeltette. A jó Isten áldását kéri életére, hogy munkáját folytathassa s pásztori utját az egyházkerület minden gyülekezetére kiterjeszthesse.

Esperesi jelentés nyomán a közgyűlés megnyugvással állapította meg, hogy az egyházmegye minden egyházközségében rend és békeség uralkodik s ha vannak is itt-ott kisebb mulasztások, javítani és pótolni valók, nagyobb bajokról, törvényellenes magatartásról, vagy békességbontó szándékról egyik látogató-bizottság se kényszerült tenni jelentést. Mint örvendetes aktus emelkedik ki a jelentésből a nagy költséggel (200,000 Lei) renovált tenkei templom és orgona újraavató ünnepe s szélesebbkörű érdeklődésre tarthat számot a tanítók gyakorlati utánpótlása érdekében hozott határozat, hogy a jövőben ugy a dékáni, mint az esperesi látogatások a vizitációs kör területén lakó tanítókat felváltva vigyék magukkal az iskolalátogatásokra s ezen tanulmányutal tevő tanítók eselleges költségeit az egyházmegye közpénztára térítse meg a tanítóknak.

Az elnökileg elintézett ügyekben hozott határozatokat, valamint a lelkészértekezlet javaslatait em. közgyűlés jóváhagyta, illetve megerősítette. A tanügyi, missziói és számvevőszéki bizottságok javaslatait elfogadta, illetve tudomásul vette. A zsinati bizottság által készített

Egyh. Törv. I. tc. tervezetére vonatkozó módosító javaslatát az egyh. ker. közgyűlés elé terjeszteni rendelte. Megerősítette a csermői és magyarcsékei lelkészválasztást. A vonatkozó egyházkerületi határozatokat tudomásul vette, a szükségesekben intézkedett. Egy tanítóképezdész neveltetése céljából 10,000 Lei évi segély kiutalását határozta el a gyülekezetek lélekszám arányos terhelésével. A tárgysorozaton lévő egyházkormányzási és közigazgatási ügyek megnyugtató elintézése után, a közgyűlés esperes hálaadó imádságával zárult.

A gyűlés előtti napon a különböző bizottságok s az egyházmegye lelkészei tartották szokásos értekezletüket, a gyűlés napjának délutánján pedig öt közigazgatási bírósági ügyben hozott az egyházmegye rendes bírósága végzést, illetve ítéletet.

A. A.

KÜLFÖLD

A Presbiteri Alliance Kontinentális konferenciája

(Elberfeld, 1930 szeptember 8–12.)

Husz református egyház képviselői jöttek össze az európai országokból, hogy munkálják azt a nagy lelki egységet, amelyet a Presbiteri Világszövetség képvisel s amelybe jelenleg 40 millió református lélek tartozik. A konferencia előtt, 8-án délután Wuppertal—Elberfeld (Elberfeld és Barmen városok újabb egyesülése után kapta e nevet) városa fogadta és oszonnával megvendégelte a küldötteket a Rathaus egyik termében. A város főpolgármestere melegen üdvözölte a konferencia tagjait a város és a helyi református gyülekezetek nevében, amelyek ragaszkodnak a református istentisztelet egyszerű formáihoz, az Istent a zsoltárok lendületes dallamaival szeretik dicsérni leginkább, amelyek a presbiteri tisztséget a keresztyén gyülekezetben lényegesnek tartják és hűséggel kitartanak az atyáiktól örökölt Heidelbergi Káté mellett. Beszéde végén kifejezést adott ama kívánságának, hogy legyen a konferencián nyilvánvalóvá a minden nemzeti különbségeken felül álló egység az egyház Fejében, a Jézus Krisztusban. Aznap este az egyik barmeni templomban ünnepély volt, amelyen Klugkist Hesse lelkész tartott előadást Wuppertal három nagy férfiáról: Krummache-ról, Kohlbrüggéről és Geysér Pálról.

A konferencia első napján, a megalakulás és üdvözlések után négy előadás tartott a német református egyházzal. A politikai helyzetet dr Bredt, német igazságügyi miniszter ismertette. Dr Kolfhaus a theologiai áramlatokról, dr Lang halléi tanár az egyesítési mozgalmakról, dr Stoltenhoff, koblenzi fősuperintendens a német protestantizmus vallásos életéről nyújtottak részletes képet.

Szeptember tizedike a jelentések napja volt. Tizenhat egyház küldötteinek jelentését hallgattuk meg. Mi magyarok is sorra kerültünk. A jugoszláviai ref. egyházzal Ágoston Sándor főesperes, a románairól dr Imre Lajos, a csehszlovák egyházunkról Balogh Elemér püspök, a magyarországi egyház helyzetéről Forgács Gyula tettek jelentéseket. Az esti templomi összejövetelen 6 szónok, közöttük dr Puky Endre egyetemes konventünk egyik küldötte tartott beszédet a református protestantizmus világszerte érvényesülő jelentőségéről.

Szeptember 11-én délelőtt dr Müller Károly, erlangeni tanár értekezett a református theológiáról, mint a tiszta evangélium védőjéről. Nagyrészt a Barth-féle theológiát ismertette. A bevezető értekezés után nagy vita indult, melyből kitűnt, hogy nem mindenki fogadja el Barth Károly megállapításait. A vitában részt vett Csikesz Sándor egyetemi tanár is és rámutatott többek között arra, hogy nem az evangélium szorul védelemre a theologia részéről, hanem inkább megfordítva, a theológiának van szüksége az evangélium védelmére.

Délután a konferencia tagjai és résztvevői, mintegy 150-en, kirándultak Kaisersuwerthe s olt meglátogatták a Fliedner Tivadar által alapított s azóta hatalmas intézménnyé fejlődött diakonissza egyházat és társintézeit.

Az utolsó napon gyakorlati kérdések kerültek sorra. Az első kérdés azzal foglalkozott, hogy mikép lehet érdeklődést kelteni a kontinensen a Presbiteri Alliance iránt? Szó volt a diákok külföldi tanulmányairól és ösztöndijairól. Dr Macdonald Webster érdekes tapasztalatait ismertette és bizonyosságot tett róla, hogy milyen nyereség a diák számára a külföldi tanulás és tartózkodás. Élénk vitát idézett elő az a kérdés, mi a női munka helye a Presbiteri Alliance-ban? Paul, belfasti theol. igazgató jelentette, hogy náluk a zsinat elé került az a javaslat, hogy theológiát végzett és lelkészi oklevelet nyert nők rendes lelkészi állást tölthessenek be. Ezt a javaslatot az egyházmegyéék, amelyekről véleményt kért a zsinat, elvetették. Az optimisták azonban úgy vélik, hogy ezáltal a női lelkészség csak késik, de nem fog elmaradni. Hesse, elberfeldi lelkész Pál apostol szavait idézte: Az asszonyok hallgassanak a gyülekezetben. A vita e ponton nem dőlt el, de általában megegyezett a konferencia abban, hogy a nők a református egyház életében fontos munkakört töltenek be és e munkára nagy szükség van. Az Alliance gyűléseire az egyes egyházak küldik ki képviselőiket s ha valamelyik egyház nőt küldene, nem esnék kifogás alá.

Az utolsó nap délután Hesse, elberfeldi lelkész, a helyi rendezőbizottság elnöke alatt megalakult a Heidelbergi és Westmüsteri Káté barátainak szövetsége, amely első összejövetelén kidolgozta alapszabályait. A szövetség a Presbiteri Alliance kebelébe tartozik.

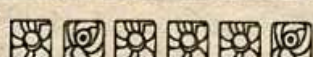
Az ülések végén dr Curtis, edinburgi tanár, a keleti szekció elnöke köszönetet mondott a helyi bizottságnak a konferencia rendezéséért s a vendégszeretetért, melyben a város lakói részesítették a küldötteket. A konferencia utolsó estéjén az egyik templomban evangélizáló este tartott, melyben Szabó Imre, budapesti lelkész is prédikált német nyelven.

A konferencia üléseit állandóan nagy számu érdeklődő is látogatta, úgy, hogy a „Stadhalle“ nagyterme, ahol az ülések tartottak, mindig telve volt. Ez volt a háboru után az első eset, hogy a Presbiteri Alliance német földön tartotta összejövetelét. A német reformátusokra kétségkívül nagy hatással volt e konferencia, amely alkalmat adott német atyánkfiaiak arra, hogy a német református egyház életéről tájékoztassák európai testvéreiket. Közel voltunk ott Hollandiához és éreztük a holland szigorú református egyház hatását. A templomokban csak zsoltárt énekeltek. Az énekkarok is. És milyen szép volt a zsoltár énekkarra is. Éreztük azt a komoly alázatosságot, amely ott

él a lelkekben az Isten Igéjével szemben. Vendéglátóink házi áhitatot tartottak. Láttam egy temetőt, amelyben Kohlbrügge, volt nevezetes lelkész kezdeményezésére szegény s gazdag sirján egyaránt egyszerű kőlap van. Elberfeldben nincs egyetem, se theologia akadémia, de van egy lelkészképző otthon, ahol a segédlelkészeket gyakorlati képzésben részesítik. Akik az Igét megbecsülik, súlyt helyeznek arra és áldozatot is hoznak érte, hogy az Ige szolgái kellő képesítéssel bocsátassanak ki a lelkipásztori pályára. Ez a pálya pedig ott is hovatovább gyakorlati pálya lesz.

HIREK

A magyarcsékel missziói gyülekezet ujonnan választott lelkipásztorát, Versényi Sándor volt nagymoni (Szilágymegye) lelkész október hó 12-én iktatta be hivatalába esperesi megbízás alapján Arдай Aladár egyházm. lelkészi főjegyző. Beiktatott lelkész I. Kor. IV. r. 1—2. v. alapján tartotta mély hitről s a lelkipásztori tiszt komoly és nemes felfogásáról tanuskodó beszédét, mely a kicsiny, de lelkes gyülekezet tagjaira mély hatást gyakorolt. Jó reménységgel teltek meg a szívek, hogy az életerős és buzgó pásztor szerető gondozása nyomán új élet és virulás támad a szétszórt, szektáktól is veszélyeztetett s bizony nehéz munkatért jelentő missziói gyülekezetben. Adja a kegyelem Istene, hogy a beiktatás napján sarjadt szép eredmények valóra válhassanak.

Lelkészi államsegély aug. hónapra a minisztérium által már régebben kiutalást nyert, a stat meg is érkezett a püspöki hivatalhoz, azonban a nagyváradi pénzügyigazgatóság a fizetést teljesíteni még hetek multával sem képes, mert a pénzügyminisztérium elmaradt intézkedése következtében — jóllehet azt már táviratilag is kértük, a nemzeti banktól a szükséges összeget nem kapja meg. Így az annyira várt augusz-

lusi illetményt az egyházkerületi pénztár sem tudja az egyházmegyék részére megküldeni. A szeptember havi pedig még jóvá sem hagyatott ezideig.

Értesítés. A Minerva, Kolozsvár ajánl 33×25 méretű királyképet csinos kivitelben darabonként 20 Leiért. Akik erre reflektálnak, az összeg előzetes beküldésével értesítsék a püspöki hivatalt. Költségek fejében 2 Lei küldendő be.

A nagyváradi olasz-i nőszövetség lelki épülés céljából bibliaórát tart minden hétfőn este, amelyet a rendes lelkész vezet. A bibliaórák közel hozzák a lelkekhez Isten Igéjét s az órákat szép számmal látogató nők immár egészen otthonosak a Bibliában. A nőszövetség erkölcsvédelmi osztálya gondjaiba vette a cselédlányokat, akik minden vasárnap délután bibliaórára gyűlnek össze a rendes lelkész vezetése alatt. Igen kedves volt, hogy egy nyári vasárnap délután a cselédlányok kimentek a nagyszőlétági istentiszteleti helyre s ott a hegyi hiveknek egy vallásos délutánt tartottak, amelyen ők szavalgáltak és énekeltek.

Az ifjusági keresztyén egyesületek világszövetségének imahete. Mint az előző és kü-

lönösen az elmúlt évben, úgy most is megtartják az ifj. ker. egyesületek az egész világon a szokásos imahetet. Ez most nov. 9—16. napjain lesz. Egy hélig a föld valamennyi pontján imádkoznak az ifjuságért s így az imahét különösen alkalmas arra, hogy egyházunk figyelme az ifjuság felé forduljon. A hálaadásra különös alkalom, hogy ez az év az ifj. ker. egyesületek világszövetség megalakulásának 75. évfordulója.

A nagyvárad-ujvárosi nőszövetség munka- és bibliaköri órákat tart hetenként egyszer. Azonkívül rendezett egy vallásos ünnepélyt a templomban, egy kirándulást Révre. Tíz nagyon lelkes tagja vasárnap délutánonként rendszeres és folytatólagos családlátogatást végez. Egyik osztálya rendszeresen árulja a vallásos traktátusokat de leginkább a bibliát. Szegényeket rendszeres havi és gyorssegélyekben részesít. Betegei részére a többi jobb módú református családoktól rendszeres naponkénti kosztot kér és hordat. Igen szépen működik a patronázs osztálya, mely elbukott nőket igyekszik felemelni és megmenteni.

A temesvári ifjusági Egyesület nagy érdeklődés mellett tartotta meg folyó hó 9-én minden ősszel szokásos megnyitó ünnepélyét. A „megnyitó ünnepély“ nem jelenti azt, hogy a nyáron át szünetelt az ifjusági munka, mert a nyári hónapokban is heti 3 alkalommal gyűlt az ifjuság az Irás köré, hogy hallgatója lehessen a Jézus szavának. E mellett több olyan társas kirándulást is rendezett, ahol a végcél nem volt más, mint a nagy természet testre, lélekre nézve áldott hatásainak kitéve, a Biblia világánál keresni a

Krisztushoz vezető utat. Ugyancsak az ifjuság nyári tevékenységének a szószólója a szomszéd Ujszentes község gyülekezetében rendezett, anyagilag és erkölcsileg is igen szépen sikerült missziói délután, melyet az Ur — hisszük — felhasznált a maga felséges céljaira. Az ünnepély ilyenformán nem megnyitó volt, de mégis volt egy igen fontos célja. Nevezetesen az, hogy egyrészt ébren tartsa a gyülekezetnek az ifjusági munka iránti érdeklődését, másrészt, hogy ennek a révén új elemek tömörüljenek a Temesváron különösképpen fontos keresztyén ifjusági munka zászlója alá. Az ünnepély a 63-ik dicséret első versének az elénekklésével kezdődött. Ezután Elekes Gyula segédlelkész imádkozott. Több szavaltat és ének szám után az ifjusági egyesület szavalókórusa Orth Imre segédlelkész vezetése mellett megkapó erővel adta elő Szabolcska Mihálytól a 79-ik zsoltár fordítását: „Öröködbe Uram pogányok jöttek“. Az igehirdetést dr Szabolcska László lelkész végezte János ev. 14 : 18. alapján. Megrázóan látatta meg az Ige fényénél a Krisztusnélküli ifjuság szomorú árvaságát, ami lelki, társadalmi és gazdasági krízis közepette, amidőn kicsuszolt minden eddig szilárdnak vélt alap a lába alól s élete egy jövendőnélküli, céltalan, hisztérikus kapkodássá vált, jeléül és bizonyosságul annak, hogy egyetlen ifjuságnak van jövendője, mely megdönthetetlen alapon áll és a legmagasabb célt látja és szolgálja : a Krisztus ifjuságának, aki nincs egyedül, mert számára nemcsak beszéd, de valóság a felséges ígéret : „Nem hagylak titeket árvakul, eljövök tihozzátok!“ Imádság és gyülekezeti ének zárta be a szépen sikerült ünnepélyt.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Pénztári: 5241—1930-III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivatalnak.* Értesitem a Nt. Lelkészi Hivatalokat, hogy az 1931. évi Árvaházi Képes Naplárakat az egyházkerület iratterjesztése az egyes megrendelések alapján a mai napon minden lelkészi hivatalhoz megküldötte. Kérem, hogy azok eladásáról és a befolyt összegeknek az egyházkerületi pénztárba való befizetéséről gondoskodni sziveskedjenek. A naptárak tiszta jövedelméből a nagyvárad Fiu-Árvaház részesül és ezért felhívom a Nt. Lelkészi Hivatalokat, hogy a részökre most megküldött példányokon felüli pót megrendeléseiket hivatalomnál megtenni sziveskedjenek. Oradea—Nagyvárad, 1930 október 25. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Pályázati hirdetés a bihari ref. egyházmegyébe kebeleztet nagykakucsi (Cacuciul nou-i) ref. egyház rendes lelkészi állására. Javadamom a legujabb díjlevél szerint a következő: 1. Egy szoba s egy konyhából álló bérelt lakás addig, míg az új lelkészi lakás egy éven belül elkészül s a paróchia-kert használata. 2. 32 kat. hold föld haszonélvezete, melynek értéke ezidőszerint mintegy 32,000 Lei. A föld adóját az egyház fizeti 3. 10 köböl gabona. 4. 20 köbméter tűzifa a lelkészi lakásra beszállítva. 5. Stóla az egyházkerületi szabályzat szerint. 6. Állami fizetéskiegészítés, melyért az egyházközség semmiféle szavazatosságot nem vállal. **Köteleesség:** Az egyházi törvényben előirt összes lelkészi teendők végzése, állami iskolában vallás-tanítás. Beruházási költség az utódot nem terheli. **Megjegyzés:** A díjlevél felsőbbbhatósági jóváhagyása most van folyamatban. Az egyházközség a Kolozsvár—Nagyvárad vasuti fővonalhoz 3 kilométerre van. Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalható. Az állásra lévita-tanítók is pályázhatnak. Pályázati kérvények oklevéllel, szolgálati bizonyítvánnyal s az erdélyi egyházkerületből pályázóknál püspöki elbocsátó bizonyítvánnyal együtt ezen hirdeteménynek a Reformátusok Lapjában és a Református Szemlében való megjelenésétől számított 3 héten belül Vadai Béla espereshez Élesdre (Aleşd, Jud. Bihor) küldendők.

TAKARÉK OSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyloásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibetél gyűjtéssel. *Le-számitol váltókat. Folyósít jelzálog-kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triestli „Adriai”
biztosító-társaságot.** 41

M. st. Oficiului Parochial Református
Nagytsiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Arad
Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t ⁴²

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Az egyházkerületi Főtsiszt. és Mélt. Tankönyvkiadó-Bizottság
által **kötelező használatra** elrendelt

**Kisbetűs Énekeskönyvek,
Nagy Vilmos-féle Nyelvgyakorlók,
Dr Szentpéterné-Gäzduc-Kandray-
féle ABC és Olvasókönyvek,
Kandray-Titz-féle
Számтан—Mértan könyvek,**

továbbá

**az összes iskolai nyomtatványok,
térképek, füzetek, írószerek stb.**

az előirt áron beszerezhetők

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

Egyházaknak és iskoláknak 10 % engedmény!

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évente 550 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. Megjelenik minden héten szombaton.

A romániai református zsinat Elnöksége.

80—1930. zs. sz.

Körlevél

az erdélyi és királyhágómelléki egyházkerület valamennyi hivatalosának, a nagytiszteletű presbitériumoknak, iskolai hatóságoknak, a zsinati atyáknak.

Alólirottak, a romániai református zsinat Elnöksége, a romániai református zsinat második ülészakát

**1930 november hó 27-ik napjának
délelőtt 9 órájára**

hívjuk össze a kolozsvári theológiai fakulás disztermébe.

Ez ülészak tárgya :

az egyház alkotmányáról, szervezetéről és kormányzatáról szóló I. törvénycikk tárgyalása.

Kolozsvárt – Nagyvárad, 1930 október 25.

Ugron István
egyhker. főgond-
nok, elnök.

Dr Makkai Sándor
püspök, elnök.

Sulyok István
püspök, elnök.

Dr Nagy Sándor
h. ehker. főgond-
nok, elnök.

A nő szolgálata.

Irtta és a nagybányai egyházmegyei Nőszövetség alakuló közgyűlésén előadta Szaplóczayné dr Sziklai Ilna.

III. A nőszövetségi munkakör harmadik csoportja a jótékonyosság gyakorlása. Idelartozik az anya- és csecsemővédelem, gyermekek, szegények gondozása, egyház és iskola fenntartása.

Istennek legnagyobb áldása a gyermek. És sokan mégis milyen kevésre becsülik azt a parányi életet, amelyet Isten reájuk bízott. Hány gyermek esik áldozatul a tudatlanságnak, nemtörődömségnek! Hány gyermek hal meg évente, akiken segíteni lehetne! Nagy és szent kötelesség vár ezen a téren a nőszövetségre: a csecsemővédelem. Meg kell mentenünk azt a sok kis emberpalántát, akikben még a jövő ígérete szunnyad. Ne hagyjuk őket elveszni, mert minden kis gyermekben egy-egy magyar szívet veszünk el és saját létünket veszélyeztetjük, ha nem követünk el mindent, hogy őket az életnek megtartsuk. De legyen gondunk a szegény anyára is, hogy tápláló ételek és gondos ápolás mellett felgyógyulhasson s érezze gondoskodó szeretetünket akkor, mikor a legnagyobb áldozatot hozta azért, hogy fajunk s egyházunk új taggal szaporodjék.

Nemcsak a csecsemőkre kell gondolnunk. Sok szegény helyen elhanyagolják a gyermek betegségét vagy tudatlanságból, hanyagságból, vagy talán azért, mert nincs miből előteremtteni az orvoslásra szükséges pénzt. Ilyenkor fontos segítő kezet nyújtanunk: a gyermeket orvoshoz kell küldenünk, orvossággal kell ellátnunk, amíg nem késő. Hány béna gyermeket láthatunk, akít még idejében meg lehetett volna menteni. Asszonyainkra és leányainkra vár az a nemes feladat, hogy pótolják azt a sok mulasztást, amelyet ezen a téren találnak. Azonban ezzel még nem ér véget a nőszövetség munkája. A gyermek növekszik, eléri a tanköteles kort. Iskolába kell járnia, de nincs megfelelő ruhája, nincsen könyve. Kinek kell ismét segítenie? Ismét csak nekünk! A nőszövetség tagjai körülnéznek otthon s innen-onnan összekerül a gyermekek ruházata. Eddig is gondoskodtak a szegényekről, eddig is felruházták a gyermekeket különösen karácsonykor, de azért megtörtént, hogy éppen a legszegényebbek nem kapták meg, amire szükségük volt. Egyöntetűbben, tervszerűbben kell dolgoznunk, jobban számon kell tartanunk szegényebb sorsu hiltestvéreinket, hogy egyetlen református hajlék se legyen, ahová el nem jut a krisztusi szeretet napsugara.

Nem szabad elfeledkeznünk azokról a gyermekekről sem, akiket megfosztott a sors szülőktől, szerető otthonától. Pótoljuk az elvesztett otthonát, szülői szeretetet. Az egyházmegyei nőszövetségre vár

az a magasztos feladat, hogy az árva gyermekeknek szerető otthont adjon egy központi árvaházban s ott őket szellemünkben nevelje. Egyházunkkal és fajunkkal szemben nagy és szent kötelességünk, hogy ne hagyjuk elveszni magyar értékeinket, akiket Isten nekünk adott. A kezdet természetesen csak szerény lehet, egy kicsi ház, benne 3—4 gyermek egy idősebb asszony felügyelete alatt. De később a tagok áldozatkészségéből mindinkább növekszik a kis ház s mind több és több gyermeket fogadhat be.

Az anya-, csecsemő- és gyermekvédelemmel még nem ér véget a nőszövetség jótékonyágának gyakorlása. Tartozik gondját viselni az öreg, magával tehetetlen, munkaképtelen szegényeknek, a nyomorban levő családoknak, betegeknek. Az egyházmegyei nőszövetségnek kötelessége menhelyet felállítani az elhagyottak, munkaképtelenek számára, nagyobb városokban intézményeket létesíteni, hogy a védtelen, tanácsra szoruló, vagy kísértésnek kitett nőket oltalmazza és megmentse, mihelyt megfelelő anyagi eszközök állanak rendelkezésére.

Nőszövetségünk legfontosabb feladatai közé tartozik az egyház és az iskola leghathatósabb támogatása. Reá kell nevelnünk hittestvéreinket az áldozatkészségre. Örömmel kell rámutatnom, hogy Istennek hála elég sokan vannak, akik önként, szívesen adakoznak az egyház céljaira. De azt szeretném, ha a nőszövetség tagjainak felvilágosító munkája nyomán minden adófizető református ember belátná, mennyire szüksége van az egyháznak az ő filléreire is. Ugyancsak támogatnunk kell még anyagi áldozatok árán is iskoláinkat. Az egyházmegyei nőszövetségnek pedig a középiskolák ügyeit kell felkarolnia, különösen az egész egyházkerületben egyellen gimnáziumunkat, a szalmárit.

Ha ezekben a munkakörökben odaadással dolgoznak a nőszövetség tagjai, erős közösségi érzés fog köztük kialakulni, úgy az egyes tagok, mint az egyes nőszövetségek, úgy a helyi tagozatok, mint egyházmegyei nőszövetség között. Az egyházmegyei nőszövetség a közösségi érzés kifejlesztésére évenként nőszövetségi napot rendez, amelyre előadókat hív meg s ekkor az aktuális kérdéseket megtárgyalhatják. Azonkívül isszoros összeköttetésben kell állnia az egyházmegyei nőszövetségnek a helyi tagozatokkal. A helyi tagozatok tartoznak működésükről jelentést beküldeni az egyházmegyei nőszövetségnek, hogy figyelemmel kísérhesse a helyi tagozatok munkásságát. A helyi tagozatok tőle kérhetnek tanácsot s ha szükséges, az egyházmegyei nőszövetség kiküld egy, vagy két megbízottat, hogy a szövetségi munkát beindítsák. Ahol pedig a szövetségi szellemtől való eltérést tapasztal, ott jóindulatu szeretettel figyelmezteti a vezetőket.

Sokirányu munka vár reánk s ne áltassuk magunkat azzal, hogy minden irányban tudunk majd haladni, csak az a fontos, hogy megkezdjük s akármilyen nehéz legyen is a kezdet, akármilyen szerény az eredmény, áldott eszközök leszünk Isten kezében, ha az ő szolgálatában állunk s az apostol szavait megtartjuk, aki hozzánk is szól, amikor a korinthusiakhoz ezeket írja:

„Ha embereknek, vagy angyaloknak nyelvén szólok is, szeretet pedig nincsen én bennem, olyanná lettem, mint a zengő érc, vagy pengő cimbalom. És ha jövődőt tudok is mondani és minden titkot és minden tudományt ismerek is; és ha egész hitem van is, ugyanarra, hogy hegyeket mozdíthatok ki helyökről, szeretet pedig nincsen én bennem, semmi vagyok. És ha vagyonomat mind felételem is és ha tesletem tűzre adom is, szeretet pedig nincsen én bennem, semmi hasznom abból. A szeretet hosszútűrő, kegyes; a szeretet nem irigykedik, a szeretet nem kérkedik, nem fuvalkodik fel. Nem cselekszik éktelenül, nem keresi a maga hasznát, nem gerjed haragra, nem rózza fel a gonoszt. Nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal. Mindent elfedez, mindent hiszen, mindent remél, mindent eltűr. A szeretet soha el nem fogy... Most azért megmarad a hit, remény, szeretet, e három; ezek között pedig legnagyobb a szeretet.“

(Folytatás és vége.)

Bánati egyházmegyei közgyűlés.

A bánati református egyházmegye október 8-án tartotta őszi közgyűlését a temesvári egyház belmissziós termében. A gyűlést a missziói és belmissziói bizottságok ülése előzte meg, mely után lelkeszi értekezlet volt, melyen a zsinati első törvénycikk tervezetével foglalkoztak a tagok Nemes Elemér egyházmegyei tanácsbíró határozati javaslata kapcsán, amely egyhangulag elfogadott és egyházmegyei gyűlés elé terjesztetett.

Maga a közgyűlés a lelkeszi tagok teljesszámú részvételével 10 órakor kezdődött esperes imádságával. A tagok számbavételénél sajnálattal állapította meg a közgyűlés, hogy a világiak közül szokatlanul sokan távolmaradtak, pedig a megjelenést már pusztán az a körülmény is indokoltá tette, hogy az egyházmegye most iktatta be ujonnan választott gondnokát Szeless Gyulát, ki eddig mint világi tanácsbíró, ügyész és kerületi képviselő bebizonyította, hogy egyháza érdekében fáradozásra és áldozatkészségre mindenkor kész. Megüresedett tanácsbírói tisztségére a közgyűlés a szavazást elrendelte, ügyésszé és egyházkerületi képviselővé pedig utódjául Szathmári Lajos dr világi tanácsbíróvá választotta egyértelmű lelkesedéssel. A gondnokválasztással kapcsolatban kimondotta a közgyűlés, hogy 1931 őszén általános tisztújítás tartandó.

A 60 pontból álló tárgysorozat kiemelkedőbb részei voltak a fűzesi és ujkissodai egyházak anyásítása, továbbá az esperes jelentése

a lefolytatott egyházlátogatásokról és Tőkés Gyula tanügyi előadó jelentése az iskolák állapotáról. Örvendetes tudomásul szolgál, hogy az évek óta üresedésben álló egyházak közül a valkányi Kuhn Zoltán lévita-lelkésszel betöltetett, a bégamonostori állásra hirdetett pályázat eredménnyel járt és hogy a karánsebesi és dunaszentilónai állások betöltése érdekében is olyan lépések történtek, amelyek a közeli betöltés lehetőségét engedik remélni. A kisebb fontosságú ügyek közül kiemelkedik a lugosi presbitériumnak egy kriptá-ügyben hozott határozata, melyet az egyházmegyei gyűlés a felebbezés elutasításával jóváhagyott.

Délután 2 órakor rövid ebédidőre a tárgyalás megszakadt, melynek végeztével a bíróság intézte el Péter Béla perújítási kérvényét és felebbezését, mindkettőt az illetőre nézve kedvezőlen eredménnyel. Bírósági gyűlés után a közgyűlés még le nem tárgyalta ügyei tárgyalattak le, mely a késő esteli órákig eltartott, mikor is a gyűlés esperes hálaadó imádságával ért véget.

KÜLFÖLD

Az olaszországi valdensekről a „Kálvinista Világ“ nemrégiben emlékezett meg. A kevészámú valdens egyház hihetetlen üldöztetések és elnyomatások dacára is hű maradt itt, jóllehet, a római egyház minden eszközt jónak talált elpusztítására. A valdensenk azonban nemcsak Itáliában, hanem diasporáikban is erőseknek bizonyultak. 1857 óta vannak valdens-kolóniák Uruguayban is, amelyek beolvadás helyett szép fejlődésre tekinthetnek vissza. Ma 7000 valdens él itt öt gyülekezetben. Vannak valdens alsóbb és felsőbb iskoláik. Megmaradásuk okát erős hitük mellett abban a messzemenő felelősségérzetben kereshetjük, amivet az anyaegyház minden időben szélszórtságban levő hiveire tekintett.

„Das Kirchenblatt für die reformierte Schweiz“ panaszkodik, hogy Bern város 33,000 református adófizetője közül csupán 28,749 volt olyan, aki önkéntesen egyházi adót fizetett, a többi 5251 nem önkéntesen fizette be egyházi adóját. Nem tudjuk, de valószínűnek tartjuk, hogy ez a nem önkéntes adófizetés az egyház részéről annak közegei, adóbeszedői útján történt megkeresést s nem végrehajtást jelent. A svájci ref. egyházak egyáltalán nem tartanak fenn iskolákat, kulturális és szociális intézményeket nem, vagy alig finanszíroznak, ezeket mind elvégzik az állam és a különböző világi egyesületek. Az egyház kiadási rovatából tehát hiányzik az a tétel, ahol a mi egyházaink a legnagyobb összeggel s mindenkit leginkább érintő módon szolgálnak hiveiknek. Ezzel szemben mégis az egyes egyházak hatalmas összeget kapnak adóban, pl. a bázeli egyház egy évi adóbevétele egy millió frank, azaz 30 millió lei körül ingadozik s amint a berni esetben látjuk, aránylag elenyészően csekély azoknak száma, akiket kötelelességükre figyelmeztetni kell. Így érthető, hogy Svájcban mind többen kárhoztatják az egyházi adó befizetésének az egyház részéről történő szorgalmazását és sürgetik az abszolút önkéntes adózás, adakozás elvének életbeléptetését. A sokszor bizony kieroszakolt egyházi adókat mi sem tartjuk ideális dolog-

nak, de amíg nálunk a befizetett, vagy be nem fizetett adón iskoláinknak sorsa fordul meg, bármily nehéz szívvel is, de nem szününk meg minden törvényes eszközzel odahatni, hogy hiveinket belekapcsoljuk abba az áldozathozatalba, amelyben az egyháznál keresztül minden ref. magyar embernek részt kell venni legdrágább szellemi értékeinkért.

A Báltelben folyó szeretetmunka óriási arányai mindannyiunk előtt ismeresekek, de kevesen tudják, mily mértékben árad az evangélium erről a helyről a nyomtatott betűn keresztül is. Egyházi napilapja 11,000 példányban jelenik meg. Van négy hetilapja, melyeket 39, 200, 75 és 50 ezer példányban, három havilapja, amelyeket 9, 13 és 43 ezer példányban nyomtatnak. Két negyedévenként megjelenő folyóirata van, az egyik 21, a másik 500 ezer példánnyal.

A „Reformierte Kirchenzeitung“ egy igen szomorú, de érdekes kísérletről számol be. A stuttgarti evangélikus népszövetség vezetősége 31 fiatal (18—24 év) munkanélkülit hívott három hétre nyári üdülőtelepére, megakarván figyelni az ifjak lelki, erkölcsi életének a munkanélküliség következtében leginkább veszélyeztetett pontjait. A megfigyelések szerint csupán a sport az, ami mindegyikhez egyformán közel áll, míg szellemiek iránt csupán a harmadik hét végén mutatottak néha nagyobb érdeklődést. Az egymás, a proletáriátus nyomoruságával szembeni részvétnek nyomát sem mutatták. Általában hidegen hagyta őket a közömbös volt számukra minden, ami a saját egyéni éleletszükségleteik kielégítését túlhaladta.

A belgrádi protestánsok. Belgrádban a múlt év április 15-én általános népszámlálást tartottak. Ennek folyamán 2893 protestáns vallású lelket irtak össze. Sajnos, ismét nem vették számba külön a reformátusokat s külön az ágostai evangélikusokat. A 2893 protestánsból foglalkozására nézve 75 orvos, tanító újságíró, stb., 92 kereskedő és iparos, 165 hivatalnok, 100 katona, 396 munkás, 249 napszámos, 627 háztartásbeli, 558 házi cseléd, 135 munkásnő, 69 hivatalnoknő 424 gyermek. Nemzetiségi megoszlásuk a következő: 1578 német, 525 szlovák, 343 magyar, 197 jugoszláv, 92 német-orosz, 85 cseh, 37 svájci, 36 francia, holland, svéd stb. A belgrádi protestánsoknak a város központján templomuk, lelkészlakásuk s több tanerős virágzó elemi iskolájuk van. Lelkészüket Turek Teofil németül és szerbül beszél. Az 525 szlovák protestáns már megalakította a maga külön filiáját. Most rajtunk van a sor a 343 magyar protestáns intenzivebb lelki gondozásáról gondoskodni. Ebben az ügyben legközelebb meg fognak indulni a hivatalos tárgyalások.

Elkészült a jugoszláv reformátusok zsinattörvénye. A jugoszláv zsinati törvényelőkészítő-bizottság, amely augusztus hó 19—21-ikén Daruváron tartott ülést, szeptember 22-én ismét munkához fogott Novi Vrbason s munkáját be is fejezte. A törvényjavaslatot pontról-pontra lefárgyaltta. Most van lefordítás és kinyomatás alatt. A presbitériumnak három-négy hónapi idejük lesz a hozzászólásra. A zsinat a tavasszal Novi Vrbason fog összeülni. Felhívják mindenkit, ki az egyház jövőjét szíven hordozza, hogy a törvényjavaslatot figye-

lemmel olvassa át s amennyiben valami hiányt, kihagyni valót, vagy változtatni valót talál benne, írja meg azt a Magvető szerkesztőségének. Minden jószándéku hozzászólást készséggel közölni fognak a Magvetőben. A Magvető következő számait egyenesen a zsinat szolgálatába állítják.

A világ legnagyobb templomát Liverpoolban építik. Három és fél millió font sterlinget irányoztak elő. 12 nagy mikrofont szerelnek fel benne, hogy a predikációkat mindenült hallhassák.

A szegedi presbytérium határozatilag kimondta, hogy a lelkeszi hivatal vasár- és ünnepnapokon sem délelőtt, sem délután nem tart hivatalos órát. A keresztesre nézve elrendelte, hogy csak hétköznapi és vasárnapi istenilisztelet keretében történhetik a templomban.

Jugoszláviában Zenta városa az alig 100 lélekből álló kis református leányegyháznek 5000 dinár városi segélyt szavaztatott meg.

Nekem az élet Krisztus.

Halotti beszédek és imádságok. Irta Márk Mihály agyagfalvi református lelkész.
A Harangszó kiadása 128 oldal.

Lelkeszi működésének negyedszázados fordulója alkalmából adta ki ez értékes könyvet a Harangszó lelkes és kiváló szerkesztője. 38 temetési beszéd van benne, közülök több imádsággal. Függelékül alkalmi textusok IV. csoportban: ifjak, középkorúak, öregek és hivatali viselték feletti mondandó beszédekben. A beszédek tartalmuk és tárgyuk szerint nagyon változatosak, legkülönbözőbb alkalmakra és esetekre valók. Találunk közöttük különböző életkorban elhalt, vagy az élet különböző viszonyai között élt gyermekek, ifjak, öregek, férfiak és nők feletti beszédeket.

Mindegyik beszéd textus alapján fejezi ki a fájdalmat és hirdeti a vigasztalást, hogy milyen lélekkel teszi ezt a szerző, az előszóban maga vallja meg a következő megható szavakban: „A koporsónak a rendesnél szokatlanabb mértékben kellett éreznem az erejét. A több száz koporsó között négyszer állottam legközvetlenebb szerettem koporsójánál. Két drága feleségem, két egyetlen fiam koporsójánál, akik valamennyien villámszerűen, rövid két év leforgása alatt vonultak át otthonomból az örökkévalóságba, — egy-egy régi világ omlott össze nagy robajjal előttem. A négy koporsó, az öt kicsiny árva, az én özvegyem, a nyakamba szakadt sok gond és az e világszerinti lanácstalanság bizonyult az Isten kezében alkalmas eszköz gyanánt arra, hogy testet öltjön benne az ige: Nekem a Krisztus élet. Élettel áldott meg az Úr szerettem koporsójánál s ezért életet keresek a koporsónál“.

Az életet megtalálja és oda is tudja vinni a vesztes szivekhez. Mert ismeri a fájdalmat és ismeri az élet forrását. Mindig aktuális, alkalmoszerű és mindig biblikus és evangéliumi. Nemcsak a textus teszi ilyenné, hanem az az evangéliumi lélek, mely a beszédekből kiárad.

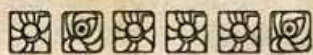
Mély hittel, meleg együttérzéssel s természetes közvelenséggel nyujtanak nyugalmat és enyhületet a szenvedő sziveknek. Nem üres frázisok, nem virágos kifejezések, vagy hangzatos szólamok jellemzik, hanem az ige hirdetése nemes egyszerűséggel, meghatott szívvel és meggyőző erővel. Mindent összevéve: komoly, értékes könyvvel gazdagította szerző egyházi irodalmunkat és munkája méltán tarthat számot a legszélesebb körű érdeklődésre.

Előfizetési felhívás. A karácsonyi könyvpiacon fog megjelenni E. Stanley Jones: *The Christ of the Indian Road* — Az indiai út Krisztusa című könyv Biberauer Richárd és László Dezső fordításában. A könyvet a budapesti „Szövetnek” kiadóvállalat adja ki. Előjegyzési ára 3 Pengő. A romániai előjegyzések az „Ifju Erdély” címére (Cluj—Kolozsvár, Ref. Theologia) küldendők. A könyv bolti ára jóval magasabb lesz. Ez a könyv megjelenésekor — ezelőtt négy évvel — világszenzáció volt az angol nyelvű keresztyénség területén. Angolországi első kiadása 1926 szeptemberében jelent meg. Hét hónap alatt 15 újabb kiadást ért el. A könyv kiemelkedik a missziói könyvek sorából. Az Indiában támadó nyugati bünöktől és a nyugati civilizációtól szabad, új keresztyénség lükiében hamisítatlan kritikáját kapjuk az egész mai keresztyénségnek. A könyv hatalmas élő bizonyíték a ma élő Krisztus munkája mellett. A keresztyén életnek s az evangéliumnak eddig nem is sejtett értékei és oldalai ütköznek az olvasó elé a könyv minden lapjáról. Az összekuszált, válságok és bünök között vergődő európai embert egy új világba, az indiai úton élettellejesen dolgozó Krisztus világába vezeti el ez a könyv. Aki elolvassa, bizonyosságot nyer afelől, hogy minden bün, minden válság, minden emberi akadály dacára Krisztusnak mai nap is van ereje arra, hogy a nyugati keresztyénségtől függetlenül, sőt éppen annak ítéleteképen egy új keresztyénséget fakasszon fel Indiában. Az angol kiadást a „Református Szemle” 1927. évi 38. száma részletesen ismertette.

„Ébresztő” Keresztyén Ifjusági Vezetők Lapja. E lapra ismét felhívjuk a figyelmet. A Keresztyén Ifjusági Egyesületek Szövetségének kiadásában (Budapest, VIII., Horánszky-utca 26. sz. I. em. 9.) és szerkesztésében évente 9-szer jelenik meg. Hozzánk az elmúlt héten érkezett az évfolyam első száma, amely a lap programjához hiven kész anyagot szolgáltat egy egész hónapi bibliaköri munkára. Biblia tanulmány c. rovatában a hónap mind a négy hetére alaposan kidolgozott s végiggondolt Igét ad. Az évet szüreti társas délutánnal ajánlja az olyan helyen megnyitni, ahol nyáron szünetel a munka. E társas délutánnak eleven programját nyújtja. Az 1931 nyarán Amerikában tervbevevett világkonferencia programjára felvett, de meg általában a KIE munkát közletről érintő kérdések egyikét, a nemi kérdést megfelelő irányító gondolatokkal kapjuk. Töltéssy Zoltántól, László Dezsőtől, Jakus Kálmántól, Forgács Gyulától olvasunk még cikkeket. Hírei tájékoztatnak az egész Magyar KIE munkáról. A lap csak az évfolyam elején rendelhető meg. Előfizetési ára egy évre 5 Pengő.

HIREK

Lelkészi államsegélyek kifejtése körül előállt sajnálatos fennakadásról lapunk legutóbbi számában megemlékeztünk már. Minthogy a helyzet azóta sem javult, elodázhatatlanul szükségessé vált *Kovács József* egyházkerületi pénztárnoknak ez ügyben Bukarestbe való utazása. Reméljük, hogy utja meghozza az óhajtott eredményt s sok szorongó, aggódó családnak a megnyugvást e gondterhes időkben.

Az érminál, falvai Ref. Nőszövetség október 18-án nívós és hatásokban gazdag műsoros estélyt rendezett. Végh József esperes magas intelligenciával szerkesztette meg és fiatalos energiával váltotta valóra azt a nívós programot, amely utörést jelent a nőszövetségek működése területén. Az elgondolása az volt, hogy a szó nem mindég elég hatásos módszere helyett szemléltesse, élőképekben mutassa be azt a nemes missziót, melyet a nőszövetségnek teljesítenie kell. Az elgondolásnak az esperes fia, Végh László író adott testet, megszerkesztve egy olyan prologust, amely megkapó élőképekben mutatta be a nőszövetség tevékenységének a területeit. A nagy tudással és ügyességgel megszerkesztett prologust Adelsberger Kató mondta az előadás meleg, közvellen művészetébe öntve a szerző tartalmas gondolatait, melynek ebben az egy mondatban tömöríthetők: nőszövetség kell, van és lesz, míg a női szív melegen dobogni meg nem szűnik. Ugyan-

csak Adelsberger Kató vezette be a prologus keretébe foglalt maradandó hatású következő előképeket: I. Kép: Templomjelenet. Míg a háttérben orgonakiséret mellett énekelnek a hivek, a templomkertté átalakított szinpadon a leányok virágokat gondoznak, szemléltetve, milyenek kell lennie a templom környékének ott, ahol a lelkekben az isteni jóság virul. II. Kép: Segélyosztó-bizottság. Szegények, rongyosok, árva gyermekek a szinpadon, há-lás, mosolygós arccal fogadják a segítyt, mit a női szivek jósága juttatott nekik. III. Kép: Beteggon-dozó-bizottság. Betegek a szinpadon, kicsinyek, nagyok, a nőszövetség betegápolói szeretettől átszellemült arccal gondozzák őket. IV. Kép: Kultur-bizottság. Ez a kép a mülhologiák miszlikus és éppen azért nagyon hatásos világát elevenítette meg. A szerző, Végh László megszemélyesítésében Zeus, a főisten ült trónján megszokott kothurnusában és egymásután idézte maga elé a tudományokat és a művészetek muzsáit, hogy a földieknek impulzust és életet adjanak. És sorra jöttek a muzsák, akik kor- és stilszerű habitusukban, kaliodoszkopikus megvilágítás mellett, művészi gesztusaikkal és előadó művészetükkel valóban földöntúli látványt nyújtottak. Az élőképek után Csiki Gergely „Nagymama” című vigjátékát adták elő, melynek szereplői Végh József esperes előkészítése mellett magasan tulszárnyalták a műkedvelők szokásos teljesítményeit. De a legnagyobb elismerés Végh József esperest illeti meg, aki példát statuált a nőszövetség-

geknek, hogyan lehet a szót egy hatásosabb eszközzel: a szemléltetéssel nyomatékosabbá tenni s a hatásos szemléltetéssel impulzust adni a cselekvésre.

Nőszövetségi hír. A magyar-csékei egyházközségünk nőszövetsége e hó 19-én tartotta alakuló gyűlését az egyházközség imaházában, a presbitérium és a délelőtti istentiszteletre megjelent népes gyülekezet jelenlétében. A vasárnap délelőtti, alkalmi istentisztelet befejezése után, lelkész a gyülekezethez intézett beszédében, szent Pál apostolnak a Rómabeli gyülekezethez írott levele szerint kimutalja, hogy a nők már az apostolok korában munkásai voltak az Istenországának, az evangéliumnak, a Krisztus céljai megvalósításának. Rámulat arra, hogy a nők miképpen munkálhatják ma is Istenországának terjesztését, kifejti a keresztyén nőnek Istentől rendelt hivatását az anyaszentegyház életében, megvilágítja azt a szerepet, amelyet az egyház nőtagjai nőszövetségké tömörülve kell, hogy betöltsenek az egyház életében. Felhívására a jelenlevő nők, mintegy 55-en, mind belépnek a nőszövetségbe, minek megtörténte után a nőszövetségi tagok megválasztják a szövetség tisztikarát. Ezekulán Versényi Sándorné, mint megválasztott elnöknő, megköszönve a megtisztelő bizalmat, beszédében kifejezést ad annak, hogy a nőszövetséget más szempontok nem vezethetik, mint annak a megvizsgálása: Mit kíván tőlem az Isten? Egészen bizonyos, mondja, hogy kívánja tőlem és a nőszövetség minden tagjától a hitünkről való nyílt, bátor bizonyosság tevését. Életünkkel kell bizonyosságot tennünk a Krisztus-

ról, Isten Szent Fiáról, aki az Ut, Igazság és Étel. Igyekeznünk kell bűneinktől szabadulni s hogy ezt megtehessük fogadjuk el a Krisztus felénk nyújtott segítő kezét s úgy induljunk el ama nagy munka megkezdésére, melyet anyaszentegyházunk keblében vár tőlünk Mennyei Atyánk. A beszéd befejezése után lelkész köszöntötte a nőszövetséget, Isten bő áldását kívánta elkezdendő munkájára.

Simonyifalvai leányegyház ünnepe. Lélekemelő szép ünnepélye volt az aradmegyei simonyifalvai leányegyháznak október 12-én abból az alkalomból, hogy az ottani ág. evangélikus és református hívek elhatározták, hogy közös erővel templomot építenek. Vass Jenő vadászki-beosztású lelkész meghívta a szomszédos lelképásztorokat, kik szives örömmel működtek közre az ünnepélyen. Predikált Balogh László nagyzerindi lelkész Péter I. 5. r. 7. v. alapján. Szabadelőadást tartott Igyártó Szándor bélzerindi lelkész. Szólót énekelt és imádkozott Balogh Mátyás anti lelkész. Vass Jenő saját szerzeményű költeményeiből olvasott fel. Az ünnepély után szeretetvendégség volt, melyet a simonyifalvai református és ág. evangélikus hívek közösen rendeztek. A vallásos ünnepély mély nyomokat hagyott a két testvér-gyülekezet híveinek lelkében. Segítse az Isten őket, hogy szép elhatározásuk mielőbb testet öltson és templomuk mielőbb felépüljön a nagy Isten dicsőségére!

11-12 éves ifjúságot mekeket magukhoz fogadnának falusi gazdaemberek; nem örökbe, de nagykorukig tartanak. Borosjenő [Ineu. Arad m.] Ref. Lelkészi Hivatal.

Hódmezővásárhelyen, a Református Otthon céljaira, az ottani hitfestivéreink 35,000 pengőért (1,050,000 Lei) egy emeletes házat vásároltak. Itten talál elhelyezést a Református Szövetség, a Református Ifjúsági Egyesület, valamint az összes református egyháztársadalmi munka.

A Hódmezővásárhelyi Református Szövetség legutóbb tartott összejövetelén a reformációi emléknep méltó megünneplésével foglalkozott. Tagjainak ez ügyben való lelkiismeretes buzgólkodását kötelességükké tette.

Mozgalmat indítottak a hivek között, hogy e napot mindenki munkaszünetben töltsse. Felkérte a város vezetését, hogy e napon munkaszünetet rendeljen. Megkereste a kereskedőket, hogy ezen a napon üzleteiket tartsák zárva.

Megjelent Debreczeni István: „Kicsoda ez?” egyházi beszédek tartalmazó kötele. Ára 150 Lei. Kapható kerületünk iratterjesztésében és a szerzőnél, Szatmárt.

Társszerkesztők:

Ardai Aladár, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

5212—1930-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi Nt. Esperesi és Lelkeszi Hivatalnak.* Közhirrre teszem, hogy a magyarországi ref. egyetemes konvent elnöksége a 149—1915. sz. egyetemes konventi határozattal reáruházott hatáskörben a Köröstarcsa községben (Békés-vm.) 1891. évi szeptember hó 5. napján született Papp Imre debreceni református hitoktató lelkész részére a tiszántuli református egyházkerület lelkészképesítő bizottsága által 1915. évi december hó 15. napján 94—1915. szám alatt kiállított s állítólag elveszett eredeti I. lelkészképesítő bizonyítványt, ugyancsak ugyanezen bizottság által 1917 szeptember 29-én 171—1917. sz. alatt kiállított s állítólag elveszett eredeti II. lelkészképesítő bizonyítványt érvénytelennek nyilvánította s a másolat kiadására a tiszántuli református egyházkerületnek engedélyt adott. Oradea Nagyvárad, 1930 október 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

TAKARÉKOSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyóvásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibetél gyűjtéssel. *Leszámitol váltókat. Folyósít jelzálogkölcsönöket.* Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.

**Népiszeli a triesszi „Adriai”
biztosító-társaságot.** 42

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Arad Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t

Alapított 1840-ben

43

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Az egyházkerületi Főtszt és Mélt. Tankönyvkiadó-Bizottság
által kötelező használatra elrendelt

**Kisbetűs Énekeskönyvek,
Nagy Vilmos-féle Nyelvgyakorlók,
Dr Szentpéteryne-Gäzduc-Kandray-
féle ABC és Olvasókönyvek,
Kandray-Titz-féle
Számtan—Mértan könyvek,**

továbbá

**az összes iskolai nyomtatványok,
térképek, füzetek, írószerek stb.**

az előirt áron beszerezhetők

**Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosli Vulcan (Magy Sándor-u.) 14.**

Egyházaknak és iskoláknak 10 % engedmény!

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Or-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évente 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

SZABOLCSKA MIHÁLY

Az arca derűt és vidámságot sugárzott szüntelen — s olyan szomorú most gyászkeretben irni és olvasni a nevét. Szív és lélek szerint még fiatalnak ismertük — s olyan megdöbbentő, hogy élete itt lent örökre véget ért.

Bár az egész magyarságé, de elsősorban mégis a mienk — ezt irtuk, mikor ezelőtt hét évvel 40 éves irói jubileuma alkalmával lelkes örömmel és büszkén köszöntöttük és most is, mikor meghatott szívvel és fájdalmas büszkeséggel adunk szavakat gyászunknak és sóhajtunk bucsút utána, úgy érezzük és valljuk, hogy közvetlen szerettei után mi mondhatjuk legtöbb joggal a magunkénak. Kis családja után mi voltunk legjobban az övéi, nagyobbik családja, palástos testvérei s egész egyházkerületünk. Neve ott ragyog irodalmunk és az egész magyarság egén s emléke ott él minden magyar szívben, de munkásságában egy volt velünk és élete az anyaszentegyházért végzett munkában telt el. Midőn egész nemzetünk méltó gyással kísérte sirjába, álljunk meg sirja fölött mi is és hirtelen távoztán megdöbbent szívünk őszinte bánatával idézzük előnkbe markáns vonásait, eredeti egyéniségét és e helyen is örökítsük meg emlékezetét.

1862 szept. 29-én született Tiszakürtön, Jásznagykunszolonok vármegyében. 7–8 éves lehetett, mikor szülei visszaköltöztek előbb lakóhelyükre, a pestmegyei Ókékcskére s ő ettől fogva mindig „idevalósinak” tartotta magát. Apja uradalmi kerékgyártó volt, de tanulmánygő, olvasni szerető ember, ki egyszerre három budapesti lapot járatott. Gimnáziumi tanulmányait Kecskeméten kezdte, de a negyedik osztály elvégzése után szülei szegénysége miatt csaknem félbekerletett hagynia. Már úgy is volt, hogy kereskedő inas lesz belőle, mikor apjának egy fiataalkori barátja

magához vitte Szarvasra és ott végezte el a felsőbb osztályokat. Theológiára Debrecenbe ment, hol később esküdt, majd szénior lett s mint ilyen, külföldi ösztöndíjat kapott, mellyel egy évet Genfben, egyet Párisban töltött.

Debrecenben már theológus korában ismerték szép verseit, de országosan csak külföldi tartózkodása idején tűnt fel. Genfből már a budapesti lapokba küldözgette költeményeit s ekkor történt, hogy 1891 jan. 6 án Vadnay Károly a Fővárosi Lapokban egyszerre négy költeményét jelentette meg, u. m.: Genfben, Mért nem születél te, Ünnepi harangszó és Alice címűeket s Uj költő címen meleg bemutatót írt az ismeretlen genfi magyar ifjuról. Másnap Beöthy Zsolt a szigorú kritikusi „ráduplázott“ a felfedezésre, „Szabolcska Mihálynak — írta — tegnap közölt verseit szeretném szívem száz örömeivel megköszönni a költőnek. Nem kritikusképen, csak mint egyszerű olvasója, akit mélyen meg hatott s néhány percre meg is ifjított. Ird meg neki, hogy egy ember, aki sok verset olvasott, az övéi közül kettőt oly dusnak érzett, mint ama sok közül azt a keveset, melyből nemes és igaz költészet árad“. Ezzel egyszerre elismert író lett, kivel az egész magyar sajtó, mint irodalmi szenzációval foglalkozott s a debreceni Csokonai Kör még abban az évben kiadta első verseskönyvét „Költemények“ címmel.

Külföldről hazatérve, debreceni káplán lett, mikor a Debrecen-Nagyvárad-i Értesítő c. hetilapot szerkesztette. Szász Domokos erdélyi püspök biztatására nemsokára elfogadta a marosfelfalui egyház meghívását, hol hat évet töltött, családot alapítva, csendes boldogságban.

1899 elején a temesvári egyház hívta meg lekipásztorául, hol nyugalombavonulásáig lelkészkedett. Közben többfelé hívták nagy és fényes gyülekezetekbe, jobb javadalomra, de ő nem vált meg Temesvártól. Mikor Mezőturra hívták, így válaszolt: „Ott jobb papnak lenni, itt pedig szebb“. Az impériumváltás után újra csábitgatták, de ő hű maradt — most már nemcsak Temesvárhoz, hanem az itteni magyarsághoz is. „Mikor az idegen [szerb] megszállás idején futottak innen a magyar emberek — írta 1924-ben — közöttük, fájdalom, papok is s odaát elég biztos és elég fehér kenyeret szereztek és kínáltak nekem is: még az árnyékát is elzavartam magamtól ennek a gondolatnak. Árulásnak, hűtlenségnek, sőt mint pap, egyenesen gyalázatnak tartottam volna cserbenhagyni, bájba jutott, elárvult gyülekezetemet, népemet!“

1919-ben a bánáti egyházmegye esperesévé választotta,

majd e tisztéről pár év előtti lemondása után tiszteletbeli espressé s az egyházkerület tanácsbírójává választotta s tanácsbírója volt haláláig a tiszántuli kerületnek is.

Költői működését 10 kötet hirdeti, melyek a következő sorrendben jelentek meg. *Költemények* [1891], *Hangulatok* [1894], *Ujabb versek* [1897], *Szabad órák* [1900], *Csendes dalok* [1904], *Áhitat, szeretet* [1907], *A magam ösvényén* [1910], *Dalok hazulról* [1914], *Szivem szerint* [1917], *Válogatott versek könyve* [1921].

Költeményeiért több kitüntetésben és jutalomban részesült. A Kisfaludy Társaság 1899-ben, a Magyar Tudományos Akadémia pedig 1908-ban tagjai sorába választotta. Ez utóbbi kétszer is kitüntette, 1907-ben költészetének erkölcsi tisztaságáért az Ormódy jutalommal, majd 1924-ben írói működése 40 éves jubileuma alkalmával verseinek magyaros zamatjáért és nemzetiesséért a Marcibányi jutalommal. A Petőfi Társaság s utóbb a M. T. Akadémia tiszteletbeli tagjául választotta s csak néhány nappal halála előtt kapta meg legutolsó kitüntetését: a Corvin koszorút.

Költeményein kívül még egy prózai kötete jelent meg ifjú korában *Időtöltésül* címen. Azonkívül éveken át szerkesztette a *Prot. Árvaházi Képes Naptárt* és a *Téli Ujságot*.

A múlt év február 24-ik napján lemondott lelkészi állásáról s nyugalomba ment. A temesvári gyülekezet, mely 5 évvel előbb lelkesen ünnepelte 25 éves ottani lelkészségét, 40 éves írói jubileumával, bensőséges ünnepség keretében bucsuzott el — püspökünk részvételével, ki ugyanakkor iktatta be a nagynevű apa utódául nagy reménységekre jogosító fiát.

Nyugalomba vonulásával Budapestre költözött, hol a Kisfaludy Társaság főtitkára lett.

Nemrég lejött fiához: dr Szabolcska Lászlóhoz Temesvárra azzal, hogy huzamosabb ideig ott marad. Utóbbi időben kissé gyöngéledett, de ez semmi komolyabb aggodalomra nem adott okot. Okt. 31-én este még vidáman beszélgetett; 11 órakor lefeküdt s kevés idő múlva hozzá benéző fia már holtan találta. Temesváron e hó 2-án, vasárnap volt a gyászszerartás, melyet Csernák Béla egyházker. főjegyző végzett. Utána tetemeit Budapestre szállították, hol az Akadémia oszlopcsarnokában ravatalozták fel. Itt temetése nov. 4-én ment végbe. Fölötte dr Ravasz László püspök hirdette a vigasztalás ígét s az irodalmi világ reprezentánsai bucsuztatták el. Majd ezrekre menő tömeg kísérte a kerepesi temetőbe, hol diszszirhelyen helyezték nyugovóra.

Koporsójára Ókésce papja az édesanya sírjáról egy csokor virágot és a Tisza-partról egy marék földet helyezett.

Odaküldjük sírja fölé mi is bucsu sóhajunkat. Szeretteire: özvegyére, két fiára, leányára a vigasztalás balzsamát esdjük s hálával borulunk le az áldó Isten előtt, hogy bennünket szegény magyarokat vele megáldott.

Debreczeni István.

Intő jelek.

„Az, ami Oroszországban történik, Isten ítélete a mi keresztyénségünk felett. A mi nyugati kulturánk az orosz tükörben megláthatja annak az utnak végpontját, amelyiken halad. Az oroszországi hatalmas istentagadás intés nekünk a megtérésre“.

Döbbenetes sullyal nehezettek reám Rapar lelkész profeszornak ezek a szavai, mert azt hittem, hogy csak az én — világháboru borzalmain áthurcolt — lelkemnek a víziói a fenti perspektívák... és úgy látszik, vannak mások is, akik a tragikus jövőbe ilyen kilátásokkal néznek bele.

Víziók ezek, vagy profeciók?! Mindenesetre intő jelek a megtérésre.

Jézus eljövételének az volt a gyakorlati célja, hogy új életmódzereivel megszelidítse az emberi vad szenvedélyeket s ezeknek legszembeötlőbb kriteriumát: az elnyomást, melyből minden földi baj fakad és megteremtse a békés emberi élet isteni harmóniáját. De hát hol vagyunk ettől az isteni harmóniától? Ugy egyéni, mint társadalmi, valamint nemzetközi relációban az elnyomás és ennek keserű gyümölcse: a békétlenség és a harc viszonyában állunk egymással.

Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy a Jézus személyes megjelenése által teremtett új, keresztyén áramlat nem volt képes magával ragadni a régi, pogány áramlatot, hanem fordítva történt s ez utóbbi tartotta meg régi hegemoniáját és dominált mind a mai napig a keresztyének nevezett emberiség életében.

Nem a keresztyén szellem formálta a maga képére és hasonlatosságára a pogányvilágot, hanem a régi pogány lelketlenség formálta a maga képére és hasonlatosságára a keresztyénséget.

Csak névleg vagyunk keresztyének, de úgy egyéni, mint társadalmi, valamint nemzetközi viszonyatlan pogány módszerek szerint élünk.

És nincs kivétel a legegyszerűbb laikustól kezdve, egészen fel az uralkodói pompával élő és arany telefonon beszélő római pápáig.

Mikor aztán ezek a kisebb nagyobb bűnök hegyekké tornyosulnak a fejünk felett, mint világnymor, világháboru és forradalmak szakadnak a nyakunk közé, igazolva, hogy emberi életünk terén a Megváltó eljövételének kétezer évvel előtte és nem utána vagyunk.

Ebben rejlik a keresztyénség eddigi csődje s ha meg nem térünk, — tragikus perspektívája is.

Az első keresztyének korabeli elnyomók államhatalma eleinte üldözte a keresztyéneket, majd a maga vagyoni nivójára emelte, rangokkal, méltóságokkal látta el a keresztyénség vezetőit, patentírozta, vagyis állam vallássá tette a keresztyénséget s ezzel megpecsételte a sorsát.

Gorkij Maxim, a „Keserü Ember”, — aki pedig sohasem tudott megbarátkozni a bolsevizmussal — a keleti keresztyénség tragikus bukásával kapcsolatban így ír:

„Tagádhatatlan, hogy a keresztyénség sok jó érzést inspirált az emberiségnek s ha eredeti egyszerűségében és erejében megmarad: az emberiség élete egészen másképp alakult volna. Azonban, — hogy csak a magunk vallásáról beszéljek, — a parosláv egyház feladva a vallás igazi céljait, vadházasságra lépett a cári abszoluzizmussal s ezáltal prostituálta magát, aminek a fejében óriási vagyont, hatalmat, rangot, méltóságot kapott s érdeke egy lett az abszoluzizmus érdekeivel és mint államvallás érdek ellentétbe került az elnyomott néppel. Nagyon természetes, hogy az abszoluzizmussal azonosult hierachiának az abszoluzizmussal együtt buknia kellett“.

Hogy a Keserü ember szavaiból mi illik rá a nyugati keresztyénségre, azt a kérdést nyitva hagyom, csak azt igyekszem megjegyezni, hogy ha — mint természetes reakció — nem jön a reformáció: a nyugati keresztyénséget már rég a keleti keresztyénség sorsára juttatják az európai forradalmak. Mert azt a feszültséget, melyet nyugaton a pápás egyház elfajulásával támasztott: a protestantizmus vezette le és egyenliti ki ma is.

A nyugati keresztyénség pápás ága tehát az orosz tükrében megmutatja összes, halálfoltjait; a protestáns ágnak ellenben ma még csak szépségfoltjai vannak. Nehéz, nagy időket élünk, vigyáznunk kell, hogy a szépségfoltok halálfoltokká ne változzanak.

Az idők jelének a megérzése, midőn kivisszük a szószéket a templom falai közül és felállítjuk a gyermekek, az ifjak világában, a nők társadalmában, a családban, mindenütt, ahol a lelket vesztett világban, élő lélek után szomjuhozna az emberek, csak az a baj, hogy hivatalosan és nem hivatásosan predikálunk.

hiányzik a lelkünkben az apostolok átérzése, lelkesedése és áldozatkészsége.

Pedig megint az apostolok korszakát éljük.

Hát nem halljátok-e millió és millió háborus özvegy és árva zokogásából, negyvenmillió munka- és kenyérszűkösségek, a világ minden részén ki-kitörő forradalmakból, ebből az egész nagy kaoszából és bizonytalanságból kicsendülni az apostolokhoz intézett eme esdeklő szót: „Mit cselekedjünk Atyámfiai, férfiak?!”

Térjete meg! Térjete meg mindenekelőtt azok, akiket az Úr az Ő szolgálatára elhívott, térjete meg, hogy téríthessetek, vegyetek szent lelket, hogy lelket lehelhessetek az elsorvadt lelkű világba.

Óh, nem farizeusok ezek, vak és siket, aki nem látja, hogy „A fejsze a fa gyökerére van vetve és minden fa, amely jó gyümölcsöt nem terem, kivágattatik és a tüzre vettetik”.

Vagy megvárjuk, amíg a nyakunk közé szakad az erkölcsi világrend cérnaszálon függő épülete. Mert ma még várunk . . .

Avagy hol van közöttünk az a megteljesedett lélek, aki a világi hiúságok szolgálatánál többre tartja a Krisztust? Aki a tévelygőknek, — mint a Krisztus — áldozatok árán utat mutat. Utat, de nem kézzel, hanem nagy, bátor, apostoli léptekkel. Mert tömegek csak az után indulnak, aki nem ujjal, hanem bátor léptekkel mutatja az utat. Aki nemcsak vet, hanem aratni is akar.

Mert az ige csak mag, amely jócselekedetekben kell, hogy megteremje a maga gyümölcsét.

Van-e olyan esztelen gazda, aki nem azért vet, hogy arasson is

Mi olyanok vagyunk, mint a rossz cseléd, szórjuk a drág sok magot, de nem törődünk azzal, hogy a mag ki is keljen, hogy el ne hordja azt a madár, meg a féreg, azért van aztán, hogy bár folyton vetünk, a keresztyén világ nagy, tágas mezején pogány szokások burjánjai tengyésznek tovább . . .

Azzal a szent szándékkal vessünk, hogy a keresztyén élet gyümölcsseit akarjuk aratni vetésünk után.

A templom, a vasárnapi iskola, a bibliakör, a nőszövetség, a család világában ne csak programot adjunk, hanem gondunk legyen rá, hogy az ige elvetégetett magvai a keresztyén élet gyümölcsét teremjék meg. Ismerjük meg hivatásunk egyéni életét és irtsuk ki életéből a pogány szokásokat. Termeljünk ki egy új ker. típust, akinek ker. mivoltát cselekedeteiről lehessen megismerni.

Egy egyház virágzását nem abból ítélem meg, hogy van-

nak-e vallásos intézményei, hanem abból, hogy van-e magára-hagyott árvája, nyomorgó szegénye, van-e ott irigység, gyűlölség, harag, perpatvar, elnyomás és hasonló pogány bűnök...

Azaz a régi, krízisekhez, háborukhoz, forradalmakhoz vezető uton haladnak-e az emberek, vagy ráléptek-e már az Isten országához vezető utra.

Mert ha olyan hitünk van is, hogy hegyeket forgatunk ki vele sarkaiból: a régi szakadékok felé tartunk, ha meg nem változtatjuk — életmódszereinket.

Ne a hitélet legyen kiszélesített cselekvésünknek főcélja hanem a cselekvő élet.

De a cselekvő élet keskeny útján magunk induljunk el előbb s akkor megindul utánunk a tömeg, amely még a bűn szélesre taposott országutját járja.

Uj uton kell elindulnunk, ha megakarjuk menteni ezt a sülyedő világot; uj, ismeretlen tájakon kell csapásokat vágnunk, olyan tájakon, amelyeken eddig csak próféták jártak.

A papoknak, a prófétáknak, a vateseknek kell megtenni az első lépéseket az uj utakon, ahol a halál karjaiban vergődő élet halhatatlanságának a perspektívái nyílnak.

Térjete meg, mert „A fejsze már a fa gyökerére van vetve”... mert az ítélet harsonája itt zug már körülöttünk s János apokalyptikus víziói fognak körülöttünk megelevenedni, ha életünk programjává nem tesszük — azt, aki azt mondotta magáról: „Én vagyok az út és az élet”... — a Krisztust.

Tóth Zsigmond.

Az érmelléki egyházmegye lelkészi nyugdíj- és gyámintézeti közgyűlése.

Október 29-én tartotta Székelyhidon az érmelléki egyházmegye lelkészi kara nyugdíj- és gyámintézeti közgyűlését, melyen a Takács Zsigmond pénztárnok által javasolt és a kiküldött bizottság által letárgyalt nagyjelentőségű alapszabály módosítást hajtotta végre.

Az intézet alaptőkéje ezidőszerint 1,200.000 Lei, melynek hozadékából nyugdíjas lelkésztestvéreink és özvegyeink évi 24000 Lei segélyben részesülnek, valamint mindazok, akik 1933 előtt nyugdíjba mennek.

Közgyűlés jelen alkalommal alaptőke emelését határozta el olyanformán, hogy minden tag befizet az 1931—32. évek folyamán nyugdíjba számítható szolgálati évei után 500—500 Leit, maximum 30 szolgálati évet véve számításba. Az ilyen, vagy ennél már többet szolgált lelkésztestvérek tehát 15,000 Leit fizetnek be havi egyenlő részletekben.

E tőkeemelés végrehajtása után nyugdíjba vonuló lelkész mindaddig, míg a kerületi nyugdíjintézet teljes akcióképességét el nem éri, vagyis 1939 január 1. ig évi 48 000 Lei nyugdíjat, az özvegyek pedig 24 000 Lei segélyt élveznek. Apátlan egy árva 2000, kettő 3000, három árva pedig 4000 Lei további segélyre jogosult.

1939 január 1-től pedig minden nyugdíjas lelkész és özvegy egyformán 40 000 Lei ellátást kap. Teljes árvaság esetén egy kiskoru 12 000, kettő 16 000, három 20 000 Lei árvasegélyt kap. Sőt a testi, vagy lelki fogyatkozás miatt ellátatlan nagykoru lelkészi árvákról s a keresetképtelen nagykoru hajadonokról is történik gondoskodás.

A nyugdíj jogosultság 10 szolgálati évvel kezdődik, amikor is a teljes nyugdíj 40 százalékát nyeri a nyugdíjas s minden további szolgálati év 2 százalékkal növeli a nyugdíj jogosultságot. Teljes nyugdíjra tarthat igényt, aki 40 évet szolgált, 65-ik életévét betöltötte, avagy teljesen szolgálatképtelenné tevő testi, vagy szellemi megrokkolás esetén.

Végül minden tag elhalálozásakor a jogutód 10 000 Lei temetkezési segélyt nyer azonnali kifizetésben.

Az elgondolás nagyszerű, a kivitelre a készség megvan, csak a minden áldások Ura adja hozzá jóváhagyását és engedje meg, hogy ez intézmény áldásait békeességben és igaz nyugalomban élvezhessék azok, akik jelenben nagy áldozatot hoznak érte.

Boruzs Lajos.

A nagybányai egyházmegyei tanítók értekezlete.

F. hó 5 én gyűltek össze két év óta először a nagybánya egyházmegye tanítói és tanítónői ügyeik intézésére és szervezkedésük megkezdésére Magoss Ferenc mikolai lelkész, tanügyi előadó elnökle mellett. Éneklés és elnöklő lelkész buzgó imádsága után megnyitotta az értekezletet, meleg és szeretettől áthatott szavakkal kívánva a tanítóság munkájára eredményt és áldást. A megnyitás után körelnökül Kádár Károly egri-i tanítót választották meg, kinek indítványára elhatározták, hogy — mivel nem alakítanak formális egyesületet, csak értekezlet megtartására kaptak engedélyt — nem választanak teljes tisztikart, hanem csupán a legszükségesebb tisztségeket töltik be, u. m. az elnöki, jegyzői, pénztárosi tisztséget és melléjük két férfi és két női választmányi tagot választanak. Eszerint titkos szavazással megválasztották elnökül: Karikás Sándor szatmári tanítót, ki az utóbbi időben lelkesen fáradozott a tanítóság ügyeiért, jegyzőül: Beregi István, pénztárnokul Ladányi Károly szatmári tanítókat. Választmányi tagok lettek: Szőke József ombodi, Török Bernát színérváraljai, Csajkos Gyuláné szatmári és Zágoni Anna batizi tanítók. A választás megejtése után Karikás Sándor köszönetet mondva a bizalomért, részletes

beszámolót tartott a tanítóságot az utóbbi időkben érintett eseményekről és intézkedésekről. Kegyelettel emlékezett meg a tanítóegyesület utolsó elnökéről Fábián István volt színérváraljai tanítóról, kinek emlékét jegyzőkönyvben örökítették meg. Az előterjesztéssel kapcsolatos határozatok után Tóth Kálmán szamoskrassói tanító tartott „Pedagogia és korszellem” címen értékes és szellemes felolvasást, mellyel találóan, néhol keserű humorral jellemezte a tanító mai munkáját s a velejáró nehézségeket. Majd Szőke József indítványára tanítói vegyeskar szervezését határozták el, mely a különböző helyeken tartandó kulturnapokon közreműködjék. Koós Zoltán pálfalvai tanító indítványára pedig kimondták, hogy gyorssegély-alapot létesítsenek, melyből az elhalálozó tag családját azonnali segélyben részesítsék. Erre minden tag előre és esetenként 200 Leit fizet be. Kádár Károly indítványára az évi tagdíjat 20 Leiben állapították meg. Végül elfogadták Veress Ferenc nagybányai tanító indítványát, mely szerint minden értekezlet alkalmával mintatanítást tartanak. Az értekezleten a szatmári lelkészekon kívül jelen volt Pop Darius tanfelügyelő is, ki a szatmár-megyei tanítóktól kivette II. Károly királyra az esküt.

HIREK

Püspökünk egészségi állapota. Püspökünk az utóbbi időben — mint a napilapokból is ismeretes volt, — gyöngéledett, sőt olykor erős fájdalmakat szenvedett. A marosvásárhelyi nagyhéten megerőltette amugy is viszer bántalmakban szenvedő lábát s emiatt ágyba kellett feküdnie. De ott is folytonosan dolgozott, fennakadás nélkül intézve kerületünk ügyeit. Sőt pár hét óta már íróasztala mellett folytatja a munkát s remény van rá — Isten segítségével, — hogy szobáját is elhagyhatja s a kerületi gyűlésen részt vehet. Felgyógyulásáért legyen hála Istennek.

Egyházkerületünk közgyűlése november 12-én délelőtt 9 órakor, Nagyváradon a leánygimnázium disztermében lesz megtartva.

Az ifjusági Keresztyén Egyesület novemberi imahetébe (nov. 9—15.) évről-évre több nemzet kapcsolódik be. Ma már ezeken az imádságos napokon 55 nemzet ifjusága áll meg összekulcsolt kezekkel Isten előtt s alázatos lélekkel viszi eléje az evangéliumnak ügyét. Az utóbbi esztendőben a világ e száznyelvű imádságába erőteljesen fonódott bele a magyar ifjuság imája is. Ez esztendőben ismét hangzik a felhívás a magyar keresztyén ifjusághoz. „Erdély hegyeinek tövében, Rákóczi földjén, Bácska és Bánát síkjain, a Duna—Tisza partján kulcsolódjék a kezetek imádságra: ne hiányozzék a keresztyén népek soknyelvű imájából a magyar” („Ébresztő”). Mi készséggel adjuk tovább a felhívást s hisszük, hogy bibliaköreink, mint az elmúlt esztendőben, ugy most sem fogják magukat ez imahétnek áldásaitól megfosztani.

A **végyári** református egyház november hó 2 án szépen sikerült reformációi emlék-ünnepélyt tartott. Az ünnepély szépen sikerült műsorát nagyszámu közönség hallgatta végig

Mezőtur lakossága fényes ünnepek között ünnepelte meg a református főgimnáziumnak 400 éves fennállását, melyet az 1526 iki mohácsi vészt követő negyedik esztendőben építettek fel. 364 esztendeig puszta a mezőturi re-

formátusok ereje, áldozatkészsege tartotta fenn a gimnáziumot, 364 esztendő multán kapott első izben államsegélyt.

A **Protestáns Szemle** szerkesztője Áprily Lajos a neves költő tanár lett, ki a Szemle uj számában meleg hangu be-köszönőben mutatkozott be.

Társszerkesztők;

Ardai Aladár, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad

5198 – 1930 I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi nt. Lelkészi Hivatalnak.* Biharvármegye prefekturája — hivatkozással a „Monitorul Oficial” március 21-én megjelent 66. számára, továbbá a munkaügyi, valamint egészségügyi és népjóléti minisztériumok vonatkozó rendeleteire, ez évi 12839. sz. átiratában arról értesít, hogy a folyó év december havának elején vagy végén — későbbi királyi rendelettel meghatározott napon — az egész országban népszámlálás lesz.

Az átiratból ugy látom, hogy az említett minisztériumok a népszámlálás munkájánál az egyházi hatóságok közreműködésére is számítanak, — legalább is abban a formában, hogy utóbbiak a hiveket bizonyos felvilágosításokkal igyekezzenek ellátni.

Fölhivom tehát kerületünk valamennyi nt. lelkészi hivatalát, hogy a népszámlálásról gyülekezeteiket jó előre, a szószékről is több izben értesítsék s minden alkalommal sziveskedjenek felvilágosítani és megnyugtatni őket, hogy a népszámlálás alkalmával bevallott és begyűjtött adatokat az illetékes hatóságok bizalmasaknak tekintik és az egész vonalon ilyenek gyanánt kezelik is. Különös kihangsúlyozását kéri a prefektus ur annak, hogy a lakosság vallomásaiból megtudott és bejegyzett tények vagy adatok csupán statisztikai célokat szolgálnak, de bizonyítékok gyanánt semmiféle bíróság, pénzügyi vagy közigazgatási hatóság előtt és részéről fel nem használhatók. Kéri egyuttal annak a megértetését is, hogy a lakosság ne keressen az összeírásban semmiféle vekszálási szándékot, mert a népszámlálás minden országban általánosan bevett szokásos intézkedés. Nálunk is az államnak és országnak az érdekében történik

ugyan, de megadóztatásra semmiféle körülmények közt és semmiféle formában nem fog szolgálni.

Oradea—Nagyvárad, 1930 november 4. Atyafiságos szeretettel: Sulyok, püspök.

Tanügyi: 5502—1930-II. szám. *Valamennyi kebelbeli nt. Iskolaszéki Elnökségnek.* Több helyen tapasztaltam a látogatási jegyzőkönyvek megállapításai alapján, hogy a részletes utasítások mellett is, amit kiadtam az iskolai irodai munkálatok rendes elvégzésére s az adminisztrációs látogatás előkészítésére, az ellenőrző közegek mindenféle hibákat találnak ebben a tekintetben. Felhívom az összes érdekelteket, hogy a Ref. Lapja 1929—516. oldalán közölt utasításhoz, amelyre 3937—1930. sz. körrendeletemben is hivatkoztam, pontosan alkalmazkodjanak — Ugyancsak felhívom az összes érdekeltek figyelmét arra, hogy szüreti és tengeri törési vakációt, csak a min. igazgatóság engedélye alapján adhatnak [Reg. inv. prim.], s mindazokat, akik ezt a rendelkezést áthágják, a jövőben fegyelmi úton felelősségre fogom vonni, valamint azokat is, akik bármely más címen a szabályzatban megállapított eseteket kivéve, iskolai szüneteket tartanak vagy engedélyeznek, mert az ilyen szünetek önhatalmu engedélyezése az iskola fenntartását veszélyeztetik. Oradea—Nagyvárad, 1930 november 1. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

A napokban megjelenő
nagybetűs hangjegyes Énekeskönyvre

[mely tetszetős külsejű különböző színű és erős vászonkötésű] megrendeléseket bármilyen mennyiségben felvesz az

Ara 120 Lei.

Egyházkerület Iratterjesztési osztálya.

Nagyobb mennyiségben [10 drbon felül] való megrendelésnél 10% engedmény. Lelkészi hivataloknak 3 hónapi bizomány.

TAKARÉKOSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-számitól váltókat. Folyósít jelzálog-kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Képviseli a triestli „Adriai”
biztosító-társaságot.** 45

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkeszi Hivatalnak
 Jud. Bihor Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait ⁴⁴

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Az egyházkerületi Főtiszt. és Mélt. Tankönyvkiadó-Bizottság
 által **kötelező használatra** elrendelt

**Kisbetűs Énekeskönyvek,
 Nagy Vilmos-féle Nyelvyakorlók,
 Dr Szentpéteryne-Gäzdac-Kandray-
 féle ABC és Olvasókönyvek,
 Kandray-Titz-féle
 Számtan—Mértan könyvek,**

továbbá

**az összes iskolai nyomtatványok,
 térképek, füzetek, írószerek stb.**

az előirt áron beszerezhetők

Béres Károly könyvkereskedésében
 Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

Egyházaknak és iskoláknak 10% engedmény

REFORMÁTUSOK LAPJA

h. Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Or-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lap példányok ára 15 lei. ○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

Püspöki megnyitó beszéd az egyházkerület közgyűlésén.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Alig négy hónap telt el legutóbbi közgyűlésünk óta, egy szomorú és fájdalmas körülmény következtében a szokottnál elébb ismét összegyülekeznünk kellett. A június hónapi együtt-létünkkor még az az édes reménység biztatott bennünket, hogy az akkor mellettem üresen maradt főgondnoki székben legközelebb már újra ott látjuk a hivatott vezért, aki nélkül tanácskozásunk hiányos és fogyatékos. De fájdalom, minden másképen történt.

Ez évi július 20 ik napján a máramarosi bércektől le a déli Dunáig egyházkerületünk területén az a szivbe mörkolő hír száguldott keresztül, hogy az enyészet vihara egyházkerületünk kormányrudja mellől a halál mélységébe sodorta annak világi bölcs kormányosát. A gyászos hír nyomán mindnyájunk ajakán felszakadt a prófétai keserű panasz: jaj nekünk mostan, mert elesett a mi fejünknek koronája.

Ez a hang a súlyos veszteség fölött érzett őszinte fájdalomnak igaz kitörése volt. Mert Domahidy Elemér a kisebbségi sorsba jutott romániai magyarságnak és református anyaszent-egyházunknak egyik legtisztéletreméltóbb alakja volt, akit egyéni kvalitásai kimagasló helyre emeltek és számára őszinte nagyra-becsülést váltottak ki mindazoknál, akik őt közelebről ismerték. Kétségenkívül azon ritka egyéniségek közé tartozott, akik eszmények és ideálokért maradék nélkül egy egész emberi életet állítottak a köz szolgálatába. Előkelő, nagymultu ősi családnak leszármazottja lévén, elődeinek tradíciója olyan erkölcsi kötezettség gyanánt jelentkezett részére, amelynek vállalása elől kitérni nem volt szabad. Családi multjának megbecsülése és komoly

értékelésével vállalta is ezt és egész élete bizonyosságot tesz amellett, hogy a patinás mult nemcsak nem vesztett benne fényességéből, de tisztességben és diszben még értékesebb lett általa.

Azok a széles körben ismert beszédek, amelyek megboldogult főgondnokunk koporsója felett elhangzottak, azok a hírlapi cikkek, amelyek emlékét méltatták, fölmentenek engem attól, hogy ezen a helyen ismélésekbe bocsátkozzam. Annál inkább, mert Domahidy Elemér ifjusága és férfi korának munkássága itt folyt le legnagyobb részben mindnyájunk szeme előtt, s belőle megállapítható, hogy az emberi elhivatást és célkitűzéseket nem maga az ember, hanem a felettünk korlátlanul uralkodó isteni bölcsesség és hatalom determinálja, akinek kezében csak eszközök vagyunk, hogy örök és nagy céljait általunk végrehajtsa. Ilyen értékes eszköz volt ő is, akinek lelkiségét fényesen és magasan ivelő politikai kariérje nem elégithette ki, de mint magyar kálvinista főuraink legkiválóbbjai, úgy Domahidy Elemér is minden külső disznél és politikai csillogásnál többre becsülte azt az egyszerű cserkoszorút, amelyet hittestvérei homloka köré fontak és saját szavai szerint legnagyobb boldogságának tartotta, hogy a világháboru következtében letöredezett hatalmas tiszántuli egyházkerületnek egy tekintélyes darabját az új országhatáron belül élő organizmussá alakítván, ennek történeti jelentőségű főgondnoki székét 183 anyaegyháznak egyhangu bizalmából elfoglalhassa.

Ha igaz az, hogy a legragyogóbb és leghosszabb nyári napról is csak akkor állapíthatjuk szépségét, mikor az alkonyi égnek peremén már alácsuszott, úgy egy ember életét is helyt álló kritika tárgyává akkor tehetjük, ha annak egész folyamát bölcsőtől a koporsóig áttekintjük. Ma, midőn Domahidy Elemér már nincs többé közöttünk, midőn megállapításainkat semmi meg nem gyöngítheti, nyíltan állíthatjuk, hogy a hitvalló ősohöz hasonló szilárd bibliás hite, anyaszentegyházunk és annak minden intézménye iránt mindenkor tapasztalt lángoló szeretete, az evangéliomban gyökeredző demokratikus élelfelfogása és világnézlete joggal emelték őt az első helyre közöttünk, s koporsója mellett méltán hangzik fel ma is a komoly, gyászra felhívó szó: Cantate lugubres. Mert a mostani sokképen válságos időben szinte pótolhatatlan egy olyan férfiú elvesztése, akinek bölcsesége nemcsak a multa, de a jövőre is ragyogó fénysávokat vetített, hogy anyaszentegyházunk hajója, mely az emberiség számára örök értékeket hordoz, a Scyllák és Charybdisták között biztosan és veszélytelenül haladjon utján.

A magyar református egyház anyagilag szegény ahhoz, hogy önzetlenül fáradozó jeleseit márvány vagy ércszoborban örökítse meg a késő utódok számára. Amit tehetünk: őszinte és igaz kegyelettel adózunk áldott emlékezetöknek. Ezt a tiszteességet adjuk meg Domahidiy Elemér elhunyt főgondnokunknak is, miért is tisztelettel kérem egyházkerületi közgyűlésünket, hogy jelen gyűlésünk jegyzőkönyvének lapján juttasson kiváltságos érdemének megfelelő helyet és írja föl rá az eljövendő korok emlékeztetésére annak a férfiunak nevét, akit kivétel nélkül mindnyájan kegyeletes érzéssel és igaz megbecsüléssel szívünkbe zártunk. Egyben legyen szabad kérnem azt is végül, hogy a főgondnokválasztásra vonatkozó intézkedést a tárgysorozat rendén közgyűlésünk megtenni méltóztassanak.

Nem lehet és nem szabad néma hallgatással elmennem azon koporsó mellett sem, amelynek párnájára nagy hirtelenséggel Szabolcska Mihály volt bánáti egyházmegyei esperes, nyug. lelkésztestvérünk hajtotta fejét. A görög Homérosért egykor hét város versengett a monda szerint, mindegyik magának akarván lefoglalni azt a dicsőséget, melyet a költő nagy hirneve szülőföldére sugárzott. Mi magyar reformátusok akár a Duna-Tisza partjain, akár pedig az utódállamok határai között élünk, mindnyájan jogot formálunk egy vagy más címen Szabolcska Mihályhoz, a költő paphoz, akinek homlokára a magyar Génius fényesebbnél fényesebb koszorút font. A halálával ért veszteség tehát mindnyájunké, de talán olyan nagyságban senkié se, mint épen a miénk, a kisebbségi sorsra jutott magyar kálvinistáké. A magyar nemzetet meghódító költő munkásságának oroszán része egyházkerületünknek egyik kimagasló pontján, a temesvári gyülekezetben folyt le, minél fogva jogot érünk, hogy a gyászolók és siratók között az első helyre állva, porló szive fölé odahelyezzük a mélységes tisztelet koszoruját. A lant hurja lepattanhatott, ajakán a nemesen zengő dal akkordjai elnémulhattak, de azt az óriási értéket, amelyet gazdag szívéből pazar kézzel szórott közel négy évtizeden keresztül egyházának és fájának, a jövő nemzedékek maradék nélküli tisztelettel és megbecsüléssel emlegetni fogják. Markáns egyénisége, derüs és aranyos kedélye nemesen zsoltáros költészetében itt él, itt jár közöttünk és átmenti őt a halhatatlanságba. Bár Szabolcska Mihály ércnél maradandóbb emléket emelt magának költői munkásságában mégis elengedhetetlen kötelesség gyanánt jelentkezik előttünk, hogy veszteségünk és gyászunk bizonyoságul jegyzőkönyvünkben áldott emlékét megörökítsük.

* * *

A veszteségek komor hangulata után fényesebb, napsugarasabb mezőkre szeretném közgyűlésünk figyelmét terelni. De érzem, hogy ez reám nézve ezuttal lehetetlen; nehéz sejtések és aggodalmak törnek fel lelkemből visszanyomhatatlanul; nem magamért, nem magunkért, hanem anyaszentegyházunk és intézményeink jövőjéért. Abban a nagy anyagi leromlásban, amelynek tarajos hullámai mindegyre erősebben harsognak körülöttünk, úgy tetszik, mintha valami szörnyűséges katasztrófának hideg vihara rohanna felénk s rengetné a politikai államok és anyaszentegyházunk fundamentumát. Az általános gazdasági leromlás mindegyre nagyobb tömegeknek kezéből veszi ki a mindennapi kenyeret és a nagy munkahiány következtében, amely szinte mértani arányban növekszik, — újabb tömegek sodródnak nélkülözésbe. Ennek a szomorú helyzetnek válságos hatását sem városi, sem falusi gyűlekezeteink nem kerülhetik ki. Így kell legalább megállapítanom nemcsak a közvetlen tapasztalatból, hanem az esperesi hivatalok és lelkésztestvéreim jelentéseiből, amelyek a legsötétebb tónussal festik alá a mai állapotokat.

Természetes és megérthetőnek találjuk, hogy ez a helyzet magát az államot is súlyosan érinti és a kormány a normális élet biztosítása végett a lehetőségek útjait keresi és magasabb célokból olyan eszközökhöz nyúl, amelyek keserű feljajdulást vonnak a társadalom minden rétegében magok után. Ugy halatszik, hogy az állam háztartásának biztosítását a kormány egyebek között, — hogy ezt a jó magyar kifejezést használjam, — a leépítéssel és az államsegélyek megcsonkításával vagy teljes megszüntetésével igyekszik elérni. Megszüntetni akarja egyházkerületünk központi hivatalának segélyét, a megüresedett állások kongrua nélkül maradnak, segéd- és lévitalelkészek részére államsegélyt nem folyósít és a lelkészi kongruának 25% át levonásba hozza.

Ha mindezek tényleg így vitetnének keresztül, kibeszélhetetlen nagy romlás szakadna egyházunkra. Azt megértjük, hogy magasabb állami érdekekért a haza minden polgárának áldozatot kell hoznia. Azt azonban már morális lehetetlenségnek tartjuk, hogy a bármely okból megüresedett lelkészi állások a kongrua megszüntetése következtében lelkész nélkül maradjanak vagy a teljesen anyagi leromlásba került gyűlekezeteink az iskolákra fordított sok milliós kiadások mellett újabb és fokozottabb áldozatokat hozzanak és hogy existenciák máról-holnapra

derékban kettétörjenek. Éppen azért, ha a fenyegető katasztrófát el nem háríthatjuk is egészen, de annak enyhítésére haladéktalanul minden lehetőt megtenni kötelességünk.

Szerény felfogásom szerint a legsürgősebben gondoskodni kell, hogy a kormány figyelmét meggyőző okokkal a legsürgősebben felhívjuk arra a katasztrófára, amely a hírlapok útján szélteben ismertetett szanálási mód következtében református egyházunkat s annak iskoláit és intézményeit az ország szellemi és anyagi kárára fenyegeti s egyben a Magyar Pártot kérjük fel, hogy a kamarában ügyünket a leghatékonyabb védekezés tárgyává tenni méltóztassék. Gondoskodnunk kell, hogy egyházkerületünk adminisztrációjában az esetleg megszüntetett kongrua folytán egyházi és iskolai érdekeink veszélyeztetésére fennakadás ne következzen be és vagy az elnökséget, vagy amit még inkább óhajtánék, egy szűkebb körű bizottságot delegáljon közgyűlésünk, hogy keresse meg azokat a lehetőségeket, amelyekkel minden nagyobb bajt elháríthatunk. Azokat az egyházközségeket pedig az illetékes esperesi hivatalok útján értesitse és hívja fel, hogy üresedésben levő lelkészi állásaikat a jogerős díjlevél teljes kiszolgáltatásával tölthetik be. Valamint figyelmeztesse azokat a lelkésztársakat, akik nyugdíjaztatásukat óhajtánák, hogy ezt a szándékukat függesszék fel a helyzet tisztulásáig, mert különben megtörténhetnék, hogy eltávozásukkal az egyházközség lelkész nélkül maradna. Mellékesen megemlítem, hogy Nyugdíjintézetünk végrehajtó bizottsága erre tekintettel nem teljesítette legutóbbi ülésében három lelkészünknek kérelmét, habár a nyugdíjazás indokait elfogadhatónak találta. Egyházközségeink pedig magasabb szempontból próbálják meg nem a takarékoskodást csupán, hanem az önmegtágadást is. Áldozatkészségüket s nehéz filléreiket ne külsőségekre, hanem ezidőszert azoknak az intézményeknek támogatására adják, amelyek magyar fajunk és vallásunk fenntarthatásának legerősebb pillérei. Bennem ugyanis mindig bizonyos fájdalmakat ébresztett, valahányszor az egyetemes nagy célok elmellőzését egyik-másik lelkésztársam azzal indokolta meg, hogy az elvitt harangok helyett ujat rendelünk, vagy az orgonát hozattuk rendbe, azért nem teljesíthetjük kötelességünket. Hiszem, hogy ezek a dolgok fontosak az egyházi élet szempontjából, de bátor vagyok azt kérdeni, vajjon nem nagyobb jelentőségű jövőző papjaink, tanítóink és tanáraink neveltetésének biztosítása, hogy az utánpótlások lehetőleg legyenek? Mert mit ér a leghatalmasabb harang és a legszebb orgona zengése, ha a templomi szószék

lelkipásztor és az iskola tanító nélkül marad. Fájdalom, ma már odáig jutottunk, hogy mindezekre ezidőszerint fedezettel nem rendelkezünk.

* * *

A sok lehangoló akkord után legyen szabad végül vidámabb hirt is megütnöm Benső örömmel teszem, mert meggyőződésem, hogy hasonló érzést váltok ki ezzel közgyűlésünk minden tagjának szivéből. Tudomásom van róla, hogy a nagybányai egyházmegye legutóbbi közgyűlésén bensőségteljesen, szinte családi körben emlékezett meg arról, hogy Nt. Széll György ur huszonöt esztendő óta tölti be esperesi tisztét. Ennek a negyedszázadnak munkássága nem ismeretlen a mélyen tisztelt egyházkerületi közgyűlés előtt sem. Bölcsesség, tudás és maradék nélküli energia jelzik ennek a szép utnak minden lépését, minden fordulatát, főleg abban a deceniumban, mely új viszonylatok, új feladatok és újabb kötelességek elé állították a különböző egyházi hatóságok kormányzóit. S Nt. Széll György ur mindezeket úgy teljesítette, hogy ezért nemcsak a nagybányai egyházmegye, de egyházunk egyeteme is méltán hálás lehet és áldhatja az isteni gondviselést az erőért és kegyelemért, amelyben kiválasztottját részesítette. Mindnyájunk nevében különösebb megbecsüléssel és meleg szeretettel köszöntöm az esperes urat, kérve a mindenható Istent, hogy magasabb életkora erejében sokáig tartsa meg.

Szívvel köszöntve közgyűlésünknek minden tagját, őszi közgyűlésünket ezennel megnyitom és felhívom Telegdy József hivatali korra legidősebb egyházmegyei gondnokot, hogy törvényeink értelmében az üresen álló főgondnoki helyet elfoglalni méltóztassék.

Egyházkerületünk közgyűlése.

Komor aggodalmak között és a sokszorosan nehéz idők súlyával lelkükben gyülekeztek össze kerületünk közgyűlésének alkotó tagjai a nov. 12 én tartott közgyűlésre. A súlyos gazdasági válság, amelyet gyülekezeteink és egyházkerületünk egyeteme, a lelkészi kar és a központi szervezet egyaránt súlyosan érez, emellett a kormánynak a támogatást redukáló, sőt több irányban egészen elvonó törekvése gondokkal ülte meg a felelősségek teljes tudatában élő határozó tagokat. Mindehez hozzájárult a bennünket ért két nagy veszteség: elhunyt főgondnokunk és kerületünk másik disze és büszkesége: a hirtelen elszólított

Szabolcska Mihály elhunyt fölért érzett őszinte gyász és kegyeletes részvét.

Ilyen hangulatban az Ur Lelkének énekben segítségül hívásával és püspökünk az elmulást hirdető ősz költői megfestéséből kiinduló, majd az igazi áhitat szárnyán felemelő imádságával kezdtük meg tanácskozásunkat. Püspökünk megnyitó beszédében megható szavakkal emlékezett meg elhunyt nagyjainkról, majd reális színekkel mutatott rá a jelen és az előttünk álló jövőendő fenyegető jelenségeire, majd meleg méltatással üdvözölte Széll György esperest 25 éves esperessége alkalmával. A megnyitó beszéddel kapcsolatban Domahidy Elemér főgondnok emlékért kegyelettel örökitette meg közgyűlésünk jegyzőkönyvében és elhatározta, hogy arcképét megszerzi. — Megilletődéssel értesült Szabolcska Mihály haláláról és áldja Istent, hogy vele bennünket megáldott. A főgondnoki tisztségre a szavazást 1931 január 31-ig elrendelék. Megdöbbenéssel értesült a kormánynak arról a törekvéséről, mellyel a központi adminisztrációs segély a s. lelkészek és léviták, valamint a megüresedő lelkészi állások kiegészítő államsegélyét megakarja szüntetni. Egyszersmind elhatározta, hogy e törekvés ellen mindent elkövet, segítségül hívja a magyar pártot és az ügy végrehajtására a püspökön kívül a főjegyzőt és dr Thúry Kálmánt megbizza. Végül figyelmezteti a lelkészeket, hogy helyeikről egyelőre ne távozzanak, nyugdíjba ne menjenek, a gyülekezeteket pedig felhívja, hogy a díjlevelet teljes egészében szolgáltatassák ki és a lelkészi állás megmaradását minden erővel biztosítsák.

Örömmel értesült a közgyűlés Szeles Gyula bánáti egyh. gondnok és Bónis Elemér zsinati taggá történt megválasztásáról. Ellenben sajnálattal vette tudomásul az igazságügyi minisztériumnak felterjesztésünkre küldött válaszát, mely szerint a hatáskörébe tartozó állami tisztviselőket továbbra is eltiltja egyházi megbízatások vállalásáról s így Domokos László tanácsbíró lemondását sajnálattal vette tudomásul s helyének betöltését elrendelte.

A Baldácsy alapítvány ügyében további tárgyalások folytatását határozta az elmaradt régebben esedékes részletek megnyerése irányában.

A püspöki jelentés kapcsán elismeréssel adózott a közgyűlés a Püspök ur minden irányu, sokszor szinte erejét próbára evő munkával és fáradsággal végzett nagyértékű tevékenységeiért.

A tanügyi jelentésekből megütkezésel kellett megállapítani, hogy a minisztérium az új tanerők beállításától valósággal elzár-

kózik. Kerületünk továbbra is ragaszkodik a törvényben is biztosított iskolafejlesztési jogához. Az állami iskolába járó növendékek vallásoktatására a kellő óraszám engedélyezését követeli.

Komoly, megfontolt tanácskozást váltott ki az I. tc. javaslatának letárgyalása. Dr Thúry Kálmán, világos és logikus előterjesztésben ismertette az elveket, amelyeket az esperesi és gondnoki kar — az egyházmegyék felterjesztései alapján elfogadott — és meggyőző érveléssel indokolta meg javaslatait. Előterjesztése alapján csak a leglényegesebb pontokat tárgyalta a közgyűlés, melyek során elfogadta az egyházközségi közgyűlés létesítésének lehetőségét, a másodlelkész megszervezését, az igazgatótanácsok beállítását megszabott jogkörrel. Törölte a 183. §-t és a 12-ben módot kíván adni a lelkészegyesület létesítésére. A püspök helyettesítése tekintetében a régi gyakorlatot tartja helyesnek. A püspöki nyugdíjat a nyugdíjintézet által biztosítja. A zsinati állandó bizottságot konvent névvel, de csak a javaslatban megjelölt hatáskörrel tartja fenn.

Az orsovai reformátusoknak az egyesült protestáns egyházból való kiválását indokoltnak tartva a fiókegyház megalakítását elrendelte, Hasonlóképen elrendelte a karánsebesi lelkészi állás betöltését.

Az érdengelegi vallásügyi sérelem ügyében elhatározta, hogy a hiveket izgató román képviselő ellen a feljelentést megteszi.

Pálffy István volt lelkész oklevelének megsemmisítése tárgyában felhívta a nagykárolyi egyházmegyét a fegyelmi eljárás megindítására.

Nívós vitát provokált a költségvetés tárgyalása. Megdöbbenéssel értesült a közgyűlés arról a kétségbeejtőn nagy hátralékról, mely a különböző címeken befizetlen maradt a ker. pénztárban. Emiatt a ker. pénztár képtelen teljesíteni a tanítók és iskolák, valamint a theologusok, tanár- és tanítóképzősök segélyezését. Erélyesen felhívja a lelkészeket és presbitériumokat a hátralékok mielőbbi befizetésére.

A segélyosztó bizottság jelentése folytán sajnálattal vette tudomásul a közgyűlés, hogy a tanulmányi segélyre s a többi célokra be nem fizetett járulékok hiányában segélyeket ezidő szerint folyósítani képtelen. Hasonlóképen nem tud hozzájárulni az erdélyi kántorképesítő tanfolyam rendezéséhez.

A tanítóknak az állami nyugdíjintézetbe leendő felvételét amennyiben az sem a tanítókra, sem az egyházakra nem ró elbirhatatlan terheket, készséggel támogatja.

A konfirmációi előkészítésre nézve elrendelte, hogy min-

denült az új Hit és Erkölcstan c. e. célt szolgáló tankönyvet kötelesek használni s hogy az előkészítés egész éven, illetve az iskolába nem járók részére novembertől kezdődőleg, áldozócsütörtökig tartson.

Az iratterjesztési bizottság szigoruan kötelez minden lelkészt arra, hogy a ker. raktárból lerakatot létesítsen, az egyházmegyék gócpontjain pedig központi lerakatok létesítendők.

A vezetői konferencia indítványára közgyűlésünk elhatározta egy vallásos néplap előkészítését.

Elvi jelentőségű határozatot hozott közgyűlésünk, midőn az apai presbitériumnak a szombatnapi esketési tilalom tárgyában hozott határozatát érvényben hagyta.

A régóta huzódó paptamási-i díjlevél ügyben az eredeti csonkítatlan díjlevelet erősítette meg közgyűlésünk. A vámfalui hasonló szellemű egyházak fegyelmi határozatát — a zsinat hatáskörébe tartozónak ítélve, — nem erősítette meg.

A közgyűlés — közben két bírósági ügyet is letárgyalva — este 8 órakor püspökünk hálaadó imádságával ért véget, mindnyájunknak azzal a buzgó óhajtásával, hogy a kegyelem Istene a fölöttünk tornyosuló felhőket vonultassa el és nyugodtabb, boldogabb élet napját ragyogtassa reánk és küzdelmes sorsok teher alatt roskadozó anyaszentegyházunkra és gyülekezeteinkre.

Lelkészi jubileum Tenkén.

A tenkei református egyházközség november hó 9 én meleg bensőséggel ünnepelte szeretett lelkipásztorának, Kassay Béla esperes lelkésznek negyedszázados tenkei szolgálati évfordulóját. A szép ünnep a virágdiszes templomban kezdődött, ahol a nagyszámmal összegyülekezetteknek Arday Aladár a nagyszalontai egyházmegye főjegyzője hirdette az Igét II Kor. 6. 4. 8. 9. alapján, rámutatván a lelkipásztori tiszt nagy nehézségeire, de egyben gyönyörűséges voltára s intvén a gyülekezetet azoknak a megbecsülésére, akiknek nemcsak minden tehetségüket, hanem egész életüket is áldozatul kell adni, hogy hitelvesztetté ne legyen ajkukon az Ige. A mély hatást kiváltott igehirdetés után a helybeli dalárda énekelt, majd jubiláns esperes lelkész mondott lélekből fakadt s könnyekre indító hálaadó imádságot s áldotta meg a gyülekezetet.

Istentisztelet végeztével a parochián fogadta jubiláns lelkész a tisztelgő küldöttségeket. Az egyházközség üdvözetét a presbitérium élén dr. Bernáth Lajos, az egyházközség ügyésze tolmácsolta, míg a gyülekezet ajándékát, egy szép mivű ezüstserleget, P. Orbán Péter az egyház gondnoka adta át. A nőszö-

vetség és leánybibliakör nevében Kovács Béláné, a nőszövetség titkára köszöntötte meleg szeretettel az ünnepeltet s nyújtotta át a két egyesület ajándékát, egy értékes állóórát. Ezután a görög keleti, római katolikus és zsidó egyházak küldöttsége tisztelgett a lelkészük vezetése mellett. A felekezetek szónokai egyértelműleg hangoztatták, hogy az ünnepelt egész tenkei működése alatt a felekezeti békesség és általános emberszeretet apostola volt. A közigazgatási hatóságok küldöttsége élén a főszolgabíró tolmácsolta a község polgárainak jókívánságait. Jubiláns meghatott hangon mondott az üdvözlésekért hálás köszönetet. A fogadtatások után 80 teritékes ünnepi ebéd volt, melyen Arдай Aladár főjegyző az egyházmegye, a község primárja pedig a politikai község nevében éltette a jubilánst.

Délután a leánybibliakör rendezésében szépen sikerült választásos ünnepély volt, melyen az Igét ismét Arдай Aladár hirdette s a bibliakörös leányok megható szavallatokkal és énekszámokkal szerepeltek.

Az ünnepeltetés egy hűséges munkásságban s példaadó kötelességteljesítésben töltött lelkipásztori élet méltó megbecsülése volt úgy a gyülekezet, mint mindazok részéről, akik jubilánst ünnepeltetése napján meleg üdvözlő láviratokkal és köszöntő levelekkel felkeresték. Legyen áldás továbbra is azon az életen mely maradék nélkül egyházközségének, egyházmegyéjének s egyetemes egyházunk szolgálatának van szentelve.

Leánynap Biharpüspökiben.

Október 26 án Isten segítségével leánynapot rendezett a biharpüspöki leánybibliakör a környékbeli falusi leányok számára. Ezen a leánynapon hat község képviseltette magát leányival. Összesen mintegy 70-en vettek részt e kedves találkozáson, mely mindvégig áldásosnak bizonyult mindnyájunk számára.

Balajthyné Sulyok Gizella ref lelkészné meleg hangon köszöntötte az egybesereglett testvérlelkeket. Rámutatott arra, hogy Isten ügyének a szolgálata nem kényelmes, hanem sok testi s lelki erőt kíván, fáradságos munkánk közben áldásos egy-egy pihenőt tartani, amikor Jézus lábainál ülve, új erőt meríthetünk a további küzdelmek elhordozásához. Sok szeretetből fakadó szavai után csoportokra oszolván, bibliaórát tartottak János 9. alapján, mely alkalommal megmutatta Isten az Ige tükrében, hogy lelki vakságban vergődő gyermekei vagyunk s ebből nincsen szabadulásunk, csak az áldott orvos, a Krisztus segítségével. Engedelmesen alá kell vetni magunkat az Ő orvosi szabadításának, hogy a sötétségből világosságra hozzon.

Bibliaóra után istentiszteleten vettek részt, mely alkalommal Balajthy Jenő helybeli lelkész hirdette Isten üzenetét I. Tim. 2:5-6 alapján. Istentisztelet után Isten megismerése címen

megbeszélést vezetett be Kiss Bertalan nagyváradai segédlelkész. Megláttuk, hogy Istent nem ismerhetjük meg az eszünkkel, gyarló értelmünkkel, mert ez oly meddő munka volna, mintha a napba akarnánk követ dobni. Egyedül Isten illetékes arra, hogy beszéljen magáról. Amit mi róla mondhatunk, az csak gyarló erőlködés, töredék. Minél inkább teljesítem szent akaratát, annál inkább megismerem Őt. Az Ő megismerése kell, hogy jelentse számomra az egyetlen életcél.

Délben közebeden vettünk részt, ezután pedig néhány szép éneket tanultunk meg e nap emlékére.

Délután Szőke Sándor nagyszalontai segédlelkész II Tim. 4:12. alapján beszélt arról, hogy leányveinket miképpen áldozhatjuk oda családuknak, falunk, népeink szolgálatán keresztül Isten dicsőséges szolgálatára. Ezután záróáhitatot tartott Bódis Ágnes biharpüspöki-i tanítónő II. Thess 5 5—8 alapján, buzdítván a világosságban való járásra, türelmes szeretetből fakadó munkára Krisztus diadaláért. Pár percig még együtt állottunk Isten színe előtt a könyörgés és „Isten velünk viszontlátásra” című bucsuének alatt, azután igaz örömmel, alázatos boldogsággal, új erővel megteljesedve bucsuztunk el egymástól.

Külön ki kell emelnünk azt, hogy az egész napot az eddigi konferenciánkon ily nagy mértékben nem tapasztalt fegyelmeztség jellemezte. Az összesereglett leányok egymáshoz bizalmasak, szolgálatkészek s nagyon fegyelmezettek voltak. Adja Isten, hogy leányaink legyenek azok az áldott eszközök, kiken keresztül Isten átformálja, új utakra tereli a falut. Hisszük, hogy Isten őket is fel fogja használni az Ő dicsőséges szolgálatára.

B. Á.

Az érmelléki egyházmegye közgyűlése.

Néhány év óta régi szokásától eltérve, október végén tartja őszi közgyűlését az érmelléki egyházmegye, hogy reformáció emléknapiját együtt ülje meg az egész egyházmegye. Így jöttek össze a hivatalosak október 30-án Székelyhidon, amikor Végh József esperes ünnepi imája után Cs. Nagy Dániel ottományi lelkész Ef. IV. 17—24. alapján hirdette az ígét. Közreműködött a székelyhidi református férfikar. Istentisztelet végzetével a gyűlés tagjai átvonultak az egyház egyik iskolatermébe, amely azonban nem bizonyult alkalmas gyűlésteremnek. Ez volt talán az egyik oka annak az indítványnak, hogy tartassék meg a közgyűlés a régi gyakorlat szerint szeptember hóban, a reformáció emléknapijának megtartására pedig keressen más módot és alkalmat az egyházmegye.

Másfelől ezek a tapasztalatok ama régi óhajlás megvalósítására indítanak, hogy Székelyhidon az egyházmegyének a megközelíthetőség szempontjából központján, egyházmegyei székház emeltesék, amely célokra már elődeink a'apítványt tettek. Szemelőtt tartandó, hogy megfelelő helyiségre nemcsak a köz-

gyűlésnek s lelkészi és tanítói értekezleteknek van szükségük, hanem ilyen iránnyal lépnek fel ma már a nőszövetségi, belmissziói konferenciák s egyéb időközi ülésezések és tanácskozások is. Ennek megvalósítása a mostani gazdasági válságos állapot miatt ha odázható is, de szükséges volta elvitathatatlan.

A gyűlést Pappszász Lajos gondnok magas beszéddel nyitotta meg, melynek során kegyeletes szavakkal parentálta el Domahidy Elemér ker. főgondnokot és Fráter István v. tanácsbiránkat. Azután az esperesi jelentéseket hallgatta meg s hagyta jóvá a közgyűlés.

Általánosságban az egyházmegye belélete haladást mutat, ami a megindult belmissziói munkák javára tudható be, viszont anyagi szempontból a hanyatlás jelei mutatkoznak, természetes következményeként az egész világot sújtó gazdasági válságnak. E nyomasztó helyzetből szinte kirí és felfigyelésre késztet az a jellemző jelenség, hogy az egyházmegye 60 tanítója közül 27, tehát a fele kitűnő eredményt mutat. Ezek az általános nehéz helyzetben a legnagyobb nehézségekkel küzdő tanítók, a szükség és bizonytalanság fojtogató karmai között, hiszen betöltik, sőt ideálisan magasra emelik hivatásukat Méltán fejezi ki velök szemben az egyházmegye elismerését s megbecsülését. Tanítóink egyébként igen fontos lépést tettek egyházmegyei tanítógyámintézetük létesítésével, melynek támogatására készségesen kötelezte el a közgyűlés a fenntartó egyházakat állásonként évi 500 lei járulékra. A lelkészek egyházmegyei gyám és nyugdíjintézete tőkeemelését és ezzel kapcsolatos alapszabály módosítást jelentett be, amit a közgyűlés helyesléssel fogadott. Ugyszintén helyesléssel vétetett tudomásul az egyházmegyei nőszövetségi tagozat megalakulása is. Elnök Pappszász Lajosné.

A vonatkozó kerületi határozatok tárgyalása után a tanítói választások végleges megerősítésére került sor. A különféle felterjesztések mind vita nélkül hagyattak jóvá, csupán az I. t. c. tárgyalásánál volt egy kevés időzés, amely alatt egynémely pontokra vonatkozólag fogadott el a közgyűlés változtató javaslatot. Előző napon 29 én délelőtt lelkészi s parallel tanítói értekezlet és nőszövetségi tagozat megalakítás tartatott, délután belmissziói konferencia, melyen Egei István a nőszövetség hivatásáról Debreczeni László az ifj bibliakörről tartottak előadást. Ugyanekkor ülésezett a bíróság egy jelentéktlenebb esetet tárgyalván.

K. I.

HIREK

Lelkészi jubileum Nagyszalontán. A nagyszalontai református egyháznak október hó 26 án kettős ünnepe volt. Ekkor leplezték le ugyanis az egyház elmúlt évben vásárolt 750,000 Leies orgonájára ada

kozók neveit megörökítő díszes táblát a reformációi emlékünnepe keretein belül. De igazi fényt és melegséget ennek a napnak az az őszinte és szivből jövő ünneplés adott, melyben a presbitérium, a Nő-

szövetség, a Leányszövetség és a hivek nagy tömege részesítette a gyülekezet szeretett lelkipásztorát: Dohy Árpád lelkészt, öt éves szalontai pap ságának jubileuma alkalmából. Az ünnepély a délelőtti istentisztelet után vette kezdetét, mikor a presbitérium megjelent tisztelegni a lelkészi lakban és lélekből jövő szavakkal köszönte meg a lelkipásztor eddigi működését és kívánt szerencsét presbitertársai nevében a további működéséhez. A nőszövetség elnöknője pedig a szépszámban megjelent nőszövetségi tagok élén szólott kedves szavakkal elnöktársához. A Leányszövetség nevében is üdvözölték a szövetség vezetőjét. — Mindkét egyesület e nap emlékéül remek kiállítású, nagyértékű ajándékokkal lepte meg a lelki pásztorát és könnyekig megható beszédben biztosították a lelkipásztort a hivek ragaszkodásáról és szeretetéről s kérték Isten gazdag áldását munkálkodására. Dohy Árpád mélyen meghatódva mondott köszönetet a megjelenteknek ezért a kedves, váratlan meglepetésért, melyben a hivek részesítették. Este a Nőszövetség gazdag műsorú szeretetvendégséget rendezett a nap emlékére, amely impozáns számban megjelent közönségével, méltó befejezése volt Nagyszalonta ünnepének.

A szigetfalui református egyház kettős ünnepe. A bá nati ref. egyházmegyében levő szigetfalui egyház, temploma 60 éves fennállásának emlékére magasztos szépségű ünnepet rendezett e hó 9 én, amellyel összekapcsolta tem-

ploma kertjében a háboruban elesett fiainak kegyeletére felállított emlékoszlop leleplezési aktusát. Az ünnepély délelőtti istentisztelettel kezdődött, melyen Pálur István lippai lelkész szolgált könnyeket fakasztva a szemekből, vázolván a nemes harcot, amelyet e szegény egyház tagjai úgy az egyház épületeinek rendbehozására mint a háboruban elesett fiai emlékének megörökítésére kifejtettek. Az emlékoszlopnál ugyancsak ő beszélt az elesett hősookról s egy megrázó hatású melodrámaival jelentette meg a világháboru egy egy tragikus mozzanatát, mint volt táborig lelkész. Gyászistentisztelet után a parochián szeretetvendégség volt, ahol a nőszövetség tagjai vendégelték meg a nagyszámban megjelent vendégeket. Délután az iskolában vallásos ünnepély volt.

Erdőgyarakon szép lendülettel indult meg a belmissziói munka, ahol a Nőszövetség október 19-én műkedvelő előadást rendezett s amelynek 5104 Lei bevétel tiszta jövedelmét 4722 Leit az iskolai hiányzó szemléltető képek és térképek beszerzésére fordították. A reformáció emlék-ünnepét is megünnepelte a gyülekezet, még pedig október 26-án a rendes istentisztelet keretében, november 2-án délután pedig jól sikerült műsoros emlék-ünnepély volt, amelyen közreműködött a női énekkar, szólóének és szavaltokat adtak elő. Bugyi János lelkész felemelő imádságával és lelkesítő igehirdetésével tette maradandóvá az anyagi lag jól sikerült missziói ünnepély emlékét. A befolyt per-

selypénz a szegény gyermekek segélyezésére fordított.

A szentleányfalvai reformátusok e hó 2-án szép ünnepély keretében ünnepelték meg a reformáció emlékűnnevét, amelyen Csécsi Imre aradi lelkész is részt vett, kit érkezésekor Nagy Dániel a presbitérium és a nőszövetség tagjai fogadtak. A harangok hangjai mellett bevonultak a gyönyörűen feldiszitett templomba, hol Nagy Dániel lelkész predikált méltatva a nagy nap jelentőségét. Ennek végeztével kezdetét vették az ünnepi szavatok. Az ünnepély bezárásul Csécsi Imre tartott mélyen szántó s szivekbe markoló szabadelőadást a reformációt megelőző korról, magáról a reformációról s alkalmazta a jelenkorra, intve, buzdítva a hiveket, hogy azt a vallást, melyet a nagy reformátorok tiszta, ősz egyszerűségébe helyeztek vissza s amelyben felnövekedtek, el ne hagyják soha és neveljék abban gyermekeiket is. A nagyhatást keltett beszéd után a gyülekezet éneke zárta be a nagyon szépen sikerült reformációi emlékűnnepélyt.

Október 31. Magyarcsékhén.

A magyarcsékei nőszövetség november hó 2-án ünnepelte meg a reformáció 413 ik évfordulóját a gyülekezet számára rendezett vallásos délután keretében. A gazdag műsor kapcsán az ünnepi felolvasást Versényi Sándorné a nőszövetség elnöknője tartotta. 530 Lei jövedelmet hozott a nőszövetség alapjára.

Egy féll börkesztyű eltévedt az egyházkerület közgyűlési termében. Értesítés a lap kiadó hivatalába küldendő.

Társszerkesztők;

Ardai Aladár, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

K. I. Bályok. Kérdésére közöljük, hogy lapunk okt. 4-én megjelent 40 számában közreadott s az érmelléki egyházmegyei lelkészértekezletének az e. m. gyámintézetre vonatkozó határozatáról szóló referátát Debreczeni István lapunk főszerkesztője küldte be hozzánk közlésre.

TAKARÉK OSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORDEN—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyivásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibelét gyűjtéssel. *Le-számítol váltókat. Folyósít* jelzálogkölcsönöket. Általásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.

**Képzeli a trieztil „Adriai“
biztosító-társaságot.** 45

Nagybetűs hangjegyes Énekeskönyvek

kaphatók
az Egyházkerület
Iratérjesztési osztályában.

Ára 120 Lei.

Fekete, barna, bordó és kék színű, tetszetős
vászonkötésben. — Lelkeszi hivatalok részére 3
hónapi bizomány, 10 drb vételénél 10% engedmény.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait ⁴⁵

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Bibliakörök és Nőszövetségek tagjai

részére ajánlom beszerezni

Az Ó-szövetségi kijelentés története

[tartalmaz 33 bibliaismertető történetet, függelékül a Szentföld leírása] és

Az Új-szövetségi kijelentés története

[tartalmaz 33 újszövetségi bibliai történetet] című könyveket, [A Királyhágómell. Egyhker. kiadása]
Irta: **Farkas Kálmán** főgimnáziumi tanár.
[Pályanyertes mű]

Ára [legalább 10 darab rendelésnél] 12 Lei portómentesen, utánvét mellett. — Megrendelhető:

Béres Károly könyvkereskedésében

Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

Kisbetűs Énekeskönyv - míg a készlet tart - darabonként 75 Lei.

REFORMÁTUSOK LAPJA

h Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre: évi 350 lei előfizelési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

A Váradi Biblia.

Írta dr Musnay László.

Szenczi Molnár Albert ama szándékát, hogy a Bibliát öreg betűkkel, nagy folio formában, magyarázatokkal és tanulságokkal ellátva is kibocsáthassa, már nem válthatta be. Életének körülményei odakünn is egyre súlyosabbakká váltak, idehaza is mások anyagi támogatásából tartotta fenn terhes családját, s azt a szándékát, hogy nyomdát állíthasson, nem valósíthatta meg. Két rendbeli Bibliakiadása után több mint három évtizednek kellett eltelni, amíg újabb kiadásra került a sor, s ez idő alatt a Károlyi Biblia csak a Molnár által kibocsátott mintegy háromezer példányban, meg a visolyi 7—800 példányban forgott a magyar nép kezén.

Hogy épen Erdély aranykorában, a nagy református fejedelmek idejében nem gondoskodtak a Biblia terjesztéséről, annak nem az Isten igéje iránt való közömbösség volt az oka, hiszen épen ezekről a fejedelmekről tudjuk, hogy az Ige mindennapi táplálékuk volt; Bethlen Gábor száműzetésében négyszer olvasta át az egész Szentírást, uralkodása idején még háboruiban is mindig magával hordozta Bibliáját, amelyet több mint huszszor olvasott végig, az öreg Rákóczy György az Ószövevséget 13-szor, az Ujat több mint 32-szer olvasta át. (Szalárdi Sir. Magyar Krónika 236. o.) Fiai a vizsgálatok alkalmával meglepő bizonyosságot tettek a Szentírásban való jártasságukról, s Zsigmond több ezer idézetet tudott felmondani. Lorántffy Zsuzsánna fejedelemasszony maga is irt theologiai munkát, amit Apaffy fejedelem is megtett ifju korában, s épen ilyen nagy buzgóságot látunk Isten és az Ő Igéje iránt a főúri családoknak „az evangélium világosságára eljutott, igazhitű” tagjainál is, hogy csak ids. Bethlen István vagy Rhédei Ferenc ragyogó példáját említsük, akik legfőbb vigasztalásukat, s hosszas betegségük idején egyedüli lelki orvosságukat a Biblia Igéiben találták. Arról is vannak pontos bizonyosságaink, hogy az Isten

igéje valóban „nem volt bilincsekbe verve“ (2. Tim. 2., 9.), hanem a nép között is buzgó hirdetőkre és áhítatos hallgatókra talált. Hogy mégis évtizedek kellettek az új kiadás létrejöttéig, s hogy akkor is előbb idegen földön, egy idegen kereskedő üzleti vállalkozásából láthatott napvilágot a magyar Biblia, annak mélyreható okai vannak és pedig legelsősorban a három részre szakított, folytonos hadakozásban önmagát emésztő országunknak a tudományok terén való nagy hátramaradottsága. Erdélynek emez aranykorában e nagy fejedelmek is éppen azzal tudták felvirágoztatni országukat, hogy a török és német hatalmak versengése között bámulatosan ügyes diplomáciával, a török szultán hatalmas árnyékában, adófizetéssel őrizték meg viszonylagos szabadságukat, s vigyáztak arra, hogy ellenség lovának patái ne tapodják ezt a sokszor feldult, hamuba roskadt országrészt, s bár a tudomány és minden más téren való haladás útját buzgón egyengelték, de jobb kezükben mindig a kardot kellett szorongatniok, s fő figyelmüket a két nagyhatalom ellenséges szándékainak a diplomáciai kiegyensúlyozása foglalta le. Tudjuk, hogy Bethlen Gábor csak későn és fokozatosan tudta kifejleszteni a gyulafehérvári Kollégiumot, amelyet a külföldi akadémiák színvonalára kívánt emelni, s hogy ezt is csak külföldi professzorok behívásával vihette véghez.¹⁾

Tudjuk, hogy az országban alig volt nyomda, hozzávaló kellékeket csak külföldről lehetett beszerezni, s bár már 1638-ban a román nép számára is nyomdát szerelt fel az ország, hogy annak termékeivel terjessze az evangélium világosságát a román nép között, idehaza nagyobb szabású nyomdai vállalkozásba fogni lehetetlen volt. Nemcsak a szaktudományok megszerzése végett kellett ifjainknak a nyugodtabb és boldogabb viszonyok között élő idegen népek közé menni, hanem még az általános műveltséghez is szükséges volt a külföldi iskolák felkeresése az itthoni tanulmányok kiegészítése végett. Már Szenczi Molnár Albert történetében láttuk, hogy a külföldi egyetemeken mindenütt nagy számmal voltak magyar ifjak és pedig az előkelő főúri ifjak mellett igen nagy számmal a leendő papok és tanárok szorgalmas ifjú serege, akik pár évi keresményüket erre a célra megkuporgatva, előkelő urak városok vagy iskolák ösztöndíjával igyekeztek minél többet meríteni a tudományok forrásaiból, hogy itthon annál többet használhassanak nemzetüknek és egyházuknak. A híres németországi és svájci egyetemek mellett a 17. században egyre jobban kezdenek a németalföldi szigorúan református szellemű iskolákba járni, s annak ez időre eső felvirágzásával együtt erősödnek a kapcsolatok hazai egyházunk és a holland egyház között is. Ezek

¹⁾ Opitz Márton 1621-ben Bisterfeld, Alstedius és Piscator 1629-ben jöttek be.

az ifjak szaktudományuk mellett sok mindennel foglalkoztak, hiszen abban az időben a tudományok nem voltak olyan élesen elkülönítve, speciálizálva, hanem a theologus is tanult matematikát, orvostudományt és viszont, s így az általános művelődés, nemzeti haladás elősegítői talán elsősorban épen ezek az akadémista papok és tanárok voltak, akiket idehaza is megkülönböztetett jogok illeltek meg az egyházi életben. Azt is láttuk, hogy odakünn egyesületi életet éltek, s öntudatosan igyekeztek előkészülni nemzetük minél nagyobb szolgálatára, értékes összeköttetést tartottak fenn a világ leghiresebb professzoraival, s nem egyszer hoztak már ifjui munkásságukkal diszt és dicsőséget a magyar névre és egyházukra is.

Ezek a külföldön tanuló magyar ifjak gondoskodtak arról, hogy ha idehaza lehetetlen a Biblia újabb kiadásáról gondoskodni, a Molnár Albert példája szerint odakünn adják ki azt, s onnan szállítsák be az országba, az egyre jobban érezhetővé vált bibliahiány enyhítésére. Rávettek egy Janson János nevű igen gazdag amsterdami könyvnyomtatót, aki különben is híres volt arról, hogy utánnyomásokból él, s mihelyt észrevelte, hogy valamely munka jól kel, azonnal kiadta azt (a szerzői és kiadói jog akkoriban ismeretlen fogalom lévén, hogy adja ki a magyar Bibliát, amely már 33 éve nem jelent meg, s az egész magyarság között nagy kelendősegre számíthat. Bizlatták, hogy ezzel a munkával Isten előtt kedvességet szerez magának, de még inkább azzal, hogy igen jó nyereségre számíthat, s miután a nyomda i korrektura végzését magukra vállalták, mivel azt a magyar nyelvet nem értő nyomdász nem végezheti. Janson el is fogadta az ajánlatot, amit nem is volt oka megbánni.

Igy jelent meg az 1612-iki oppenheimi kiadás nyomán Amsterdamban 1645-ben immár negyedizben a Károli Bibliája 8-adrét alakban, „a Belgiumi Akademiákban tanuló magyaroknak forgolódások által“, akiknek a nevét azonban sajnos, nem tudjuk. Ez a kiadás az oppenheiminál is kisebb formában, annak szövegével a kátét, imákat és énekeket is leközölve, igen szép kiállításban, azonban sok sajtóhibával jelent meg, ami az idegen nyomdában s a nyomtatáshoz nem értő magyar ifjak közreműködése mellett érthető és megbocsátható. Hogy a kiadásra nem fizetett rá az illető, bizonyítja az, hogy az Ujszövetséget 1646-ban külön is kiadta 12-ed formában, majd a Zsoltárokat külön 1650-ben kicsiny formában imádságokkal 327 oldalon. A baseli Biblia előszavában azt írja erről a kiadásról Szatmárnémeti Papp István, „az öregbik Tsétsi János uram“ után²⁾, hogy I. Rákóczy

²⁾ Öregbik T. Tsétsi János uram relatiójaképen írja a következőket: „Ezen Sz. Bibliát az elébbeni, már háromszor kijött Bibliáknál szebb és kisebb formában kinyomtatatták Első Rákóczy György és felesége Lorántffy Susánna s az Ország-nak némely Nemesei Amstelodamban 1645. Janson János nevű Tipografus által.

György és felesége, meg az országnak nemesei nyomtatták ki Janson által, azonban ezt bizonyítani nem tudjuk, nem is tartjuk valószínűnek, hanem a dolgok összezavarása onnan eredhetett, hogy a Rákóczy fejedelem buzgólkodásáról és már ez idő előtti intézkedéseiről tett említést a sárospataki professzor s ezt vonatkoztatták a Janson-féle kiadására. Idehaza ugyanis már komoly előkészületek tételtek nyomdaállításra s elsősorban a Biblia újabb, javított kiadására, de ezek ismertetése előtt megemlítjük, hogy az Ujszövetséget a híres lőcsei nyomdán 1644-ben Brever Lőrinc is kiadta 12-ed formában, 1067 oldalon előszó és index nélkül, a címlapon nem nevezve meg a fordítót, de a munka maga bizonyítja, hogy Károli fordítása. Bizonyára a nagy Bibliahiány indította arra a kiadó nyomdászt, hogy ezt a munkát világ elé bocsássa, talán a felvidéki evangélikus egyházi vezető emberek biztatására, vagy az iskolai szükséglet kielégítésére.

A Biblia átdolgozott kiadásának ügyét maga az öreg Rákóczy György fejedelem vette kezébe. Valószínűleg hatással volt erre a példányok nagy hiánya mellett az is, hogy az 1626-ban ugyyszólván államköltségen megjelent Káldi-féle Biblia³⁾, mely a Károli fordításának nagy népszerűségét volt hivatva ellensúlyozni, vádat emel ennek hitellessége ellen s azt mondja, hogy Károli a maga eretnek lételeinek igazolására készítette a maga Bibliáját, amely sok helyen meghamisilja az Isten Igéjét s míg egy helyen elvesz, abból másutt hozzátesz, vagy célzatosan hamisan fordítja azt. Bár ezekre a hamis vádakra megfeleltek a protestánsok, kimutatva, hogy az eredeti nyelvekből készült Károli-féle fordítás megbízhatóbb és hivebb a latin Vulgatából készült katolikus fordításnál, de mégis szükségesnek látták, hogy az újabb kiadásnál minél nagyobb körültekintéssel járjanak el, a szöveget az eredeti nyelvekhez alkalmazzák s mindent megtegyenek aziránt, hogy Bibliájuk hibátlan, fordításuk hű legyen s egyben, hogy a nehezebben érthető lokusok magyarázatai utján könnyítsék meg annak megértését s így tegyék áldásosabbá a vele való élést. Ezért adta ki

³⁾ Káldi György jezsuita Gyulafehérváron kezdte meg munkáját, amelyet — innen rendtársaival kiüzetvén — Olmützben fejezett be 1607-ben. A Pázmány által alapított nagyszombati nevelőintézet igazgatója lett, ahol Bethlen Gáborral is szembe került, aki megvendégelte a tudós és bátor papot s ezer tallért adott neki Bibliája kinyomatására. A könyv 1626-ban jelent meg Formika Máté munkája által, aminek költségeihez a pozsonyi kincstár is 100 frt-al járult. E fordítást maga a szerző két évtizeden át csiszolta, előljárói kívánságára több szakemberrel is átnézte, felhasználta a régebbi fordításokat, köztük a Károliét is, amely után szinte negyven évvel jelent meg, így nem csoda, ha nyelvi szempontból jobb és szebb a Károli fordításánál, azonban ennek dacára nem érte el kimondott célját, hogy a magyarok megvetvén a Károlinak hamisan fordított Bibliáját, emez igaz fordítást olvassák, mert míg amaz újabb és újabb kiadásokban került a magyar nép elé, ez csak 1732-ben adatott ki másodszer Nagyszombatban s 1783-ben harmadszor Budán.

1638-ban Rákóczy a traktusok espereseihez intézett rendeletét, hogy az eredeti nyelveket tudó istenfélő egyházi emberek vizsgálják át az egész Bibliát és minden hibát javítsanak ki benne. A Lampe-Emberféle egyháztörténelemből tudjuk, hogy pl. a zempléni traktusban még 1638-ban munkába vették az Ujszövetség átdolgozását, 1643-ban pedig a három Tiszáninneri egyházmegye tárgyalt erről¹⁾.

Erre a célra hozatta meg az ifjú Rákóczy Zsigmond drága pénzen a sok nyelvű, u. n. polyglott Bibliát²⁾ is a sárospataki könyvtár részére s főként erre a célra állíttatott fel a csakhamar híressé vált nagyváradi nyomda, mely Szenczi Kertész Ábrahám szakszerű vezetése alatt mintegy két évtizeden át fejtett ki ott áldásos és buzgó működést, míg legfőbb kiadványát, a mindenképen híres és nevezetes Váradi Bibliát már csak Kolozsváron fejezhette be.

¹⁾ Lampe-Ember Hist. Eccles. Hung. 733. lapon írja, hogy a zempléni traktus jegyzőkönyvének 311. lapján olvasható az e tárgyban 1638-ban hozott határozat, míg a 408. lapon a Rákóczy György rendeletére készülő fordítás végezt az Ujszövetség felosztásáról olvashatunk. Ugyancsak itt említi a pataki zsinatnak a három kerülethez 1643-ban az Ujszövetség fordítása tárgyában írott levelét is.

²⁾ Lampe i. m. 732. szerint Angliából hozatta meg e munkát, míg Harsányi I. a Magyar Biblia 61. szerint Amsterdamból hozatta meg a tiz nagy ivrél kötetből álló, híres párisi királyi löbbsnyelvű bibliát. Itt meg kell jegyeznünk, hogy a Ximenes 1523-beli polyglott bibliája után 1569—72-ben Antwerpenben jelent meg az ugynevezett királyi polyglott kiadás 8 kötetben, amelyből 5 a szöveg, míg 3 magyarázat, nyelvtan és szótár. A harmadik kiadás a párisi, amely tiz kötetben 1629—45. között jelent meg. Talán ez utóbbiról van szó.

(Folyt. köv.)

Az érmelléki Ref. Egyházmegyei Tanítók Segélyegyesülete.

A „ideáлизmus“ bebizonyította akarát-mozgató hatalmas erejét. Hiszen pár hónappal ezelőtt még fantasztikus utópiának látszott az, ami ma már élő valóság.

Mi magunk sem mertük elgondolni, hogy az agyongyötört tanítóság a maga erejére támaszkodva, megalkosson egy olyan intézményt, amely az egyesített anyagi erők támogatását adja a munkában elesettek özvegyei és árvái számára.

És mégis a 10 esztendei nehéz álmjárás után, a cselekvés utáni vágy hatalmas megnyilvánulásával egymás kezébe tessük kezeinket, egymás támogatására.

Tudatában vagyunk annak, hogy ez még csak a kezdet. Tudjuk, hogy nagy küzdelmekbe fog kerülni gyámintézetünk végleges megalkozása és fenntartása. De bizunk!... Mert azt is tudjuk, hogy aki rossz álmából ébredt fel, az azt az álmodat sohasem kívánja vissza.

S most, mikor mi, — az érmelléki egyházmegye tanítótsága —

már az alapkövet leraktuk, felhívjuk az egyházkerületünkhöz tartozó egyházmegyékben szolgálatot teljesítő kartársainkat, hogy alkossák meg ők is — egyházmegyéjük keretén belől — gyámintézeteket, melyekből azután egy egységes kerületi gyámintézet alakulna.

Röviden leírva, az érmelléki tanítók segélyegyesülete a következő alapokon épült fel.

Minden tag köteles (egyszer és mindenkorra) 1000 Lei belépési díjat s évenként 500 Lei tagdíjat fizetni. Az egyházközségek minden betöltött tanítói állás után évi 500 Lei fenntartói járulékot fizetnek. (Az egyházmegye ezt már jóvá is hagyta.) A megalakulás évéig töltött minden szolgálati év után 300 Lei fizetendő be pótdíj címén, 2 év alatt. A beszámítandó szolgálati éveket azonban a tag saját maga határozhatja meg.

Számokkal kifejezve a fizetendő díjak, annál a tagnál, aki 1929 dec. 31-ig 20 éves szolgálatot teljesített, a következő (a megalakulás éve 1930, erre már rendes tagdíj jár) 1930-ban fizet belépési és tagdíjat 1500 Leit. 1931-ben a pótdíjak első felét 3000 Lei és tagdíjat 500 Leit, összesen 3500 Leit, 1932-ben a pótdíjak második részletét 3000 Leit és 500 Lei tagdíjat, összesen 3500 Leit, 1933-ban s az utána következő években már csak 500 Lei tagdíj fizetendő.

A befizetések biztosítására, minden belépő tag nyilatkozatot ír alá, amelyben kötelezi magát az alapszabály szerinti díjak pontos fizetésére, egyben beleegyezik abba, hogy késedelem esetén a tagsági díjakat az egyes egyházak gondnokai minden további eljárás nélkül levonhassák s azt közvellenül a pénztárnok kezei közé juttathassák.

Abban az esetben, ha valamely tag a pótdíjakat 1932 dec. 31-ig kifizetni nem tudná, az továbbra mint kötvénykölsön szerepel s utána rendes kamatot tartozik fizetni.

A segélyezések 1933-ban kezdődnek s a kamatjövedelem 80%-a a szolgálati évek arányában osztatik széjjel, de az első öt évben a segély összege nem lehet magasabb segélyenként évi 12,000 Leinél.

Segélyre jogosultak a 35 évi szolgálattal rendelkező s nyugalomba vonult tagok, a munkaképtelenek, özvegyek és árvák. Egy család árvái, egy személynek számíttatnak.

Ezek azok a vezérmotivumok, melyeknek alapján segélyegyesületünk 1930 okt. 31-én már meg is kezdte működését, illetve megindultak szervezési munkálatai.

S az, hogy egyesületünk azon a napon indult a munkára, melyen a lelkeket megváltó kalapácsütések elhangzottak a vittenbergi vártemplom ajtaján, biztató jel nekünk a jövőre, mert ahogy egyházunk kiállotta megpróbáltatások századainak súlyos csapásait, úgy egyesületünk is élni fog, mert élnie kell . . .

Szentpétery János.

Iskolaszentelés Belényesen.

Belényes egyházi életének egyik jelentős napja volt november másodika, amikor teljesen új, modern tantermét szentelte fel. A tanterem felépítése (a tanítói lakáson történt átalakításokkal együtt) mintegy 180,000 leibe került s az egyház híveinek, különösen pedig az áldozathozatalban mindig előljáró presbitériumnak, Isten ügyei iránt mindenre kész kötelességérzetét hirdeti ennek a nagy tehernek, a mostani súlyos és reménytelen gazdasági helyzetben való vállalása. Mélységen megható volt érezni és látni, hogy ez az ünnepi óra is áldott számbavétel volt arról, hogy mit tudunk tenni és mit akarunk tenni. A szemekben a boldog örömmel csillogó könnycseppje reszelt, mikor a fogadást tevő gyermeki hang betöltötte az új hajlékot s az ujjongó sziveket: „Igérjük és fogadjuk, hogy jó Istenünk, egyházunk és iskolánk iránt örökké hálásak és hűségesek leszünk. Iskolánknak szorgalmas, engedelmes jó növendékei, magyar református egyházunknak törhetetlen hitű, áldozatkész tagjai, a jó Istennek pedig alázatos szívű és igaz gyermekei: a magunk boldogságára, iskolánk és anyaszentegyházunk dicsekedésére és az Atya, Fiu, Szentlélek, teljes Szentháromság, egy örök Isten dicsőségére, — aki fogadásunk betöltésére legyen nekünk segítségül“ . . . És a komoly elhatározások tüze gyullt ki és lángolt a pirosuló arcokon, mikor egyházunk főgondnoka a presbitérium, a szülők, iskolánk volt növendékei s minden belényesi igaz református hívő nevében így szólt: „Isten színe előtt fogadjuk és igérjük, hogy ezt az iskolát el nem hagyjuk, meg nem tagadjuk, hozzá hűtelenek nem leszünk, ellene nem törünk, el nem áruljuk és a magunk akaratából soha, semmilyen hatalmasságnak át nem adjuk, hanem minden tehetségünkkel, ragaszkodásunkkal, szívünknek égő szerelmével, áldozatkészségünk minden erejével oltalmazzuk, ápoljuk és időtlen-időig fentartjuk, Istenünknek, hitünknek és népünknek dicsőségére!“ . . .

Megindult szívek hálás és alázatos imádsága szentelte fel az új iskolát: Isten kegyelmébe, gondviselő jóságába ajánlva azt, tanítóit és növendékeit, akinek legyen dicséret és dicsőség, hogy az ő küzködő népének adta ezt a napot, az ő végtelen kegyelmének és segedelmének megismerésére.

J.

A nagykárolyi egyházmegye közgyűlése.

Október 16-án, csütörtökön délelőtt 9 órakor alkalmi istentiszteletre gyülekeztek össze a gyűlés alkotó tagjai a templomban, hol Vöröss Zoltán gencsi lelkész hirdette az Igét I. Kor. 19, 1—8. v. alapján ifjú lelkesedéssel, az alkalmi prédikáció mély nyomokat hagyott a lelkekben. Tíz óra után nyitotta meg a közgyűlést dr Nagy Sándor egyházmegyei gondnok a főle megszokott gazdag tartalmu megnyitó beszéddel, megemlékezve a nagy veszteségről, ami bennünket Domahidy Elemér egyházker. főgondnok elvesztésével ért. Rövid, de annál szomorubb jelentés volt az egyházmegyénk közállapotáról, egyik egyházunkban híveink nem akarják viselni a százados terheket s másik egy-

házunkban, a hegyen épült városban felütötte fejét a belviszály Az esperesi jelentés vége halovány fényt derít borult egünkre.

Néh. Domahidy Elemér egykori gondnokunk volt egyházkerületi főgondnok emlékéért hálás kegyelettel örökíti meg közgyűlésünk jegyzőkönyvében.

Ezután következett a tulajdonképpeni tárgysorozat. Az újonnan választott tanítók esküt tesznek s esperes szeretettel üdvözli az új munkatársakat. Szavazatlant-bizottság jelentése szerint Bay Miklós esomaközi földbirtokos, nyug. főszolgabíró egyházm. világi jegyzővé választott, a lelkészi jegyzői állásra Veress Kálmán irinyi és Vöröss Zoltán gencsi lelkészek között új szavazás rendeltetett el. Fontos tárgya volt közgyűlésünknek az E. T. I. t.-c. tervezetének részletes tárgyalása, melyet már előkészített az e célra kiküldött bizottság s közgyűlésünk több lényeges módosításával fogadott el, melyből kiemelkedett a zsinat-presbiteri elvnek legteljesebb keresztülvitele s tiltakozás a reakciós §§-ok ellen. Belmissziói jelentés kapcsán Gönczy Sándor egyházm. belmissziói előadó betérjeszti a belmissziói bizottság javaslatát, mely a következő téli időszakra missziói programot ad s előterjeszti a bizottság által összeállított belmissziói szabályrendelettervezetet, melyet közgyűlésünk teljes egészében elfogadott. Öömmel értesült közgyűlés a Börvelyben és Nagykárolyban tervbe vett missziói, illetve gyülekezeti nap tartásáról. Több adm. és segélykérési ügy elintézése után az egyházkerületi határozatok tárgyalásával kapcsolatban Csomaköz anyaegyház jellegét, mint missziói központot továbbra is fenntartani javasolja közgyűlésünk. Letárgyalta a betérjesztett iskola ügyeket s tudomásul vette a tanügyi előadó jelentését.

Nagy vitát idézett fel az a javaslat, mely egyházmegyénknek a szalmári egyházmegyéből megmaradt 9 egyházközség csonka szalmári egyházmegyébe való beolvasztását célozta. Meglepetésszerűleg jött és sem az eredetét, sem az indító okát nem ismertük. Így érdemileg nem is foglalkozhatott vele közgyűlésünk s ennek a kérdésnek tanulmányozására 5 tagú bizottságot küldött ki. Annyit azonban már most meg lehetett állapítani, hogy az egyesítés gondolata nem talált tetszésre s lelkésztársaink között az volt az általános vélemény, hogy kár két egyházmegyének a nyugalma, békességét megzavarni, esetleg egyéni érdekek miatt. Mert hiszen az természetes, hogy a nagybányai egyházmegye vezetősége a szalmári egyházmegyéből önként oda csatlakozott 9 egyházközséghez, mint szerzett joghöz ragaszkodni fog.

Dr Bodóky Zoltán egyházmegyei vil. főjegyző lemondását sajnálattal vette tudomásul közgyűlés s a szavazást december 15-iki határidővel elrendeli. Nagyon fontos tárgya volt közgyűlésünknek a Szociális Bizottság jelentése. Gönczy Sándor előadó egyházunk szociális feladatait terjesztette elő. Csak ilyenkor látjuk, milyen széles munkamező áll református anyaszentegyházunk előtt s milyen súlyos történelmi felelősség nehezedik reánk, ami elől kitérni nem lehet, nem szabad. Történelmi hivatását csak akkor teljesíti egyházunk, ha magáévá teszi Krisztus Urunk szociális üzenetét: Szeresd felebarátodat, úgy mint magadat! Ezt az elvet kell belevinni egyházunk életébe minden vonalon, mert ennek diadalra juttatása adja meg egyházunk erejét, ellenállhatatlan győzelmét. A missziói feladatoknak miként való megoldása állandóan kell, hogy szerepeljen közgyűléseink tárgysorozatá-

ban, ne csak tárgyalásig jussunk el, hanem minden módot ragadjunk meg ennek minél diadalmasabb keresztülvitelére.

Tanítóegyesület kérelmét pártolólágg terjeszti az egyházkerületi közgyűléshez. Tárgysorozat kimerítettén közgyűlés Bartus Jenő imádságával fél két órakor ért véget.

Az egyházmegyei közgyűlést megelőző napon lelkészegyesületi gyűlés s ezzel párhuzamosan tanítóegyesületi gyűlés volt több fontosabb kérdés megvitatásával. Délután belmissziói értekezlet, mintatanítás és bírósági ülés volt.

IRODALOM

Debreczeni István: Kicsoda ez?

Egyházi beszédek. Szatmár 1930. — 174 oldal. Ára 150 Lei.

Kiállítása izlées. A papiros jó, nyomása tiszta. Ha eltekintünk az előforduló egy-két sajtóhibától, a külső forma dicséri a kiadót.

Szerző rövid előszó után 16 ünnepi, 10 alkalmi és 5 vasárnapi beszédet közöl.

A gyűjtemény felelet kíván lenni az örök emberi kérdésre: Kicsoda Jézus?

A beindító beszéd, melyől címét vette a könyv, ezelőtt négy évvel ünnepi vendégül jött hozzám. Az alkalom, melyre készült, nem közönséges, de szövegválasztása mesteri: Kicsoda ez? Érihető az elfogódás: mi következik utána? Beköszöntő beszédek recipéje szerint tultengő maga-prédikálás, vagy alázatos bevallása, hogy parányi fény, törékeny eszköz annak kezében, kinek nevérol szólhat az Ige.

A virágvasárnapi keltős kérdésre meglepőbb, mint hittem, a felelet. Növekvő érdeklődéssel, szivesen olvastam. Aztán újra elővettem. A saját magam iránti érdeklődés tüzelt már tovább, hogy ismét és ismét átolvastam. A magam életére, a magam százszor kérdezett sorára lestem kutatón... és mig a sorokon oldalról oldalra mentem, az öröme nek a felfokozott tiszta érzésnek fénye hullott reám.

E beszédnek folytatásaként kezemben most egy gazdag kéve. Van közte egy pár régi keletű, nem egészen beérett kalász. Gondolom: szerző tudatosan helyezte el, hogy figyelő szemmel felmérhető legyen az a hatalmas fejlődési vonal, melyben irói forma készsége 1913-tól a legutóbbi évekig átment.

A beszédek legtöbbje szinte sodró erejű vallomástétel. Stílusa választékos, tisztán zengő, lélekhez simuló, a Krisztusról szóló ciklusoknál költeményszerű, a hasonlatok kifejezők, képei elevenek.

Nem élezi ki a keserűn izzó kérdéseket, melyek számunkra napnap után fogannak az idő méhében. De az egész kötetten végig bug a tájdalomba fulladt magyar lélek halk zokogása. Pecsét ez, — hogy szerző a mienk. Velünk van, velünk él, lánggyűrűben, sőt szenvedélyek harcában mondani valói lelkünköl szakadtak föl. Időszerű, bekapcsolódik az életbe. Ránk nyit, leleplez, szelid szavára nem egyszerű elpirul bennünk a lélek. De nem ez az igazi értéke. Hanem az a mód, ahogy jövőbe nézve felemeli és kínálja nyúlt embereknek, ígéretes aranyágnak összefogó nagy áldomásra a krisztusi béke és a

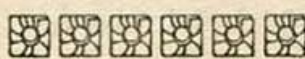
hit mélylüzü borát. Szerző ismeri e szók titkos erejét. Tudja miként s mit kell mondani, hogy szívhez érjen a szó, a beszéd.

Olvasása közben többször, mintha zászlóbontás hegyén állanának. Féle'em és lelkesülés szent zavarában reánk döbben: Itt van a végleges bukás, vagy felemelkedés, az élet, vagy halál pillanata... cselekedni kell... megragadni azonnal Krisztusban az elveszett erőt!

Általában a beszédek nemes lendületűek. Soraiból lépten nyomon kicsendül a szerénység, az alázat és szolgálat öröme, a nem csüggedő bizalom, a hiten épült bátor öntudat és a szeretet, hogy rabul ejtsen. Sok részleténél átvibrál rajtunk a szépség, érezzük: Igét, így ritka percekben sug a kegyelem... léleknek... melyen sok szenvedés dolgozott, hogy hangszere lehessen. Megfognak az embert, a betegszívűt, a nyugtalankodót, hogy reménytelen reményét is boldog bizalommal vigye az élet diadalmas Királyához, aki élt, hogy meghaljon értünk s aki meghalt, hogy éljünk vele és általa.

Kovács Károly.

Énekeskönyv Magyar Reformátusok Használatára. Általános meglepetést keltett az egyházkerületi közgyűlés alkalmával sajtó alól kikerült hangjegyes, nagybetűs Református Énekeskönyv. Az énekeskönyv szövege azonos a magyarországi énekeskönyvével, ebben a tekintetben tehát újat nem mondhatunk róla. Meg kell azonban emlékeznünk a nyomdai kiállítás sikerült voltáról. Sikerült a könyv alakjának jelentéktelen növelésével elérni azt, hogy vastagsága nem nagyobb a debreceni énekeskönyvnél, ezzel szemben betűi jóval nagyobbak, úgy, hogy az öregebbek is szemüveg nélkül is elég jól olvashatják. A kiadó egyházkerület költséget nem kimélve, kifogástalan nyomásról, jó papirosról és elsőrangú könyvkötő munkáról gondoskodott, úgy, hogy az énekeskönyv bármely hasonló nyomdai termékkel kiálja a versenyt, ára pedig 120 Lei-ben lévén megszabva, nem haladja túl a debreceni hasonló nagyságú zsoltárok árát. Remélhető, hogy azon általános óhaj, hogy a Királyhágómelléki Egyházkerület híveinek hangjegyes zsoltárokról gondoskodják, most minél számosabb megrendelés tényében fog kifejezésre jutni. Kényesebb igények kielégítésére luxus kiállítású énekeskönyvek is fognak forgalomba kerülni.

HIREK

A Zsinati Elnökségének egyértelmű megállapodásából folyólag közöljük, hogy a Zsinatnak folyó évi november hó 27. napjára összehívott ülése, valamint az ezt megelőző bizottság ülése is, további intézkedésig elhalasztott. A zsinati tagok erről levélbeli külön értesítést nyertek.

Értesítés. Mindazokat, akik a 2414 - 1930. sz. körrendeletre válaszképpen *nemcsak tájékoztató jelentést* küldtek be a hangjegyes énekeskönyvből előrelátható szükségletre vonatkozólag, hanem *megrendeléseket* ezuton kérjük, sziveskedjenek megrendelésüket *megismételni*, esetleges félreértések elkerülése végett.

**Reformációi emlékűnne-
pély.** Szép és felemelő re-
ormációi emlékűnne-
pély folyt
le a nagyvárad-réti parochiális
kör imaházában folyó hó
másodikán, délután. Az ün-
nepély jelentőségét nagyban
fokozta az, hogy találkozója
volt 5 gyülekezet ifjusági fiu-
és leánybibliaköreinek azok
vezetővel együtt. Szádobágy
14, Szalárd 7, Bihardiószeg
9 és Érabrány 10 ifjuval és
leánnyal volt képviselve. Az
emlékbeszéd a Máté 4, 1—11.
alapján reámutatott a keresz-
tyénség történelmi nagy ki-
sértéseire, ezzel szemben az
örök reformáció nagy paran-

csára s a keresztyénség jövő
hivatására. Utána 26 helybeli
bibliakörös ifju és leány foga-
dalomtétele következett, este
pedig nagyszabásu szeretet-
vendégség az imaház ifjusági
nagytermében a helybeli és
vidéki ifjuság közreműködé-
sével.

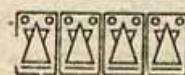
Egy féll börkesztyű eltévedt
az egyházkerület közgyűlési
termében. Értesítés a lap kiadó
hivatalába küldendő.

Társszerkesztők;

Ardai Aladár, Bokor Sándor
és Szombati Szabó István.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 4661—1930-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi ke-
belbeli véglegesítési vizsgára kötelezett tanítónak és tanítónőnek.* A
folyó év október 1—6. közt. Nagyenyeden meglartott véglegesítési
vizsga alkalmából a tanítók igen csekély elméleti készséget és gya-
korlati ügyességet tanusítottak. Komolyan felhívom a véglegesítési
vizsgára kötelezett fiatalabb tanítói nemzedéket, hogy az iskolából ki-
kerülve ne dobják félre a könyveket, hanem részint állandó ismélles-
sel tartásuk nyilván az iskolában szerzett ismereteiket, másrészt ragad-
janak meg minden kínálkozó lehetőséget idősebb kollegákkal való
érintkezés, iskolalátogatások és egyéb alkalmakkal, hogy a tanítás
gyakorlati ügyességét elsajátítsák. Oradea—Nagyvárad, 1930 novem-
ber 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

TAKARÉKOSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyoásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonőket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.*

**Képzelszi a trieszli „Adriai“
biztosító-társaságot.** 47

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégibb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t ⁴⁶

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelevények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Bibliakörök és Nőszövetségek tagjai

részére ajánlom beszerezni

Az Ó-szövetségi kijelentés története

(tartalmaz 33 bibliaismertető történetet, függelékül a Szentföld leírása) és

Az Új-szövetségi kijelentés története

(tartalmaz 33 újszövetségi bibliai történetet) című könyveket, [A Királyhágómell. Egyhker. kiadása]
Írta: Farkas Kálmán főgimnáziumi tanár.
[Pályanyertes mű]

Ára (legalább 10 darab rendelésnél) 12 Lei portómentesen, utánvét mellett. — Megrendelhető:

Béres Károly könyvkereskedésében

Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

**Nisbeliis Énekeskönyv - míg a készlet tart -
darabonként 75 Lei.**

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület
iratterjesztésének könyvjegyzéke:

								Lei		
935	sz.	Biblia	30×21 cm.	80¢	915.	sz.	Biblia	17×12 cm.	400	
926	"	"	24×16	"	400	914	"	17×12	"	200
925	"	"	24×16	"	500	912	"	17×12	"	150
932	"	"	28×20	"	300	911	"	17×12	"	120
923	"	"	24×16	"	250	909	"	17×12	"	100
922	"	"	24×16	"	200	908	"	17×12	"	90
920	"	"	21×13	"	300	907	"	14×10	"	300
921	"	"	21×13	"	500	906/a	"	14×10	"	350
965	"	Ujszövetség,	bőrkötés,	aranyozott szélű	---	---	---	---	---	150
963	"	"	vászonkötés	aranyozott széllel	---	---	---	---	---	80
961	"	"	vászonkötés	---	---	---	---	---	---	50
954	"	"	papirkötés	---	---	---	---	---	---	25
952	"	"	papirkötés	zsoltár nélkül	---	---	---	---	---	20
941	"	"	vászonkötés	---	---	---	---	---	---	60
Zsoltárok	könyve	---	---	---	---	---	---	---	---	4
Ujszövetség	---	---	---	---	---	---	---	---	---	4
Képes ujszövetség	---	---	---	---	---	---	---	---	---	5
Ravasz L.: Hazafelé,	imádságos könyv	---	---	---	---	---	---	---	---	200
Maradj velem,	imádságos könyv	---	---	---	---	---	---	60 és	---	80
Zsoltár	kisbetűs	---	---	---	---	---	---	---	---	82
Révész I.: Akikre nem volt méltó a világ	---	---	---	---	---	---	---	---	---	40
Dr Vasady B.: A valláspszichologia fejlődésének története	---	---	---	---	---	---	---	---	---	120
Forgács Gy.: Belmissziói utmutató	---	---	---	---	---	---	---	---	---	120
Dr Makkai S.: Öntudatos kálvinizmus	---	---	---	---	---	---	---	---	---	50
Dr Makkai S.: Gyöngyvirág	---	---	---	---	---	---	---	---	---	40
H. Kiss G.: Árva Bethlen Kata	---	---	---	---	---	---	---	---	---	60
Dr Kristóf Gy.: Az erdélyi magyar irodalom múltja és jövője	---	---	---	---	---	---	---	---	---	130
Az Ur csodásan működik (Bibliköri vezérfonal)	---	---	---	---	---	---	---	---	---	16
Itt az Isten köztünk (Bibliaolvasó kalauz)	---	---	---	---	---	---	---	---	---	28
Zengjen hálaének (Énekeskönyv)	---	---	---	---	---	---	---	---	---	25
Vallásos versek gyűjteménye	---	---	---	---	---	---	---	---	---	35
Képes újtestamentum és zsoltárok (kötve)	---	---	---	---	---	---	---	---	---	30
Szentimrei J.: Verses magyar krónika	---	---	---	---	---	---	---	---	---	40
Dr Nagy G.: Kálvinista jellemképek	---	---	---	---	---	---	---	---	---	80
Hol az igazság?	---	---	---	---	---	---	---	---	---	5
Képek a múltból	---	---	---	---	---	---	---	---	---	8
Ünnepnapok I. és II. sorozat füzetenként	---	---	---	---	---	---	---	---	---	4
Csathóné: Mesék és elbeszélések	---	---	---	---	---	---	---	---	---	16
Bibliai mondások, karton papíron darabonként	---	---	---	---	---	---	---	---	---	12
Vasárnapi iskolai lapok, képpel	---	---	---	---	---	---	---	---	---	2
Levelező-lapok bibliai mondásokkal,	---	---	---	---	---	---	---	darabonként 1, 2, 3, 5 6,	---	---
Bibliajelzők	---	---	---	---	---	---	---	darabonként —.50, 1, 1 50, 2	---	---

Lelkészli hioztalok megrendeléssel 3 hónapi bizományba adatnak.

Nagybetűs hangjegyes Énekeskönyvek

kaphatók
az Egyházkerület
Iratérjesztési osztályában.
Ára 120 Lei.

Fekete, barna, bordó és kék színű, tetszetős
vászonkötésben. — Lelkészi hivatalok részére 3
hónapi bizomány, 10 drb vételénél 10% engedmény.

REFORMÁTUSOK LAPJA

h Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönya

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

A Váradai Biblia.

Írta dr Musnay László.

Ezt a nyomdát a Szalárdi Siralmas Magyar Krónikája szerint ids. Bethlen István, a fejedelem testvéröccse, Erdély kormányzója és rövid ideig fejedelme hozatta még 1640-ben Luneburgból⁶⁾. Róla tudjuk, hogy a Biblia kiadását annyira szívén viselte, hogy végrendeletében is ezer tallért hagyott erre a célra s az ő kivánsága volt az is, hogy a Biblia nagy formában, öreg betűkkel készüljön, hogy „*az hajlott idejű és szemek világában homályosodottabb lelki tanítók*“ is olvashassák azt. A nyomda az ország nyomdájaképpen állíttatott fel a híres és nevezetes váradai iskola mellett s annak vezetése Szenczi Kertész Ábrahámmal bízott, aki theologiai végzettség után sajátította el a nyomtatás mesterségét annyira, hogy a magyar Elzevir⁷⁾ nevet érdemelte ki. Nyomtatványai nagyon szép, tiszta betűkkel készültek s nagy számmal megjelent közérdekű egyházi és országos kiadványai úgy látszik, eléggé jövedelmeztek is, mert amint Misztótfalusi Kiss Miklós Mentségéből tudjuk, Váradon egynehány palotája volt s contentus (elégedett) volt a maga állapotával, amit sem a fejedelemtől kapott fizetés, sem az egyházi kiváltságok, adómentesség nem magyaráznának eléggé. Igaz, hogy ennek a boldog állapotnak is vége szakadt, bizonyára a váradai veszedelem után s maga is panaszra nyitotta ajakát, meg halála után az örökösök sem kaptak pénzt a hagyatékában, hanem csak könyvpéldányokat⁸⁾. A Biblia kiadását Sz.

⁶⁾ Szalárdi J. Siralmas Magyar Krónika bpest 1852—229. o. írja ids. Bethlen Istvánról „Az Váradai nevezetes iskolához és ecclesiához szinte a luneburgumi hercegségből ugyan Luneburgumból igen szép typographiát nagy költséggel hozatott volt; az öreg formában már kezünknel levő szép magyar biblia nyomtatására is testamentumában ezer tallér summát hagyott volt s egyéb sok szép beneficiumait, jótéteményeit, adakozásait elég sok helyeken való ecclesiák, iskolák prédikálhatják s ez szerint ohajlhatják is“.

⁷⁾ Dr Dézsi Lajos nevezi annak Misztótfalusi Kis Miklósról írott becses tanulmánya előszavában.

⁸⁾ Tótfalusi K. M. Mentsége 80. és köv. oldalain olvassuk ezeket.

Kertész nem a maga költségén eszközölte, hanem amint annak előszavában olvassuk, több fejedelmi személy, urak és ecclesiák anyagi támogatásával indult meg és folyt a munka. A már említett ids. Bethlen István mellett Rákóczy György, Rhédei Ferenc és Barcsai Ákos fejedelmi személyekről van említés, míg az urak közül csak Gyulai Ferenc váradi kapitány nevét találjuk megörökítve. Barcsairól írja Szalárdi, aki az ostrom végéig benn volt a váradi várban, Siralmas Krónikájában, hogy: „többi dolgai között a praelum alatt félben levő szép öreg magyar Biblia nyomtatásának papirosában levő foglyokozást értvén, csak maga indulatjából azon szentséges munkának elősegítésére ottan valahány száz tallért adott vala“. A többiek támogatásának mértékéről nincsenek feljegyzések. Azt tudjuk, hogy a nyomtatás 1657-ben kezdődött meg, talán 10,000 példányban ids. Köleséri Sámuel váradi professor magyarázataival, aki annyira értette és tanította is a bibliai nyelveket, hogy tanítványaival héberül és görögül levelezett⁹⁾. Hogy a reviziós munkában mennyiben voltak segítségére mások, vagy mások írásbeli feljegyzései, munkálatai, azt nem tudjuk megállapítani, csak azt látjuk a kész munkából, hogy sok helyen javította a Károlyi-féle fordítást, az eredeti szöveg és több külföldi fordítás figyelembevételével. Kiegészítette a paralell helyek feltüntetését, a lap szélére jegyezve, hogy az illető ige hol olvasható másutt a Bibliában s bővítette a széljegyzeteket, marginális magyarázatokot is, amelyeket különben tulnyomó részben szószerint átvett a Károlyi-Bibliából, a Molnár Albert-féle Hanaui 1608-as kiadásból. A munka ivrélben (folio) jelent meg, az Ótestamentum 777, az Újtestamentum külön címlappal 271 oldal, elől a nyomdász ajánlása olvasható, mindkét rész tartalomjegyzékével és a nyomdahibák feltüntetésével, míg hátul két index van, egyik az Újtestamentumban előforduló ószöveleti idézeteket tünteti fel, másik az idegen nevek és szavak magyarázata. Az amugy is testes, nagy kötetből kihagyattak az apocryphus könyvek, amit a papir és költség hiányával mentegett a kiadó, igérve, hogy „ha Isten arra való időt enged és nyomorult országunknak elveszett békességét megadja, lévén illendő költség azoknak is kinyomatására, abban is nem léssen hátramaradás“. Ez az első kiadása a Károlyi-Bibliának, amelyből az Apocryphusok kihagyattak, ami később egyre általánosabbá lesz.

A nyomtatás még 1657-ben kezdetét vette, azonban a Rákóczy György szerencsétlen lengyelországi hadjárata s a nyomában fakadt sokféle nyomoruság miatt még 1660 nyarára sem nyert befejezést

⁹⁾ A Studium kiadásában dr Ványi F. szerkesztésében megjelent Magyar Irodalmi Lexicon említi ezt.

bár már vége felé járt a Szalárdi idézete szerint, aki a *végződésben levő* bibliai exemplárokról tesz említést. A török megszállás előtt hamarjában Kolozsvárra szállították a nyomdafelszerelés javarészét, a félbenlevő példányok egy részével együtt, míg négyezernél több példány és sok eszköz oltmaradt. S megható az a hűség szeretettel amellyel a végső szükségben, amikor a mindenkitől magárahagyott gyenge őrség kénytelen volt feladni a várat, a feltételek között kiközltek, hogy a szabadon elvonuló őrségnek a török elég szekeret ad az oskolához és egyházhoz tartozó dolgok, könyvek és eszközök elvitelére, „ami alatt a *typographia és a végződésben levő bibliai exemplárok, ahhoz tartozó sok tallér érő papiros stb. értetnek vala*” amint az őrséghez tartozó Szalárdi írja. 1660 augusztus 28-án a török türelmellen sürgetésére ki is vonul az őrség, de a kélszáz szekeret csak másnap kapták meg, míg a közbeeső éjjel a török mindent felprédált az egy bolton kívül, melyben a nyomda, a hozzátartozó eszközök és a Bibliák voltak lepecsételve, őrizet alatt. Amit lehetett, nagy bajjal, egy rögtönzött hidon el is szállítottak Debrecenbe, de a biblia példányai vagy itt, vagy más alkalommal ugylátszik, mind elvesztek, mert csak a Kolozsvárra előzőleg elszállított példányok bevégzéséről tudunk, míg ezekről az a feljegyzés maradt, hogy négyezernél több példány veszett el, a nyomdáról pedig azt írja Tótfalusi Mentségében, hogy 1690-ben, mikor ő nyomdáját rendezni kezdte, még nem is volt mind itthon a Debrecenbe mentett rész.

1661-ben végezte el Kolozsvárott a megmentett példányok nyomtatását Szenczi K. Ábrahám, aki maga is ott telepedett le s munkálkodott még egy ideig. Az így is nagyszámban megjelent diszes, külsejével is imponáló könyv példányaiból azokban a zürzavaros időkben bizonyára sok elveszett, megsemmisített, de azért különösen az erdélyi református gyülekezetek ereklyéi között ma is igen sok, többnyire rongyolt, foszladozott, hiányos példány található. Itt-ott ép példány is akad, címlapján a két hattyus Bethlen-cimerrel, ami hálául tétetett oda a Bethlen István buzgó áldozatkészségéért. Talán a közköltségen készült könyvből ingyen, vagy olcsó áron is kaptak egyes szegényebb egyházak a gyülekezetek használatára, talán imponáló külalakja és nagy betűi miatt volt különösen alkalmas templomi használatra, tény, hogy egészen az újabb időkig sok templom szószékén lehetett feltalálni e könyvet, amely az egész magyarlakta területen árusított a Tótfalusi feljegyzése szerint 10—12 forinton, de később többet is szívesen megadtak érte. Bod Péter is dicséri a benne levő szép magyarázatokat¹⁰⁾, bár azok tulnyomó részben a

¹⁰⁾ A Szent Biblia Historiája vonatkozó helyén.

Károlyi régebbi magyarázatai, amelyeket részint Molnár Albert, részint ennek a kiadásnak magyarázója, Köleséry dolgoztak át és egészítették ki.

Ennek a kiadásnak nagy népszerűségét mutatja, hogy 1805-ben újból kiadták azt Pesten a Traltner Mátyás költségével és betűivel, tehát üzleti alapon, annak kelendőségében bizva. Erdekessége az eredeti váradai kiadásnak, hogy a Ján. 5. 3. verse és a 6. rész 31. versének második fele tördelési hibából kimaradt a könyvből. Még nevezetesebbé tette ezt a kiadást az, hogy az ország nyomoruságos állapota, majd a teljes erővel dühöngő elnyomatás és üldöztetések miatt hosszú ideig ez maradt a legutolsó itthon nyomtatott Bibliánk, mert a nagy elnyomatás alatt élő protestáns egyházak, melyek a lét-fenntartásért is megfeszített küzdelmet kellett, hogy folytassanak, nem tudták azt itthon a maguk erején kiadni, de nem is tehették volna meg a katolikus egyház tilalma s az eretnek könyvek ellen életbe-léptetett szigorú rendszabályok miatt.

Elég csak egy futólagos pillantás ezen idők történetére, hogy ezt megérthessük. Erdély az 1657-iki szerencsétlen hadjárat után egy siralomházzá lett. A nemzet színe, virága vagy odaveszett, vagy rab-szolgaságra került, amelyből keserves váltságdíj árán szabadult ki egy rész évek után, míg sokan örökre tatárabságban maradtak. A büntetésül betört rablócsapatok végig pusztították az országot, sok ezer rabot hurcolva el innen a legyilkoltak nagy számán felül. A fejedelmek gyors váltakozása, török és német csapatok segítségével folytatott pártharcok, a Rákóczihoz ragaszkodó ország ellen ismételen betörő török-tatár csapatok pusztítása, Kaba és a többi hajduváros felégetése, Debrecen kegyetlen megsarcollatása (1660), az Érmellék, Szilágyság, máskor Maros és Udvarhelyszék felperzseltetése (1661), az egész ország letiprása Erdélyt hosszú időre tönkretette, a török hódoltság egyre nagyobb arányokat öltött Magyarországon és a Felvidéken pedig a protestántlizmus elnyomása lett egyre súlyosabb, egész a pozsonyi és eperjesi vértörvényszékig, a Karaffa inkvizíciós nyomozásáig és a gályarabságig, amiből ha némileg fel is szabadult az ország a külföld megboltráncolása folytán, csak az eszközök változtak, de az elnyomás és üldöztetés megmaradt tovább s templomok elfoglalása, vallásgyakorlat eltiltása, erőszakos áttérések kikényszerítése, iskolák feldulása és papok, tanítók elűzése bénította meg a protestáns magyarok életét. Szinte csodálatos, hogy ennyi zaklatás és veszedelem között nemcsak hitüket tartották meg, hanem anyaszent-egyházat is s arra is több ízben gondoltak, hogy a Szentírást, ezt a „kiváltképen való lelki fegyvert“ újabb kiadásban nyujtsák az Ige

vigasztalására szomjuhozó népnek. Ilyen kísérlet a debrecenvidéki zsinat határozata, amely 1665 táján¹¹⁾ határozta el egy új, átdolgozott és javított fordítás kibocsátását s ezzel a munkával meg is bizta Komáromi Csipkés György debreceni lelkészt két társával Becskeházi István püspökkel és Kisfalvi Tamás bihari esperessel együtt, de bár Apaffy fejedelem is támogatását ígérte, a fordítás is elkészült, sőt végre 1685-ben a nyomtatáshoz hozzá is kezdettek, a munka csak 1718-ban jelent meg s akkor is évtizedeken át hevert zár alatt, míg tulnyomó része máglyán lett hamuvá, a kisebb rész több, mint száz év után került a hivek kezébe. Éppen ezért ennek történetével később foglalkozunk, most azt örökítsük meg, hogy a gályarabságból megszabadult papok is tervezték a Biblia kiadását, ugyanis gyászos sorukat tudva, a külföldi hittestvérek mindenfelé gyűjtést rendeztek e sokat szenvedett martírok kiváltására. Midőn azok holland közbejárásra váltságdíj nélkül szabadultak meg s külföldi testvéreiket felkeresve indultak hazájukba, az összegyűjtött pénzt kezeikhez kapták. Minthogy az nagy összeg volt, a legszükségesebbekre valót szétosztva maguk között, a nagyobb részt valamely közjóra határozták fordítani s ez a Biblia kinyomtatása lett volna és pedig erre a célra felállítandó magyar nyomdán. Vásároltak is ehez szükséges eszközöket, betűket és papírt, de hazahozataluk egyelőre bizonytalan lévén, mindent Boroszlóban hagytak őrizet alatt, amíg alkalmat találhatnak a hazahozatalra és a munka megindítására. A munka meghiusult, mivel egyik megtévedt társuk később holmi személyes „bosszusággal illetetvén“ hűtlen lett hitéhez, amelyért annyit szenvedett, a róm. kath. vallásra tért át, kimenvén Boroszlóba, az anyagot eladta s a közjóra szánt pénzt személyes céljaira használta fel¹²⁾. Ez a férfi Otrokócsi Foris Ferenc, aki később a kath. vallás érdekében fejtett ki propagandát s áttérését irodalmi uton is próbálta igazolni. Annál sikeresebb volt a Misztótfalusi Kiss Miklós vállalkozása, aki egymaga végezte el és pedig tüneményes dicsőséggel azt a munkát, amire két, sőt három országrész nem volt képes. Az ő vállalkozásáról azonban külön fejezetben szólunk.

Vége.

¹¹⁾ Ezen idő előtti nem gondolhatunk, mert a háborus viszonyok miatt zsinat, sőt éveken át püspök sem volt. 1665-ben gyűltek össze Matolcsra, ahol Nógrádi Mátyást választották püspökké. Késői időre nem gondolhatunk, mert Komáromi, aki a megbízást végrehajtotta, már 1678-ban elhunyt.

¹²⁾ Bod Péter i. m. 155. és köv. oldalán írja le ennek történetét.

Egyetemes Imahét. A resicai ref. ifjúsági egyesület bensőségesen ülte meg a gyülekezet tagjainak részvétele mellett nov. 9—16. közt az egyetemes imahétet, minden este 8—9 óráig Keresztes József lelkész vezetésével.

Takarékoskodjunk!

Ez most a leghangosabb jelszó. Bölcs és hasznos beszéd, mindenkor megszívlelésre méltó. Előttünk, református egyház előtt egyáltalán nem ismeretlen és nem meglepő ujság. Talán soha, senki sem tudta ezt olyan művészetté tenni, mint a református papok, tanárok, tanítók. Hogy lettek volna képesek és lennének ma is sokszor szerények és alig nevezhető fizetéseikből népes családot fenntartani, egyszerre több gyermeket is a szülei háztól távol taníttatni, ha nem tudtak volna a legnagyobb önmegtartózkodással takarékoskodni.

Most, mint jól tudjuk, az állam kormányzói adták ki e jelszót. Elismerjük, hogy nagy okuk van rá: az államháztartása súlyos nehézségekkel küzd. Sőt nemcsak most, hanem már régen takarékoskodni kellett volna. De a takarékoskosságot másképpen képzeltük, mint ahogy most szándékoznak megvalósítani. Mert a takarékoskodást az állam az egyházakon és legnagyobb mértékben a kisebbségi egyházakon, közelebbről a mi egyházunkon és ebben is a mi egyházkerületünkön akarja kezdeni.

Az egyik mód a lelkészi állami fizetésekiegészítésnek 25%-al való redukálása. Ezt természetesnek tartanánk, ha az egész vonalon végre hajtanák. Ha minden állami tisztviselő fizetését, egy bizonyos létminimumon felül egyformán leszállítanák, még megérthető volna. Talán meg is lehetne indokolni, mert az élelem, illetve a kenyér, a liszt, a zsír tagadhatatlanul jelentékenyebben olcsóbb. De ami ezt indokolta tenné, éppen az a legnyomósabb indok a lelkészi fizetésekiegészítések redukálása ellen. A mi jövedelmünk az élelmiszerek olcsósága következtében már ugyis kevesebb lett. Mivel jövedelmünk alapja a föld és a termés, a jövedelmünk nem 25, hanem 50, sőt 75%-al csökkent. Hát igazságos dolog éppen ennek a gazdasági válságot legnagyobb mértékben súlyosító csoportnak fizetését negyedrésszynyivel lecsökkenteni?

Annyira igazságos, mint az, hogy az állam rajtunk, a legfokozottabb igényű osztályon akar elsősorban takarékoskodni. Miért nem a milliós és százezres fizetéseken, ami nemcsak szociálisabb és demokratább volna, hanem kiadósabb is? De arról még sehol sem hallottunk, hogy ezeken hány százalékos redukálást akar gyakorolni.

Ám, ha kikerülhetetlen a mi kiegészítésünk leszállítása, miért akarnak osztályozni bennünket, hogy míg a gör. keleti lelkészekről csak 10, a gör. katolikusokról 15, a kisebbségiektől pedig 25%-ot szándékoznak megtakarékoskodni? A szolgálat, melyet végzünk, nem egyenlő, vagy talán mi jobb helyzetben vagyunk, mint a többiek? Alig hiszem, hogy lenne, aki elhinné. Bizony ez a szüntelen hangoztatott

egyenlő elbánás elvének egyik újabb megcsufolása és a legnagyobb igazságtalanság!

A takarékoskodás másik tervbevelt módja a segéd és lévita lelkészek s a megüresedett állások kongruájának teljes megszüntetése. Ezt sem megérteni, sem indokát megtalálni nem vagyunk elég éleslátásuak. A s. lelkészi és lévita állások, épen olyan fontosságuak, mint a rendes lelkészek, hiszen ahol ma működnek, a legtöbb helyen egy-egy, sőt több rendes lelkészi állásra volna szükség. Ma azért vannak s. lelkészek és lévíták, mert a gyülekezetek képtelenek rendes lelkészt beállítani. A s. lelkész funkciója a nagyobb gyülekezetekben a vallás-tanítás. Ki fogja ezt elvégezni az állami iskolákban, melyekben ez olyan mértékben állami feladat, mint amilyen mértékben egyházi? A megüresedett állások kongruájának megszűnése teljesen egy a lelkészi állások megszűnésével. Számoltak-e az illetékesek ennek a következményeivel, melyek a társadalomra és az államra nézve elképzelhetetlen veszedelmeket rejtenek magukban? Nem látják és hallják, hogy mint örülnek e szerencsétlen tervnek a hitetlenség különféle nevű expornensei és képviselői? Szeretnénk ezekre nyomatékosan felhívni a felelős tényezők figyelmét. Mert, hogy nemcsak a ma meglévő lelkészi állások megmaradjanak, hanem, hogy minél több létesíttessék, ez nemcsak egyház, hanem ugyanolyan mértékben az állam érdeke. Mert rend, béke, nyugalom csak ott van, ahol hívő emberek élnek.

Harmadik rajtunk véghezviendő takarékoskossági terv egyházkerületünk központi adminisztrációs segélyének megszüntetése. Ezt azzal próbálják indokolni, hogy az állam kerületünket törvényhozásilag még nem ismerte el. Nos hát ez az indokolás teljes mértékben sántít. Mert kerületünk a ma érvényben levő kulturtörvény megalkotásakor már megvolt, működött és pedig állami támogatással, amivel létezését az állam nemcsak elismerte, hanem elő is segítette. Azt sem mondhatja senki, hogy ez csak akkor a kormány jóakaratu ténye volt, mert azóta már kormányok mindenféle variációja uralkodott és mindegyik elismerte és támogatta. Elismerte a legutóbbi nemzeti parasztpárti kormány is s ha a jelenlegi ugyanannak tartja magát, — aminthogy nem is lehet más — és következetes akar maradni, ennek sem szabad kerületünket nem létezőnek tekintenie. De elismerte azzal is, hogy püspöküntől az esküt kivette olyan előzékenységgel, hogy nem őt hívták a minisztérium elé, hanem a minisztérium küldötte képviselőjét a székhelyére. Hogy nem a király előtt tette le az esküt, ez az érv épen a napokban dől meg, mikor az új róm. kath. püspökök is csak a kisebbségi államtitkár előtt tettek hűségesküt. A napi lapok e segély megszüntetését azzal komentálták, hogy a kormány megakarja szüntetni egyházkerületünket. Kénytelenek vagyunk megállapítani, hogy ezzel

egyáltalán nem tettek jó szolgálatot és beállításuk rendkívül eltévesztett dolog. Mert a pár százezer Lei eselleges megvonása még nem fogja maga után vonni a kerület megszűnését. Ez a kerület nem néhány százezer Leien épült és nyugszik, hanem évszázados tradíciókon és értékeken s minden anyagi erőnél erősebb lelki alapokon. S ha a gör. keletiek a mi egyházkerületünk területén a meglevő gör. kel. és katolikus püspökségek mellett még két püspökséget akarnak felállítani, akkor nekünk ehez az egyhez nemcsak igényünk lehet, hanem elvitathatatlán jogunk van.

Debreczeni István.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Géresy Imre nyug. főgim tanár.

1844—1930.

Mintegy próféta úgy járt-kelt közöttünk, akit „ha megláttak az ifjak, félrevonultak, az öregek is felkeltek és felállottak. Mert „nemcsak java korában“, amikor a virágzó, most pedig halálra ítelt máramarosszigeti Liceum tanári székében a tanítványok seregét nevelte és tanította „Isten neve mellett a haza nevére“, hanem most is, késő vénségében, szeretetteljes lizstelettel „hallgatott és figyelt reá“ mindaz, akit sorsa közelébe vitt. Tiszta, puritán jellemének legragyogóbb vonása egyházáért és fajtájáért lobogó, áldozatos tettekben nyilvánuló, határtalan szeretet volt. Magával hozta ezt a viski paróchiáról és bizonyára ez a szeretet vitte őt először a lelkipásztori, majd a tanári pályára. Egész életében, szive utolsó dobbanásáig, f. évi október hó 28 án bekövetkezett haláláig a mindennel jöltévő Mester nyomdokát követte.

A gyermeknek Jézus szerinti barátja, az ifjunak lelkesítője, a kiáltozó szegénynek megmentője, az árvának segítője, a veszni indulónak jóutra térítője, a vaknak szeme, a sántának lába, a szűkölködőnek valóban atyja, még a tőle távol állónak is bölcs tanácsadója volt. [Jób.] Csekély nyugdíjából mindig jókedvvel adakozott minden nemes célra. Olyan megható volt, mikor rövidebb, vagy hosszabb ideig tartó betegsége miatt az Úr hajlékába nem jöhetett, felépülése után a szegények számára szánt vasárnapi perselypénzeket mindig beszolgáltatta örvendező szívvél.

Egyháza és iskolája iránt érzett „forró szeretetét“ bizonyítja az is, hogy 3 kat. hold gyümölcsös kertjét végrendeletileg örök tulajdonul iskolai célra egyházának hagyta.

Példa volt előttünk életében, de példa lehet halálában is! Az istenfélő, nemesszívű emberbarát emléke legyen közöttünk áldott!

Dr Dóczy Imre.

A magyar református tanügynek mélységes gyásza van. Dr Dóczy Imre középiskolai felügyelő, nov. 11-én, életének 82 ik évében elhunyt. Zemplénmegyében született, Sárospatakon tanult. Tanári pályáját a nagykőrösi gimnáziumban kezdte, életének legnagyobb részében a tiszántuli egyházkerületben működött előbb mint tanár, majd mint igazgató és 32 éven át mint középiskolai felügyelő. A református iskolák szellemének, a klasszikus szellemnek utolsó igazi képviselője volt. Bár mint tanár a klasszika-filológiai tanszéken működött, tudása egyetemes, valószínű polhisztor volt. Munkája kerületén kívül kiterjedt az egész egyházra és az egész magyar tanügyre. Mint tankönyvíró páratlan görög nyelvtanával az elsők közé tartozott. Az egyetemes tanügyi bizottságban ő irányította a református tanügyet. Az Országos Reform. Tanáregyesület elnöki székében mindenkivel tisztelt vezére volt a református tanárságnak. Közgyűlési megnyitó beszédei eseményszámba mentek és élményt jelentettek a hallgatóknak. A legutóbbi ez évi gyűlésen is bámulatba ejtette gondolataival, eszméivel és fiatal szónokot is megszégyenítő előadásával a résztvevőket. A reform. középiskolák rendtartásának megalkotásával hosszú időre megjelölte a reform. pedagógia utját. Tehetsége bámulatos, elméje éles, jelleme tiszta volt. Munkája, helye pótolhatatlan.

Legyen áldott érette az Úr és legyen áldott közöttünk emlékezete!

HIREK

A zsinat ülését elhalasztották. Az államsegélyek tervbevett leszállítása a kisebbségi egyházakat egyformán igen súlyosan érinti ugyan, de a királyhágómelléki egyházkerületet egyenesen válságba dönti, ha úgy megy keresztül az illetékes fórumokon, ahogy az első hírek szárnyán köztudattá vált. Református egyházunk mindkét püspöke egyszerre utazott Bukarestbe s együttesen járult a kultuszminiszter urhoz s tárgyalt ebben az ügyben minden illetékes tényezővel e hó 20-22-ik napjain. Bár a felfogások ridegségében mutatkozott is némi enyhülés egyházkerületünk központi igazgatásának kérdésében, a köz-

vellen tárgyalások — fájdalom — ezen a halvány impresszió mellett kívül egyéb eredményt nem hoztak s az aggodalomnak és kínos bizonytalanságnak nehéz ködét nem tudták eloszlatni fejünk felől. Ilyen függő és ugyyszólván existenciális kérdések levegőjében lehetetlennek látszott és látszik ma is a zsinat elnöksége előtt olyan mélyen életbevágó kérdések tárgyalása, melynek eredményességéhez föltétlenül nyugodt s nyomasztó érzésektől ment légkör szükséges. Erre való tekintettel a zsinatnak folyó évi november 27-ére összehívott ülését az 1931. évre halasztotta s erről a zsinat tagjait mindkét püspöki hivatal utján idejében

értésitette. Biznunk kell az isteni Gondviselésben, hogy anyaszent-egyházunk jogos igaza az illetékes tényezők bölcsesége és az egyenlő elbánás elvének érvényrejutása által végül is győzni fog.

Dr Ravasz László püspök kitüntetése. Magyarország kormányzója a most alapított kitüntetésben, a Corvin-lánc adományozásában részesítette dr Ravasz László püspököt. Mint ismeretes, a Corvin-láncot a magyar tudományosság és művészet 12 kiválósága kapja s az ország szellemi életének e kevés számú kitüntetettje között van a magyar reformátusság büszkesége dr Ravasz László és mint már jeleztük, Szabolcska Mihály is.

Jubileumi ünnepély Bihar-diószegen. Szép templomi ünnepély keretében ünnepelte meg a bihardiószegi nőszövetség fennállásának egy éves évfordulóját. Délután kezdődött az ünnepély. A gyülekezett éneke után Bokor Sándor ref. s. lelkész szívből fakadó imája emelte Istenhez a lelkeket. Majd Nagy Sándor a csak nem rég, Bokor Sándor s. lelkész buzgó fáradozása következtében megalakult ifjúsági egyesület elnöke szavalt. Utána a leánybibliakörösök énekkara Asók István kántor vezetésével egy hozsánna éneket adott elő precízen. Majd Fias Kálmán helybeli lelkész gondolatokban gazdag bibliamagyarázata adott sok indítást a híveknek. Az ünnepélyek kiemelkedő pontja volt Szegedi László „Utolsó Szó Istenhez“ c. szaválata, amelyet a ref. dalárda kísért. A szépen sikerült ünnepélyt Bokor Sándor s. lelkész megható imája zárta be és tette feledhetetlenné

a minden tekintetben jól sikerült ünnepélyt.

Vezetői konferencia. Az egyházkerület nyári közgyűlésének határozata szerint vezetői konferenciára gyűltek össze nov. 10-én az egyházmegyék kiküldöttei. Négy egyházmegyéből 12-en jelentek meg, kik a ker. belm. előadó vezetésével egész napra terjedő komoly tanácskozást tartottak, főképen az ifjúsági munka, bibliakörök vezetése s általában az összes belmissziói munka felől. Megbeszélték a bibliaköri munka lényegét (a négyes programot) a munka módszerét, különféle változatait, akadályait és jelentőségét. A konferencia célja az volt, hogy a jelen voltak az ott nyert tapasztalatok és hatások alapján az egyházmegyékben szintén tartsanak hasonló konferenciát, hogy így a munka áldásaiban minél többen részesülhessenek és az egész kerületben egységes legyen.

A Református Árvaházi Képes Naptár 1931-re is megjelent. A tartalmas naptár minden lelkészi hivatalban kapható. A jó református ember megveszi ezt a naptárt, hogy ezután is gyámolítsa az árvákat. Micsoda jövedelmet hozhatna ez a Naptár az Árvaháznak, — egy csapásra lehetővé válnék egy népes, 50—60 árvát nevelő intézet létesítése, — ha minden gyülekezet úgy járna el, mint az Ugocsa-megyei parányi gyülekezet, Nagytarna, amelynek lévitája ujabban annyi naptárt rendelt meg, „hogy ezzel a megrendeléssel a tarnai kis eklézsiában minden család asztalán ott lesz az Árvaházi Képes Naptár“. Megrendelő levelét a Tiszteletes ur így zárja be: „A szegény hívek is szere-

tettel adják pénzüket Naptárunkra". A naptár 29-ik lapján olvasható a kimutatás, hogy az egyes egyházközségekben hány darab Naptár fogyott el a múlt évben. Ha minden család megvenné a Naptárt, olyan tömegben kellene kinyomatni, hogy a nyomtatási költség olcsóbb lenne, a Naptár bővebb tartalommal jelenhetné meg, a hiányai kiküszöbölhetőek lehetnének s az Árvaháznak tekintélyes jövedelmet biztosítana.

Nászajándék. A resicai ref. egyháztanács ez év január első napjaiban tartott presbiteri ülésén kimondotta, hogy ezentul minden házaspárnak, kik ref.

egyházunknál veszik fel az áldást, egy teljes bibliát ad nászajándékkul. Talán ezzel lehet megmagyarázni, hogy a resicai egyház 40 éves fennállása óta ebben az évben volt a legtöbb házasságkötés.

Hagyomány. Kósa Bertalan fakereskedő és betongyáros végrendeletében 10,000 Leit hagyott a szalmári reform. egyháznak.

Társzerkesztők; Arday Aladár, Bokor Sándor, Szombati Szabó István és Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 5749—1930 II. szám. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak,* Egyik revizorátus felkérésére ismétlem 4728—1930. sz. körrendeletemet a román nemzeti zászló őrzésére és használatára vonatkozólag, azon kiegészítéssel, hogy előírás szerint a zászlót az irodában kell tartani, s csak ennek hiánya esetében a tanteremben, megfelelő módon elhelyezve. Tekintettel kell lenni arra is, hogy a zászlórud megfelelő kiállításu legyen. Oradea—Nagyvárad, 1930 november 24 Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

TAKARÉKOSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik heti betét gyűjtéssel. *Le-számítol váltókat. Folyósít jelzálog-kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triezsi „Adriai”
biztosító-társaságot. 48**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytsizt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődeje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Bibliakörök és Nőszövetségek tagjai

részére ajánlom beszerezni

Az Ó-szövetségi kijelentés története

(tartalmaz 33 bibliaismertető történetet, függelékül a Szentföld leírása) és

Az Új-szövetségi kijelentés története

(tartalmaz 33 újszövetségi bibliai történetet) című könyveket, [A Királyhágómell. Egyhker. kiadása]
Írta: Farkas Kálmán főgimnáziumi tanár.
[Pályanyertes mű]

Ára (legalább 10 darab rendelésnél) 12 Lei portómentesen, utánvét mellett. — Megrendelhető:

Béres Károly könyvkereskedésében

Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

Kisbetűs Énekeskönyv - míg a készlet tart - darabonként 75 Lei.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Or-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre: évi 550 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

Iskolán kívüli népnevelés.

Részlet dr Nagy Sándor egyházmegyei gondnoknak az Országos Magyar Párt közművelődési szakosztályán tartott előadásából.

Az iskolán kívüli népnevelő tulajdonképen maga az élet. Mikor még nem volt iskola, ez ősnevelő nyújtotta az ismereteket az emberiségnek a tapasztaláson keresztül. Majd a tulajdon és család eszméjének mind határozottabb alakot öltő fejlődése, a nagy általánosságokból már részleteket is szűrte le, az érdekkörébe tartozók még mindig tudat alatti oktatása számára.

Az Ázsia steppéin emelt sátrakban házi szőttest készítő, vagy íjfonó magyar anyák, ebbe a szőttesbe, ebbe az íjba fonták be fajuk jövőjének fentartásának gondolatát, s a ma magyar nőjének is kötelessége, hogy ne hagyja szunnyadni férfiában a tette készsége, hiszen a múlt kegyeletos emléke vezet csak a biztos jövőbe.

A nép nevelésének három fórumon kell lefolyni, hogy a ma embere szilárdan megállhassa az élet viharát. Az iskolában, az iskolán kívül és az egyházban. Mindezeknek pedig előkészítő gyermekkertje, a rég múlt egyetlen nevelője: a család. Sajnos, ahol ma felekezeti iskolánk nincsen, a nevelés első fóruma mindjárt hiányos lesz a magyar gyermekre, s így az iskolán kívüli népnevelésre toródik át az egyház mellett annak a teendőnek nagy része is, melyre az iskola hivatott. Az iskola különben is csak alapismereteket nyújt a lelki és anyagi boldogulás terén, miért is a nevelés súlypontja lényegileg az iskolán kívüli nevelésen van, annyival inkább, mivel a lelki élet szoros kapcsolatu összefüggésben van a világi élettel.

Az iskolai nevelő a tanító, az egyházi a lelkész. A gyakorlatban azonban hiányzik az a harmadik. A tanító és lelkészre a harmadiknak ez a szerepe nem bizható. Legalább is nem kizá-

rólágosan. Hiszen elég mindenkinek a maga nagy munkaköre. Ha azt eredményesen és lelkiismeretesen akarja ellátni, nem jut elég ideje a harmadikra is. Ime a kis Finnország pedagógiai kormányzata belátta ezt s külön tanítót állított be az iskolai és külön tanítót az iskolán kívüli nevelés elvégzésére.

Az egyház nem terhelhető meg kizárólagosan azzal, hiszen a lelki élet nagy mezején is óriási feladatok elé állítja a lelkeszt. És mégis ennek dacára, felvetve látjuk egyházi körökben a családi napok beállításának gondolatát, melyeken a lelkeszt, tanító, sőt vállalkozó világiak felkeresnék a családi köröket, megbeszélendő a tennivalókat, melyek a családra várnak ma a nevelő munka terén.

A népnevelés ezen nagyhorderejű hármasságának átgondolása mellett okvetlen gondoskodnunk kell tehát ezen harmadik népnevelő szerv beállításáról.

A ma dúló általános gazdasági, kisebbségi, faji válság ólomsulya alatt nem azért szenved első sorban népünk, mert talán magyar. Szennved, mert tudatlan, s ebből folyólag tehetetlenül áll a támadás elleni védekezés mikéntje tekintetében. És ez a pont az, melyen előtérbe lép az iskolán kívüli népnevelés nagy hordereje, melyet ha nem igyekszünk megoldani sürgősen, nemcsak anyagilag vérzik el népünk, de szabad prédája lesz a társadalmi osztályok boldogítása címén folyó lélekmérgezésnek.

De erre a munkamezőre utal sokszorosan mai iskolai helyzetünk mostohasága.

A szabad iskolatartási népjognak, kisebbségi magyarságunk részére a gyulafehérvári határozatokban, a párisi kisebbségi egyezményben lefektetett szent elvei, a gyakorlati életben, hova tovább még papiroson is elsikkadnak teljesen. Kultur hadizóna, nyilvánossági jogmegvonás, tömeges iskolabezárás, az anyanyelv szent jogának egyenesen a működési jog megvonásában nyilvánuló jelenségei, iskoláinknak anyagi lehetőségeitől agrárreform címén megfosztása, a tanulóknak onnan a nevelés és faji elmélet ördögi találmányán keresztül kiüldözése, az államsegély megtagadása, viszont tanítóságunknak egyenes ráuszítása az iskolafenntartókra azzal, hogy követeljék az állami tanítókéval egyenlő fizetést: mind olyan jelenségei a kisebb sorban eltöltött 12 évnek, melyek az elnemzetlenítés sistemikus programjának képezik egy-egy etapját.

Milyen szomorú tünet középiskoláink tétlenségre kárhozottása, melynek hogy csak egy kirívó példáját hozzam fel, ime a királyhágómelléki ref. egyházkerület negyedmilliót számláló

magyarságának, a nyilvánossági jog nélkül működő szatmári algimnáziumon kívül nincsen egyetlen középiskolája sem.

Ezen helyzeti adottságokban még fokozottabb mértékben nyomul előtérbe az iskolán kívüli oktatás életproblémájának elodázhatatlan szükségessége előttünk.

A célt tehát tisztán látjuk, ha nyitott szemmel nézzük az életet. És ha agyunk lüktetésére, szivünk verésére hallgatunk, bizonyára megtaláljuk a kivitel módozatait is.

Népünk lelkéhez felolvasások, előadások tartásával férkőzhetünk hozzá. Figyelmét lekötő, lehetőleg rövid, mégis egy kerekded egységet adó, agyát-szívét megragadó ilyen felolvasás, vagy előadás hallgatása, szórakozva végzi nála azt a lelki műveletet, melyet tanulásnak nevezünk, míg egy száraz, avagy eszmevilágán felül álló, absztrakt előadást meg nem ért és többé kötéllel sem vehető rá, hogy ilyenre elmenjen. A helyesen tartott ilyen felolvasások és előadásokban a történelem és irodalom át, a mozihoz hasonló érdekes formában vihető át népünkhöz a magyar múlt szeretete, megbecsülése, minek szükségszerű folyamánya lesz, megerősödése benne a nemzeti öntudat és munka szeretetnek.

Közművelődési kérdésünk megoldásának ezen nagy problémájánál nem támaszkodhatunk másra, csak arra az őserőre, mely fajunkat ezer év viszontagságai között fenn tudta tartani. Ez a motorikus erő a vis enertiae állapotát mutatja ugyan ma, akarataink reáirányításával azonban lendítő erő váltható ki abból. Tisztában kell lennünk mindenekelőtt azzal, hogy e kérdés szívvél-lélekkel történő felkarolásával pótolható csupán a magyar nép széles rétegeinél az elemi oktatás azon hiányossága, amely tervszerűleg gátat emel a magyarság nemzeti öntudatának felkeltése és fejlesztése elé. Már pedig, ha elhomályosul népünk lelkében magyarságának tudata, lavinaszerűleg zuhan alá az elnemzetietlenedés sikos lejtőjén.

Az iskolán kívüli nevelésnek, az általános kultur nivó emelése mellett, elsőrendű célja tehát a magyar öntudat felkeltése és ápolása, a kitartó munka értékének megbecsülése és ellen-súlyozása a szélsőséges politikai tanok káros hatásainak, melynek romboló betörése már itt ott jelentkezik. A felolvasások, előadások, ismertetések képezhetik az eszközöket népünk gondolat és érzés világának irányítására. A siker titka a felolvasások, előadások tárgyának helyes megválasztásában áll.

Első tárgykör legyen a magyar történelem.

Vitán felüli, mikép a történelmi események jelentékenyen

befolyásolták magyar fajunk káros sajátságainak kifejlődését. Tagadhatatlan azonban az is, hogy sokban hozzájárult ehhez az iskola történelem tanítási módja. A harci események különös glorifikálása, azok eredményeinek kizárólag a vezetők dicsőítésére való felhasználása és a sokszor tudottan bűnös egyéni vállalkozásoknak is dicsfénybe burkolása, inkább az emberi ösztönök felszítására voltak alkalmasak. Míg a névtelen milliókról, kik a téglát hordták a gulához, e tanításban nem volt említés. Az a glorifikálás áttolandó a névtelen hadi és dolgozó nép eredményeinek kiemelésére. Nem a háborúk által kiváltott önfeláldozó hadi tetteket kell hangsúlyozottan állítani a nép elé, hanem igenis ki kell emelni és nyomatékosan az élre állítani a népnek sokszor sanyaru helyzetében is tanusított kitartó, mindennapi munkáját, ha kellett, a Szűz Máriás lobogók alá önként maga oda ajánlását a nagyjaink által kitűzött ideális közcélok megvalósításának a szolgálatába.

Távrolról sem lesz ez, így beállítva, történelemhamisítás. Ellenben ezáltal a történelem tanítása a magyar egység és öntudat szolgálatát munkálja. Éppen ezért a való történelmi események olyan keretben állítandók a nép elé, hogy történelmi alakjainkban első sorban vezetőit lássa. Hiszen még a legsötétebb rendi korszakban, a Grünwald Béla „Régi Magyar országában“ oly kirivó színekkel festett pastellekben is találunk kimagasló, eszményi célokért nemcsak lelkesedő, de ténylegesen alkotó alakokat, kikben a közérte gondolat nemcsak derengett, de tettekben is kifejezést talált. Voltak jó földesurak is a zsarnokok mellett, bár elvitázhatatlan, mikép nem ezeknek a tettei hozták meg a nagy reformokat, hanem a korszellem, melynek ők éppen úgy uszói voltak, mint az ellenkezők pedig a zsarnoki korszellem öntudatlan csökevényei.

A modern pedagogia által követett fonomimikához hasonló ezen módon tartott történelmi felolvasások kiegészítendőek irodalmunk hasonló szellemben tartott ismertetésével. Egyes kiváló irodalmi termék szerzője életkörülményeinek előadása, fontosabb műveiből részletek ismertetése által. Ha elfogadjuk Szentimrey Jenő „Verses Magyar Krónikáját“ történelmi felolvasások vázlatául, ilyen modorban megirandó irodalmi antológia is állítható össze népies modorban s kitűnő segédeszköz lehet mindkettő.

Ezenkívül gyűjtemény állítandó össze nemzeti törekvéseinket és népünk jellegzetes sajátságait visszatükröző olyan szindarabokról, melyeket a fiatalság képes lenne, a falusi élet egyszerű körülményei között is, műkedvelői előadások keretében előadni.

A dalárdák részére dalgyűjtemények állítandók össze olyan szövegű dalokkal, melyek szintén a célt szolgálhatnák.

A népszerű felolvasások egyik külön fontos ágát kell képezni a mezőgazdasági és egyéb gyakorlati ismeretek terjesztését szolgálók, közegészségügyi viszonyait adózását, közbiztonságát, erkölcsi nézeteit, terheit, békességét stb. céltudatosan helyes irányba térítő, javító, fejlesztő, melyek megmutassák, hogy nem a szociálizmus és kommunizmus, de csak az öntudatos faji összetartozandóságon keresztül boldogulhat magyar népünk az élet nehéz tülekedésében és melyek gyakorlati utmutatásul is szolgáljanak a mai élet harcában.

Alvinczy Mihály „A többtermelés könyve“ még jobban le-sűrítve, népies modorban, a szövetkezeti eszme propagálásával olyan utakat nyit meg népünk előtt, melyen haladva nemcsak szilárdan áll meg minden gazdasági válságot, de tudatára ébred a testvéri összefogásban jelentkező tömegerő sorsot formáló erejének s rálép arra az utra, mely az anyagi jólétre fogja elvezetni.

Idetartozik a szász gazdasági közösség példájára vezetett önvédelmi takarékpénztárak, betétgyűjtő intézmények, házépítési akciók beállítása, melyeket szintén programba kell vennünk, nem szégyelve azt, hogy az eszme mástól származik, hiszen ezek az alakulatok míg egyrészt az anyagi megerősödést szolgálják, egyben nemtől a nemzeti öntudat és faji összetartozandóságnak is.

Ezen előadások és felolvasások anyaga ily módon körültekintő gondossággal összeállítván, felette fontos a siker érdekében annak a kellő módnak a megtalálása, hogy azok iránt felkeltsék a nép érdeklődése,

A hangsúly mindjárt az elindításon van, mert ha ez nincs kellő módon beindítva, kudarcszik az egész akció. Ugyanazért nem kimondottan e célból rendezett alkalommal, hanem a minden egyes vidéken szokásos népi összejövetelek keretében kell ezeket, eleinte leginkább, mintegy becsempészni. Így lassan-lassan hozzászokik a nép, felkelti érdeklődését, ami ha megtörtént, akkor bátran tehető majd rendszeressé, örömmel és a felkeltett tudásvágy által ösztönözten fogja keresni az ilyen alkalmakat.

Lényegesen támogatná az akció sikerét, ha az egyes történelmi felolvasások és előadásokkal kapcsolatban, történelmi festményeink egy-egy olcsó reprodukciója is kiadatnék pár-szavas megfelelő magyarázó szöveggel ellátva, olyan formában,

hogy ezek a képek alkalmasak legyenek az egyszerű falusi olvasókörök és kulturházak falainak díszítésére. Ezen képek útján állandóan szemük előtt lenne és emlékezetükbe vissza-idéztetnék a felolvasások, előadások anyaga.

Az általános népi érdeklődés felkeltése és ébrentartása céljából ezen felolvasások és előadások összekötendők az ifjuság által tartandó műkedvelői előadások rendezése, a magyar dal művelése által nyújtott szórakozási alkalmakkal is.

Bármilyen áldozatosnak és nagynak mutatkozzék is az anyagi szükséglet, az iskolán kívüli népművelés bevezetésének fontos kérdésével elodázhatatlanul foglalkoznunk kell, hiszen a kisebbségben töltött 11 év szomorú jelenségei szórványosan bár, de szemmel láthatók. Másrészt pedig ezen keresztül a nehéz válságból kivezető utra is elvezetjük népünket és megmutatjuk, miképp testvéri segítőkészet tudunk így okszerűen nyújtani anyagi lehetőségeinek megjavítására

Mi a teendő?

Sokan vannak, akik úgy vélekednek, hogy a mi működésünk területe kizárólag a lelki élet terénuma lehet és teljesen ignorálják az anyagi élet területeit.

Ha a testet és a lelket függetleníteni lehetne egymástól és élesen meglehetne vonni a test és a lélek között a határvonalat, megállaná a helyét ez a gondolkodás, de ha az ember mélységeibe mélyebben beletekintünk, észrevesszük, mennyire egybekapcsolódik, sőt sokszor egybeforr az élő természetnek ez a dualizmusa. Azért mondták már a régi görögök, hogy „Ép testben, ép lélek“. A tudomány mai állása mellett pedig kénytelenek vagyunk megállapítani, hogy az anyagi élet nagy, sőt sokszor elhatározó befolyással van lelki életünkre.

Tapasztalható ez úgy egyéni, mint társadalmi téren. A világháború sok példát nyújtott ezen a téren a megfigyelőnek. Látunk a nélkülözés és nyomor állapotában a bűn lejtőjére csuszva olyan egyéneket, akik a polgári élet bázisán állva morális nivójukkal közbecsülésnek örültek. S hogy a gazdasági alap megazulása miként képes megváltoztatni egy egész társadalom mentalitását: erre kiváló szemléltető példa korunk, midőn a hosszú kulturszázadok kitermelte morális javak devalvatiájáról beszélünk.

Igy állván a dolog, ha gyógyítani akarjuk ezt a beteg világot, tevékenységünknek egészen az anyagi élet talajáig le kell nyulnia.

Ugyan mit tehetünk mi anyagi téren, — mondják sokan, — mikor magunkra hagyott bennünket a hatalom, sőt agrárreform, az uralkodó faj suprematiája és más cimeken életlehetőségeinket is megvonta tőlünk. És én mégis azt mondom a Krisztussal: „Kevésből is sok jót tehetünk”.

Vannak, akik azt mondják, hogy az egyháznak a jól situált polgári társadalomra kell támaszkodnia és teljesen ignorálják a kitagadottak szédületesre növekedett táborát.

Ez a gondolkodás amellet, hogy nem keresztyénies, nem is praktikus, mert jól situált polgári osztály nem lesz és ezen az alapon az egyház alól lassanként kicsuszik a talaj.

Krisztus épp úgy jött a legkisebbikért, mint a legnagyobbikért, sőt hangsúlyozta, hogy aki egy elesett embernek a sorsát felfogja, az Ő sorsát fogja fel.

Hogy nagyobbak az erkölcsi bajok a társadalom lecsuszott rétegeinél, ez csak azt igazolja, hogy bizonyosfokú jólét szükséges ahhoz, hogy a szellemi élet virágai kitermelődjenek és hogy a lelki élet művelője az anyagi élet területeit nem ignorálhatja.

Lássuk most, mik azok a bajok, amelyek emésztenek, sorvasztanak és pusztítanak bennünket s mik a gyógyítás módunkban lévő módszerei és eszközei.

Négy nagy osztályba osztható az életünket sorvasztó és pusztító veszedelem, ezek a *hitetlenség*, *prostitúció*, *árvaság* és a *nyomor*, amelyek különben — a legtöbb esetben — egy nevezőre nevezhetők be: a nincstelenségre.

A hitetlenség — nagyobb százalékban — a szegénység betegsége. Azoké a kitagadottaké, akiket mindenki lenéz, megvet, akikkel mi is csak félválról szoktunk beszélni s akik lassanként elveszítik irántunk is a bizalmukat és a hitüket az iránt, akinek a jóságát és általános emberszeretetét kellene reprezentálnunk.

Avagy mutattunk-e eddig különösebb érdeklődést a szegények iránt, mint Mesterünk, a Jézus, aki tanítványait is a szegények közül választotta. A Jézus, aki igéjével először is a szegényeket hódította meg.

Hát nem jogos e sokszor a szegény kifakadása, midőn így sóhajt fel: „Engem az ember és az Isten is elhagyott!” — aztán elhagyja ő is az Istent: hitetlenné lesz.

A prostitúció szintén a szegénység betegsége.

Jól situált polgári család gyermeke — beteges hajlamoktól eltekintve — ritkán lesz prostituált, ellenben oda buknak a telje-

sen magukra hagyott cselédek és azok a vagyontalan nők, akiknek az anyagi helyzetük nem engedi meg, hogy polgári keretek között éljenek.

Hát törődtünk-e mi eddig ezekkel a szerencsétlenekkel, nem helyezkedtünk-e mi is a konvenciónak arra a kényelmes álláspontjára, hogy nekik a polgári társadalom részéről csak megvetés jár.

Mit gondoltok, nem szivesebben élne-e az a nő a polgári biztonság és kényelem keretei között, mint a maga megalázott életét, melyben csak megvetés az osztályrésze.

Árván, igazán árván megint csak a szegény maradhat. A gazdag árvának szivesen pártját fogják a kapzsi rokonok, de a szegényen maradt árván nem kap senki, szegénysége az elzülés és nyomor, számára jegyzi el.

(Folytatása köv.)

Tóth Zsigmond.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Kelemen Sándorné, Makay Ilonka várasfenesi i tanítónő nov. 29-én hosszas szenvedés után elhunyt. Néh. Makay Elek szatmárhegyi lelkész leánya volt, ki mint tanítónő tisztét mindig lelkiismeretes hűséggel és buzgó odaadással teljesítette. Rövid, alig másfél éves házassága után itthagya férjét, egy hónapos kis gyermekét, özvegy édesanyját és testvéreit. A sok veszteséggel megpróbált családnak az Úr legyen vigasztalója s a kis árvának oltalmazója.

IFJUSÁG

„Az Úr csodásan működik“. Bibliaköri vezérfonal. III. év anyaga. Az Élő könyvek sorozatának 10. száma gyanánt megjelent a bibliaköri munka legfőbb segédeszközének III-ik füzeté. Ez a harmadik füzet az előző kettőnél sokkal praktikusabb, mert jobban felöleli a bibliaköri négyes program minden ágát, mint az előző évi füzetek, illetve több irányítást és segédeszközt nyújt a munka mindegyik ágára: a lelki, értelmi, testi és szolgálati nevelésre.

A vezérfonal 52 hétre, illetve bibliaóra tartalmaz első sorban bibliaórai anyagot. Ez textusból, elég bő vázlatból, aztán a megbeszéléseket irányító kérdésekből áll. Használatának nemcsak az az előnye van, hogy megkönnyíti a vezető készülétét, hanem, hogy felment a textuskeresés sokszor mindennél nehezebb gondja alól és különösen, hogy a lelki nevelést egységessé, összefüggővé teszi az egész esztendőben. Amellett lelkileg összekapcsolja az összes bibliaköröket.

A bibliáorai anyag mellett közli az imaóra tárgyát minden hétre.

Ezeken kívül felváltva nyújt vezetést az értelmi, testi és szolgálati nevelésre és a külmisszió ismertetésére. Ezek között az értelmi nevelésre, az önképzésre adott vezérfonal a leggazdagabb. Közöl egy előadástémát a történelem vagy irodalom köréből és hosszú szavalarra alkalmas költeménycimeket, azonkívül egy ismeretterjesztő előadástárgyat, megjelölve az alkalmas forrásmunkákat is.

Különben a könyv elején 32 könyv és füzet címét sorolja fel, melyek mind alkalmas segédeszközök az ifjúsági munka vezetésében.

Végül két társas összejövetel programját találjuk a nagyon sikerült kis könyvecskében, melynek megszerzését azzal ajánljuk, hogy csak magával tesz jót, aki mielőbb megveszi.

A füzetet összeállító László Dezső erdélyi ifj. titkárt és a neki ebben segédkező erdélyi leánymunka vezetőit pedig illesse elismerés és köszönet e hasznos, nagy segítséget nyújtó munkáért.

A karácsony áldott ünnepe különösen alkalmas arra, hogy úgy a vasárnapi iskolásokkal, mint a bibliakörösökkel ünnepélyt rendezzünk, ezáltal kapcsolatot teremthetünk a vasárnapi iskola, illetve bibliakör és a szülők között, másfelől egy egy új bibliakör sikeresen mutatkozhat be a nyilvánosság előtt. A vasárnapi iskolai ünnepélyre legjobb idő az ünnep szombatjának délutánja, vagy ahol ez akadályokba ütköznék, az első nap délutánja. A bibliaköri ünnepélyre pedig az első nap estéje. Az énekkel, imádsággal kezdett sorrendnek számai rövid igehirdetés, szavalarok, énekszámok és egy, esetleg két kis szindarab, vagy jelenet. Ilyenekül ajánljuk vasárnapi iskoláknak Nyári P.: Karácsonyi jelenetek, Okos Gyula: A jó gyermekek várják Jézust, Szabó Endre színérváraljai lelkész alkalmi jelenetét, Csathó Jenőné nagyváradai igazg. tanítónő: Egy szegény család karácsonya c. kis darabokat és Csürös Emilia: Gyermekszindarabok és köszöntők című könyvét. A bibliakörök részére Okos Gyula: Nem hiába jött el Jézus c. könyvének három kis szindarabját és ifj. Hegedüs Sándor: A Bakony című 1 felvonásos színművét.

„Ifjúság“. Ezen a címen kéthetenként megjelenő kis lapot adnak ki a szatmári bibliakörök, a lap mint az „Egyházi Híradó“ melléklete indult meg több, mint két évvel ezelőtt, de az ősz óta külön jelenik meg és nemcsak helyi, hanem egyetemes ifjúsági célt szolgál. A kerületünkbeli bibliakörök tagjai között elentékeny számu előfizetője van. Dija egész évre 30 Lei.

HIREK

Szerkesztőség köréből. Lapunk szerkesztő bizottsága a dr Bodnár Gábor elhunytával megüresedett társszerkesztői helyet Tóth Zsigmond érmihályfalvai tanítóval, eddigi munkatársunkkal töltötte be, melylyel nemcsak az ő értékes munkásságát kívánta honorálni, hanem tanítótestvéreinkkel való kapcsolatot is erősebbé óhajtotta tenni.

Zenei kiünnepelés. Az Országos Dalosszövetség pályázatán Saja Sándor szatmárnémeti i orgonista kántor, országos karnagy, népdal egyveleg összhangosításával elsőfoku dicséretet nyert.

A nagyváradi református Árvaház fenntartó egyesület senkinek sem adott felhatalmazást, hogy az Árvaház javára gyűjtsön. A bihari egyházmegye esperesi hivatalának fölkérésére minden gyülekezet presbyteriuma maga eszközli a gyűjtést, ha teheti. Nyüveden két idegen nő gyűjtött „református árvának” Nem igaz járásban voltak. Ha más gyülekezetben is megjelenének, a községből kiutasítandók.

A radnalippai egyház ez évben érte el alakulásának 40. évfordulóját. De ez a nevezetes dátum a legnagyobb küzdelmek között köszöntött rá az állandóan nehéz sorsban élő kis missziói lelkes egyházra, melyet a hivek és a lelkész nagy áldozattal tartanak fenn. Most 14 hold agrárföldjét akarják elvenni, illetve rossz minőségű földdel kicserélni. A

nevezetes évfordulót azért úgy óhajtják megünnepelni, hogy izléses kis jubileumi jelvényeket készítettek, melyeket 10 Leiért árulnak s több nőszövetségnek megküldenek azzal a kéressel, hogy tagjai között 10 Leiért árusítsák és a befolyó összeget küldjék el a kis egyház támogatására. A segítő akciót szeretettel ajánljuk a jóindulatu lelkek figyelmébe.

Gyülekezeti nap Nagykárolyban. December 14-én, a nagykárolyi egyházmegyei nőszövetség megalakítása alkalmából nagyszabásu gyülekezeti napot rendez a nagykárolyi egyház ifjusági, felnőtt és nőszövetségi konferenciával kapcsolatban.

Melyik gyülekezet segitene egy komoly, orgonázásban kiválóan tehetséges ifjút, hogy a kolozsvári kántorképzőn részt vehessen azzal, hogy annak elvégzése után ott kántori állást vállaljon? Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást nyújt a szatmári lelkészi hivatal.

Sajtóhibák kiigazítása. A mult számunkbeli Takarékoskodjunk c. cikkben több értelemzavaró sajtóhiba maradt. Így az első bekezdésben „szerények és alig nevezhető helyett „szerénynek is alig nevezhető” — a 4-ik bekezdésben „legfokozottabb” helyett „leglefozottabb” — az utolsó bekezdésben „kulturtörvény” helyett „kultusztörvény” és „csak akkor a kormány” he-

lyett „csak az akkori kor-
mány” olvasandó.

Társszerkesztők: Arday Aladár,
Bokor Sándor, Szombati Szabó
István és Tóth Zsigmond.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Dr N. S. E—d. Cikkedből la-
punk egyházi jellege miatt a
pártra vonatkozó részeket utóla-
gos jóváhagyásod reményében

ki kellett hagynom. **P. I. M—f.**
A temetésre vonatkozó rendel-
kezés helyszüke miatt kimaradt,
de más formában közreadom.
Sz. B. N—a. Előadásodat anyag-
torlódás miatt nem tudtam hozni.
H. G. V—r. A cikk közlésének
nincs semmi elvi akadály, de
csak elolvasása után mondhatok
végső véleményt felőle. A kér-
dezett összeget postautalványon
kérem.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 5914—1930-II, szám. KÖRLEVÉL. *Valamennyi
kebelbeli iskolai hatóságnak.* Többszöri figyelmeztetésem ellenére
is még mindig előfordulnak esetek, hogy az ujonnan alkalmazott
tanerők nem folyamodnak kellő időben [egy hónapon belül]
autorizációért s ezért aztán az iskolát intik meg. Jövőben kény-
telen leszek az ilyen természetű esetekben a mulasztók ellen a
legszigorubban eljárni. Ezuttal is kijelentem, hogy az egytanító
elemi iskoláknál első sorban az iskolaszéki elnök urak kötele-
sek az ügyvitel rendes menetéről gondoskodni. [Szolg. pragma-
tika 231. §] Oradea—Nagyvárad, 1930 december 1. Atyafiságos
szeretettel Sulyok István s. k., püspök.

Pályázat. A szamoskrassói református egyház betegsza-
badságon levő tanítójának 1931 június 30-ig leendő helyettesi-
tésére pályázatot hirdet. Fizetése: lakás, kert és tűzifa termé-
szetben. Kézpénz megegyezés szerint. Kötelesség: az I—II.
vegyes osztályok [56 növendék] és vasárnapi iskola vezetése.
Megkeresések a fizetési igény megjelölésével Oláh Sándor ref.
lelkészhez küldendők f. hó 12-ig. Cărășeu—Szamoskrassó [Jud.
Sátmar].

TAKARÉKOSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyóvásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít jelzalog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triesszi „Adriai”
biztosító-társaságot. 49**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Arad Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait 48

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelevények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Bibliakörök és Nőszövetségek tagjai

részére ajánlom beszerezni

Az Ó-szövetségi kijelentés története

(tartalmaz 33 bibliasmertető történetet,
függelékül a Szentföld leírása) és

Az Új-szövetségi kijelentés története

(tartalmaz 33 újszövetségi bibliai történetet) című
könyveket, [A Királyhágómell. Egyhker. kiadása]
Írta: Farkas Kálmán főgimnáziumi tanár.
[Pályanyertes mű]

Ára (legalább 10 darab rendelésnél) 12 Lei portómen-
tesen, utánvét mellett. — Megrendelhető:

Béres Károly könyvkereskedésében

Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

Risbetűs Énekeskönyv - míg a készlet tart -
darabonként 75 Lei.

Act: 278 or - a -

REFORMÁTUSOK LAPJA

h Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Malor (Or-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre: évi 350 lei előfizési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.   Megjelenik minden héten szombaton.

„Tudom, kinek hittem“.

[Adventi elmélkedés.]

Keresztyén hitünk lelke nem folytonosan változó filozófiai, vagy erkölcsi rendszer, nem is örökösen módosuló organizáció, hanem egyetlen élő személyiség: Jézus Krisztus maga Benne minden korok és felfogások állandóan egyetértettek: „Tudom, kinek hittem“. [II. Tim. 1, 12.]

Egy kissé szentimentálisnak tetszik ez a vallomás a modern ember szájában. Ennyire ragaszkodni olyan személyiséghez, aki évezredekkel ezelőtt élt, akit sohse látott fantasztikussal határos dolog. Az egészen érthető, hogy tanítványai mélységes inspirációt nyertek tőle személyes érintkezésük révén. Elfelethette é valaha Péter a főpap udvarát, ahol megtagadta Jézust. A Mester lelkéig ható tekintetét. Meg keserves sirását. Elfelethette é János a keresztt alját, ahol a megfeszítés után állt Jézus anyjával és a haldokló Mester reá bizta őt. Ez mind megérthető. De örök időkre szólólag egyetlen személyiséget tartani egy vallás rendszer élő központjának, egy kissé érzélgősnek látszó dolog.

És mégsem az.

Vajjon, hogyha mi Petőfi korában éltünk volna, jobban megértettük volna őt, mint ma?

Egyáltalában nem.

Petőfi kora szokásaitól merőben eltérő utakon indult el, másféle költeményeket írt. Kérdés, vajjon mi, telítve lévén az akkori közfelfogással, tudtuk volna é méltányo'ni őt? Nem lettünk volna é elvakulva szellemnagysága iránt mi is, mint kortársai általjában voltak. Ma ellenben — sok mélyenlátó elme magyarázata után — tisztán ismerjük őt.

Igy áll a dolog a Messiással is. Sokszor eszünkbe jut, micsoda dicsőséges dolog lett volna személyesen ismerni Jézust;

tapasztalni csodás egyénisége isteni varázsát. Én nem biznék magamban teljesen. Nem én. Nem tudom, képes lettem volna-e úgy lelkesedni érte akkor, mint ahogyan ma tudok. Megláttam volna-e páratlanul csodás egyéniségét oly tisztán, mint ma; annyi sok lángész magyarázata után.

Megszabadulva a fizikai korlátoktól *lelki jelentét* lett belőle. Megszámlálhatatlan szent élet illusztrálja tanításainak örök igaz voltát. Ugyhogy mi sokkalta jogosabban elmondhatjuk, mint legelső tanítványai: „Tudom, kinek hittem“.

Az a gondolat is feltolakszik lelkünkben ellenvetés gyanánt, nem groteszk dolog é, hogy egy kétezzer évvel ezelőtt élt egyén tanítson meg minket — csodás kultúra gyermekeit — arra, hogyan éljünk. Odaláncolhatjuk ennyire magunkat a múlthoz?!

Ruth és Naomi napokon, tán heteken át tették meg az utat. Moábtól Bethlehemig temérdek nehézség között. Pedig az ut alig 50–60 kilométer. Ma autón, sőt repülőgépen egy néhány perc csupán. Taníthat Ruth minket valamire mégis?!

Mit mondott anyósának: „Ne kérj engemet, hogy elhagyjalak téged, avagy elmenjek tőled. Mert ahová menédesz, oda megyek és valahol lakándasz ott lakom: a te néped én népem, a te Istened én Istenem! Ahol meghalándasz, ott halok meg és ott temettetem el: Így cselekedjék az Ur és ezt mivelje velem, ha az egy halál nem választ engemet el te tőled“. [Ruth. 1, 16, 17.]

Nemde, nem örök érvényű, ércbe vésésre méltó szavak ezek?!

Vajjon tul vagyunk már rajtuk?!

Nem jobb volna é ebből a hűséges szeretetből egy kevés-
sel több a legtöbb családba ma is?!

A legelső keresztyének kiváló lelki kvalitásuk merő erejével megbódítottak egy egész ellenséges világot. Pedig ezek sohasem ültek automobilban, nem jártak moziba, még csak álmukban sem láttak repülőgépeket. Mocsoktalan életük ellenállhatatlan erejével győztek.

Milyen messze elmaradtunk mi ez ősi standardtól?!

A szellemi haladás nem merő chronologia. A Messiás csodás eszmevilágától még ma is messze elvagyunk maradvá.

Hol vagyunk még mi ettől a standardtól: „Szeresd a te Uradat Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből, teljes elméd-
ből és minden erődből... szeresd a te felebarátodat, mint magadat“. [Márk 12, 30, 31.]

Vajjon odaláncolnak e szavak bennünket az első század-

hoz?! Nem örökérvényűek é azok?! Nappal fényes felhők, éjjel tűzoszlopok.

Minden vallás ható ereje elveinek személyes megtestesülésében rejlik. A keresztyén vallás legfőbb erejét Jézus Krisztusban nyerte; akiben minden felekezetek megegyeznek. Mind azt vallja róla:

„Tudom, kinek hittem!”

Bokor Sándor.

Mi a teendő?

Fogtuk e már fel nagy családukbán komolyan az árvák ügyét? A sajnálkozáson kívül bizony eddig még nem igen tettünk többet, pedig a sajnálkozás eddig még egy árvát sem mentett meg az elzülléstől, nyomortól és prostitutiótól.

A nyomor az emberi élet legnagyobb ellensége. Hogy milyen érzés az, mikor a kicsinyek kenyeret kérnek és nincs a háznál egy darabka kenyér és még kilátás se hozzá, hogy lesz holnap, vagy holnapután; mikor reszket a kicsinyek ajaka a hidegtől s nincs egy darabka fa a háznál s még rongydarabok se, amikbe be lehetne göngyölgelni az ártatlanok kékredermedt tagjait: ez az érzés, mely a hitetlenség, örület és öngyilkosság, meg a családirtás tébolyába taszítja az embert, csak az által érthető meg, akinek hasonló sorsa fagyasztotta már meg a lelkét.

Dusan megrakott asztalaink mellett gondoltunk e csak egyszer is erekre a társadalom testén tátongó szörnyű sebekre...!? ha gondoltunk volna, a torkunkon akadt volna a falat.

Tehát, mint látjuk, minden baj a szegénység közös nevezőjére vezethető le: a szegénység, a nyomor ellen kell küzdenünk, ha meg akarjuk menteni korunk sülyedő lelkét s az ige magvainak talajt akarunk készíteni.

Bizony az anyagi eszközeink nagyon szerények, de „Kevésből is sok jót tehetünk”.

Lássuk csak!

Eddig csak tehetős egyháztagjainkat tartották számon, részesítettük kegyeinkben, látogatásainkban, mert csak a saját anyagi életünkre gondoltunk, de vetkezzük le a büszkeség korlátokat támasztó ruháját és öltünk magunkra a Krisztus palástját, hogy annak kijózanító bűvkörében ne lássunk mást embertársunkban, csak a benne lakozó isteni lelket. Azt a lelket, amely ha elcsalt és szenved, fel kell emelnünk, hogy ne fetrengjen a földön,

mint a féreg, hanem felegyenesedve az ég felé tartsa megint a fejét.

Hát ki emelje őt fel, ha nem az Isten szolgája, akit az elesettek felemelésére hívott el az Ur,

Hát ugyan, hogy vártok hitet az emberféregtől, akinek a föld felé csüng a feje és nem látja a végtelenség perspektíváiba vesző magasságokat. Hát ugyan, hogy legyen hite mikor nem emeli őt fel senki, sőt korholást kap azért, hogy nem látja azt a jóságot, amely valóban el van fedezve az ő szemei előtt.

Oh a betegnek van szüksége az orvosra — mondá az Ur — ezek az igazi betegek, ezeknek kell az orvos: a lelki orvosokat ezekhez küldötte elsősorban az Ur.

Haladéktalanul alakítsuk meg a szegényügyek bizottságát, amely vizsgálatokkal, tanácsokkal, súlyos esetekben segéllyel lássa el a nyomorultakat.

Egyik irásom keretében már rámutattam egyes forrásokra, ezuttal mint főforrásra: az áldozatkésztségre akarok rámutatni.

Neveljük rá egyháztagjainkat arra, hogy tehetségükhöz mértén adakozzanak. Mondjuk ki már egyszer nyíltan, hogy hiába van megkeresztelve, pogány az, aki elnézi hittestvérei nyomorát, aki tehetségéhez képest nem segít a szegényen. Mert nem mi mondjuk, hanem a Krisztus, hogy Isten a vagyont, a gazdagságot azért adta, hogy vele az ő isteni nagy céljait szolgáljuk. Aki nem így tesz, az nem érdemli meg a keresztyén nevezetet.

Az első keresztyének eladták minden vagyonukat és szegény, gazdag, egyformán éltek. Ma mások a gazdasági viszonyok, azt nem kívánja senki, de azt igen, hogy a vagyonos tehetségéhez mértén segítsen a szegényen.

Hát hogyné nyerné vissza bizalmát az élet, hitét az Isten iránt az az elesett ember, aki tapasztalja azt, hogy társai segítségére sietnek, hogy felemeljék — az Isten nevében.

Szegények vagyunk, de ha a Krisztus szívével érzünk: éppen elégünk van a segítségére. Nem kell elfelejteni, hogy a legtöbb esetben az emberi jóság juttatta falat kenyér adja vissza a meghasonlott embernek a hitét, vagy veszi ki a kezéből az öngyilkosság, vagy a családirtás szörnyű fegyverét.

Oh de sok cseléd és nyomorba süllyedt nő nem lenne prostituált, ha társai — akik már erkölcsi bukásuk előtt pusztán szegénységükért kiközösítik — magukhoz emelnék őket és ha kell: segítségére sietnének.

A zsidót rideg, érzésnélküli népnek tartják s még a leg-

szívtelenebb is áldozatra buzdul, mikor egy nőt tisztességes családi révbe kell segíteni. Mi is áldozunk, ha vagyonos párhoz kell eljuttatnunk nászajándékunkat, vagy egy előkelő társunk koporsójára kell elhelyeznünk gyászkoszorunkat.

Ezt a lukszust mi többé nem engedhetjük meg magunknak; ha áldozatra buzdít szívünk, áldozatunk tárgya a szegényalap legyen.

Mikor e sorokhoz érek, jutnak el hozzám az ujságok azon közleményei, hogy a hatalom még eddig nyújtott alamizsnáit is meg akarja vonni tőlünk. Ha ez tényleg megtörténne, akkor sem kell kétségbeesnünk, ha a Krisztus igazi szelleme lesz a motiváló erő a mi kisdud gyülekezeteinkben. Sokkal, százszor erősebbek leszünk így, mintha a hatalomra támaszkodva hagyjuk szétszűlleni anyagi és szellemi erőinket.

Elhagyva a Krisztus által kijelölt ösvényt, ma még mindenki a maga kis önző utait járja s apró kis egyéni utakon tévelyegve, napról-napra gyengébbek, szegényebbek, lélekben sivárabbak, sőt félenkebbek leszünk: térjünk rá a Krisztus ösvényére, tegyük össze erőinket, fogjuk meg egymás kezét, támogassuk az ingadozókat, emeljük fel az elesetteket, bátorítsuk a csüggedőket, a félenkeket s akkor a poklok kapui sem vehetnek rajtunk didalmat.

(Folytatása és vége.)

Tóth Zsigmond.

Harmadfélmillió lei.

Vagyonnak is tekintélyes, évi jövedelemnek még szebb, de adóságnak, hátraléknak nagyon sok még akkor is, ha ez összeg egy egyházkerületet, sok egyházat terheli is.

Azt olvassuk egyházmegyénk esperesének körleveléből, hogy egyházkerületünk egyéb egyházainak egyházkerületi tartozása több mint harmadfélmillió lei. Borzasztó szám még akkor is, ha tudjuk, mit ér ma egy lei, a régi arany koronához viszonyítva. Önként kérdezzük: mi lehet e nagy hátralék oka? Nem akarják, vagy nem tudják a hátralékos egyházak e nemű tartozásaikat fizetni? Nem akarják? Lehetetlen, hogy annyi gyülekezet s azokban annyi érzéketlen, fásult presbyterium lenne az egyházkerületben, mely a közteher viselésének megtagadásával hűtellen lenne ősei vallásához, mely annyit se tudna egyházunk történetéből, hogy mit áldoztak hithű őseink szent vallásunk, drága örökségünk, védvárunk megtartásáért! Nem tudnák fizetni talán? Az sem lehet, hogyha tudja fizetni egyik-másik, miért nem a többiek? Rendkívüli idők rendkívüli áldozatot kívánnak. Az egyházkerület vezetősége bizonyára ismeri a gyülekezetek teherbíró képességét is. Több terhet nem tesz ránk, mint amenny-

nyit elbirhatunk. Alig van egyházkerületünkben nagyobb megpróbáltatás alá vetett gyülekezet az itteni egyháznál. Terjedelmes — 76 hold — ingatlanától kisajátítás, tőkepénzeitől hadikölcsön kötvény jegyzés folytán, hasznos jogaitól — városi segélyek — megfosztás után tehetetlenül maradtunk, mindamellett sem kerületi, sem egyházmegyei hátralékunk nincs. Egyházunk pénztára rendesen üres, arra sem számíthatok. Ezért, hogy egyházmegyei és kerületi tartozásainkat fizethessem, egyes egyházi jövedelmet, — harangozás, perselypénz — magamhoz vettem s részletenként befizettem s lassanként a kötelesség lefőrlesztetett.

Nem akarok senkit vádolni, kárhoztatni, de volt alkalmam éveken át tapasztalni, hogy ezen tartozások lerovása függ a lelkészek buzgóságától is. Megtörtént ugyanis, hogy egyes egyház egy lelkész idejében a legpontosabban fizette az egyházmegyei járulékokat s midőn annak halála után más lelkész pásztorosa alá került ugyanazon egyház éveken át a sok sürgetésre, zaklatásra se fizetett. Megtörtént, hogy egy egyház közalapi perselypénzt éveken át nem fizetett s más lelkész menván oda állandóan megfelelő összeget küldött mint perselypénzt a pénztárba s viszont az állandóan küldő egyház az újabb lelkész idejében ismét nem küldözgetett.

Mit gondolnak azok az indolens egyházak azok, lelkipásztorai, hova fog ez vezetni, ha ezek az egyházkerületi követelések be nem folynak évről-évre?

Nem vagyok illetékes annak elbirálásába bocsátkozni, vajjon az egyházkerület költségvetését nem lehetne e redukálni valamennyire, mert az az egyházkerületi közgyűlés dolga. Ha az akár egyhangulag, akár többségileg elfogadta, nekünk engedelmeskedni, fizetni kell. Ellenben az egyházkerületet kormányozni, adminisztrálni nem lehet. Annak olyan szomorú következménye lehet, amelynek kárát mindnyájan vállalhatjuk. Hárítsuk el azért a veszélyt, míg felfordulást, rombadülést nem okoz.

Aztán bátorodom kérdeni: a nagymérvű, az egyházkerület létalapját megingatható hátralék be-, vagy benemfizetése az illető egyházak önkényétől, jó-, vagy rosszakaratótól függ? Van erő és hatalom annak behajtását érvényesíteni? Ha van, mert kell lenni, akkor annak foganatosítására minden eszközt, amely rendelkezésre áll, meg kell ragadni annál inkább, mert ez is olyan, mint a ragályos betegség, egyikről a másikra ragad, terjed, mint a tűz, egyik házról a másikra, amikor aztán csak a romok maradnak utána.

Felsőbánya.

Nagy Lajos

Az érmihályfalvai ref. leányegylet 1930 november 30-án műsoros kultürestélyt tartott, melyen Végh József esperes beszédet, Tóth Zsigmond előadást tartottak, valamint szavallatok és énekszámok voltak. A kultürest úgy erkölcsileg, mint anyagiilag igen szép sikerrel járt.

Kulturházavatás Gyantán.

A gyantai református gyülekezet boldog örömnappra virradt november 30-án, amikor szép ünnepségek keretében felavatta és használatba vette az egyházi belmissziós és kulturmunkák otthonául épített diszes gyülekezeti és kulturházát.

A tetszetős külsejű és cirka félmillió Leit érő épület Oláh János nagyváradi építési vállalkozó ingyenes terve szerint — egy bani kivetés nélkül — a vallásos és kulturünnepélyek bevételeiből s itthoni és amerikai hivek önkéntes adományaiból gyűlt cca 200,000 Lei tőkéből a gyülekezet — különösen ifjabb tagjainak 300,000 Leiben értékelhető ingyenes munkaszolgáltatásával — a paróchiális telken, közvetlen a templom tövében épült. Négy helyiség van benne. Egy 15 m. hosszú, 9 m. széles nagyterem, beépített szinpaddal a vallásos és kulturális összejövetelek, egy 7 m. hosszú és 5 m. széles kisterem az evangelizáló munkák és két kisebb szoba a könyv- és szertár számára.

Az építés központjában kezdettől fogva nem a presbitérium, hanem a nagyobbára ifjabb egyháztagokból álló 40 tagu énekkar, 25 tagu műkedvelő-gárda és a bibliakörök tagjai állottak, akiknek hite és lelkesedése a nemes ügyet minden nehézségen átsegítette. A munka közben az építők bizony sokszor megtapasztalták a jóságos Isten csodálatos kegyelmét, aki újra, meg újra megszégyenítette a fejcsóváló hitetlenkedőket s újra, meg újra megmutatta, hogy akik Benne törhetetlenül biznak, azok még a legnehezebb gazdasági helyzetben is kifogyhatatlanok úgy a munka, mint a pénzáldozatban. Az építkezés alatt többször kifogyott a pénz és nem egyszer megcsappant a lelkesedés, de a jó Isten mindig meghallgatta hívő gyermekeinek az imádságát s megtanította őket a hamvadó tüzek felszításának s a szivek és zsebek megnyitásának újabb és újabb titkaira.

Nagyon szép és áldott hatásu volt az egész gyülekezetre az idei reformációi urvacsorázás, bűnbánati hetére hirdetett kalvinista böjt, melynek első napján több mint 10,000 lei gyűlt össze és reményen felül szép eredményű volt a szép akció, amikor egyetlen nap alatt az egész nagyterem székszükségletét, cirka 200 darab támlás széket felajánlottak és beszállítottak a hivek. A gyülekezet építő tagjai az egész építkezés folyamán szinte megdöbbenéssel érezték, hogy a jó Isten vigyázza és segíti a munkát s hogy ők nem embernek, hanem Istennek a munkatársai s bármily szegények és fáradtak, nem hagyhatják cserben

a munkát. Mert itt is ki kell hangoztatni, hogy a szegények sokkal nagyobb hűséggel fáradtak úgy a munkában, mint az áldozatban, mint az aránylag gazdagok.

Több munkával együtt, a több öröm és a mindeneket számon tartó Isten gazdagabb áldása is minden bizonyára az övék.

Az avatási ünnepen Dohi Árpád nagyszalontai lelkész hirdette Róm. 7. v. alapján szivből és igazán az Igét, míg a prófétai erejű felavató beszédet és bensőséges buzgóságu avató imát Kassay Béla, a nagyszalontai egyházmegye esperese mondotta.

A vallásos délután igehirdetője Jakab Viktor belényesi lelkész volt, aki a Jel. könyve III., 10., 12., 13. verseit mélyhatással magyarázta. Versényi Sándor, magyarcsékei lelkész szabadelőadással, Simon István helybeli ifju, saját szerzeményü alkalmi költeményének elmondásával, Biró Juliánna a leány bibliakör és Ábrahám Ferencné a nőszövetség tagja, alkalmi szavalatokkal szerepeltek. A délelőtti istentiszteleten a férfi-, a délutánin a leánykar precíz énekszámokat adott elő Kálnoky István kántor avatott vezetése mellett.

Délben 120 teritékes ünnepi ebéd, este népszinmű előadás volt a kulturházban. A nap tiszta bevétele — a kulturház még hiányzó felszerelése céljára — a 10.000 leit meghaladta.

Adja a kegyelem Istene, hogy a példaadó önkéntes áldozattal és kitartással, emelt hajlék legyen bevehetetlen Vára kalvinista hitünknek és nemzeti kulturánknak. A. A.

Kérelem a kerületbeli tanitósághoz.

Az emberi mulandóság végzete ismét kiragadott soraink közül egy szerény, csendes, szorgalmas munkást Mucsy Imre gálospetri i kartársunkat.

Szerény fizetése éppen csak az egyszerű létfenntartását biztosította a szegény családnak s a hosszabb betegség költségeit csak adósságból tudta fizetni s elhalálozásával a szegény özvegyre s a szerencsétlen árva kicsiny gyermekre földi vagyon helyett csak az adósság terhe s a megélhetés bizonytalanságának keserű kilátásai maradtak. Egy félévig még van lakás s aztán ott leselkedik a nyomoruság, mert az egyházmegyei gyámoda legjobb esetben csak 1933-tól nyújthat némi segítséget s élni, ruházkodni addig is kell.

Nem hiszem hogy lenne közöttünk fásult sziv, közönyös lélek, melyet ez a szerencsétlen helyzet meg ne indítana s ne lenne meg a hajlandóság a segítségnyújtásra éppen ezért szeretettel felkérem mindazon kollegáimat akinek a szivükben a szolidaritás és részvét érzete a segítségnyújtás teljesítését dik-

lálja szives adományait Mucsy Imre volt kartársunk koszorú-megváltási díja címén a hátramaradt özvegy és árva megsegítése céljából Varga Mihály gyámoldai pénztárnok Sânnicolaul de Munte plasa Săcueni județul Bihor címére sürgősen küldjék el. Az érmelléki egyházmegyében levő kartársakat különösen kérem ezen felhívás teljesítésére hiszen ez csak saját határozatunk tényleges megvalósítását jelenti.

Kétszeresen ad, aki idejében ad s a sors változandósága folytán ma nekem, holnap neked fordulhat a szerencsétlenség.

Bárha felhívásomnak meglenne a kívánt sikere s eltudnánk némileg is üzni az özvegy és árva anyagi gondjait. Bizva kartársaim jóindulatában, maradok szeretettel:

Jakab Lajos
szalacsi tanító.

IRODALOM

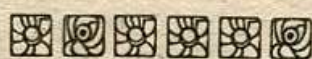

Előfizetési felhívás! Theologiai Fakultásunk disztermében két évtized óta az ünnepes félévben hétről hétre akadémiai istentiszteletet tartunk, melyeken intézetünk Főfelügyelője és tanárai hirdetik az ígét. Ifjuságunk és az akadémiai istentiszteleteket látogató hivek többször kifejezett kívánságának engedve, a múlt iskolai évben elhangzott prédikációkat „Istennek nagyságos dolgai” cím alatt 13–14 ivnyi terjedelemben kiadni szándékozunk. A december elején megjelenő és az ünnepes félév minden alkalmára való beszédeket tartalmazó kötet előfizetési ára portómentes küldéssel 120 leu, Kolozsvár, 1930. a reformáció napján. A református theológiai Fakultás Tanárai.

Vasárnapi iskolai tanítók és gyülekezeti munkások kincsbányája lesz az a könyv, amely december elején A Jó pásztor címen Ecsedy Aladár tollából megjelenik. Jézus életének egyes eseményeit dolgozza fel s gazdag illusztráció anyaggal, minden tanításhoz jól összeválogatott énekgyűjteménnyel, elsőrangú vezérfonal az evangélium hirdetői számára. Lelkészek, tanítók, hitoktatók, vasárnapi iskola s ifjúsági egyesületi vezetők különösen nagy haszonnal forgathatják, de házi istentiszteletek s a család is sok építő gondolatot kap használatával. Pár sort közlünk a könyv előszavából: „A könyv mindenekelőtt gyermek-istentiszteletek és vasárnapi iskolák céljaira készült; de ezen felül alkalmas arra, hogy csendes estéken családi körben házi áhitatok keretében a szülők felolvassanak belőle gyermekeiknek; sőt ifjúsági istentisztelet és gyülekezeti Igehirdetés céljaira is sok gondolat található benne. Ez a könyv csak anyagot kíván nyújtani a vasárnapi iskolai tanító és gyermekistentiszteletet tartó számára; csak festéket kíván nyújtani arra, hogy ki ki a néki adott kegyelmi ajándék mértéke szerint minél elevenebben, hűbben és megragadóbban fesse le Jézus életének fenséges eseményeit a gyermekek előtt”. A munkára kedvezményes előfizetési áron: [2 P. 50 fill. és a portó] fogad el előjegyzéseket a kiadó: „Fébé” könyvkereskedés címen: Apostol János, VII. Damjanich-u. 25/a Budapest. — A könyv bolti ára kb. 3 P. 60 fill. lesz.

HIREK

A lelkeszi államsegélyek ügyében mint értesülünk, újabb fordulat nem állott be. A Miniszter Ur abban az esetben, ha az összegek redukálására kerül a sor, az egyenlő elbánnás elvét alkalmazni megígérte. A f. évi még ki nem utalt havi összegek kifizettetése végett minden lehető intézkedést megtett a püspöki hivatal úgy, hogy kilátás van arra, hogy az esedékes államsegélyekből a karácsonyi ünnepek előtt legalább egy rész folyósítva is lesz.

Az iskolai államsegélyek első részének kiutalása még szeptemberben megtörtént, de pénzt még nem utalt a miniszterium. A püspöki hivatal már megsürgelte s remény van rá, hogy mielőbb meglesz az eredménye.

Lelkészmeghívások. A kak-szentmártoni gyülekezet Szabó Endrének dec. 31-iki határidővel történt lemondása folytán, Óry Zoltán szatmári s. lelkészt hívta meg lelkipásztorául. December 2-án a bihari egyház

megyében egy időben két helyen, Jákóhodoson és Paptamásiban választottak új lelkészeket a hívek. Jákóhodoson dr. Bodnár elhalálozásával megüresedett lelkeszi állás került betöltésre. Az egyházközség tagjai már előzetesen Sámy Gusztáv nagyvárad-velencei református segédlelkész személye mellett foglaltak állást. Az összegyűlt hívek egyhangulag Sámy Gusztáv, jelenleg nagyvárad-i s. lelkészt választották meg. Egy időben történt a lelkészválasztás Paptamásiban is. Tudott dolog, hogy ez a lelkeszi állás már több mint egy éve betöltetlenül áll és így kétszeresen nagy fontosságú, hogy végre a hívek jobb belátásra jutottak és egyhangú megnyilatkozással Oroszlán István nagyvárad-ujvárosi segédlelkészt választották meg.

Társszerkesztők: Arday Aladár,
Bokor Sándor, Szombati Szabó
István és Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

5919—1930 I. sz. KÖRLEVÉL. Valamennyi Nt. Lelkeszi Hivatalnak. Alább közlöm szószerint Biharvármegye egészségügyi osztályának hozzám intézett 2479—1930. sz. átiratát azzal, hogy a munkaügyi, egészségügyi és népjóléti minisztériumnak abban hivatott rendelete általánosan kötelező lévén, azt a Nt. Lelkeszi Hivatalok mihez tartás végett tudomásul venni sziveskedjenek. Biharvármegye közigazgatása. Egészségügyi szolgálat. No. 2479

—1930. Tárgy: A holttestek exhumálására vonatkozólag érvényes intézkedések. Tisztelt Református Püspökségnek Nagyvárad. Van szerencsém másolatban közölni a munka, egészség- és népjólétiügyi Min. 61713—1030. nov. 14 iki rendeletét, amelyet a temesvári VII. min. igazgatóság közölt velünk, kérvén sziveskedjék tudomásul venni ezen rendelet tartalmát. Nagyvárad, 1930 november 21. Orosz sk., a megyei tanács bizottságának elnöke. Dr Dumitrean sk., megyei főorvos. [P. H.] Másolat: Temesvári min. igazgatóság 7436—VII. f. év nov. 14. Megyei főorvos ur. A munka, egészség és népjólétiügyi minisztérium 61713—1930. sz. rendelete értelmében van szerencsém Önnek közölni a következőket: A temetésekre vonatkozó szabályzat 10. és 40. fejeletében a minisztérium jóváhagyja, hogy a holttestek exhumálása a helyi egészségügyi hatóságoktól kibocsátott meghatalmazás és vélemény alapján történjék az elhalálozási okmányok igazolásával, amelyekből ki kell tűnnie, hogy az előirt 7 év eltelt. Olyan exhumálási engedélyeknél, amelyeknél a határidő nem telt el, a Minisztérium engedélyét kell kérni indokolt kérvényben. Tudomására hozom ezeket az intézkedéseket azonnali végrehajtás céljából. Ugyanakkor sziveskedjék intézkedni, hogy ezeket az intézkedéseket közöljék az egyházképviselőivel és az összes közigazgatási hatóságokkal. — Aláírások“. Oradea—Nagyvárad, 1930 december 9. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Tanügyi: 6109 - 1930-II. szám KÖRLEVÉL. Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak. Az elemi iskolai rendtartás 38. fejelet megengedi ugyan a gyermekek átvételét egyik iskolából a másikba abban az esetben, ha a szülők lakóhelyüket változtatják, azonban betartandók a következő formalitások: 1. a szülőknek be kell mutatni az iskolától, ahova a gyermek ezelőtt járt kiállított „certificat de permutare“ elbocsátó bizonyítványt, 2. ha felekezeti iskolától jött, a deklaráció letételéről szóló igazolványt, 3. a gyermek beírását be kell jelenteni az iskolai rendtartás 29. fejelet előirt bejelentés kiegészítéséül az ill. revizorátusnál. Oradea—Nagyvárad, 1930 december 6. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

TAKARÉKOSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibetél gyűjtéssel. *Leszámitol váltókat. Folyósít jelzálogkölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a frieszti „Adriai“
biztosító-társaságot.** 49

M. st. Oficiului Parochial Református
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Arad
Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődeje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t ⁴⁹

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Bibliakörök és Nőszövetségek tagjai

részére ajánlom beszerezni

Az Ó-szövetségi kijelentés története

[tartalmaz 33 bibliaismertető történetet,
függelékül a Szentföld leírása] és

Az Új-szövetségi kijelentés története

[tartalmaz 33 újszövetségi bibliai történetet] című
könyveket, [A Királyhágómell. Egyhker. kiadása]
Irta: Farkas Kálmán főgimnáziumi tanár.
[Pályanyertes mű]

Ára [legalább 10 darab rendelésnél] 12 Lei portómentesen, utánvét mellett. — Megrendelhető:

Béres Károly könyvkereskedésében

Oradea—Nagyvárad, Iosfi Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

**Kisbetűs Énekeskönyv - míg a készlet tart -
darabonként 75 Lei.**

REFORMÁTUSOK LAPJA

Magyar Királyságban a Református Püspökség Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Készítőkkel nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre: évi 550 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

December 29-én népszámlálás!

Kérjük a gyülekezetek nt. lelkészeit, sziveskedjenek minden kínálkozó alkalommal figyelmeztetni református testvéreinket, hogy a felsőbb hatóságok rendelkezései szerint teljesen szabadon, mindenféle befolyásolástól és mellékes tekintetektől függetlenül vallják be — az igazságnak és lelkiismeretüknek megfelelően — vallásukat és nemzetiségüket. Méltóztassanak odahatni, hogy ezzel a jogukkal és szabadságukkal éljenek is, mert a ránk vonatkozó adatok romániai református anyaszentegyházunknak nemcsak államsegélyére és iskoláira, hanem ugyyszólván egész jövőendő sorsára is felbecsülhetetlen kihatással lehetnek. Ez a nagy érdekünk, de meg kálvinista becsületünk is megkívánja, hogy az adatok pontos és lelkiismeretes bevallásával s ezáltal magának a népszámlálás munkájának a megkönnyítésével, hagyományos törvénytiszteletünknek is bizonyítékát és jó példáját szolgáltsunk.

Karácsonyi csodálkozás.

Az evangéliumban olvassuk, hogy a betlehemi pásztorok, miután megbizonyosodtak az angyaltól nyert örömhír valóságáról, az isteni Gyermekek megszületéséről, hirdetni kezdték a hallott és látott dolgokat s azok, akik ezt hallották „elcsodálkoznak azokon, amiket a pásztorok nekik mondtak.

Önkénytelenül is kérdés támad a lelkünkben, hogy mi csodálnivaló volt egy olyan esemény bekövetkezésén, amely elé egy vajudó világ évezredes vágyakozással és várakozással tekintett s amelyben a sokszázados prófétai ígélet nyert beteljesedést?! A Megváltó megszületésének természetes következ-

ménye az lett volna, ha a választott nép meglepetés és csodálkozás nélkül szive legteljesebb örömeivel fogadja az isteni ígért beteljesedését, melynek beteljesedéséhez kétség nem férhetett, mert különben nem előzte volna meg azt egy olyan forró advent és felbuzog lelkeből a legmélyebb hálaérzet Isten iránt. És mégis csodálkozással tekintenek az események elé. A csodálkozás rabjai lesznek, mely szivet-lelket megragadó hatalmával elfojtja az örömnök és hálának megnyilatkozását.

A karácsonyi csodálkozás mindennél világosabban mutat rá egyfelől arra, hogy az Isten gondolatai mennyivel magasabbak a mi gondolatainknál, utai a mi utainknál, másfelől pedig arra, hogy Istennek gondolatai és utai milyen megfoghatatlanok a kishitű, földi dolgokban bizó ember számára.

Betlehem emberei forró adventi sóvárgással várták a Messiást, a szabadítót, de elcsodálkoznak akkor, amikor a pásztoroktól megtudják, hogy a Megváltó egy szegényes istálló jászlaban fekszik. Szivüknek megdöbbenő csodálkozásával mondták, hogy így, ilyen szárnalmas külső körülmények között nem születhetik meg az a nagy király, aki föl fogja őket szabadítani a gyűlöletes idegen uralom terhes igája alól! Ebben nem is csalódtak, mert Ő csakugyan nem ezért jött e világra. De annál inkább meggyűlölik később, amikor a bosszút lihegő, vérszomjas nép között úgy beszél Isten országáról, mint amely nem ebből a világból való.

A karácsony jelentése érthetetlen csoda azok számára, akik külső körülményekben keresnek mindent, a lélek szeme azonban vak s nem látja meg önmagát, azt, ami Isten képére és hasonlatosságára teremtett. Azoknak, akik pusztán emberi erőben, hatalomban és dicsőségben biznak és nem látják meg a látszólag kicsiny, szegényes dolgok mélyén is Istennek mindennél nagyobb erejét és gazdagságát. Nem látják meg a karácsony legnagyobb isteni áldását, a szeretet áldását. Nem látják az ég kegyelmét, mely a betlehemi Gyermekekben száll alá a földre. Nem látják, mert nem ismerik az Istent, aki végtelen, tökéletes jószág, aki nem akarja a bűnös halálát, hanem hogy megtérjen és éljen. Mert ha ezt látnák, tudnák és szivük bensejében éreznék, akkor a karácsonyra nem csodálkozással tekintenének, hanem úgy, mint Istennek egy olyan kegyelmi tényére, mely az Ő természetéből következik.

Az Istennek mindenre elégséges kegyelme a karácsony legnagyobb áldásában az Ő végtelen szeretetében nyilatkozott meg az ember számára. Kegyelmes azért, mert szeret. Az igaz

hogy a Szeretet olyan szegényes külső keretben jelent meg e földön, hogy ennek a szeretetnek meglátásához föltétlen hit szükséges. De éppen ez mutatja Istennek elrejtett, nagy és mély dolgait, amelyek az emberi értelem előtt örökre lezárt titkok maradnak, de a hit előtt föltárul az Ő csodálatos világa.

Tehát mégis csodálatos? Igen, mert csodálatos az Isten, aki végtelen kegyelem és szeretet, akihez mi hittel és boldog bizodalommal közeledhetünk, mert irgalmával és szeretetével lehajolt hozzánk az Ur Jézus Krisztusban. Aki a hit által ezt tapasztalta, annak bár csodálkoznia kellene ezen és mégsem csodálkozik, mert tapasztalja, hogy az Isten benső természeténél fogva másként nem tehet, mint szeret. És aki erről megbizonyosodott, annak szívét föltétlen öröm és Isten iránt való hála fogja betölteni.

Az evangélium elbeszélése szerint a betlehemi pásztorok nem csodálkoztak a hallott és látott dolgokon, hanem beteltek örömmel és hálával dicsérték az Istent.

Mi lelkipásztorok, akiket Istennek kegyelme elsősorban méltóztatott arra a fölséges hivatásra, melyben az Ő drága evangéliumának hirdetői lehetünk, ne álmélkodjunk és ne csodálkozunk a karácsony hallott eseményein, hanem szívünkben örömmel és lelkünkben Isten iránt való mélységes hálával tegyünk bizonyosságot arról, hogy Ő megszületett, Ő él és velünk van minden napon a világ végzetéig!

De ez a parancs szól a tanítóknak is, hogy tanítsák mindazt, amit Jézus parancsolt egykor tanítványainak és szól anyaszentegyházunk minden tagjának, hogy Istennek országa szivekben lakozást vevén, áradjon ki a világra a karácsony áldása Istennek dicsőségére és mindnyájunk boldogságára!

Ajtay Gábor.

Két tanács.

Kerületi gyűlésünkön megdöbbenő számokban tárult elénk egyházunk nehéz, sőt aggasztó anyagi helyzete. Az a több, mint két és félmillió lei, mellyel az egyházközségek a kerületi pénztárnál különféle címeken hátralékban vannak, egyaránt hirdeti kerületünk egyetemének, mint az alkotó egyházaknak nyomoruságát. A küzdelmes jelen mellett azonban még sulyosabb jövő árnyékát vetette előre, ami az állami támogatás nagy redukálásával, sőt egész elvonásával szinte végzetes megpróbáltatásokat hozhat reánk. Ilyen körülmények között mindent meg

kell tennünk, hogy megmaradjunk s e célból új anyagi erőforrásokhoz jussunk, illetve, ahol lehet, mi is takarékoskodjunk.

Ilyen erőforrás a felekezeti iskoláknak a politikai községek által való támogatása.

E támogatásban tudomásunk szerint eddig nagyon kevés egyház részesült. Az iskolák építése, javítása és fenntartási költsége mindenütt a községek terhét képezi, mit sok községben nagyon drága áron tanultak meg hivatásaink. Ahol egy-egy új állami iskolát építettek, köztudomású, hogy bármennyire felesleges is volt a meglévő és eredményesen működő felekezeti iskola mellett, mégis nagy összegeket vetettek ki rájuk. De ahol nem építettek új iskolát, az állami iskolák dologi szükségleteit ott is a községeknek kellett teljesíteni. Arról azonban keveset hallottunk, hogy a községek a felekezeti iskolák dologi szükségleteit is viselték volna, vagy azokhoz hozzájárultak volna. Pedig ez egészen természetes, mert ez az igazságos. Ahol a község lakosságát is alkotják s így a község terheit is ők viselik, joguk van hozzá, hogy abból számarányuknak megfelelő összeg szerint az ő iskolájuk is részesüljön. Már tisztán ezen az alapon is meg kellene mindent tennünk, hogy az igazságon nyugvó jogunkat érvényesítsük.

De ehez nemcsak az igazság ad alapot, hanem miniszteri rendelet is.

A belügyminiszter 9642—1930. sz. aug. 25-én kelt rendeletével megtorló intézkedéseket helyez kilátásba, ha a kisebbségek a Magyar Párt akciója következtében az állami iskolák építéséhez való hozzájárulást megtagadnák, de ugyanakkor megismétli 9500, sz. aug. 7-i leiratát, mely szerint az iskolák fenntartása a községek terhe. Ezért *a községek jövedelmeiknek 14 százalékát s a községi korcsmák jövedelmeinek egyharmad részét kötelesek az iskolai bizottságok rendelkezésére adni az iskolák szükségleteinek biztosítására. A közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy minden azon községekben, ahol számottevő kisebbségek vannak, az iskolaügyi bizottságok járuljanak hozzá a felekezeti iskolák fenntartásához is, lévén az jogos, miután nemzetiségre való tekintet nélkül szednek be a jövedelmek.* [Prin urmare comunele vor da 14 procent din venituri și una a treia parte din venitul cărciumelor comunele, comitetelor școlare pentru asigurarea și întreținerea școlilor." „Ministerul Instrucțiunii a dispus, că în comunele cu minorități însemnate ca proporție, comitetele școlare se contribuie și la întreținerea școlilor primare confesionale, lucru drept deoarece veniturile se încasează dela toți cetățeni fără deosebire".]

E miniszteri rendeletre hivatkozással egyházközségeink — a községi tanácsokban való képviselőik útján — mindent kövessenek el, hogy felekezeti iskoláink a rendeletben megnevezett községi jövedelmekből a lakosság számaránya szerint részesüljenek. A megyei tanácsokban levő képviselők pedig éber figyelemmel őrködjenek, hogy az ilyen községi költségvetések, melyekben iskoláink segélyezésére is állítottak be valamilyen összeget, jóváhagyást nyerjenek.

Az ilyen módon nyert új anyagi erőforrás mellett van lehetőség némi takarékoságra is.

Ugy tudjuk, hogy a lelkészek által élvezett földek után nagyon sok, talán a legtöbb egyházközségtől beszedik a községi taxákat, holott annak semmiféle törvényes alapja nincs.

A községi adókra és illetékekre nézve ugyanis az 1886. évi XXII. t. c. intézkedik, mely nem engedi meg a községi adóknak a földbirtokok jövedelmére való kivetését. Ezt a törvényt az 1923. ápr. 1-én életbelépett egyenesadó-törvény 74. szakasza helybenhagyta s így a községi taxáknak lelkészi jövedelmeket képező földekre való kivetése törvénytelen.

Az ilyen taxáknak törvénytelenységét maga a miniszterium is elismerte. Nevezetesen a belügyminiszterium 5197. sz. 1928. szept. 20-án kelt rendeletével felhívta intézkedésre a megyei prefekturákat, hogy a községek a lelkészek haszonélvezetében levő földek jövedelme után taxákat ne szedjenek. [să nu se mai perceapă de către comunei taxe asupra veniturii produs de sesiunea parochială, care formează uzufructul preotului].

Ezt a két tanácsot azzal közöljük, hogy egyházközségeink igyekezzenek a reájuk nézve nehéz időkben sikerrel hasznosítani.

Debreczeni István

A lelkipásztor tanulmányai.

Irtta s a marosvásárhelyi lelkészi konferencián előadta *Szaplonczay Bertalan*.

Testünkhöz hasonlóan lelkünknek is táplálkozásra van szüksége, mert amint testünk energiáját elhasználjuk, úgy használjuk el lelkünk energiáját is. Ha a lélek lélegzetvétele az imádkozás, úgy táplálkozása: a tanulmányozás. A tanulmányozás által tesszük magunkat alkalmassá arra, hogy Isten eszközei legyünk. Csak akkor tudunk adni, ha van miből adni. A lelkivilágban nem lehet az egyszer megszerzett tőke kamataiból megélni. Aki szellemi tőkét, tehát tudását, ismereteit nem gyarapítja, elszin-

telenedik, kifárad, tartaléka csakhamar kimerül. Sok unalmas, üres predikáció és pásztori élet bizonyítja ezt. Az isteni kegyelem munkája csodálatos, de nekünk nem szabad ölbetett kezekkel várni s azt képzelni, hogy a lélek a mi hozzájárulásunk nélkül is elvégzi a maga munkáját általunk.

Tanulmányozás alatt nem ötletszerűen kezünkbe vett könyvek átolvasását értjük, hanem olyan tervszerű, részletekre kiterjedő és elmélyedő munkát, amely felfrissítő, megtermékenyítő hatással van szellemi életünkre.

Természetes, hogy saját munkakörünk és szakunk tárgyait kell először tanulmányozni. Legelsősorban pedig a Szentírást. Enélkül a lelkipásztornak nem lehet teljes szellemi élete. A teológiai tudományok tanulmányozásáról az előttem elhangzott előadás szólt, Az én feladatom a világi tudományoknak a vallás szempontjából való tanulmányozásáról beszélni. Ezt megelőzőleg néhány gondolatot hadd fűzzek a külmisszió tanulmányozásának kérdéséhez.

A külmisszió kérdése azt a szerepet tölti be pásztorainknál mint ezelőtt pár évtizeddel a belmisszióé. Nem feladatom szükségességéről beszélni. De ha valaki még vitatja szükségszerűségét — bár az idő majd megmutatja itt is a tévedést, — már arra, hogy a külmisszió kérdése tanulmányozásának szükségességét elvitassa, nem találhat semmiféle jogcimet. Bármily idegenkedés, meg nem értés fogadja magát a külmissziót egyetlen pásztornak sem lenne szabad tájékozatlannak lenni a külmisszió lényege, munkája és eredményei felől. Nemcsak azért mert elsősorban a pásztorától várhatjuk a külmisszió iránt az érdeklődést, hanem azért is, mert a pásztori munkában áldott hatással használhatja fel a külmissziót. Néhány évvel előbb magam is azt tartottam, hogy a külmisszió csak akkor jöhet szóba, ha a belmisszió eredményei mélyen belegyökereztek a gyülekezeti életébe. De külföldi hittestvéreink figyelmeztető szava hatott és látom, hogy a külmisszió nemcsak nem akadályozta, hanem még előbbre segíti a belmissziói munkák haladását.

A külmisszió tanulmányozása nemcsak nagyon érdekes, hanem erőt adó foglalkozás. Sok indítást nyertünk általa gyülekezeti munkánkban. Mennyi áldásos eredmény mutatja, hogy elsősorban a magyar református egyházra lesz jótékony hatással a külmisszióval való foglalkozás. Hány helyen keltette fel a külmisszió a missziói lelket s lett általa virágzóvá a belmisszió.

Ma már több külmissziói munka jelent meg magyarul is.

A Hajnal című külmissziói lapnak ott kellene lenni minden lelkészi hivatalban. Akik pedig valamelyik más nyelven olvasni tudnak, azoknak hatalmas anyag áll rendelkezésükre. [Az érdeklődőknek nagyon ajánlom a Baseles Missionsverlag gazdag katalógusát.

A világi tudományágak közül legelhanyagoltabb az alig pár évtizedes *szociológia* területe. Pedig a szociális kérdéseknek s magának a szociológiának a vallásos élet szempontjából való vizsgálata mind erőteljesebben sürgető követelésként lép föl. Mulasztásaink miatt való óriási veszteségeink mutatják, hogy a tizenkettedik órában eszméltünk rá kötelességeinkre — ha ugyan el nem ütötte már a tizenkettőt! —. Örömmel látjuk, hogy cikkek és könyvek e kérdéstről mind sűrűbben jelennek meg. De nem tartom célszerűtlennek, ha megismerjük e tudományágban a szociológia világi, sokszor vallásellenes művelőinek felfogását is, mert jogos, sőt még az illetéktelen kritika megismerése is csak használhat, — hiszen ez hívja ki a mi ellenállásunkat s apologetikai szempontból csak nyerünk vele, — másfelől pozitív eredmény lesz, ha új szempontokat, a környezet tanulmányokban érdekes megfigyeléseket ismerünk meg, melyeket pásztori munkánkban, a magunk gyülekezete szociális munkájában felhasználhatunk.

A szociális problémák megismerése aktívává teszi lelkünket a szegénység, nyomor és szenvedés láttára s nem azt nézzük, hogy valamelyik vallás és egyházellenes szociológus szociológiája, mily mértékben hívhatja ki kritikánkat, hanem azt, hogy hol és miként kell és lehet segitenünk. Mert elsősorban nem kritikára, hanem segítőkézre van szükség.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni a *pedagógia* tanulmányozását. Amikor a pedagógia terén való nagy tájékozatlanságot látjuk, felmerül előttünk a kérdés: mimódon foghat hozzá valaki ahoz, hogy Isten országa számára polgárokat neveljen, mikor halvány sejtelve sincs a miért-ről és hogyan-ról! Mert igaz ugyan, hogy a nevelés célját nem az ember, hanem Isten határozza meg a kijelentésben, de mégis tisztában kell lenni az utak és módok felől, ha azt akarjuk, hogy Isten akaratának végrehajtása általunk eszközök által sikeres lehessen. Theologus éveinkben két évet hallgattunk pedagógiát, de vajjon van-e annak még nyoma lelkünkben? S amikor elemi iskolás gyermekek nevelését csak olyanokra bizzák, akik négy éven át a pedagógiát úgy elméleti, mint gyakorlati oktatásban tanulmányozták, ne lenne-e szükségünk nekünk pedagógiára, mikor olyan anyag neveléséről van

szó, mint a mai ifjuság, vagy felnőtt hiveink? Hogy van elég bátorságunk belefogni ebbe a munkába, amíg a nevelés eszközei és módszerei felől tájékozatlanok vagyunk? Milyen termékeny és áldást adó téma lenne valamelyik lelkeszi értekezleten azokról az eszközökről és módszerekről beszélni, melyekkel Isten nevel magának gyereket és népeket. S milyen más lenne nevelői munkánk, ha először pedagógiai szempontból vizsgálnánk meg hiveink lelkét s aztán a theologiai pedagógia módszereivel és eszközeivel fognánk hozzá, hogy őket Isten országa tagjaivá neveljük!

Ehez nagy szükség lenne a *psychológiára* is. Ez a tudomány egészen a világiakké lett és csináltak belőle *psychologiai psychológiát*, vagyis fából vaskarikát. Most az a képtelen helyzet állott elő, hogy psychológusok azok, akik nem hiszik, hogy van *psyche* s mosolygásra méltó elmaradottságnak tartják, ha valaki *önálló lélekről* mer beszélni.

Pedig mindjobban előtör az igazság s a tények egymásután döntik meg a kiokoskodott, védtelen elméleteket. A szuggeszció, telepathia, hypnotizmus hovatovább tudományos tényezőkké lesznek, amelyeket lehet kicsinyelni, el lehet hanyagolni, de nem lehet letagadni. A moinizmus és más izmusok képviselői meg-megtorpannak, amikor a *psyche* újabb és újabb jeleit adja annak, hogy nem is jogait követeli.

Az Iráson kívül a psychologia a legtermékenyebb studium a pásztoroknak. Fényénél sok homály, mely látásunkat gátolta, szétfoszlik. Nélküle bizonytalanul tapogatózunk, birtokában sok betegséget, sok eltévelyedést, sőt bünt megértünk és a gyógyulás feltételeit is megismerhetjük.

(Folytatása köv.)

Egyik tanítói szaklap téves, vagy félreértett közlése következtében az a hír terjedt el a tanítótság körében, hogy a tanítói államsegélyek az egyházi fizetésből levonhatók, ill. hogy a tanítói államsegélyeket az egyházközségek fogják megkapni. Megnyugtathatjuk az összes érdekelteket, hogy ilyen intézkedésről szó sincs. A tanítói államsegélyeket Segélyosztó Bizottságunk egyénenként fogja szétosztani, tekintettel a szolgálati időre. Az egyházközségektől kapott fizetésbe vagyis az egyházker. minimumba ez az államsegély be nem számítható s rendeltetése épen az, hogy az egyházközségtől élvezett fizetés közötti különbséget bizonyos mértékben pótolja. Sajnos azonban, hogy bár az államsegély 3 részletét a minisztérium már kiutalványozta, a helybeli pénzügyigazgatóságnak nincs meg a kifizetéshez szükséges fedezete.

Dr Imre Lajos: Az ifjuság válsága.

Az „Ifju Erdély“ kiadása. 72. 1.

A leghivatottabb tollból jelent meg az a munka, melyre rég szükség volt, hogy felelős és tenni képes tényezők: állam, egyház, iskola, szülők és nevelők tudatára ébredjenek nem annak, hogy *van* egy ifjusági probléma, hanem hogy milyen mélységű az. Imre Lajos könyve egy tulterhelt lélek segítségért kiáltása a felelősség megosztásáért. Tudományos részletességgel és hozzáértéssel rajzolja meg az ifjuság helyzetképét, ezt a nagyon szomorú harctéri jelentést az élet-frontról. A nevelőtényezők és eszközök csődjét, a jövő kilátástalanságát, az ezek okozta lelkiállapotot s annak fenyegetéseit, veszélyeit a társadalmi és gazdasági rendre. Megállapításai leverő konkluziót adnak: A megoldás eszközeit megtalálni csak az összes felelős tényezőknek olyan nagyvonalú kollektív munkája tudná, amilyenre a mai dezorganizáltságban gondolni sem lehet. Ezért elvileg csak arra szoritkozik, hogy feltárja a bajokat s ezen fenyegető perspektíva által felébressze az egyéni s a szervezett kezdeményezést az ifjuság válságának megoldására. Nagy felelősségtudatának jele, hogy a tragikus kép láttára nem bocsátkozik panaszos analízisbe: miért van így, milyen lelki és fizikai tényezők determinálták a ma ifjuságát ilyenné, hanem a praktikumra irányítja a figyelmet: hogy lehetne segíteni. Azt hiszem, nem csalódom, ha az egész könyv tendenciáját így jellemzem: Egy nagy segélykiáltás mindenkire.

És erre a segítségre kell, hogy eszméket szüljön, akciókat indítson az a könyv, amelyet mindenkinek ismerni kell, aki bármily kontaktusba jön az ifjusággal, hogy ne álljon hideg idegességgel annak eszmevilágával szemben és ne vájja még mélyebbre azt a fájdalmas valóságos űrt, ami öregek és fiatalok közt a sors kényszeréből vágódott.

Az ifjukor, mint világnézeti fogalom mibenlétének, általános problémáinak, azok tipikus megoldási módjának alapos elemzése után áttér a mai ifjuság helyzetképének megfestésére. Az ifjuság, az ideálok, az álmépítés kora volt régen, ma a keserves szükségparancsolta gyakorlatiságé. A régi ifjuság a mindenre képesség illuziójával volt boldog és bátor. — a mai kilátástalanságok és életpofonok gyámoltalanja, vagy elkeseredette. Hogy tárgyilagosabbá lett, gyakorlati vivmány ugyan, de

a legszebb kornak Madáchi jelentésű megrablása árán. Elhelyezkedése a társadalomban kérdéses, világszemlélete emiatt vagy nincs, vagy ingatag, vagy anyagi. Vivódásai szülik a sokféle ifjúsági mozgalmat, mik új elhelyezkedési lehetőségeket és stabil világszemléletet akarnak teremteni. Ezek hivatottak helyettesíteni a dezorganizált családot, otthon, iskolát, pótolni az egykor azokból nyert erőket. Sajnos, teljesen alá kell irni a családi nevelés csődjéről irt súlyos kritikáját. A nemzeti és állampolgári nevelés okszerű hiányának veszélyeit sem tulozza. És e sötét alapra valóban csak koromfeketével lehet felfesteni az ifjúság gazdasági helyzetét. Így nem csoda, ha az ifjúság vallásos és erkölcsi felfogásáról szóló fejezetben a ma leglesújtóbb bírálatát kapjuk. A szerzővel együtt mélységes részvétellel kell ráhajolnunk erre a szegény satnya virágra! a ma ifjúságára, mely a jövő egészséges magjait kellene, hogy megteremje.

De erre a csodára lát egy reménysugárt. Azt, hogy a mindentől kiábrándult ifjúság kényszerűen sodródik az egyetlen mentsvár: Isten felé. Hogy az, aki már Hozzá jutott, sokkal mélyebben vallásos, mint az öregek. Nagyon fontos megállapítása, hogy ezt a kedvező időt és kedvező lelkiállapotot egyházainknak meg kell ragadniok, hogy az ifjúságon át gyökerükből újraépítsék önmagukat. Az utolsó fejezet; Az ifjúság jellemképe még egyszer részletezi az előbbi megállapításokat társadalmi osztályonként és tele van szuggesztív gondolatokkal. Az ifjúság összeszedése, társul szegődés hozzá, hogy közösen keressük a szabadulás utait, a magunk odaadása alázatos eszközül Istennek az ifjúság megváltásának munkájára — ez az első teendő. Aki így „magáért az ifjúságért, ennek a kísértések közt forgó, veszendő lelkéért közeledik hozzá, az lesz ennek az igazi megmentője“. Intés ez mindenkinek, akinek „az ifjúságért való felelősség emésztő terhe.“ Tudtára kell ébrednünk, hogy mi, régi generáció rántottuk ide [szerintem csak részben!] az ifjúságot. Rá kell lépnünk az új utakra, amely meggyógyítja az ifjúság lelki válságán át az anyagot is.

Ha a pillanatnyi segítségül hatásos akcióknak, az ifjúsági belmisszióknak direktívákat óhajt valaki, tulcsorduló bőségben találja meg azokat dr Imre Lajos könyvében. Mert csak szerénykedik, mikor azt mondja, hogy ő nem tud, vagy nem akar megoldásokat mutatni. Amit az ő súlyos felelősségtől szenvedő lelke, mint lehetséges segítségi módokat önmagából kivivódott, az nem pillanatnyilag enyhítő jótékony akció, hanem a legjobb, talán az egyetlen, amit egyénekenként ma tehetünk az ifjúságért, addig is, míg Isten megmutatja azt a csalhatatlan módszert, amely a mai krízis összes problémáit megoldja.

T. G.

HIREK

A nagykarolyi egyházmegyei nőszövetségi tagozat megalakulása. December 14 történt meg az egyházmegyei nőszövetségi tagozat megalakítása a nagykarolyi egyházmegyében ünnepélyes keretek között. Az alakuló gyűlésen szépszámmal jelentek meg a gyülekezeti nőszövetségek kiküldöttei. Előbb istentiszteleten vettek részt mely után dr Nagy Sándor, az egyházmegye gondnoka és lelke tartott tartalmas és fölemelő megnyitó beszédet. Majd Gönczy Sándor ismertette az alapszabályokat melynek végeztével a közgyűlés megválasztotta a tagozat tisztikarát. Elnök lett Kacsó Károlyné. Alelnökök: dr Kölcsey Ferencné, Balácsi Józsefné, Gönczy Sándorné és Mándi Szabó Miklósné. Titkárok: Kovács Lajosné s Tyukody Ica. Pénztáros: Lovász Béláné. Ellenőrök: Tóth Zoltánné és dr Tóth Endréné. Az egyes szakosztályok elnökei az alelnökök lettek. Választmányi tagok pedig a gyülekezeti nőszövetségek elnökei és minden 50 tag után egy kiküldött, akit az egyes nőszövetségek választanak. A megválasztott tisztikart dr Nagy Sándor üdvözölte s Isten áldását kérve munkájára, a gyűlést bezárta

Református nap Nagykarolyban. Az egyházmegyei nőszövetség megalakulása alkalmából a nagykarolyi gyülekezet tartalmas és áldásos református napot rendezett december 14-én, melyen ugy közreműködők, mint résztve-

vők a környékből és távolabbról is nagy számmal vettek részt. Délelőtt alkalmi ünnepélyes istentisztelet volt, melyet Debreczeni István végzett Luk. 3., 10—14. alapján hirdetve az igét a tettek keresztyénségéről. Textus felvétel előtt a helyi férfikar énekelt felemelő hatással. Istentisztelet után folyt le a megyei nőszövetség megalakulása. Délután konferenciák voltak. Az ifjusági konferenciát Vörös Zoltán gencsi lelkész, a felnőtt kibliaköri konferenciát Debreczeni István, a nőszövetségit pedig Gönczy Sándor helybeli lelkész vezette. A bevezető előadások után mindegyiken termékeny eszmecsere indult meg, mely a megbeszéléseket bensőségessé és áldásokban gazdaggá tette. A konferenciák bevégezése után este 6-kor ismét istentisztelet volt, melyen dr Gönczy Lajos kolozsvári theol. tanár hirdette az igét I. Móz. 12 1—9 alapján az Isten iránt való engedelmességről. Este nagyszabású kulturális ünnepséggel folytatódott a gazdag programu ünnepség, melyen dr Gönczy Lajos theol. tanár tartott kiválóan értékes előadást, Kovács Dezsőné előadását Tyukody Ica tanítónő olvasta fel. Kiss Ferenc géresi lelkész hatásos szavallattal, Saja Sándor érmihályfalvai lelkész művészi zongoraszámmal működött közre. Ézenkívül alkalmi prolóógus és ehez illő — a nőszövetség hivatását szemléltető élőképek és más értékes számok egé-

szítették ki a változatos műsort. Végül a nagykárolyi nőszövetség szeretetvendégsége fejezte be a maradandó hatású napot.

Az ombódi ref. nőszövetség, mely 1930 április 21-én alakult meg 18 taggal, fél év alatt 92 tagra szaporodott, kik áhitatos lélekkel gyűlnek össze minden vasárnap este, hogy a közös éneklés, az imádság ereje s az Ige hallgatása és megtartása által erősödjének a hitben, gyarapodjanak az ismeretben s buzgósággal elkötelezzék magukat az anyaszentegyház anyagi és erkölcsi érdekében teljesítendő szolgálatra. Első ünnepélyt november 2-án rendezett, amikor is a reformáció 413 évfordulóját ünnepelte, melyen a helybeli lelkész a reformáció különböző alakzatairól s azok életformáló hatásairól tartott előadást. A tagok változatos szavalatokkal gyönyörködtették a hallgatóságot s a helybeli énekkar két ízben énekelt teljes precizitással. Ez alkalommal 650 Lei perselypénz gyűlt össze. Tagdíj egyáltalán nincs, az önkéntes adományok eddigi összege 3484 Lei Adja a kegyelem Istene, hogy a nőszövetség további munkáján is fakadjon áldás, annak nevére pedig kinek ereje erőtlenség által végeztetik el, térjen örök dicsőség.

„Kevekből is sok jól tehetünk“. A mihályfalvai Ref. Nőszövetség szegényügyi bizottsága Lovass Dánielné elnöknő elnöklete alatt dec. 9-én ülést tartott és elhatározta, hogy a szegénység ügyét tel-

jes mértékben felkarolja. A segítség módját illetően — az eddigi szokásoktól eltérően — abban állapodott meg, hogy nem önkényesen határozza meg a segítség anyagát, hanem környezettanulmányt végez s mindenkit azzal segítyez, amire a legnagyobb szüksége van; sőt a rászorulókat állandó fa, kenyér és egyéb élelmiszer segélyben részesíti. Ebből a célból propagandát kezd abban az irányban, hogy a tehetősebb egyháztagnak adakozási kötelességeiket nemcsak pénzben, hanem terményekben — buza, krumpli, bab, stb. — is leróhatják. A segítyezést megelőző környezettanulmányt azért látta a bizottság szükségesnek, hogy ne történjen meg az, ami eddig gyakran megtörtént, hogy pl. csizmát kapjon az, akinek bár nincsen csizmája, de jobban nélkülözi a kenyeret s a 800 Leies csizmát pár száz leiért elkótyavetyélni legyen kénytelen, holott a csizma árából egész téli kenyérszükségletét elleheltni.

A Szatmárnémeti Bethlen Gábor bibliakör új otthonának felavatása. Advent első vasárnapja nevezetes forduló a szatmárnémeti i Bethlen Gábor kör életében, midőn első állandó otthonát felavathatta. A szatmári presbyterium által átengedett helyiséget a tagok heteken át tartott lelkes, sőt utóbb lázas sietséggel végzett önkéntes munkával átalakították, kicsinosították és nagy áldozattal berendezték. A munka egyes részleteit érdemes lett volna fényképen megörökíteni. Különösen az utolsó esték nyújtottak megragadó és tanulságos képet. Egyik cso-

port a villanszerelés hátralevő munkáját végezte, a másik az ajtót festette, harmadik az ablakokat tisztogatta, a legnagyobb csoport pedig katonai módon és vezényszóra a padlót surolta. Mások ismét a könyvtárt helyezték, vagy a függönyöket szerelték fel. Így várta az elkészített helyiség a megnyitást, mely bensőséges és családi ünnepség keretében nov. 30 án délután 4 órakor történt meg. A „Jövel Szentlélek“ buzgó eléneklése után Debreczeni István lelkész imádkozott, hálát adva Istennek és megszentelő kegyelmét kérve az új otthonra és a benne nyerendő örömökre. Majd Kocsmár Boldizsár s. lelkész olvasta fel Filippi 5. r. 4–9 verseit és tartott róluk rövid, erőteljes magyarázatot. Ennek végeztével Boros Jenő lelkész a presbyterium nevében átadta a helyiséget és lelkes buzdító beszédet intézett az ifjúsághoz, melynek nevében Gyuró Sándor titkár átvette az új otthont, hálát adva Istennek és köszönetet mondva a presbyteriumnak. Utána Tereh Géza tanár tartott biznyságtevő erőteljes beszédet Krisztus követésére intve a kör tagjait. — Kedves meglepetésben részesítették a kör vezetőit Debreczeni István és Tereh Gézát azáltal, hogy nagyított arcképeiket elkészítették és elhelyezték az új teremben. A képeket Rozsnyai Lajos adta át szeretettől áthatott rövid beszéddel. A meghitt ünnepély a XC. zsoltár első versének eléneklésével végződött. A délelőtti istentiszteleten úgy a fiú, mint a leánybibliakör tagjai testületileg járultak az Urasztalához.

A lelkeszi államsegélyek elmaradt részleteiből az egyházkerületi pénztár minden igyekezete mellett is csak az október havit volt képes megkapni, amelynek szétosztása meg is történt úgy, hogy a mai nap folyamán az egyes összegek a szokásos uton minden egyházmegyéhez meg is kell, hogy érkezzenek. Az ünnepek előtt tehát az október havi államsegélyt ennek következtében mindenki meg is kaphatja. A november és december havi ugyancsak ki van utalva, de arra a miniszterium részéről hitelezés még nem történt, jóllehet, minden ígéretet megkaptunk, hogy még a f. évben felvehető lesz.

A színérváraljai nőszövetség kéthetenkénti váltakozással a téli időnyre irodalmi és vallásos délutánok tartását vette programba. Az első irodalmi délutánt Arany János emlékének szentelték, melyen Szabó Endre lelkész ismertette a költő életét és munkásságát. Arany János költeményeiből néhányat mély átérzéssel és nagy hatással, valamint megzenésített dalai-ból adtak elő Szabó Endréné harmónium- és Horváth Gyula hegedükísérete mellett. Dec. 7-én adventi tárgyú vallásos délutánt tartottak, melyen a helybeli lelkész imádkozott, Szabó Endréné lelkészné „A Biblia, mint a nő életformáló hatalma“ címmel előadást tartott. Adventi és bibliai tárgyú szavalatok, hozsánna énekek gyarapították a műsort. A vallásos délutánon 400 Lei perselypénz gyűlt be egy rokkant ifju múltábanak beszerzése céljára.

Társszerkesztők; Arday Aladár,
Bokor Sándor, Szombati Szabó
István és Tóth Zsigmond.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Áldott és üdvösséges karácsonyt kívánunk munkatársainknak, olvasóinknak és gyülekezeteinknek. **M. L. B-5.** Megkaptam, sort keritek rá.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

6280—1030 I. szám. KÖRLEVÉL *Valamennyi Nt. Lelkészi Hivatalnak.* Tudomásulvétel és mihez tartás végett itt közlöm fordításban Biharvármegye pénzügyigazgatóságának hivatalomhoz intézett 125436—1930. sz. átiratát: „Biharvármegye pénzügyigazgatósága 125436—1930. sz. december 12. Református Püspökségnek Nagyvárad. A pénzügyminisztérium 306720—1930. dec. 2. sz. rendelete értelmében tudomására hozom, hogy az ügyvédek tanácsának 444—1930. nov. 14. sz. véleménye alapján a minisztérium elrendelte, hogy a kincstári ügyvivők segítsenek azoknak az önkéntes díjaknak a behajtásában, amelyek a különböző vallásos és művelődési közületek [egyesületek] kivetnek és kironak tagjaikra. A behajtás azonban csak annak a közületnek felelősségére történhetik, amelyik a tartozást felfektette és semmi esetre sincs helye semmiféle erőszakos behajtásnak, csak ezeknek előterjesztésére és a végrehajtás eredményét illetően az ő felelősségükre“. Az átirat további részében közli a pénzügyigazgatóság, hogy a beszédett és letétbe helyezett összegek az illetékes adóhivataloknál a behajtást kérő közület számláján s annak rendelkezésére állanak. Az átirat a váradi pénzügyigazgatóságtól rövid uton nyert felvilágosítás szerint az egyházi tartozások behajtására is vonatkozik. Oradea—Nagyvárad, 1930 december 20. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

TAKARÉK OSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyivásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik hetibetét gyűjtéssel. *Le-számítól váltókat. Folyósít jelzálog-kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triesszi „Adriai“
biztosító-társaságot. 49**

Nagybetűs hangjegyes Énekeskönyvek

**kaphatók
az Egyházkerület
Iratterjesztési osztályában.**

Fekete, barna, bordó, kék és szürke színű, tetszetős vászonkötésben ára 120 Lei. Arany metszéssel a fenti színekben 170 Lei. Lelkészi hivatalok részére 3 hónapi bizomány, 10 drb vételénél 10% engedmény.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkeszi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t ⁴⁹

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Bibliakörök és Nőszövetségek tagjai

részére ajánlom beszerezni

Az Ó-szövetségi kijelentés története

[tartalmaz 33 bibliaismertető történetet,
függelékül a Szentföld leírása] és

Az Új-szövetségi kijelentés története

[tartalmaz 33 újszövetségi bibliai történetet] című
könyveket, [A Királyhágómell. Egyhker. kiadása]
Irta: **Farkas Kálmán** főgimnáziumi tanár.
[Pályanyertes mű]

Ára [legalább 10 darab rendelésnél] 12 Lei portómen-
tesen, utánvét mellett. — Megrendelhető:

Béres Károly könyvkereskedésében

Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

**Risbetiüs Énekeskönyv - míg a készlet tart -
darabonként 75 Lei.**

REFORMÁTUSOK LAPJA

Magyar Királyságomlaklái Ref. Egyházkerület Hivatalos Közönlése

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: HOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Sírada Petru Major (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lel. Fél-évre 275 lel. — Lelkészek és tanítók saját személyükre: évi 550 lel előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lel.

Megjelenik minden héten szombaton.

Levetkőzés.

Levelkezzétek ama régi élet szerinti való ó embert. Ef. 4:22.

A nagy angol regényíró: Dickens szerint az ó év a szegény ember allegóriája. Tehát mindnyájunké. Sohasem érezzük annyira, mint ezen a napon, hogy milyen szegények s különösen a lelkiekben milyen koldusszegények vagyunk.

Megavulunk. Nemcsak az év lesz ó évvé, mi is ó emberré leszünk. Azokká tesznek a bűneink. Te csak hibának mondod, tévedésnek hívod, mulasztásnak nevezed, rossz szokásnak kereszteléd, — óh, milyen gazdag ez a te szótárad — de az Isten szótárában csak egy szó van: bűn.

Megavulunk. A testünket elvénti a munka a gond, a fájdalom, — a lelkünket a bűn. Milyen redős a lelkünk a büntől, hogy belevéste, beleégette nevét, hogy rátapadt, hozzánőtt! Hogy belepte, eltakarta, elrejtette a bűn a lelket! Sok embernek mintha lelke sem volna! És mert elrejtette, nem őt nem látja Isten, hanem ő nem látja Istent Isten csak egyet nem lát rajta: a maga tiszta, szent, dicsőséges képét. Olyanná lett, mint egy régi kép, melyre később más képet festettek, vagy mint öreg, százados templomok freskói, melyeket később bemeszeltek. Óh, milyen jó, ha az újabb festést le lehet kaparni ha a régit meg lehet tisztítani

És milyen jó, hogy a bűn nem más, mint sok-sok ruhadarab, amit magunkra, a lelkünkre öltünk. Egyre jobban odatapad a lelkünkre, megszokjuk, hozzánk nő és mert örökké rajtunk van, egyre szennyesebb lesz, ami bennünket is tisztátalanná teszen. Azután olyanná, mint a szennyes ruháju, elzüllött emberek: idő előtt megvénülteké. Mi is megvénült ó ember leszünk.

De milyen jó, hogy ruha a bűn, amit le lehet vetkezni és milyen áldás, hogyha sikerül levetkőzni, akkor az egész életet kicseréljük, akkor az ó embert vetjük le. Kinek az életében ne volna olyan bűn, amitől szeretne megszabadulni, kinek a lelkén ne volna legalább egy szennyes bűn-ruha, amit szeretne levetni.

Nem sokkal áldásosabb volna-e az ó évet erre használni fel: úgy ünnepelni meg, amint a mulandósághoz illik: komolyan, áhítatos buzgóságban. Nem pogány mulatozásban keresni vigasztalást az elmulás sötét gondolatára, hanem Isten ígéjében, a vallásban. Nem mámorba fojtani a gondolatokat, hanem Istenhez emelni. Nem még jobban beszennyezni, hanem megtisztítani.

Az volna az egyedül hozzánk illő és Istennek tetsző, ha az ő színe előtt gyülnénk össze és elkezdenénk levetkezni az ó embert. Egymás után vetnénk le lelkünk szennyes, rongyos ruháit. Itt van lerakva rajtam a sok piszok — lásd — eldobom magamtól. Itt van a képmutatás, mellyel áltatni akartalak — óh irgalmazz — még Téged is — levetem. Itt van a rágalom, mellyel felebarátaim becsületét pusztítottam — levetem. Irigység, káröröm, bosszuállás, belátom, hogy mind bűnök — levetem. Itt van szeretteim iránt való türelmetlenségem, felettük való zsarnokoskodásom — levetem. Itt van szeretetlenségem, mellyel másokat megbántottam, Ellened való zugolódásom, az én Uram Jézusom ellen való sok nagy hűtlenségem, óh, mennyi bűn, mennyi sok szines, szennyes tarka rongy: nézd Uram, nincs már rajtam egy se, mindet levetkőztem.

Oh, milyen jó volna így megtisztulva állani oda a magunk meztelenségében, de tisztán is elmondani: Itt vagyok Uram, nincs semmim, de megtisztultam, Te magad öltöztess fel új emberré!

Debreczeni István

A keresztyén társadalom bűne és feladata.

A mihályfalvai Református Leányegyesület jólékonycélú előadásán tartott beszéd.

Indítatva érzem magam, hogy most, amidőn egy hosszú és nehéz tél előtt állunk, korunk legnagyobb és legégetőbb problémáját: a nyomort tegyem beszédem témájává.

Indítatva érzem magamat erre, mert ez a mi korunk legaktuálisabb és folyton súlyosbodó problémája, mert a nyomor már a meglévő rend bátyáit kezdi ostromolni s mert én a nyomor elnézését ker. társadalomban bűnnek tartom.

Én a bűn kulminációját éppen abban látom, hogy az emberek — még hozzá a keresztyénség szellemében kulturált emberek — a nyomoruság hinárjában nyomorultul elpusztulni hagyják embertestvéreiket.

Valami nagy, mélységes emberi fájdalom vonaglik át rajtam, mikor ezekre az ókori rabszolgáknál is szerencsétlenebb, — mert egy ker. kultura emlőin nevelkedett és itt-ott jobb napokat is látott — modern páriákra gondolok, akik mint állásnélküli tisztviselők, tönkrement kispolgárok, munkánélküli dolgozók: titáni küzdelmet folytatnak az élet feltételeinek a kiharcolásáért.

A sokat hangoztatott gazdasági krízis nem frázis, hanem kegyetlen valóság, amely ólomsullyal nehezedik minden ember vállaira. Deg mig ez a krízis az ipari tőkésnek csak nagyobb küzdelemmel kiharcolt és kevesebb profitot, a hivatalnoknak bizonyos igényekről való lemondást, a kispolgárnak verejtékesebb életküzdelmet, a munkában levő dolgozónak szükös létminimumot jelent: addig az állásnélküli tisztviselőnek diplomájával és munkakedvével kilincselő ifjunak, a munkánélküli dolgozónak, hogy mit jelent ez a krízis: a Dante tüneményes fantáziája is szegényes volna ennek az ecsetelésére.

Valamikor úgy volt, hogy csak a dologtalanok nem kaptak munkát és nem nyertek a társadalom keretein belül elhelyezkedést: ma egy nagy gazdasági krízis kataklizmájában vagyunk, amikoris tettekre kész és munkára hivatott emberek maradnak munka és kenyér nélkül. Ma az a helyzet, hogy akinek balvégzete kiüti a kezéből az életet teremtő tollat, vagy szerszámot: a nyomor saskeselyüi téphetik széjjel anélkül, hogy társai, ker. testvérei intézményesen a segítségére sietnének. Nincsen egy radikális, ker. társadalomhoz méltó intézmény, amely ezeket az elesetteket felkarolja, talpra állítsa és átsegítse ezen a szakadékon, amely új kereseti és életlehetőséghez vezet.

Ha csak egy napig kellene elszenvednetek egy apának vagy anyának a kinját, akitől kicsinye kenyeret kér s nincs a háznál egy falat kenyér... nincs egy darabka fa, melynek a tűzével felmelegítse kicsinye kékredermedt tagjait: megérténétek, mi az, ami a hitetlenség, örület, öngyilkosság és családirtás tébolyába taszítja az embert s dusan megrakott asztalaitok mellett a torkotokon akadna a falat...

Panaszkodunk, hogy terjed a hitetlenség, megretténünk, ha a nyomor itt, vagy ott tengerré dagadva ostromolni kezdi a meglévő rend bástyáit... ne panaszkodjunk és ne rettegjünk, hanem cselekedjünk!

K. T. Emeljük fel az elesetteket, emeljük fel az embertestvériség, a ker. testvériség nevében, hogy ne csusszon az ember a földön, mint a féreg, hanem felegyenesedve az égfelé tartsa megint a fejét.

Ne mondjátok, hogy nincs erőnk felemelni az elesetteket, mert a Krisztussal szólva: „Kevésből is sok jót tehetünk”.

Tudjátok meg, hogy igensokszor a testvéri szeretet nyugtató falat kenyér adja vissza a meghasonlott embernek a hitét, állítja vissza lelke megbomlott egyensúlyát, vagy veszi ki a kezéből az öngyilkosság, vagy a családirítás szörnyű fegyverét.

A női szívekhez, a nőszövetség legagilisabb alakulatához: a leányegyesülethez apellálok és arra kérem a leányegyesületet, ebben az egyházban: a mihályfalvai ref. egyházban számüzzék a nyomor rémitő rémét.

Nem igaz, hogy szegények vagyunk a segítségre. Ha a szívünk gazdag, akkor nem vagyunk szegények. Igazolja ezt a következő igaz történet:

Volt egy szegény varrónő, aki sokszor egész éjjelekig dolgozott, hogy mindennapi kenyerét megkeresse. Egy napon bekopogtatott a leányegyesület elnöknőjéhez és így szólott hozzá: Kisasszony, szegény vagyok, de tudom, hogy ebben az egyházban vannak nálam sokkal szegényebbek, sőt vannak olyanok is, akik a mindennapi kenyeret sem képesek megszerezni. Ime az én szegénységemből 100 Leiel kívánok hozzájárulni ahhoz, hogy az embertestvéri szemekből kevesebb könnyet facsarjon ki a nyomor.

És most azzal helyesbiteni ezt a történetet, hogy ez a szegény varrónő nem volt, hanem van és itt él közöttünk ami egyházunknak a tagja.

Ha ennek az egyháznak minden egyes tagja ebben az arányban hozza meg áldozatát: a mi egyházunkban felszáradnak a nyomor keserű könnyei s a mi egyházunk a Krisztus igazi egyháza lesz.

S akkor... akkor ezeken az adventi napokon nem hiába várjuk a Krisztust, mert ebben az egyházban, az ezen egyházban dobogó emberi szívekben valóban meg fog születni a betlehemi Jézus.

Tóth Zsigmond.

A Nagyvárad-olaszi-i Nőszövetség kéthetenként nivós kultúrestélyeket tart, melyeken nagy iróink életét és munkásságát ismerető értékes előadások, szavalatok, ének- és zeneszámok alkotják a hatásos műsort. Eddig hat ilyen kultúrestélyt tartottak, a hetedik január 11-én lesz.

A lelkipásztor tanulmányai.

Irtás a marosvásárhelyi lelkészi konferencián előadta Szaplóczay Bertalan.

(Folytatás és vége.)

Nem szabad fölényes kézlegyintéssel elintézni korunknak a psychológiából kiemelkedő fentebb említett új tudományágait: a *suggestiót*, *telepáthiát*, *hypnotismust*. Nem csalókon, zsonglőrökön és szemfényvesztőkön keresztül kell ezeket megítélni, hanem komoly és szavahihető emberek írásaiból. Ne feledjük, hogy a psychologia mostani vajadásából most fog megszületni az a lélektan, amely tudományosan fogja bebizonyítani a vallásos ember ösztönös sejtését, erős hitét: az önálló, halhatatlan lelket.

Még akkor se pattanjunk fel ingerülten, ha az u. n. occult tanokkal kerülünk szembe. Ha nincs igazság bennük, ép azért foglalkozzunk velük, hogy megcáfolhassuk őket. Ha pedig van bennük valami igazság, próbáljuk azt az Írás szemszögéből nézni és bármily nehezünkre essék, ismerjük el az igazságot, mely nem ellenkezik a tanítómesterünkével.

Meg kell azt is látnunk, hogy vannak újabb ellenségeink, kikkel nem harcolhatunk ósdi fegyverekkel. Egyik amerikai pásztor [Fosdick] mondja: „Hatékony szolgálatunk egyik legvégzetesebb ellensége az elmaradottság. Sok őszinte és jóindulatu embernek az hiúsítja meg a szolgálatát, ha elmaradt a maga korától, nem látja meg azokat a szükségleteket, amelyek a jelenből kiáltanak feléje, sem azokat a módokat, melyeket a jelen kínál kielégítésükre“. Gondoljuk meg, milyen mulasztást követünk el, ha a fentiekre nézve nem tudunk hozzánk tanácsért forduló hiveinknek tájékoztatást adni, ha az élet problémáinak mélységeit valami felszínes, csillogó szótörmeléssel takarjuk el, vagy pedig rég erejüket vesztett érvek ellen támadunk Don Kijote módra!

Szükségünk van úgy a *filozofiával*, mint az *alkalmazott aesthetikával* való foglalkozásra is.

A *filozófia* tanulmányozása elmélyíti gondolkodásunkat, megtanít rendszeresen kifejezni gondolatainkat. Elég reámutatni kortársaink kiemelkedő alakjaira, ha megakarjuk látni, mit jelent a theologusra a filozófiával való foglalkozás. Nem hiszem, hogy pl. Böhm: „Az ember és világa“-nak áttanulmányozása csak a múltban lett volna olyan mély és elhatározó hatással nagyjainkra. Aki filozófiával foglalkozik, az többé *nem elégszik meg felszínes világnézettel*, de igyekszik behatolni a problémák mélységeibe.

Az alkalmazott aesthetika nem luxus annak, aki ad valamit arra, hogy a gyönyörködés fájdalom, nevetés, vagy natharzis megértéséhez psychologialag közelebb jusson. S különösen nem azért, mert az aesthetikai érzések moralis jelentőséggel birnak. A műalkotások s az aesthetikai érzések vizsgálata a vallás szempontjából nemcsak gyönyörűség, de nagy lelki nyereség.

Talán legtöbben *történettel és irodalomtörténettel* foglalkoznak közülünk, ez bizonyára meg is látszik munkájukon és életükön, mert a történelem tanuságai, az irodalomtörténet kritikái méltatásai, azok a komoly tanulmányok, melyben egy-egy lelki arckép tükröződik, megtermékenyítő hatással kell, hogy legyenek. Az életrajzok és önéletrajzok emberismeretünket gyarapítják, mert igaz az, hogy „nagy emberek társasága mindig hasznos reánk nézve, mert nem vizsgálhatjuk a nagyembert, akár milyen tökéletlenül tesszük azt, hogy valamit ne nyernénk általa”. [Carlyle.] Ezért kell „az emberi szellem képviselői”-t megismerünk, arculatokat és életüket tanulmányoznunk.

Miután e földön minden Isten világának egy része, a természet minden megnyilvánulásának megismerése Isten megismeréséhez visz közelebb. Ezért értékes a *természettudományok* eredményeinek tanulmányozása. Ugy a fizika, mint a kémia legujabb felfedezései mind kiáltóbban beszélnek a törvényről és Törvényadóról. Érdekességükkel is lekötnek a természettudományok, hát még ha az örök törvényszerűséget és a láthatatlan Alkotót megtudjuk látni általuk a látható dolgok s jelenségek mögött.

* * *

Mi a célja a lekipásztor ismeretszerzésének? Komoly, határozott világnézet szerzése azért, hogy szolgálatunkat tudjuk betölteni és alázatosakká legyünk. Csak akkor fognak a nagyhangu, öntelt predikátorok verbi divini magister-ré lenni, ha belátják, hogy nincs okuk gőgösnek, elbizakodottnak lenni. Mert a tudás lépcsőjén mind feljebb haladva nemcsak szélesebb látókör tágul ki előttünk, de azt is meglátjuk, milyen széditően hatalmas mindenség terjed ki körülöttünk s a mi ismeretkörünk és tudásunk milyen parányi ahoz képest.

A világ fiai csodálatos energiával gyarapítják ismereteiket, pedig *nem hervadhatatlan koronáért* küzdenek, mint mi s mégis *magatüretőbbek*. Mert tudják, hogy az ismeret, a tudás: előrehaladás. Aki megszűnt ismeretet szerezni, megszűnt előrehaladni. Megállott. S ha a pásztor megállott, hogy haladhasson a nyáj? Vagy ha halad, pásztor nélkül hova jut?

Az ismeret: erő, munkáló áram, mely magától egészen el-
tűtő eredményt hoz létre. Minden újabb ismeret, ugy a természet
mint a lélek világában egy új titok feltárulása s ha ezeket a
titkokat kinyitjuk és megfejtjük, előttünk áll a hatalmas Isten
csodálatos szép világa, de megismertük önmagunkat is.

Ne feledjük azonban, hogy minden tanulmányozásunknak,
minden munkánknak csupán akkor lesz értéke, ha vele nem
magunknak akarunk dicsőséget és érdemet, hanem Isten országa
szolgálatába állítjuk. Így Istennek dicsőségére, magunknak hatá-
rozott állásfoglalásra szolgál minden tanulmányozásunk, hogy
*„ne legyünk többé gyermekek, kiket ide s tova hány a hab éh hajt
a tanításnak akármi szele . . . hanem az igazságot követvén szeretet-
ben, mindenestől fogva növekedjünk abban, aki fej a Krisztusban“*.
[Eféz 4: 14—15.]

Dijleveleink értéke.

A lelkeszi államsegély redukálása már-már befejezett tény.
A kérdés legfeljebb még a körül forog, hogy megállapitassék,
a levonandó százalék nagysága és az így megmaradott összeg
továbbra is személyhez kötött, vagy pedig egy tételben feleke-
zeti lélekszám szerint legyen kiadandó.

Történjen a dolog azonban bármiként, afelől már is bizo-
nyosak lehetünk, hogy az elkövetkezendő redukálás bennünket
jelentékenyen fog sújtani.

Nyilvánvaló ugyanis, hogy a ma még kiutalt államsegéllyel
szemben — melyért több oldalról oly irigylésre méltókká váltunk
— igen sok lelkesz akarva, nem akarva, részben, vagy egész-
ben, de elengedte díjlevelének, még annak idején a konvent által
megállapított minimális értékét is. Így aztán a kapott államsegély
nem kongruává, hanem sokkal inkább sovány díjleveleink elen-
gedett értékének megváltásává vált.

Ezen elengedéseket ma csak úgy egyszerűen visszacsinálni
semiképen sem könnyű dolog. Pedig a méltányosság és igazsá-
gosság érdekében a reánk elkövetkezendő államsegély reduká-
lásnál okvetlenül tenni kell valamit. Tennünk kell különösen ak-
kor, ha az államsegély egy összegben felekezeti lélekszámhoz
mérten adatik ki az egyes püspökségeknek, illetve kerületeknek.

Elkövetkezettnek látjuk az időt, hogy a sok helyen skartba
helyezett díjleveleink elővétessenek és volens nolens megérté-
kelve fizetési alapul tekintessenek.

Bevizsgálandónak tartjuk ugyanekkor az egyes egyház-községek fizetni tudó képességek, az esetleg időközben változott viszonyait és az egyházi, valamint a lelkészi földek minőségét és mennyiségét is. Meg kell ennek történnie, már csak azért is, mivel a legtöbb helyen földkiegészítés, vagy földelvévés történt.

Ha jól meggondoljuk mindezeknek szükséges volna ugy a lelkészi, mint a tanítói fizetésekre nézve, már akkor elkövetkezett, midőn a lelkészi államsegély első ízben nyert kiutalást és a tanítók először kaptak segílyt. Az idevonatkozó munkálatok nagyságáról és nehézségéről az előállott bizonytalanságok figyelembe vétele mellett teljesen meg vagyunk győződve, de mindemmel amennyire lehetséges igazságosnak lenni, vagy legalábbis arra törekedni szent kötelességünk.

Tudjuk nagyon jól, hogy mig egyik helyen a lelkész helyzetének nyugalma, másik helyen a hivek fizetni nem akaró renitensége folytán engedte el díjlevele valódi értékének jelentékeny részét, addig sok helyütt az egyház érdekében is történtek ilyen elengedések, sőt történtek a földreformból kifolyó földelvételek alapján is.

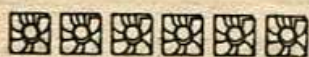
Azonban bármi okozta az elengedést, ma már és a jövőben ugy látszik, még inkább ott tartunk, hogy az így előállott díjlevél csonkítások valamelyes uton-módon, ha talán nem is egyszerre, de minden esetre az államsegélyek csökkenési arányában okvetlenül visszaállítandók.

Szükségesnek mutatkozik ez most különösen akkor, ha az államsegély lélekszám arányában fog adatni. De szükségesnek találjuk a már fentebb elmondott okokból is, hogy a díjlevél valódi és egész értékében helyreálltassék, mindeneken kívül nagy aggodalmunk van rá, hogy egyszer csak az államsegélyvel együtt elapad — megszűnik. Hiszen éppen az államsegélyre tekintettel már is oly sok helyen csak részlegesen, vagy egyáltalán nem szolgáltatják ki a hivek a díjlevél értékét.

A helyreállítási módozatokról talán egy más alkalommal, most legyen elég csupán csak annyi, hogy vagy van értéke a kezeink között levő díjlevélnek, vagy pedig, mint egy helyen — lehet, hogy több helyen is — a presbyterium mondotta: „széjjel kell azt már tépni tiszteletes uram!”

Barcsa Mihály

A budapesti Református Theologiai Akadémia folyó évi november 21-én, a dunamelléki református Egyházkerület közgyűlésével kapcsolatban, ünnepelte meg fennállásának 75 éves jubileumát.

HIREK

Az államsegélyék ügyében közöljük az érdekeltekkel, hogy az esedékes összegek kiutalása a minisztérium részéről megtörtént ugyan, de pénzkészlet hiányában a kiutalt államsegély-összegeket nem tudta kifizetni a pénzügyigazgatóság. Az erdélyi egyházkerület elnökségével vállalva kerületünk püspöki hivatala minden lehető elköveztet, hogy a Pénzügyminiszter irtól a kiutalványozott összegekre vonatkozólag az akkredit-t (hitelt) a Banca Naționala útján kieszközölje. Sajnos, ez csak az esedékes összegeknek egy részletére sikerült és bár az accredit-ről megbízható értesülést nyert is egyházkerületünk elnöksége, a Pénzügyminisztérium intézkedése az illetékes helyeken — úgy látszik technikai okokból — még mindig nem történt meg. Így az a helyzet állt elő, hogy amennyiben e hó 29 ig ez a pénzügyminiszteri rendelkezés hivatalos uton meg nem érkezik, a kiutalt és meghitelezett államsegély összeg sem lesz már ebben az évben felvehető. Ami pedig az 1931. évi államsegélyek ügyét és sorsát illeti, errenézve fájdalom, ezidőszerint semmiféle tájékoztatást nem nyújthatunk, mert a kérdés még mindig nincs eldöntve.

Fenesi Mihály belényes sonkolyosi egyháztag igen szép új szószéket ajándékozott az egyháznak. Azt f. hó 7-én vették először használatba, amikor Juhász András város-

fenesi lelkész imádkozott és Nagy Zoltán belényesujlaki lelkész hirdette Ézsaiás 28:16 alapján az igét. Kecskeméthy Kálmán helybeli lelkész fejezte be az istentiszteletet buzgó hálaadással buzdítván a hivatelt hasonló áldozatkésztségre. A Nőszövetség ez alkalommal értékes urasztali terítőt és szószék-takarót ajándékozott az egyháznak,

A bihariélegyházai Ref. Nőszövetség minden évben gyűjtést rendez a helybeli szegények és a Nagyváradi Ref. Árvaház javára. Az idén a begyűlt a szegényeknek 142 kgr. buza 42 kgr. liszt, 67 kgr. krumpli, 21 liter paszuly, 27 drb tojás; az Árvaháznak 200 kgr. liszt, 150 kgr. krumpli, 50 kgr paszuly, 40 kgr. szemes tengeri, 2 kgr. hagyma és 600 Lei. Az adományokat egyik presbyter ingyen szállította be Nagyváradva.

Az aradi Nőszövetség kebelében fennálló felnöttek bibliaköre ez évadban minden hónap második vasárnapján templomi ünnepélyt rendez. Az első okt. 12-én volt, a második nov. 9-én. A mindkét alkalommal egybegyűlt nagyszámu közönség egy lélek-nemesítő óra emlékével távozott. December 30-án pedig, Szabolcska Mihály emlékünnepet rendezett a nőszövetség, amikor a templom egészen megtelt felekezeti különbség nélkül érdeklődőkkel. Az ünnepélyeken az önkéntes adakozásból befolyt összeget a

nőszövetség a szegény iskolás gyermekek felruházására fordítja.

A székelymuzsna református egyházközség folyó évi október 12-én avatta fel közel fél millióba került két tantermes új felekezeti iskoláját.

Társszerkesztők; Arдай Aladár,
Bokor Sándor, Szombati Szabó
István és Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 6221—1930-II. szám. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Átvizsgálva a beküldött iskolai költségvetéseket, úgy találtam, hogy azokban a kiadási tételek között a személyi kiadások nincsenek kellőképpen részletezve, nevezetesen ott, ahol több tanítói állás van, nincs egyenként feltüntetve, hogy mennyi a tanítók javadalmazása egyenként. A bevételi tételek közt, ott, ahol tandíj is szerepel, fel kell tüntetni, hogy hány növendék és fejenként mekkora összeget fizet (p. o. 25 egész tandíjfizető á 200 Lei 5000 és 15 félmentes á 100 Lei 1500). Mindazok az iskolák, amelyek Bihar, Arad, Temes-Torontál, Karas és Szeverin vármegyék területéhez tartoznak s költségvetésüket nem a fenti követelmények szerint állították ki, haladéktalanul küldjenek be hivatalomhoz eképen átdolgozva 1 román példányt. Oradea—Nagyvárad, 1930 december 20. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Az Evangéliumi Világszövetség egyetemes Imahete.

6474—1930-I. szám. KÖRLEVÉL. *Valamennyi Nt. Esperesi és Lelkészi Hivatalnak.* Az Evangéliumi Világszövetség, mint az előző években is cselekedte, az 1931. évben is megrendezi az Egyetemes Imahetet és pedig január 4-től vasárnaptól, január 11. vasárnapig bezárólag. A felhívásban, melyet erre vonatkozólag közrebocsátok, arra kéri az egyházat és gyülekezetet, vezetőit és munkásait, vasárnap január 4-re az evégre kijelölt textusok alapján külön beszédeket készítsenek és buzdítsák gyülekezetük tagjait az egyetemes Imahéten a helyi imaórák látogatására és mutassanak rá arra a nagyjelentőségű tényre, mely abban áll, hogy minden fajhoz, nemzethez és felekezethez tartozó ker. férfiak és nők egy szellemi egységben az imádság, a szeretet és az imatárnyak közösségébe egyesülnek az ilyen Imahéten. Helyszük miatt csupán arra szoritkozhatom, hogy az Imahét sorrendjét csupán legfőbb vonásaiban közlöm az érdekeltekkel jelezvén mindennapra a felolvasásra ajánlott Igék szentírásai helyeit.

Ilyen formán az Egyetemes és együttes imádkozás tárgyai és szentírási igéinek sorrendje a következő:

- 1931 január 4. Vasárnap: prédikáció a világ evangélizálásáról. Máté 24, 14. Csel. 1, 6—8. Luk. 24, 49. Csel. 2, 1—4. és 4, 12.
- " " 5. Hétfőn: a világ evangélizálása: Hálaadás és bűnvallomás. Igék: Luk. 24, 36—53. Zsolt. 72, Csel. 2, 1—18.
- " " 6. Kedden: a világ evangélizálása: Az egyetemes egyház. Hálaadás, bűnvallomás, könyörgés. Igék: Ef. 4, 1—13. Kol. I. r. I Kor. 12, 12—27.
- " " 7. Szerda: nemzetközi testvéries együttműködés a világ evangélizálására: Bűnvallomás, hálaadás, könyörgés. Igék: Luk. 2, 1—14 Zsolt. 47. Ézs. 2, 1—15, Csel. 17, 24—31. Róm 13
- " " 8. Csütörtök: a világ evangélizálása: Misszió, bűnvallomás, hálaadás, könyörgés. Igék: Ézs 52 és 11, 1—9. Mát. 9, 36—38. Márk 16, 14—20.
- " " 9. Péntek: a világ evangélizálása: Családi, iskolai és egyetemi élet. Hálaadás, bűnvallomás, könyörgés. Igék: V. Móz, 6. r. Zsolt. 34. Péld. 4. Márk 10, 13—16. II. Tim. 2, 1—15.
- " " 10. Szombat: a világ evangélizálása: Belmisszió és a zsidók üdvössége. Hálaadás, könyörgés. Igék: Luk. 24 44—49. Róm. II. és XI. r.

Kérem Lelkésztársaimat, sziveskedjenek a híveket buzdítani, hogy a Világszövetség szükségleteire adakozzanak. Legcélszerűbb volna erre a célra a január 4-iki vasárnapi perselypénzt felajánlani. A begyűlt összeget sziveskedjenek közvetlenül megküldeni a Világszövetség Erdélyi tagozatának elnökéhez, tiszt Chischolm Róbert missziói lelkész urhoz Cluj—Kolozsvár, Str. Regală 21.

Egyebekben pedig az imaórák beosztását s egyáltalában a közölt sorrendnek az adott lehetőségek szerint való megvalósítását Nt. Lelkésztársak lelkiismeretére és legjobb belátására bízom, meglévén győződve arról, hogy a felhívásnak bizonyára a legőszintébb készséggel igyekeznek eleget tenni. Oradea—Nagyvárad, 1930 december 27. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök,

TAKARÉKOSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyoásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-számítól váltókat. Folyósít jelzálog-kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triezsti „Adriai”
biztosító-társaságot. 49**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud. Arad
 Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait ⁴⁹

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Bibliakörök és Nőszövetségek tagjai

részére ajánlom beszerezni

Az Ó-szövetségi kijelentés története

(tartalmaz 33 bibliaismertető történetet,
 függetlenül a Szentföld leírása) és

Az Új-szövetségi kijelentés története

(tartalmaz 33 újszövetségi bibliai történetet) című
 könyveket, [A Királyhágómell. Egyhker. kiadása]

Írta: **Farkas Kálmán** főgimnáziumi tanár
 [Pályanyertes mű]

Ára (legalább 10 darab rendelésnél) 12 Lei portómen-
 tesen, utánvét mellett. — Megrendelhető:

Béres Károly könyvkereskedésében

Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

**Kisbetűs Énekeskönyv - míg a készlet tart -
 darabonként 75 Lei.**

Béres Károly könyvnyomdája, Oradea—Nagyvárad.